Проект!

ЗАКОН ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда устройството и принципите на дейността на органите на съдебната система и взаимодействието помежду им, както и взаимодействието между органите на съдебната власт и органите на законодателната и на изпълнителната власт.

Чл. 2 (1) Съдебната власт е държавна власт, която защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата.

(2) Съдебната власт е независима и неин основен носител е съдът. Прокуратурата и следствените органи са в системата на съдебната власт.

(3) Правосъдието се осъществява в името на народа.

Чл. 3. Органите на съдебната власт се ръководят от Конституцията и от принципите, установени в този закон.

Чл. 4. При постановяване на своите актове съдиите, прокурорите и следователите се основават на закона и на събраните по делото доказателства.

Чл. 5. Органите на съдебната власт изпълняват функциите си безпристрастно.

Чл. 6. (1) Гражданите и юридическите лица имат право на информация за работата на съдебната власт.

(2) Органите на съдебната власт са длъжни да осигуряват откритост, достъпност и прозрачност на действията си по реда на този закон и на процесуалните закони.

(3) Органите на съдебната власт осъществяват взаимодействие с органите на законодателната и изпълнителната власт за всестранна и пълна защита правата на гражданите и юридическите лица и реализиране на наказателната политика на държавата.

Чл. 7. При осъществяване на дейността си съдиите, прокурорите и следователите са политически неутрални.

Чл. 8. (1) Всеки има право на справедлив и публичен процес в разумен срок и от независим и безпристрастен съд.

(2) Гражданите и юридическите лица имат право на съдебна защита, която не може да им бъде отказана.

(3) При условия и по ред, определени със закон, гражданите могат да получат правна помощ, която се финансира от държавата.

Чл. 9. (1) Органите на съдебната власт прилагат законите точно и еднакво спрямо всички лица и случаи, за които се отнасят.

(2) При осъществяване на функциите на съдебната власт, както и при заемане на длъжности в органите на съдебната власт, не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

Чл. 10. (1) Разпределението на делата и преписките в органите на съдебната власт се извършва на принципа на случайния подбор чрез равномерно електронно разпределение съобразно поредността на постъпването им при спазване изискванията на чл. 564.

(2) Принципът на случайния подбор при разпределението на делата в съдилищата се прилага в рамките на колегиите или отделенията, а в прокуратурата и Националната следствена служба - в рамките на отделите.

(3) Заявленията за издаване на заповед за изпълнение, с изключение на заявленията по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10 от Гражданския процесуален кодекс, се разпределят централизирано на принципа на случайния подбор между всички районни съдии в страната, които са определени да разглеждат такива дела съгласно действащите в отделните съдилища правила за разпределение. Делата, образувани по заявления по чл. 417, ал. 1, т. 3, 6 и 10 от Гражданския процесуален кодекс, се разпределят централизирано на принципа на случайния подбор между съдиите съобразно правилата за местната подсъдност по чл. 411, ал. 1, изречение първо от Гражданския процесуален кодекс.

(4) На всеки 6 месеца Висшият съдебен съвет определя степента на натовареност на съдиите от отделните районни съдилища с дела по ал. 3, изречение първо въз основа на данните за общата им натовареност, като прилага правилата по чл. 59, т. 10.

Чл. 11. (1) Съдебното производство по граждански и наказателни дела е триинстанционно - първоинстанционно, въззивно и касационно, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) Съдебното производство по административни дела е двуинстанционно - първоинстанционно и касационно.

(3) Влезлите в сила съдебни актове се отменят само в предвидените със закон случаи.

Чл. 12. (1) По-горната инстанция извършва контрол на актовете на по-долната инстанция само в случаите и по реда, предвидени в закон.

(2) Един и същ съдия не може да участва в разглеждането на делото в различни инстанции.

Чл. 13. (1) Органите на съдебната власт са длъжни да разглеждат и разрешават в съответствие със закона всяко подадено до тях искане, като е недопустимо използването на заплаха, обидни или нецензурни думи или квалификации.

(2) Сроковете, определени в процесуалните закони, които се отнасят до осъществяване на правомощия на съдии, прокурори и следователи, са задължителни за тях, но не засягат правата на страните в процеса.

Чл. 14. Производствата пред органите на съдебната власт се водят на български език.

Чл. 15. (1) Протоколите се изготвят на български език.

(2) В случаите, когато думи или изрази на чужд език имат особено значение за делото, може да се позволи вписването им в протокола.

Чл. 16. (1) Всеки съд по искане на страна по делото или по своя инициатива може да сезира Конституционния съд с искане за установяване на несъответствие между закон, приложим по конкретното дело, и Конституцията.

(2) Извън случая по ал. 1, когато прецени, че закон противоречи на Конституцията на Република България, както и че е необходимо нейното тълкуване, съдът уведомява Върховния касационен съд или Върховния административен съд.

(3) Когато преценят, че закон противоречи на Конституцията на Република България, прокурорите и следователите уведомяват главния прокурор.

Глава втора
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ И ВИСШ ПРОКУРОРСКИ СЪВЕТ

Раздел I
Правно положение и състав на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет

Чл. 17. (1) Висшият съдебен съвет осигурява и отстоява независимостта на съда, определя състава и организацията на работата на съдилищата и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване.

(2) Висшият прокурорски съвет осигурява и отстоява независимостта на прокурорите и следователите, определя състава и организацията на работата на прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване.

Чл. 18. (1) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет са постоянно действащи органи, юридически лица със седалище София. Те се представляват от един от изборните им членове, определен с решение на съответния съвет.

(2) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет имат кръгъл печат с изображение на герба на Република България и с изписани думите съответно „Република България. Висш съдебен съвет“ и „Република България. Висш прокурорски съвет“.

Чл. 19. (1) Висшият съдебен съвет се състои от 15 членове и включва председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд, които са негови членове по право, осем членове, избирани пряко от съдиите от всички съдилища, и петима членове, избирани от Народното събрание.

(2) Висшият прокурорски съвет се състои от 10 членове и включва главния прокурор, който е негов член по право, двама членове, избирани пряко от прокурорите, един член, избран пряко от следователите, и шестима членове, избрани от Народното събрание.

(3) За членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, които не са техни членове по право, се избират юристи с високи професионални и нравствени качества,

които имат най-малко петнадесетгодишен юридически стаж и са независими и партийно неутрални. Народното събрание не може да избира за членове на двата съвета лица, които заемат длъжността на прокурор или следовател към момента на избора.

Чл. 20. (1) Мандатът на изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет е четири години. Те не могат да бъдат преизбирани веднага след изтичане на този срок.

(2) Пълномощията на изборните членове се прекратяват с изтичане на мандата, ако са избрани нови членове на съответния съвет, които заедно с членовете му по право образуват две трети от неговия състав.

Чл. 21. (1) Изборен член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет не може да:

1. е народен представител, кмет или общински съветник;

2. заема длъжност в други държавни или общински органи, освен при запазен статут по чл. 130а, ал. 5 от Конституцията;

3. упражнява търговска дейност или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези на професионалните сдружения на съдии, прокурори и следователи;

4. получава възнаграждение за извършване на дейност по договор или по служебно правоотношение с държавна или обществена организация, търговско дружество, кооперация, юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец, с изключение на научна и преподавателска дейност или за упражняване на авторски права, както и за участие в международни проекти и проекти, финансирани от Европейския съюз;

5. упражнява свободна професия или друга платена професионална дейност;

6. членува в политически партии или коалиции, в организации с политически цели, да извършва политическа дейност, както и да членува в организации или да извършва дейности, които засягат независимостта му;

7. членува в синдикални организации извън системата на съдебната власт;

8. е осъждан за извършено престъпление, независимо от реабилитацията, както и да е освобождаван от наказателна отговорност за умишлено престъпление;

9. е съпруг, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен или по сватовство - до трета степен включително или във фактическо съпружеско съжителство с друг член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет, с административен ръководител на орган на съдебната власт, назначен от съответния съвет, на когото е член, или с министъра на правосъдието;

10. е дисциплинарно освободен от длъжност изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет;

11. е лице, спрямо което е установен конфликт на интереси с влязло в сила решение по-малко от една година преди избора.

(2) Изборен член се освобождава от Висшия съдебен съвет или от Висшия прокурорски съвет, ако в едномесечен срок от избора не освободи длъжността или не преустанови дейността по ал. 1.

Чл. 22. (1) Изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет се освобождава преди изтичане на мандата му на основанията по чл. 130а, ал. 6 от Конституцията на Република България, както и при установяване на несъвместимост с длъжностите или дейностите по чл. 21, ал. 1.

(2) В случаите по чл. 130а, ал. 6, т. 1 от Конституцията на Република България Висшия съдебен съвет или Висшият прокурорски съвет обявява подадената оставка на изборен член на първото си заседание след депозирането й.

(3) Мандатът на изборен член на Висшия съдебен съвет не може да бъде прекратен предсрочно поради подаване на оставка на основание чл. 130а, ал. 6, т. 1 от Конституцията на Република България, ако срещу него е образувано дисциплинарно производство за налагане на наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност по чл. 351, ал. 3, до приключване на производството.

(4) Производството за предсрочно прекратяване на мандата на основанията по чл. 130а, ал. 6, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет се открива по искане на най-малко петима от членовете на Висшия съдебен съвет, съответно - на трима от членовете на Висшия прокурорски съвет.

(5) Процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл. 130а, ал. 6, т. 2 - 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет, избран от Народното събрание, може да започне и по искане на една пета от народните представители.

(6) Процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл. 130а, ал. 6, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет, избран от съдиите, прокурорите или следователите, може да започне по искане съответно на една пета от действащите съдии, прокурори или следователи.

(7) Решението на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет за предсрочно прекратяване на мандата на негов член се постановява в едномесечен срок от постъпването на искането по ал. 4, 5 или 6 и се приема с мнозинство не по-малко от десет гласа - за Висшия съдебен съвет, съответно- седем гласа за Висшия прокурорски съвет.

Чл. 23. (1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет запазват своя статут на съдии, прокурори или следователи.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя степента на натовареност на съдията, прокурора или следователя, който е изборен член на съответния съвет.

(3) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет прекратяват упражняването на дейността си на административен ръководител и на заместник на административен ръководител на орган на съдебната власт, считано от встъпването им в длъжност.

(4) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, които не са съдии, прокурори или следователи, временно преустановяват упражняването на дейността си по време на мандата с изключение на научна и преподавателска дейност.

(5) В едномесечен срок след изтичане или предсрочно прекратяване на мандата членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет получават оценка за дейността си по методика, приета от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването му като член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 24. (1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет не получават възнаграждение за работата си в комисии към съвета.

(2) За изборните членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се прилагат разпоредбите на чл. 215, ал. 1, чл. 216, чл. 218, чл. 221, чл. 225 и чл. 240.

Раздел II

Избор на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет от съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 25. Изборът на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет от съдиите, прокурорите и следователите се произвежда чрез пряко и тайно гласуване, което може да бъде с хартиени бюлетини или чрез електронно дистанционно гласуване.

Чл. 26. (1) Общото събрание на съдиите за избор на членове на Висшия съдебен съвет се свиква съвместно от председателя на Върховния касационен съд и от председателя на Върховния административен съд.

(2) Общото събрание на прокурорите за избор на членове на Висшия прокурорски съвет се свиква от главния прокурор.

(3) Общото събрание на следователите за избор на членове на Висшия прокурорски съвет се свиква от главния прокурор.

(4) В поканата за свикване на общите събрания се посочват датата, мястото и часът на провеждането им.

(5) Общите събрания се свикват не по-рано от осем месеца и не по-късно от шест месеца преди изтичане на мандата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет или в 7-дневен срок от предсрочното освобождаване на изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет. Когато събранията не се свикат от лицата по ал. 1, 2 или 3 в 7-дневен срок от изтичане на срока, министърът на правосъдието свиква общо събрание и определя датата, мястото и часа на неговото провеждане.

(6) Свикването на общите събрания се обнародва в „Държавен вестник“ и се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет. Едновременно с поканата на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се публикува и хронограма на изборите за членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 27. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет след обсъждане с органите на съдебната власт приема правила за произвеждането на избори на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет от съдиите, прокурорите и следователите, които се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет и се прилагат за всички избори.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет утвърждава образец на изборните протоколи и техническия образец на бюлетините не по-късно от тридесет дни преди изборния ден.

(3) Бюлетините са бели, изработени от плътна непрозрачна хартия, която не позволява да се разкрива тайната на гласуването.

Чл. 28. (1) Предложения за изборни членове на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет могат да се правят съответно от всеки съдия, прокурор или следовател не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора.

(2) Предложенията се правят писмено и се мотивират с оглед на личните, професионалните и нравствените качества на кандидата. Към предложението се прилага писменото съгласие на кандидата.

(3) Предложенията с мотивите към тях и имената на предложителите се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет в срок до три дни от постъпването им.

(4) В 14-дневен срок от обявяването на предложенията кандидатите представят в писмена форма подробна автобиография, мотивите си и концепция за дейността на Висшия съдебен съвет, респективно на Висшия прокурорски съвет, както и документи за съответствие с изискванията на закона. В същия срок кандидатите представят декларация, свързана с несъвместимостта или за обстоятелства, които могат да доведат до частен интерес по смисъла на чл. 71 от Закона за противодействие на корупцията при вземане на решения, за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си по чл. 52, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията.

(5) Документите по ал. 4 се публикуват в срок до три дни от представянето им на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 29. (1) За всяко постъпило предложение Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет изискват от Инспектората към Висшия съдебен съвет подробни справки за всички проверки.

(2) В 14-дневен срок от обявяването на всяко предложение по реда на чл. 28, ал. 3 Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет публикуват на интернет страницата си документите по ал. 1 и документите на всеки кандидат от кадровото му дело по чл. 198, ал. 7.

(3) Висшият съдебен съвет се произнася по допустимостта на всяко предложение по отношение на изискуемите образование, юридически стаж и представянето на предвидените документи относно кандидатите съдии за членове на Висшия съдебен съвет, а Висшият прокурорски съвет – относно кандидатите прокурори и следователи, в срок до седем дни след изтичане на срока по ал. 2. Решенията се обявяват незабавно на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет.

(4) Решенията по допустимостта на предложенията може да се обжалват в тридневен срок от обявяването им по реда на ал. 3 чрез Висшия съдебен съвет, съответно чрез Висшия прокурорски съвет пред състав, състоящ се от трима съдии от Върховния касационен съд и двама съдии от Върховния административен съд, определени на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение. Решението се постановява в 7-дневен срок от подаване на жалбата и е окончателно.

(5) В тридневен срок от влизане в сила на решенията по допустимостта Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет изготвя списъци с имената и заеманата длъжност на всички кандидати, допуснати до участие в изборите за членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет.

(6) Публикуването на документите се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 30. (1) Предложения за членове на избирателната комисия и избирателните секции на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет могат да се правят съответно от всеки съдия, прокурор или следовател не по-късно от един месец преди произвеждането на избора.

(2) Предложенията за членове на избирателната комисия и избирателните секции на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет се мотивират и се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на интернет страницата на Висшия прокурорски съвет в срок до три дни от постъпването им.

Чл. 31. (1) В 14-дневен срок от насрочване на избора Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет съставят списъци на действащите съдии, прокурори и следователи, които служат за избирателни списъци.

(2) В тридневен срок от публикуване на списъка всеки съдия, прокурор и следовател може да поиска от Висшия съдебен съвет или от Висшия прокурорски съвет да бъде включен в списъка. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет се произнася в тридневен срок от постъпване на искането с решение, което не подлежи на обжалване.

(3) В деня на произвеждането на избора всеки действащ съдия, прокурор и следовател може да упражни правото си да гласува чрез представяне на удостоверение от административния ръководител за заеманата от него длъжност, като се дописва в избирателните списъци.

Чл. 32. В 14-дневен срок от насрочване на избора Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет обявява на интернет страниците си за обсъждане със съдиите, прокурорите и следователите проект за броя на избирателните секции.

Чл. 33. (1) Не по-късно от 30 дни от датата на насрочване на изборите Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет откриват интернет страница за регистрация за дистанционно електронно гласуване, както и за предоставяне на информация във връзка с това гласуване. Интернет страницата съдържа информация за необходимите действия при дистанционното електронно гласуване. Интернет страницата предлага еднаква по обем и качество информация за регистрираните в изборите кандидати. Интернет страницата предоставя достъп до публичната част на системата за дистанционното електронно гласуване.

(2) Съдия, прокурор или следовател, който желае да гласува дистанционно по електронен път, се регистрира през интернет страницата по ал. 1, след като е извършил успешна електронна идентификация, не по-късно от два дни, преди да упражни правото си на глас. Системата автоматично проверява дали лицето отговаря на условията за участие в изборите.

(3) При регистрация съдията, прокурорът или следователят се идентифицира електронно със средство за електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“ или с квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 910/2014“.

Чл. 34. (1) На всички етапи от изборния процес могат да присъстват наблюдатели, които са изрично упълномощени представители на юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, и се регистрират от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет до изборния ден.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет регистрира юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, които желаят да участват с изрично упълномощени представители като наблюдатели в изборите.

(3) Регистрирането на организациите по ал. 2 се извършва въз основа на заявление, подписано от лицето, представляващо организацията съгласно актуалната й съдебна регистрация или от изрично упълномощено от него лице.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат:

1. удостоверение за актуално правно състояние;

2. изрично пълномощно от лицето, представляващо организацията, когато документите се подават от упълномощено лице;

3. списък, подписан от представляващия съответната организация или от изрично упълномощено от него лице, съдържащ имената и единния граждански номер, съответно друг идентифициращ номер за лицата, които не са български граждани, които да се регистрират като наблюдатели;

4. пълномощни на изрично упълномощените представители на организацията, които да се регистрират като наблюдатели; представителите на юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, може да са упълномощени с общо пълномощно.

(5) Наблюдатели имат право да присъстват в информационните центрове, обслужващи системата за дистанционно електронно гласуване, както и при преброяване на резултатите от дистанционното електронно гласуване, по ред, определен от органа по произвеждане на избора. Работата в информационните центрове се излъчва в реално време на интернет страницата на органа.

(6) Наблюдателите имат право да проверяват дали цифровият отпечатък на системата в информационните центрове отговаря на публично обявения отпечатък по ред, определен от органа по произвеждане на избора.

Чл. 35. (1) В последната събота преди датата на общото събрание Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет организира изслушване на кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет обявяват часа и мястото на изслушването. Изслушването се провежда присъствено и онлайн чрез видеоконференция.

(3) Изслушването на кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет се ръководи от председателстващия Висшия съдебен съвет.

(4) Изслушването на кандидатите за Висшия прокурорски съвет от квотата на прокурорите се ръководи от председателстващия Висшия прокурорски съвет, а от квотата на следователите - от директора на Националната следствена служба.

Чл. 36. (1) Кандидатите, включени в списъците по чл. 29, ал. 5, се изслушват по азбучен ред.

(2) Становища за кандидатите и въпроси към тях могат да се представят на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет от съдии, прокурори, следователи и юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, не по-късно от 14 дни преди датата на изслушването.

(3) В срок до три дни след постъпването им становищата и въпросите се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет. Не се публикуват данни, които съдържат класифицирана информация, и факти от личния живот на кандидатите.

(4) Въпроси към кандидатите могат да отправят присъстващите на изслушването съдии, прокурори и следователи, включително въз основа на становищата по ал. 2. Ръководещият изслушването е длъжен да зададе всички постъпили въпроси.

Чл. 37. (1) Общото събрание се провежда в два последователни почивни дни.

(2) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от включените в съответния списък по чл. 31 съдии, прокурори или следователи. При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда независимо от броя на присъстващите. Събранията са публични и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно чрез интернет страницата на Висшия прокурорски съвет.

(3) В първия ден общото събрание избира председател на общото събрание, определя броя на избирателните секции и избира избирателна комисия и избирателни секции от предложените кандидати по чл. 30.

(4) Председателят на общото събрание ръководи събранието и организира избора на избирателна комисия и избирателни секции. Той отчита и обявява резултата от избора за членовете на избирателната комисия и избирателните секции. За избран/и се смятат получилите най-много гласове от присъстващите на общото събрание магистрати.

Чл. 38. (1) Избирателната комисия на съдиите се състои от деветима редовни и петима резервни членове, избирателната комисия на прокурорите – от седмина редовни и четирима резервни членове, и избирателната комисия на следователите – от петима редовни и трима резервни членове.

(2) Избирателните секции се състоят от трима редовни и двама резервни членове. За всеки петстотин съдии, прокурори или следователи се съставя по една избирателна секция, като остатъците, по-малки от петстотин души, се разпределят поравно между избирателните секции.

(3) Всички гласуващи електронно дистанционно през интернет образуват самостоятелна избирателна секция.

(4) Член на избирателна комисия или на избирателна секция не може да е кандидат, съпруг на кандидат, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен или да се намира във фактическо съжителство с кандидат за член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет.

(5) Членовете на избирателните комисии и на избирателните секции не могат да са помежду си съпрузи или във фактическо съжителство, роднини по права линия или по съребрена линия до четвърта степен.

(6) Членовете на избирателните комисии избират от своя състав председател и заместник-председател, а членовете на избирателните секции – председател.

Чл. 39. (1) След избора по чл. 37, ал. 3 се пристъпва към гласуването за кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(2) Избирателната комисия определя началния час на гласуването. Решението й се публикува незабавно на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(3) Гласуването се произвежда до 20,00 ч.

Чл. 40. (1) Гласуването на място на общото събрание се извършва с хартиена бюлетина, която се пуска в избирателната кутия.

(2) Действителни са бюлетините, които:

1. са по утвърдения образец;

2. съдържат означени необходимия брой или по-малко кандидати за Висшия съдебен съвет, съответно за Висшия прокурорски съвет, избирани от общото събрание;

3. имат поставени върху тях два печата от съответната избирателна секция; печатът съдържа наименованието и номера на избирателната секция;

4. нямат вписани специални символи, като букви, цифри или други знаци;

5. съдържат отбелязване за кандидата със знак "X" или "V" с химикал, пишещ със син цвят.

(3) Когато в 20,00 ч. пред избирателната секция има негласували съдии, прокурори или следователи, председателят на избирателната секция установява техния брой и самоличност. Негласувалите съдии, прокурори или следователи предават документите си

за самоличност на избирателната секция. Само тези съдии, прокурори или следователи се допускат до гласуване след 20,00 ч.

(4) Отварянето на изборните кутии и преброяването на подадените бюлетини е публично и се извършва от съответните избирателни секции веднага след приключване на гласуването.

(5) За резултатите от избора всяка от секциите съставя протокол в два екземпляра, в който се вписват общият брой на гласувалите, действителните и недействителните бюлетини; бюлетините, подадени поименно за всеки кандидат. Протоколът се подписва от председателя и от членовете на избирателната секция.

Чл. 41. (1) Дистанционното електронно гласуване се осъществява с помощта на система за дистанционно електронно гласуване. Системата трябва да:

1. осигурява лесен и разбираем достъп до механизмите и начините за гласуване;

2. предлага на съдиите, прокурорите и следователите инструкции за действията при гласуването;

3. гарантира, че само лицата, които са вписани в избирателните списъци по чл. 31, имат право да гласуват;

4. осигурява надеждна и бърза идентификация на самоличността на съдиите, прокурорите и следователите;

5. осигурява еднаква по обем и качество информация за всеки кандидат;

6. гарантира тайната на гласуването и свободно изразяване на волята на съдиите, прокурорите и следователите чрез технически средства;

7. осигурява възможност за лесна навигация на потребителския софтуер и в частност на бюлетината;

8. не изисква от съдиите, прокурорите и следователите специални умения освен необходимите за използване на интернет терминали;

9. позволява използване на всички популярни операционни системи;

10. осигурява възможност за подаване на гласа за не повече от 5 минути;

11. гарантира, че всеки от съдиите, прокурорите и следователите подава само един глас и че всеки глас се съхранява и преброява само един път;

12. бъде сертифицирана по най-висок ISO стандарт за качество и устойчивост на използвания софтуер и хардуер;

13. осигурява максимална надеждност срещу външни смущения и неразрешен достъп, включително срещу хакерски атаки;

14. съхранява данните от гласуването;

15. позволява обобщаване на резултатите и изпращането им в електронен вид на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет след приключване на гласуването;

16. гарантира, че връзката между терминала на съдията, прокурора и следователя и сървърните компоненти се извършва по начин, който не позволява на трети страни да променят или получат достъп до обменяната информация;

17. поддържа електронен дневник на изборния процес с отбелязване на всички възникнали особености и отклонения от предвидения режим;

18. гарантира лесна поддръжка на софтуерните и хардуерните средства и бързо отстраняване на възникнали технически неизправности;

19. позволява наблюдение на изборния процес от независими и упълномощени лица и органи;

20. позволява одит и проверка от страна на упълномощени органи;

21. е одитирана преди всеки избор, като резултатите от одита се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет не по-късно от 10 дни преди началото на дистанционното електронно гласуване;

22. е с публично достъпен изходен код;

23. позволява на съдията, прокурора и следователя да проверява дали гласът му е отчетен правилно, без това да разкрива тайната на вота;

24. позволява независимо преброяване на гласовете;

25. отговаря на изискванията за мрежова и информационна сигурност, определени в наредбата по чл. 3, ал. 2 от Закона за киберсигурност;

26. не позволява добавяне, премахване или подмяна на гласове извън стандартния изборен процес;

27. отговаря на Приложение III към Препоръка REC (2004)11 на Съвета на Европа за правните, оперативни и технически стандарти за електронно гласуване;

28. се състои от компоненти, всеки от които е електронно подписан с квалифициран електронен печат на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет по смисъла на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;

29. не позволява извличането на междинни резултати преди края на изборния ден.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет избира организация, която да удостовери съответствията на системата с изискванията по ал. 1. Регистрирани наблюдатели имат право да наблюдават процеса на удостоверяване на съответствието.

(3) Историята на достъпа на длъжностни лица до всички сървъри, използвани от системата за дистанционно електронно гласуване по ал. 1, се публикува на интернет страницата на Висшият съдебен съвет, съответно на Висшият прокурорски съвет ежедневно в рамките на периода по чл. 33, ал. 1.

(4) Изходният код на системата се публикува в хранилището по чл. 7в, ал. 2, т. 23 от Закона за електронното управление. При липса на публикуван актуален изходен код, резултатът от избора е недействителен.

(5) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет след съгласуване с министъра на правосъдието и с министъра на електронното управление издава наредба, с която определя техническите изисквания и стандарти към софтуерната и хардуерната част на системата по ал. 1.

Чл. 42. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет подготвят системата и въвеждат списъците по чл. 29, ал. 5 не по-късно от 14 дни преди изборния ден и ако е необходимо, създава частни ключове за функционирането на системата не по-късно от 24 часа и не по-рано от два дни преди началото на периода за дистанционно електронно гласуване по чл. 33, ал. 1.

(2) При дистанционното електронно гласуване съдията, прокурорът или следователят прави своя избор чрез обща бюлетина върху визуален, аудио- или тактилен терминал, на която отбелязва по еднозначен начин своя вот. Бюлетината е проектирана по същия начин както хартиената бюлетина.

(3) Съдията, прокурорът или следователят има право да промени вота си, подаден по дистанционен електронен път, като се зачита само последният подаден по време глас преди приключване на срока за електронно гласуване от дистанция при спазване на принципа „един човек – един глас“.

(4) При гласуване съдията, прокурорът или следователят се идентифицира електронно със средство за електронна идентификация с ниво на осигуреност „високо“ или с квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014. Гласуването се потвърждава с код, изпратен като кратко текстово съобщение на предварително посочен мобилен телефонен номер на магистрата. Не се допуска един и същи мобилен телефонен номер да бъде използван от повече от един магистрат.

(5) Гласуването включва следните етапи:

1. съдията, прокурорът или следователят отваря публичната част на системата за електронно дистанционно гласуване;

2. съдията, прокурорът или следователят се идентифицира електронно по реда на ал. 4;

3. след успешна идентификация по т. 2 се визуализира бюлетина, идентична с хартиената бюлетина за съответния избор;

4. съдията, прокурорът или следователят отбелязва по еднозначен начин своя вот за избраните кандидати; след като съдията, прокурорът или следователят направи своя избор, системата изисква потвърждаване на избора;

5. съдията, прокурорът или следователят може трикратно да промени избора си преди потвърждаването му;

6. след потвърждаване на избора по т. 4 гласът се записва и съхранява в електронна избирателна кутия, която не позволява разкриване на самоличността на съдията, прокурора или следователя и начина на гласуване;

7. след записване на гласа в кутията по т. 6 съдията, прокурорът или следователят получава съобщение за приключване на гласуването;

8. след приключване на гласуването информацията за направения избор става недостъпна за следващи потребители; заличава се информацията за самоличността на съдията, прокурора или следователя и начина на гласуване.

(6) Съдията, прокурорът или следователят има право да провери дали гласът му е приет правилно от системата, без това да разкрива тайната на вота. Редът, сроковете и техническите средства за проверката по предходното изречение се определят с правилата по чл. 27, ал. 1.

(7) Когато е нарушена сигурността или отказоустойчивостта на системата или когато е налице технологична невъзможност да се гарантират избирателните права, Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет с мотивирано решение временно спира или прекратява дистанционното електронно гласуване или не стартира системата за гласуване. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет уведомява съдиите, прокурорите и следователите чрез интернет страницата си и средствата за масово осведомяване за причините и публикува подробен отчет не по-късно от 24 часа след постановяване на решението.

Чл. 43. (1) След приключване на изборния ден избирателната секция за електронно дистанционно гласуване през интернет генерира чрез информационната система за електронен избор резултатите от гласуването в тази секция и съставя протокол, в който отразява общия брой на гласувалите, брой на действителните и на недействителните гласове, брой гласове, подадени поименно за всеки кандидат. Генерираните резултати от информационната система за електронен избор са неразделна част от протокола.

(2) Генерирането на резултатите и съставянето на протокола се извършва в присъствието на всички членове на избирателната секция. Могат да присъстват кандидати за членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, регистрирани наблюдатели и застъпници, акредитирани представители на медиите, като им се осигурява пряка видимост, при спазване на изискването за ограничен достъп.

(3) При упражняване на вот чрез електронно дистанционно гласуване и немаркиране на нито един от кандидатите информационната система за електронен избор отчита подадения глас като недействителен.

(4) Протоколът се подписва от председателя и двамата членове на избирателната секция за електронно дистанционно гласуване през интернет.

Чл. 44. (1) Изборът се смята за редовен, ако са гласували повече от половината от съдиите, съответно прокурорите или следователите, включени в списъците по чл. 31.

(2) В случай че не са налице предпоставките по ал. 1, се произвежда нов избор на следващия ден. Изборът се смята за редовен, ако са гласували не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас.

(3) В случай че при произвеждането на новия избор се наложи повторно гласуване по реда на чл. 45, ал. 4, то се извършва на следващия ден.

(4) В случай че всички членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, които се излъчват от съответното общо събрание, са избрани в деня, в който е произведено гласуването, общото събрание се закрива.

Чл. 45. (1) Въз основа на протоколите по чл. 40, ал. 5 и чл. 43, ал. 4 избирателната комисия се произнася с решение за резултатите от избора, което включва имената на избраните членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет и броя на гласовете, с които са избрани, и се подписва от председателя и от членовете на избирателната комисия. Неразделна част от решението на избирателната комисия са протоколите на избирателните секции. Решението и протоколите се обявяват незабавно на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет.

(2) За избрани се смятат кандидатите, получили повече от половината от действителните гласове. Ако кандидатите, отговарящи на това условие, са повече от броя на членовете, които се избират на съответното общо събрание, за избрани се смятат тези измежду тях, които са получили най-много гласове.

(3) При равен брой гласове избраният или избраните кандидати се определят от избирателната комисия чрез жребий, проведен в присъствието на заинтересованите кандидати.

(4) Когато при гласуването не е избран съответният брой членове по реда на ал. 2 и 3, изборът продължава на следващия ден, като се произвежда повторно гласуване. Ако при повторното гласуване не е избран съответният брой членове с необходимото мнозинство, за избрани се смятат онези от тях, които са получили най-много гласове.

(5) Ако избирателната комисия не е успяла да отпечата нови бюлетини, невключващи избраните по реда на ал. 2 кандидати, се гласува с първоначалните бюлетини. В този случай подадените за тези кандидати гласове не се зачитат при определянето на валидността на бюлетината и на изборния резултат.

Чл. 46. (1) Решението на избирателната комисия, с което се обявява резултатът от избора, подлежи на обжалване в 7-дневен срок от обявяването му пред състава по чл. 29, ал. 4.

(2) Жалбата се подава чрез Висшия съдебен съвет, съответно чрез Висшия прокурорски съвет, който в тридневен срок изпраща цялата преписка на състава по ал. 1.

(3) Съставът разглежда жалбата по реда на Административнопроцесуалния кодекс в открито съдебно заседание с призоваване на жалбоподателя и представител на избирателната комисия и се произнася с решение в 14-дневен срок, което е окончателно.

Чл. 47. (1) Бюлетините се подреждат и запечатват в избирателните кутии. Те се съхраняват до влизане в сила на решението, с което избирателната комисия се произнася за резултата от избора, и се унищожават с решение на Висшия съдебен съвет след встъпване в длъжност на новоизбраните членове.

(2) След отчитане на резултатите от гласуването Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет изтрива всички ключове, създадени при подготовката на електронното дистанционно гласуване.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет архивира и изтрива базата данни с гласовете, подадени дистанционно след изтичане на сроковете за обжалване на резултатите или влизане на решението на съда в сила, но не по-рано от 21 дни след края на изборния ден. Архивът се съхранява до следващите избори по ред, определен от органа по произвеждане на избора.

(4) Решението на избирателната комисия и протоколите на избирателните секции се пазят 5 години от деня на избора.

Чл. 48. (1) Ако изборът бъде обявен за незаконосъобразен, нов избор се произвежда не по-късно от един месец.

(2) Датата на избора се насрочва от лицата по чл. 26, ал. 1 – 3 и се съобщава на съдиите, прокурорите и следователите по реда за свикване на общото събрание.

(3) Новият избор се произвежда по правилата, предвидени за редовния избор.

Чл. 49. (1) Административните ръководители на органите на съдебната власт създават организация, която да осигури присъствието на място на съдиите, прокурорите и следователите на общото събрание, както и на изслушването по чл. 35.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите се командироват от административните ръководители на съответния орган на съдебната власт за присъствието си на място на общото събрание и на изслушването по чл. 35.

Чл. 50. (1) Организационно-техническата подготовка на събранията се извършва от администрацията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет.

(2) Разходите по провеждането на събранията са за сметка на бюджета на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 51. При предсрочно освобождаване на изборен член на Висшия съдебен съвет избор на нов член се насрочва при условията и по реда на този раздел.

Раздел III

Избор на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет от Народното събрание

Чл. 52. (1) Народното събрание избира членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет не по-късно от един месец преди изтичането на мандата на изборните членове.

(2) Предложенията за кандидати за изборни членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се правят от:

1. народните представители;

2. Висшия адвокатски съвет;

3. юридическите факултети или съответните на тях структури във висшите училища, класирани на първите три места съгласно рейтинговата система на висшите училища в България в професионално направление „Право“ на Министерството на образованието и науката за съответната година.

(3) Юридически лица с нестопанска цел в обществена полза, които най-малко пет години са работили активно и имат доказан опит в областта на съдебната реформа, на превенцията и противодействието на корупцията или в сферата на медийния плурализъм,

могат да предлагат лица за членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет чрез народен представител. Народният представител, ако приеме номинацията, прави предложението от свое име.

Чл. 53. (1) При всеки избор на членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се създава нарочна номинационна комисия от петима членове – по един член, предложен от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната прокуратура, Министерството на правосъдието и омбудсмана на Република България. Членовете на комисията трябва да отговарят на изискванията на чл. 130а, ал. 3 от Конституцията.

(2) Номинационната комисия разглежда мотивираните предложения за членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, извършва подбор за допустимост и след публична процедура за изслушване и обсъждане представя доклада по чл. 55, ал. 4 на специализирана постоянна комисия на Народното събрание.

(3) Постоянната комисия на Народното събрание оповестява състава и приема правила за работа на номинационната комисия.

Чл. 54. (1) Предложенията за членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, избирани от Народното събрание, се правят не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора пред номинационната комисията. Към предложенията се прилагат:

1. подробни писмени мотиви за професионалните и нравствените качества на кандидатите, включително и изразени становища от професионални, академични и други организации;

2. документи за завършено висше образование по специалността "Право", документи, свързани с изискванията за несъвместимост, както и документи за юридическия стаж и кариерното развитие на кандидата.

(2) Предложенията се правят, след като се вземе писменото съгласие на всеки кандидат.

(3) Предложенията заедно с подробна професионална биография на кандидатите и документите по ал. 1 се публикуват в срок до три работни дни от получаването им на интернет страницата на Народното събрание. Посочва се от кого е издигната кандидатурата и се публикуват мотивите към нея.

(4) Публикуването на предложенията и документите по ал. 1 се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

(5) Администрацията на Народното събрание служебно установява обстоятелствата по чл. 21, ал. 1, т. 8.

Чл. 55. (1) В 14-дневен срок от публикуването на кандидатурите всеки кандидат представя на номинационната комисия писмена концепция за работата си като член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет. В същия срок кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет представят декларация за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си, както и декларация за наличие на частен интерес по смисъла на чл. 71 от Закона за

противодействие на корупцията по образец, утвърден от Инспектората към Висшия съдебен съвет и съгласуван с Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Всички концепции и декларации се публикуват в срок до три работни дни от изтичане на срока по изречение първо на интернет страницата на Народното събрание.

(2) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на обществено полезна дейност, с изключение на тези по чл. 52, ал. 3, висши училища, научни организации и адвокатските съвети не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на номинационната комисия становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Народното събрание в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(3) Номинационната комисия изслушва всеки кандидат, който представя пред нея концепцията по ал. 1. Изслушването се насрочва и обявява от комисията не по-късно от един месец преди провеждането му. Изслушването се провежда на открито заседание на комисията не по-късно от 14 дни преди произвеждане на избора. За изслушването се изготвя пълен стенографски протокол, който се публикува на интернет страницата на Народното събрание. С оглед на постъпилите становища по ал. 2 членовете на комисията могат да изискат и допълнителни документи, които кандидатите трябва да представят.

(4) Номинационната комисия изготвя подробен и мотивиран доклад за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с който предлага кандидатурите за обсъждане в специализираната постоянна комисия на Народното събрание. Докладът съдържа становище за представянето на кандидатите, изготвено след изслушването им, както и препоръчително оценяване, изготвено на база заключение за:

1. изпълнение на законовите изисквания за заемане на длъжността;

2. нравствените и професионалните качества на кандидатите и тяхната квалификация и опит;

3. специфичната подготовка и качества, както и мотивацията им за заемане на съответната длъжност;

4. публичната репутация и обществената подкрепа за кандидата.

(5) Докладът се публикува на интернет страницата на Народното събрание.

Чл. 56. Народното събрание избира всеки член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет поотделно с мнозинство две трети от народните представители.

Раздел IV

Правомощия и организация на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет

Чл. 57. (1) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет осъществяват правомощията си самостоятелно и чрез Общо събрание.

(2) Дейността на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се подпомага от администрация.

Чл. 58. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет осъществява правомощията си при условията и по реда на глава шестнадесета.

Чл. 59. Висшият съдебен съвет:

1. назначава, повишава, премества и освобождава от длъжност съдиите;

2. прави предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд;

3. назначава и освобождава административните ръководители на съдилищата и определя броя, назначава и освобождава техните заместници;

4. прави периодични атестации на съдиите и административните ръководители на съдилищата, приема комплексна оценка от атестирането и решава въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;

5. налага предвидените в този закон дисциплинарни наказания;

6. приема решения за прекратяване на мандата на изборен член на Висшия съдебен съвет при условията на чл. 130а, ал. 6 от Конституцията;

7. определя броя, съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, военните, административните и апелативните съдилища, създава и закрива съдилища, променя тяхното седалище и определя населените места, в които се разкриват териториални отделения към съответния районен съд, след съгласуване с министъра на правосъдието, а по отношение на военните съдилища – и след съгласуване с министъра на отбраната;

8. определя броя на съдиите във всички съдилища съобразно степента на натовареност след съгласуване с административните ръководители на съдилищата;

9. ежегодно анализира и отчита степента на натовареност на съдилищата и публикува информацията на интернет страницата си;

10. приема правила за разпределение на делата между съдиите, които разглеждат дела, разпределени по реда на чл. 10, ал. 3, с цел изравняване на общата им натовареност;

11. определя възнагражденията на съдиите, на административните ръководители и техните заместници;

12. организира и провежда конкурсите за съдийските длъжности в предвидените от този закон случаи;

13. прекратява командироването на съдия в друг орган на съдебната власт при условията и по реда, предвидени в този закон;

14. определят броя на съдебните служители съобразно степента на натовареност след съгласуване с административните ръководители на съдилищата, като може да разкрива нови и да съкращава длъжности;

15. определя структурата на администрацията на Висшия съдебен съвет и броя на служителите;

16. определя структурата на администрацията на Националния институт на правосъдието и броя на служителите;

17. приема проекта на бюджет на системата на съдилищата;

18. организира и ръководи изпълнението на бюджета на съдилищата;

19. участва в управлението на съдебното обучение;

20. управлява недвижимите имоти на съдебната власт;

21. създава постоянни и временни комисии за подпомагане на дейността си;

22. приема правилник за организацията на дейността си и за дейността на администрацията на Висшия съдебен съвет, който се обнародва в „Държавен вестник“;

23. приема Кодекс за етично поведение на българските съдии;

24. в предвидените от закона случаи издава подзаконови нормативни актове;

25. одобрява автоматизираните информационни системи за органите на съдебната власт след съгласуване с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление и осигурява системната им интеграция и оперативната им съвместимост; в случай че актовете в изпълнение на правомощията по изречение първо засягат дейността на прокуратурата и следствените органи, те се съгласуват с Висшия прокурорски съвет;

26. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на съдебната власт;

27. възлага на Инспектората към Висшия съдебен съвет извършването на проверки, които са извън годишната програма за дейността му;

28. изслушва, приема и внася в Народното събрание до 31 май годишен доклад за своята дейност заедно с годишния доклад за дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет и с годишните доклади на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд;

29. приема образци на годишен отчет на съдилищата;

30. изготвя и оповестява годишен доклад за независимостта и прозрачността на дейността на съдилищата и на собствената си дейност, който предоставя за обществено обсъждане;

31. изисква и обобщава на всеки 6 месеца информация от съдилищата за тяхната дейност, която се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет;

32. създава и поддържа електронен публичен регистър на всички свои решения и мотивите към тях;

33. създава и поддържа електронен публичен регистър на всички проекти, които имат за предмет функционирането на съдилищата, както и други регистри в случаите, определени в този закон;

34. организира и координира участието на съдии в международното правно сътрудничество;

35. внася за обсъждане в Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет общи за съдебната власт въпроси, свързани с независимостта на съдебната власт;

36. решава и други общи за съдилищата организационни въпроси,

37. решава организационни въпроси относно дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет и Националния институт на правосъдието.

Чл. 60. Висшият прокурорски съвет:

1. назначава, повишава, премества и освобождава от длъжност прокурорите и следователите;

2. прави предложение до президента на републиката за назначаване и освобождаване на главния прокурор;

3. назначава съдия, определен по реда на чл. 151, ал. 5, на длъжност прокурор във Върховната прокуратура, който да изпълнява функциите на прокурор за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или от заместник на главния прокурор;

4. назначава съдия от наказателната колегия на Върховния касационен съд, определен по реда на чл. 287, ал. 4, за заместник на главния прокурор, който осъществява контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор или от заместник на главния прокурор, при условията и по реда, определени в закон;

5. назначава заместващ прокурор по реда на т. 3 и 4 в случаите, когато прокурорът за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор, или прокурорът, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор, си направят самоотвод, бъдат отведени или са в трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си;

6. назначава и освобождава административните ръководители в системата на прокуратурата и определя броя, назначава и освобождава техните заместници;

7. избира и освобождава директора на Националната следствена служба и неговите заместници;

8. прави периодични атестации на прокурорите, следователите и административните ръководители в системата на прокуратурата, приема комплексна оценка от атестирането и решава въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;

9. налага дисциплинарни наказания, предвидени в този закон на прокурорите, следователите и административните ръководители в системата на прокуратурата и на техните заместници;

10. приема решения за прекратяване на мандата на изборен член на Висшия прокурорски съвет при условията на чл. 130а, ал. 6 от Конституцията;

11. определя броя и седалищата на районните, окръжните, военните и апелативните прокуратури в съответствие със структурата на съдилищата, които разглеждат наказателни дела, създава и закрива прокуратури, променя тяхното седалище и определя населените места, в които се разкриват териториални отделения към съответната районна прокуратура, след съгласуване с министъра на правосъдието;

12. определя броя на прокурорите и следователите във всички прокуратури и следствени отдели съобразно степента на натовареност след съгласуване с административните ръководители на органите на прокуратурата и следствените органи;

13. ежегодно анализира и отчита степента на натовареност на органите на прокуратурата и следствените органи и публикува информацията на интернет страницата си;

14. определя възнагражденията на прокурорите и следователите, на административните ръководители и техните заместници;

15. организира и провежда конкурсите за прокурорските и следователските длъжности в предвидените от този закон случаи;

16. прекратява командироването на прокурор или следовател в друг орган на съдебната власт при условията и по реда, предвидени в този закон;

17. определя броя на съдебните служители съобразно степента на натовареност след съгласуване с административните ръководители на органите на прокуратурата и на следствените органи, като може да разкрива нови и да съкращава длъжности;

18. определя структурата на администрацията на Висшия прокурорски съвет и броя на служителите;

19. приема проекта на бюджет на прокуратурата;

20. организира и ръководи изпълнението на бюджета на прокуратурата;

21. участва в управлението на съдебното обучение;

22. участва в управлението на недвижимите имоти на съдебната власт, съгласувано с Висшия съдебен съвет;

23. създава постоянни и временни комисии за подпомагане на дейността си;

24. приема правилник за организацията на дейността си и за дейността на администрацията на Висшия прокурорски съвет, който се обнародва в „Държавен вестник“;

25. приема Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи;

26. в предвидените от закона случаи издава подзаконови нормативни актове;

27. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на прокуратурата и следствените органи;

28. изслушва, приема и внася в Народното събрание до 31 май годишен доклад за своята дейност заедно с годишния доклад за дейността на главния прокурор;

29. определят структурата и показателите, които трябва да съдържа докладът на главния прокурор по т. 28;

30. приема образци на годишен отчет на прокуратурите и следствените органи;

31. изготвя и оповестява годишен доклад за независимостта и прозрачността на дейността на органите на прокуратурата и следствените органи и на собствената си дейност, който предоставя за обществено обсъждане;

32. изисква и обобщава на всеки 6 месеца информация от прокуратурата и от Националната следствена служба за тяхната дейност, която се публикува на интернет страницата на Висшия прокурорски съвет;

33. създава и поддържа електронен публичен регистър на всички свои решения и мотивите към тях;

34. създава и поддържа електронен публичен регистър на всички проекти, които имат за предмет функционирането на органите на прокуратурата и следствените органи, както и други регистри в случаите, определени в този закон;

35. избира националния член от Република България в Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст), неговия заместник и помощника на националния член въз основа на подбор, проведен съгласно приети от Висшия прокурорски съвет правила, и чрез министъра на правосъдието уведомява Евроюст и Европейската комисия за избора;

36. извършва подбор на кандидатите за европейски делегирани прокурори и чрез министъра на правосъдието уведомява европейския главен прокурор за излъчените кандидатури;

37. организира и координира участието на прокурори и следователи в международното правно сътрудничество;

38. внася за обсъждане в Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет общи за съдебната власт въпроси, свързани с независимостта на съдебната власт;

39. решава и други общи за органите на прокуратурата и следствените органи организационни въпроси.

Чл. 61. (1) Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се състои от всички членове на двата съвета.

(2) Общото събрание:

1. одобрява проекта на бюджета на съдебната власт по предложение на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет;

2. приема становища по общи за съдебната власт организационни въпроси;

3. приема становища по въпроси, свързани с управлението на недвижимите имоти на съдебната власт;

4. съгласуват графика за провеждане на изборите за членове на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, образеца за изборни протоколи и техническия образец на бюлетините, реда и начина на провеждането на изборите;

5. съгласува становищата на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет по законопроекти, които се отнасят до дейността на съдебната власт;

6. изразява общата позиция на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет по общи за съдебната власт въпроси, свързани с независимостта на съдебната власт.

Чл. 62. (1) Заседанията на Висшия съдебен съвет се председателстват от председателя на Върховния касационен съд, а в негово отсъствие – от председателя на Върховния административен съд. В отсъствието на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд заседанията на Висшия съдебен съвет се председателстват от представляващия Висшия съдебен съвет.

(2) Висшият прокурорски съвет избира член на съвета, който председателства заседанията на Висшия прокурорски съвет. В негово отсъствие заседанията на съвета се председателстват от представляващия Висшия прокурорски съвет. В отсъствие и на двамата заседанията се председателстват от най-старшия присъстващ член.

(3) Министърът на правосъдието и главният инспектор може да присъстват на заседанията на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, както и на заседанията на двата съвета, като не участват в гласуването. При отсъствие на министъра на правосъдието на заседанията може да присъства определен от него заместник-министър.

Чл. 63. (1) Заседанията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се свикват от председателстващия. Заседанията може да се свикват и по искане на трима членове на съответния съвет.

(2) Членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, министърът на правосъдието и главният инспектор се уведомяват за датата на провеждане и за дневния ред пет дни предварително, като им се предоставят и писмените материали за заседанието.

(3) По изключение в неотложни случаи допълнения в предварително обявения дневен ред може да се правят в деня на заседанието по решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 64. (1) Заседание на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет се провежда, ако присъстват повече от половината от членовете. Членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет са длъжни да присъстват на заседанията, освен ако не са налице уважителни причини.

(2) Решенията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

(3) Решенията на Висшия съдебен съвет се приемат с мнозинство не по–малко от:

1. десет гласа - в случаите по чл. 59, т. 2 и 6;

2. девет гласа – в случаите по чл. 59, т. 1, 3-5.

(4) Решенията на Висшия прокурорски съвет се приемат с мнозинство не по –малко от:

1. седем гласа - в случаите по чл. 60, т. 2, 7 и 10;

2. шест гласа – в случаите по чл. 60, т. 1, 3-6, 8 и 9.

(5) Когато за приемане на решение липсва необходимото мнозинство, се смята, че е налице решение за отхвърляне, което подлежи на обжалване по реда на чл. 68.

(6) Гласуването винаги е явно. Не се допуска гласуване „въздържал се“.

Чл. 65. (1) Решенията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се мотивират.

(2) За мотиви на решението, с което се приема направеното предложение, се смятат мотивите на вносителя му, както и изказванията на членовете на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет в негова подкрепа.

(3) За мотиви на решението, с което не се приема направеното предложение, се смятат отрицателните изказвания на членовете на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет срещу него.

(4) Липсата на мотиви е самостоятелно основание за отмяна на решението.

Чл. 66. (1) Заседанията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет са публични и се излъчват пряко в интернет освен в случаите, когато се обсъждат предложения за налагане на дисциплинарно наказание или документи, съдържащи информация, класифицирана по Закона за защита на класифицираната информация.

(2) Решенията, приети на закрито заседание, се обявяват публично.

Чл. 67. (1) Член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет няма право да участва в гласуването на решение, което се отнася лично до него или до негов съпруг или роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен, или ако са налице други обстоятелства, които пораждат съмнение в неговата безпристрастност.

(2) В случаите по ал. 1 членът на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет се отстранява сам, като обявява обстоятелствата, които са наложили отстраняването.

Чл. 68. (1) Заинтересованите лица могат да оспорват решенията на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет в 14-дневен срок от съобщаването им.

(2) Жалбата се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд с изключение на решенията по чл. 59, т. 5 и 12 и чл. 60, т. 9 и 15, които се разглеждат от смесен състав от съдии от Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

(3) Жалбата не спира изпълнението на решението, освен ако съдът постанови друго.

(4) Решенията по ал. 2 не подлежат на касационно обжалване, с изключение на делата, чийто предмет са актовете по чл. 59, т. 24, чл. 60, т. 26 и производствата по глава петнадесета.

Чл. 69. (1) Заседанията на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се председателстват от председателя на Върховния касационен съд, а в негово отсъствие – от председателя на Върховния административен съд. В отсъствие и на двамата заседанията се председателстват от най-старшия присъстващ член.

(2) Заседанията на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет се свикват от председателстващия. Заседанията могат да се свикват и по искане на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет. Заседанията на Общото събрание може да се свикват и по искане на трима членове на съответния съвет.

(3) За заседанията на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет и за неговите актове се прилагат съответно чл. 62, ал. 3, чл. 63, ал. 2 и 3, чл. 64, ал. 1, 2, 5 и 6 и чл. 65, 66 и 67.

Чл. 70. (1) Висшият съдебен съвет избира от своя състав постоянна Комисия „Бюджет и финанси“ и постоянна Комисия „Управление на собствеността“.

(2) Висшият прокурорски съвет избира от своя състав постоянна Комисия „Бюджет и финанси“.

(3) Правомощията и правилата за дейността им се уреждат в правилниците по чл. 59, т. 22 и чл. 60, т. 24. Всяка комисия избира председател между членовете си.

Чл. 71. Дейността на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет се подпомага от постоянни Комисия по атестирането и конкурсите, Комисия по професионална етика и Комисия по дисциплинарната дейност. Броят на членовете, съставът им и правилата за дейността им се определят от съответния съвет. Всяка комисия избира измежду членовете си председател, който е изборен член на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 72. (1) В състава на Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия съдебен съвет може да се включат и действащи към момента на избора съдии, с ранг или на длъжност съдия във Върховния касационен съд или във Върховния административен съд, които се избират за срок от две години. Административните ръководители на съдилища и техните заместници не могат да бъдат избирани за членове на комисии.

(2) В случаи на решение по ал. 1 пленумите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд избират съдии, отговарящи на условията по ал. 1.

(3) В състава на Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия прокурорски съвет се включват членове от съвета, както и избрани за срок от две години членове от действащи към момента на избора прокурори и следователи с ранг или на длъжност прокурор във Върховната прокуратура или следовател в Националната следствена служба. Административните ръководители на прокуратурите и техните заместници не могат да бъдат избирани за членове на комисии.

(4) Общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура избира прокурори, а Общото събрание на следователите от Националната следствена служба избира следователи, отговарящи на условията по ал. 3, които се включват в Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия прокурорски съвет.

(5) Съдия, прокурор или следовател може да бъде избран повторно за член на съответната комисия, но не за два последователни мандата.

(6) Участието в състава на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет и към Висшия прокурорски съвет на съдии, прокурори и следователи се взема предвид при изготвяне на атестация на съответния съдия, прокурор или следовател.

Чл. 73. (1) Комисията по атестирането и конкурсите предлага на Висшия съдебен съвет проект на решение за:

1. броя на съдиите, на административните ръководители и на техните заместници;

2. назначаване, повишаване в ранг или в длъжност и освобождаване на съдии;

3. назначаване и освобождаване на административните ръководители и на заместниците на административни ръководители, с изключение на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд.

(2) Комисията по атестирането и конкурсите предлага на Висшия прокурорски съвет проект на решение за:

1. броя на прокурорите и следователите, както и на административните ръководители и на техните заместници;

2. назначаване, повишаване в ранг или в длъжност и освобождаване на прокурори и следователи;

3. назначаване и освобождаване на административните ръководители и на заместниците на административни ръководители, с изключение на главния прокурор и директора на Националната следствена служба.

Чл. 74. (1) Предложения пред Комисиите по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет във връзка с осъществяване на правомощията им по чл. 73, ал. 1 се правят от заинтересования съдия и от съответния административен ръководител.

(2) Предложенията от административния ръководител се правят, както следва:

1. от председателя на Върховния касационен съд - за заместниците му и за съдиите от този съд;

2. от председателя на Върховния административен съд - за заместниците му и за съдиите от този съд;

3. от председателите на апелативните съдилища и на военно-апелативния съд – за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

4. от председателите на окръжните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

5. от председателите на административните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

6. от председателите на военните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

7. от председателите на районните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища.

Чл. 75. (1) Предложения пред Комисиите по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет във връзка с осъществяване на правомощията им по чл. 73, ал. 2 се правят от заинтересования прокурор или следовател и от съответния административен ръководител.

(2) Предложенията от административния ръководител се правят, както следва:

1. от главния прокурор за:

а) заместниците му от Върховната прокуратура и за директора на Националната следствена служба;

б) заместник-директор на Националната следствена служба след съгласуване с директора;

в) прокурорите от Върховната прокуратура и за следователите от Националната следствена служба;

г) апелативните прокурори и военно-апелативния прокурор;

2. от апелативните прокурори и военно-апелативния прокурор - за заместниците им и за прокурорите от апелативните прокуратури и от военно-апелативната прокуратура, както и за окръжните и военно-окръжните прокурори в съответния район;

3. от военно-окръжните прокурори – за заместниците им, за прокурорите от военно-окръжните прокуратури и за военните следователи;

4. от окръжните прокурори - за заместниците им, за завеждащите окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, за прокурорите от окръжните прокуратури и за следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, както и за районните прокурори в съответния район;

5. от районните прокурори - за заместниците им и за прокурорите от районните прокуратури.

(3) Директорът на Националната следствена служба изготвя предложения за завеждащи специализираните отдели в Националната следствена служба и за следователите от тези отдели.

(4) Завеждащите окръжните следствени отдели могат да изготвят предложения до административните ръководители на окръжните прокуратури за следователите от тези отдели.

Чл. 76. Министърът на правосъдието може да дава становища по предложенията по чл. 74 и 75.

Чл. 77. (1) Комисиите по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет и към Висшия прокурорски съвет извършват цялостна проверка на комплексните оценки на атестациите по чл. 288, предложени от съответните помощни или постоянни атестационни комисии в органите на съдебната власт.

(2) Съответната Комисия по атестирането и конкурсите предлага на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет проект на решение за провеждане на атестиране по чл. 288 и приемане на комплексна оценка на съдия, прокурор и следовател.

Чл. 78. (1) Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия съдебен съвет, провежда атестирането на съдии, на административни ръководители и на заместници на административни ръководители.

(2) Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия прокурорски съвет провежда атестирането на прокурори и следователи, на административни ръководители и на заместници на административни ръководители.

(3) Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба не подлежат на атестиране по реда на глава единадесета.

(4) Заместниците на административните ръководители от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната прокуратура и Националната следствена служба, както и съдиите, прокурорите и следователите в тях, не подлежат на атестиране по чл. 288, ал. 1, т. 1 и 2, буква „а“.

(5) Съдиите, прокурорите и следователите, административните ръководители и заместниците на административни ръководители, навършили 60-годишна възраст, не подлежат на атестиране по чл. 288, ал. 1, т. 2, буква „а“.

Чл. 79. (1) При провеждане на атестирането на съдии участват помощни атестационни комисии в съдилищата.

(2) Помощните атестационни комисии подпомагат Комисията по атестирането и конкурсите при Висшия съдебен съвет.

(3) Помощните атестационни комисии се избират в съответните съдилища на принципа на случайния подбор за всяко конкретно атестиране, съобразно материята на делата, разглеждани от атестираните магистрати, и се състоят от трима редовни и един резервен член.

(4) Членовете на помощните атестационни комисии трябва да са придобили несменяемост, да са получили положителна комплексна оценка от последното си атестиране „много добра“ и да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. Изискването за положителна комплексна оценка от последното атестиране „много добра“ не се прилага за лицата по чл. 78, ал. 4 и 5.

(5) Административният ръководител не може да бъде избиран за член на помощна атестационна комисия.

(6) Помощната атестационна комисия избира председател измежду своите членове.

(7) При невъзможност да се формира помощна атестационна комисия от съответния съд съставът й се допълва с членове от равен по степен съд в съответния съдебен район.

(8) Когато за участие в конкурс за повишаване или преместване за съдии е необходимо провеждането на множество атестационни процедури, по предложение на Комисията по атестирането и конкурсите Висшият съдебен съвет разпределя на случаен принцип провеждането на атестирането на съдиите между помощни атестационни комисии към други окръжни съдилища, съответно между помощни атестационни комисии към други апелативни съдилища.

(9) Съставът на помощните атестационни комисии по ал. 8 се избира на случаен принцип при условията и по реда на ал. 3 при отчитане на действителната натовареност на

отделенията на съдилищата и на броя на провежданите други атестации от помощни атестационни комисии от същите отделения на съдилищата.

(10) Помощни атестационни комисии не се избират в районните съдилища, в административните съдилища, както и във военните съдилища.

Чл. 80. (1) Комисиите по професионална етика към Висшия съдебен съвет и към Висшия прокурорски съвет извършват проучвания, събират необходимата информация и изготвят становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт, както и на кандидатите за административни ръководители и на кандидатите за заместник-административни ръководители.

(2) Комисиите по професионална етика към Висшия съдебен съвет и към Висшия прокурорски съвет се произнасят по възражения относно становищата на органите по чл. 81, ал. 4 и изготвят становища по етични въпроси, свързани с приложението на Кодекса за етично поведение на българските съдии и Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, поставени от съдии, прокурори и следователи.

Чл. 81. (1) В органите на съдебната власт се избират комисии по професионална етика.

(2) Членовете на комисията по професионална етика се избират от общото събрание на съответния орган на съдебната власт за срок четири години. Членовете на комисията не могат да бъдат преизбирани за два последователни мандата. Всяка комисия се състои от трима редовни и един резервен член. Измежду членовете си комисията избира председател.

(3) При невъзможност да се сформира комисия по професионална етика функциите й се осъществяват от комисията на горестоящия орган на съдебната власт в съответния съдебен район.

(4) Комисиите по професионална етика в съдилищата, прокуратурите и в Националната следствена служба подпомагат съответната Комисия по професионална етика при осъществяване на правомощията й по чл. 80, като дават становище за нравствените качества на съдиите, прокурорите и следователите от съответния съд, прокуратура, следствен отдел или Националната следствена служба.

(5) Комисиите по професионална етика осъществяват дейността си по прилагането на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи в съответствие с правилата за организацията и дейността им, приети от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет.

Глава трета
РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЯ СРЕЩУ НАРУШАВАНЕ ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК

Раздел I
Общи положения

Чл. 82. (1) По реда на тази глава се разглеждат заявления на граждани и юридически лица срещу актове, действия или бездействия на органите на съдебната власт, с които се нарушава правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

(2) Заявленията по ал. 1 се подават от граждани и юридически лица, които са:

1. страни по приключени граждански, административни и наказателни производства;

2. обвиняеми, пострадали или ощетени юридически лица по прекратени досъдебни производства.

(3) По реда на тази глава се определя и изплаща обезщетение в съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека в размер не повече от 12 000 лв.

(4) Заявленията по ал. 1 се подават в 6-месечен срок от приключване на съответното производство с окончателен акт чрез Инспектората към Висшия съдебен съвет до министъра на правосъдието.

(5) За заявленията се създава отделен регистър, който се публикува на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(6) Не се дължи такса за разглеждане на заявления по реда на тази глава.

Раздел II
Съдържание и проверка на заявлението

Чл. 83. (1) Заявлението трябва да е написано на български език и да съдържа:

1. имената по документ за самоличност, единен граждански номер и адрес, телефон, факс и електронен адрес, ако има такъв - за българските граждани;

2. имената по документ за самоличност, личен номер на чужденец и адрес, телефон, факс и електронен адрес, ако има такъв - за чужденците;

3. фирмата на търговеца или наименованието на юридическото лице, изписани и на български език, седалището и последния посочен в съответния регистър адрес на управление и електронния му адрес;

4. посочване на акта, действието или бездействието, с което е извършено нарушението от съответния орган;

5. органа, до който се подава заявлението;

6. в какво се състои искането;

7. подпис на заявителя.

(2) Заявителят прилага декларация, че не е правил искане за обезщетение за същото нарушение и обезщетение не му е изплатено по друг ред.

Раздел III
Ред за разглеждане на заявленията

Чл. 84. (1) Проверката на заявленията по чл. 82, ал. 1 се извършва от Инспектората към Висшия съдебен съвет, към който се създава специализирано звено.

(2) За експерти в специализираното звено се назначават юристи, които имат най-малко 5 години юридически стаж. Възнаграждението на експертите е не по-малко от възнаграждението на съдия в районен съд и не по-голямо от възнаграждението на съдия в окръжен съд.

(3) Главният инспектор разпределя постъпилите заявления на състав от инспектор и двама експерти на принципа на случайния подбор, като единият от експертите определя за докладчик.

(4) Ако заявлението не отговаря на изискванията на чл. 83, ал. 1 и 2, на заявителя се изпраща съобщение за отстраняване на допуснатите нередовности в 7-дневен срок от получаване на съобщението.

(5) Ако заявителят не отстрани нередовностите, заявлението заедно с приложенията се връща.

Чл. 85. (1) За резултатите от проверката се съставя констативен протокол.

(2) Протоколът се подписва от членовете на проверяващия състав и съдържа данни за:

1. времето и мястото на съставянето му;

2. заявителя;

3. проверяващия състав;

4. делото, по което се съставя;

5. общия период на производството; за периода на забавяне, за което отговорност носи компетентният орган; за периода на забавяне, което се дължи на действия или бездействия на заявителя или на негов законен или процесуален представител.

(3) В констативния протокол се отразява и становището на проверяващия състав по въпроса спазен ли е срокът по чл. 82, ал. 4. Проверяващият състав не се произнася по въпроса разумен ли е срокът на съответното производство.

Чл. 86. (1) Констативният протокол по чл. 85 се изготвя в 4-месечен срок от постъпване на заявлението, съответно от отстраняване на нередовностите по него. Когато след постъпване на заявлението се установи, че е подадено искане за възобновяване на наказателното дело или за отмяна на влязъл в сила съдебен акт, срокът започва да тече от произнасянето на компетентния съд по искането.

(2) Незабавно след приключването на проверката по ал. 1 протоколът, заявлението и всички други документи по преписката се изпращат на министъра на правосъдието.

Чл. 87. (1) Министърът на правосъдието или оправомощено от него лице въз основа на установените от проверяващия състав факти и обстоятелства отхвърля заявлението като неоснователно, когато:

1. продължителността на производството не надхвърля разумния срок;

2. забавянето се дължи на действия или бездействия на заявителя или на негов законен или процесуален представител;

3. подсъдимият е бил обезщетен за неразумния срок на наказателното производство чрез изрично и измеримо намаляване на наложеното му наказание от компетентния съд;

4. по досъдебни производства, въпреки проведените действия по издирване и разследване, извършителят на престъплението е останал неразкрит или не е повдигнато обвинение.

(2) Когато правото на заявителя на разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено, министърът на правосъдието или оправомощено от него лице определя размер на обезщетението съобразно практиката на Европейския съд по правата на човека и предлага сключване на споразумение със заявителя.

Чл. 88. Проверката на обстоятелствата и произнасянето по заявлението се извършват в 6-месечен срок от постъпването му.

Раздел IV
Изплащане на обезщетенията

Чл. 89. Обезщетенията се изплащат въз основа на сключеното споразумение.

Чл. 90. Средствата, необходими за изплащане на сумите по сключените споразумения, се осигуряват от държавния бюджет.

Чл. 91. Министерският съвет одобрява допълнителни разходи по бюджета на Министерството на правосъдието до размера на фактически изплатените обезщетения по чл. 90 за съответното тримесечие чрез промяна в бюджетните му взаимоотношения с централния бюджет.

Чл. 92. Лицата, получили обезщетение по реда на тази глава, не могат да търсят обезщетение на същото основание по съдебен ред.

Раздел V
Мерки за отстраняване на причините за нарушенията

Чл. 93. (1) Главният инспектор всяко тримесечие изпраща на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет данни за установените нарушения, а министърът на правосъдието - за изплатените обезщетения.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет всяко шестмесечие анализира причините за нарушенията и приема мерки за тяхното отстраняване.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет публикуват на интернет страницата си информацията по ал. 1 и 2.

Глава четвърта

СЪДИЛИЩА

Раздел I
Общи положения

Чл. 94. (1) Съдилищата в Република България са районни, окръжни, административни, военни, апелативни, Върховен касационен съд и Върховен административен съд.

(2) На съдилищата са подведомствени граждански, наказателни и административни дела.

(3) Дело, което се разглежда от съд, не може да се разглежда от друг орган.

Чл. 95. Районите на районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища могат да не съвпадат с административно-териториалното деление на страната.

Чл. 96. (1) Районните, окръжните, административните и военните съдилища разглеждат определените със закон дела като първа инстанция.

(2) Окръжните съдилища разглеждат като втора инстанция обжалваните актове по дела на районните съдилища, както и други дела, възложени им със закон.

(3) Административните съдилища разглеждат определените със закон административни дела като касационна инстанция.

(4) Апелативните съдилища разглеждат като втора инстанция обжалваните актове по дела на окръжните съдилища, както и други дела, възложени им със закон.

(5) Военно-апелативният съд разглежда като втора инстанция обжалваните актове по дела на военните съдилища.

(6) Върховният касационен съд е касационна инстанция за определените със закон съдебни актове и разглежда и други дела, определени със закон.

(7) Върховният административен съд разглежда като първа инстанция актове, определени със закон, и като касационна инстанция - обжалваните актове по дела на административните съдилища и актове по дела на тричленен състав на Върховния административен съд, за които е предвидено касационно обжалване.

(8) Върховният касационен съд и Върховният административен съд разглеждат в състав, който включва трима представители на Върховния касационен съд и двама

представители на Върховния административен съд, жалби срещу актове в случаите, предвидени в закон.

(9) Споровете за подсъдност между Върховния касационен съд и Върховния административен съд се решават от състав, който включва трима представители на Върховния касационен съд и двама представители на Върховния административен съд, чието определение е окончателно.

Чл. 97. (1) Актовете на съдилищата се публикуват незабавно след постановяването им на интернет страницата на съответния съд при спазване изискванията за защита на личните данни.

(2) Публикуването се извършва по начин, който не позволява идентифицирането на физическите лица, упоменати в тези актове.

(3) Актовете по дела, които засягат гражданския или здравния статус на лицата, се публикуват без мотивите им.

(4) Актовете по дела, по които е приложена класифицирана информация, се публикуват изцяло. Когато в акта има възпроизведена класифицирана информация, се публикува диспозитивът, а мотивите - само в онази част, в която не се коментира класифицираната информация.

(5) Актовете по наказателни дела, по които са приложени веществени доказателствени средства, получени чрез използване на специални разузнавателни средства, се публикуват изцяло. В случаите, когато съдебното производство или част от него е протекло при закрити врати, се публикува диспозитивът, а мотивите - само в онази част, в която не се коментира информация, представляваща държавна тайна.

(6) Актовете по наказателни дела, с които подсъдимият е осъден да изтърпи съответно наказание, се публикуват след получаване на уведомление от прокурора, че са предприети действия по привеждането им в изпълнение.

Чл. 98. (1) Всички съдилища са юридически лица на бюджетна издръжка и се представляват от административния ръководител или друго определено лице.

(2) При осъществяване на функциите си административният ръководител издава заповеди, разпореждания и правила съобразно определената в закона компетентност.

(3) Общото събрание на всеки съд, пленумът на Върховния касационен съд и пленумът на Върховния административен съд са органи на съответния съд, произнасят се в определените в закона случаи, дават становища, приемат правила и решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии, освен ако в този закон не е предвидено друго.

(4) В съдилищата, в които са структурно обособени отделения и/или колегии, съдиите в съответното отделение и/или колегия могат да провеждат самостоятелни общи събрания по въпроси, свързани с организацията и дейността им, материята и състава на съответното отделение и/или колегия.

Раздел II
Съдебни заседатели

Чл. 99. (1) В случаите, определени със закон, в състава на съда, който разглежда делото като първа инстанция, участват и съдебни заседатели.

(2) Съдебните заседатели имат еднакви права и задължения със съдиите.

Чл. 100. (1) За съдебен заседател може да бъде избран дееспособен български гражданин, който:

1. е на възраст от 21 до 68 години;

2. има настоящ адрес в община, която попада в рамките на съдебния район на съда, за който кандидатства;

3. има завършено най-малко средно образование;

4. не е осъждан за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията;

5. не страда от психически заболявания.

(2) Съдебни заседатели във военните съдилища могат да са генерали (адмирали), офицери и сержанти на военна служба.

(3) Съдебен заседател не може да бъде лице, което:

1. е съдебен заседател в съд, който е в съдебен район на друг окръжен съд;

2. е общински съветник от съдебния район, за който е избран;

3. участва в ръководството на политическа партия, коалиция или организация с политически цели;

4. работи в съд, прокуратура, следствени органи, Министерството на вътрешните работи или в други органи от системата за национална сигурност, намиращи се в съдебния район на окръжния съд за съда, в който е избран.

Чл. 101. (1) Не по-късно от 8 месеца преди изтичане на мандата на съдебните заседатели общите събрания по чл. 144 определят броя на съдебните заседатели за съответните съдилища, като вземат предвид:

1. броя на делата, които всеки първоинстанционен съд е разгледал в предходната година със съдебни заседатели;

2. становището на председателя на всеки първоинстанционен съд относно тенденциите на увеличение или намаление на тези дела.

(2) Броят на предложените от общинските съвети кандидати за съдебни заседатели не може да бъде по-малък от определения от общите събрания по чл. 144 брой на съдебните заседатели за съответния съд.

Чл. 102. В срок 6 месеца преди изтичането на мандата на съдебните заседатели председателите на окръжните и апелативните съдилища съобщават на общинските съвети броя съдебни заседатели, които трябва да бъдат избрани.

Чл. 103. (1) В срок 5 месеца преди изтичането на мандата на съдебните заседатели общинските съвети, които се намират в съдебния район на съответния съд, обявяват в един местен ежедневник, в електронните медии, на интернет страниците на съответните общини и общински съвети, а при липса на такива – по друг подходящ начин, откриването на процедурата за определяне на съдебни заседатели и правилата за нейното провеждане. В същия срок общинските съвети избират комисии, които извършват проверка на документите на кандидатите за съдебни заседатели, и изготвят доклад.

(2) Всеки български гражданин, който отговаря на изискванията по чл. 100, ал. 1, може да се кандидатира за съдебен заседател.

(3) Кандидатите за съдебни заседатели подават в общинските съвети, които се намират в съдебния район на съответния съд:

1. подробна автобиография, подписана от кандидата;

2. нотариално заверено копие от диплома за завършено образование;

3. медицинско удостоверение, издадено в резултат на извършен медицински преглед, че лицето не страда от психическо заболяване;

4. данни за контакт на две лица, към които общинските съвети да се обръщат за препоръки;

5. мотивационно писмо;

6. декларация за липса на обстоятелствата по чл. 100, ал. 3;

7. документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, ако са родени преди 16 юли 1973 г.

(4) Обстоятелството по чл. 100, ал. 1, т. 4 се установява служебно от комисията.

(5) При установяване на несъответствия или липсващи документи, комисията уведомява писмено кандидата, като му дава указания да отстрани несъответствията в срок от 7 дни. При неизпълнение на указанията комисията отстранява кандидата от по-нататъшно участие в процедурата по подбор на съдебни заседатели.

(6) Общинският съвет, който провежда процедурата по подбор на съдебни заседатели, може да осигури възможност за кандидатстване и подаване на документите и по електронен път, по реда на Закона за електронното управление. В този случай, идентифицирането на заявителя се извършва с квалифициран електронен подпис или друго средство по смисъла на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(7) Списъкът с имената на допуснатите до участие кандидати, заедно с изготвения от комисията доклад се публикуват на интернет страницата и на място в общинския съвет при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни и на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на

физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2016/679“ най-малко 14 дни преди датата на събеседването по чл. 105. Най-малко 10 на сто от лицата, които се включват в списъка, трябва да са с квалификация в областта на педагогиката, психологията и социалните дейности.

Чл. 104. (1) Общинските съвети, които се намират в съдебния район на съответния съд, за който лицето кандидатства или определени от тях комисии провеждат събеседване с всеки от допуснатите кандидати в публично заседание, като всеки член на общинския съвет може да задава въпроси.

(2) Не по-късно от три работни дни преди изслушването юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на обществено полезна дейност, могат да представят на общинския съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат.

Чл. 105. (1) Комисията по чл. 104 в публично заседание провежда събеседване с всеки един от допуснатите кандидати. Целта на събеседването е членовете на комисията да:

1. придобият обща информация за личността на кандидата, неговата ангажираност и отговорно отношение към подлежащите на изпълнение функции;
2. проверят общите познания на кандидата за института на съдебните заседатели и тяхната роля в съдебните производства по наказателни дела;
3. направят оценка на нравствените и моралните качества на всеки кандидат.

(2) Комисията съставя доклад за проведеното събеседване, който се предоставя на общинския съвет в 7-дневен срок преди гласуването. Докладът, заедно с протокола от събеседването се публикуват на интернет страницата на общинския съвет при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни и на Регламент (ЕС) 2016/679.

(3) Общинският съвет в публично заседание с мнозинство, повече от половината от присъстващите членове определя кандидатите за съдебни заседатели, които предлага за избиране от общите събрания по чл. 106, ал.1.

(4) Общинският съвет в срок три месеца преди изтичане на мандата на съдебните заседатели изпраща списъка на кандидатите за съдебни заседатели заедно с копие от решението си и документите по чл. 103, ал. 3 на председателите на съответните съдилища.

(5) При условията по ал. 4, общинският съвет изпраща и списък на неодобрените кандидати за съдебни заседатели и документите по чл. 103, ал. 3 заедно с копие от решението си, съдържащо мотиви за отказа.

Чл. 106. (1) Съдебните заседатели се избират за:

1. районните съдилища – от общото събрание на съдиите от съответния окръжен съд;

2. окръжните съдилища – от общото събрание на съдиите от съответния апелативен съд;

(2) Съдебен заседател може да упражнява функциите си само в един съд, изключение на случаите на командироване по чл. 113, ал. 3.

Чл. 107. (1) Съдебните заседатели във военните съдилища се избират по предложение на командирите на военните формирования от общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд.

(2) Общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд определя броя на съдебните заседатели за военните съдилища, които трябва да бъдат предложени от командирите на военните формирования. Разпределението на броя на съдебните заседатели за военните съдилища трябва да е в същото съотношение, в което се намира броят на военнослужещите в районите на военните съдилища.

(3) Командирите на военните формирования може да предложат допълнителни лица, чийто брой не надхвърля с 20 на сто определения за съответния военен съд брой.

(4) В срок три месеца командирите на военните формирования изпращат списък с предложените от тях кандидати за съдебни заседатели до председателя на военно-апелативния съд. Към предложенията се прилагат и документите по чл. 103, ал. 3.

(5) Общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд обсъжда представените кандидатури и избира съдебните заседатели.

Чл. 108. (1) Председателите на окръжните и на апелативните съдилища създават комисия, която извършва проверка за съответствие с изискванията на чл. 100, ал. 1 на кандидатите за съдебни заседатели, предложени от общинските съвети.

(2) Когато комисията по ал. 1 установи несъответствия и пропуски в подбора на съдебни заседатели, председателят на съответния съд изпраща указания до общинския съвет като определя срок за тяхното отстраняване.

(3) Когато предложените кандидати са по-малко от 50 на сто от определения по чл. 101 брой, нов избор не се произвежда до попълване на списъка на кандидатите. В този случай мандатът на съдебните заседатели се удължава до полагането на клетва от новоизбраните съдебни заседатели.

(4) Кандидатите, които отговарят на изискванията и са избрани, полагат клетва пред общото събрание на съдиите при съответния районен, окръжен и военен съд.

(5) Списъкът на избраните и положили клетва съдебни заседатели се публикува на страницата на съответния съд в интернет.

(6) Избраните кандидати за съдебни заседатели попълват декларация за конфликт на интереси в срок и по образец, определени с наредбата по чл. 117. Съдебните заседатели попълват такава декларация и в края на мандата си, както и при промяна на декларираните обстоятелства за времето, в което упражняват функциите си.

(7) Избраните и положили клетва съдебни заседатели се вписват в единния електронен регистър на съдебните заседатели по чл. 116.

Чл. 109. Когато комисията установи, че предложените от общинските съвети кандидати, отговарящи на изискванията на чл. 100, ал. 1, са по-малко от определения по чл. 101 брой, председателят на съответния съд изпраща искане до общинските съвети за

попълване на списъка на кандидатите за съдебни заседатели в срок до един месец от постъпване на искането.

Чл. 110. (1) Мандатът на съдебните заседатели е 4 години и започва да тече от датата на полагане на клетвата.

(2) Съдебните заседатели не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата към същия съд.

(3) Ако разглеждането на делата, в които участват съдебни заседатели, продължи след срока по ал. 1, участието им по съответните дела продължава до тяхното приключване в съответната съдебна инстанция.

Чл. 111. (1) Съдебните заседатели са длъжни незабавно да информират административния ръководител на съответния съд, в случай че бъдат привлечени като обвиняеми.

(2) Административният ръководител на съответния съд извършва служебна проверка за съдимостта на съдебните заседатели на всеки 6 месеца.

Чл. 112. (1) Съдебният заседател се освобождава предсрочно от съответното общо събрание по предложение на председателя на съда:

1. по негово искане;

2. при поставянето му под запрещение;

3. когато е осъден с влязла в сила присъда за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година;

5. когато извърши тежко нарушение на задълженията си или системно не ги изпълнява, или извърши действие, с което уронва престижа на съдебната власт, включително когато уронването на престижа на съдебната власт е последица от привличането му като обвиняем за умишлено престъпление, както и при неспазване на установените в наредбата по чл. 117 етични принципи и правила за поведение;

6. в случай че бъде привлечен като обвиняем за умишлено престъпление във връзка с упражняване на функции в правораздаването;

7. възникване или установяване на обстоятелство по чл. 100, ал. 3.

(2) В случаите по ал. 1, т. 5 производството по предсрочно освобождаване може да бъде инициирано по сигнал на съдия от съда, в който съдебният заседател изпълнява функциите си.

(3) След проверка на описаните в сигнала обстоятелства и след изслушване на съдебния заседател, председателят на съда може да направи мотивирано предложение до общото събрание на съдиите по чл. 106, ал. 1 и чл. 107, ал. 1 за предсрочното му освобождаване или да му наложи глоба по чл**.** 115, ал. 1.

(4) Предложението за предсрочно освобождаване на съдебен заседател трябва да бъде предоставено на членовете на общото събрание на съдиите не по-късно от три дни преди провеждане на събранието.

(5) Препис от протокола с решението на общото събрание се изпраща на съдебния заседател, на съответния общински съвет или на съответния командир на военно формирование.

Чл. 113. (1) Съдебните заседатели се свикват за участие в съдебни заседания от председателя на съда.

(2) За всяко дело се определят основни и резервни съдебни заседатели на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение.

(3) При недостиг на съдебни заседатели в някой съд от района на окръжния съд, в рамките на който съдебен заседател е избран да изпълнява функциите си, последният с негово съгласие може да бъде командирован от председателя на окръжния съд за участие в определени дела в друг съд от същия район.

(4) Командироването става със заповед на председателя на съответния окръжен съд по предложение на председателя на съда, в който има недостиг на съдебни заседатели.

Чл. 114. (1) За времето, в което съдебните заседатели изпълняват функциите си и задълженията, свързани с тях, им се заплаща възнаграждение от бюджета на съдебната власт.

(2) Възнаграждението на съдебните заседатели за всеки заседателен ден се определя въз основа на действително отработените часове за деня, които съответстват на времетраенето на съдебното заседание до обявяването на съдебния акт, включително и за започнат час. В случай на отлагане на съдебното заседание на съдебните заседатели се заплаща възнаграждение, изчислено по реда на ал. 4.

(3) Възнаграждението се изплаща ежемесечно за всички заседателни дни на съответния месец.

(4) Размерът на възнаграждението на съдебните заседатели на ден се равнява на една двадесет и втора от 60 на сто от основната заплата съответно за районен съдия, за окръжен съдия и за съдия от военен съд, но не по-малко от 20 лв. на ден.

(5) На съдебните заседатели се възстановяват разходите за транспорт и настаняване, които са направили във връзка с участието си в съдебни заседания.

(6) Редът за изплащане на възнагражденията на съдебните заседатели, както и размерът на подлежащите на възстановяване разходи се определят с наредбата по чл. 117.

(7) В срок до три месеца след полагане на клетвата съдебният администратор или административният секретар на съответния съд и Националният институт на правосъдието организират и провеждат начално обучение на съдебните заседатели.

(8) Националният институт на правосъдието провежда поне едно последващо обучение за поддържане и повишаване на квалификацията на съдебните заседатели за периода на техния мандат.

(9) Ръководителите на държавни и общински администрации или работодателите, с които съдебните заседатели се намират в служебни, трудови или приравнени на трудови

правоотношения са длъжни да оказват съдействие на съдебните заседатели за упражняване на функциите им.

Чл. 115. (1) Председателят на съда може с разпореждане да наложи глоба от 50 до 500 лв. на съдебен заседател за неизпълнение на задълженията му, след като му предостави възможност да даде обяснения.

(2) По жалба на наказания съдебен заседател председателят на по-горния съд може да отмени разпореждането по ал. 1 или да намали размера на глобата.

Чл. 116. (1) Висшият съдебен съвет създава и води единен електронен регистър на съдебните заседатели.

(2) Електронният регистър на съдебните заседатели съдържа информация за всички съдебни заседатели на територията на Република България, техните специалности, мандат, за който са избрани.

(3) Електронният регистър на съдебните заседатели се състои от публична и непублична част.

(4) Условията и редът за водене на Електронния регистър на съдебните заседатели се определят с наредбата по чл. 117.

Чл. 117. Висшият съдебен съвет приема наредба, с която определя:

1. условията и реда, по които се определя броят на съдебните заседатели, както и резервните съдебни заседатели за всеки съд;

2. етични принципи и правила за поведение на съдебните заседатели;

3. редът за изплащане на възнагражденията на съдебните заседатели, както и размерът на подлежащите на възстановяване разходи;

4. условията и редът за водене на Електронния регистър на съдебните заседатели;

5. други организационни въпроси, свързани с дейността на съдебните заседатели.

Раздел III
Районен съд

Чл. 118. Районният съд е основен първоинстанционен съд. На него са подсъдни всички дела освен тези, които със закон са определени като подсъдни на друг съд.

Чл. 119. (1) Районният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) В районния съд могат да се създават отделения.

(3) При всеки районен съд има бюро за съдимост.

(4) Функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост, включително подаването на заявление за издаване на свидетелства за съдимост и на справки за съдимост в електронен вид, както и контролът върху нея се уреждат с наредба на министъра на правосъдието.

(5) Когато нормативен акт изисква от административен орган или от друг държавен орган да установи служебно обстоятелствата във връзка със съдимостта на гражданите, бюрата за съдимост са длъжни да предоставят тази информация. Условията и редът за обмен на тази информация се уреждат с наредбата по ал. 4.

Чл. 120. Районният съд разглежда делата в състав от един съдия, освен ако със закон е предвидено друго.

Чл. 121. (1) В районен съд, в който има най-малко трима съдии, общото събрание се състои от всички съдии. Когато броят на съдиите е по-малък от трима, те участват в общото събрание на друг районен съд от същия съдебен район, определен от председателя на окръжния съд. В общото събрание участват без право на глас и държавните съдебни изпълнители, и съдиите по вписванията, когато се разглеждат въпроси, засягащи дейността им.

(2) Общото събрание на районния съд:

1. анализира и обобщава практиката на съда;

2. може да прави предложения за назначаване на председател от състава на съответния съд, изслушва всички кандидати и може да изразява становище;

3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;

5. дава мнения по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления, засягащи дейността на районните съдилища;

6. обсъжда всяка година доклада на председателя за дейността на съда;

7. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на районните съдилища;

8. приема вътрешни правила за организацията на дейността си;

9. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от районния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

10. разглежда други въпроси по предложение на председателя на съда или на член на общото събрание.

(3) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на районния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) Общото събрание може да се свика и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) Общото събрание се провежда, ако на него присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Чл. 122. (1) Председателят на районния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на районния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите и съдебните заседатели;

3. свиква и ръководи общото събрание на съда;

4. участва в съдебни заседания при спазване на случайния подбор при разпределението на делата;

5. предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

6. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

7. ръководи и контролира работата на бюрото за съдимост към съда, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните помощници;

8. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

9. уведомява министъра на правосъдието за свободните длъжности за държавни съдебни изпълнители и съдии по вписванията;

10. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на районния съд;

11. изготвя годишен доклад за дейността на съда и до 31 януари го предоставя на председателя на окръжния съд за включване в годишния доклад;

12. в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата на съдиите, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции, а на министъра на правосъдието – информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

13. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

14. организира публикуването на актовете на съда на страницата на районния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

15. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на районния съд в интернет в срок до един месец от предоставянето му на председателя на окръжния съд;

16. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 121, ал. 2, т. 9.

(2) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Раздел IV
Окръжен съд

Чл. 123. (1) Окръжният съд като първа инстанция разглежда:

1. наказателни дела в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, освен ако със закон е предвидено друго;

2. граждански дела в състав от един съдия.

(2) Младши съдия може да участва в състав на първоинстанционния съд по наказателно дело, но не може да бъде единствен съдия или докладчик по него.

Чл. 124. (1) Окръжният съд като втора инстанция разглежда дела в състав от трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) В случаите по ал. 1 само един от членовете на състава на окръжен съд може да бъде младши съдия.

(3) Съставът се председателства от най-старшия по длъжност или ранг съдия.

Чл. 125. (1) Окръжният съд се състои от съдии и младши съдии и се ръководи от председател.

(2) По решение на общото събрание на съдиите при окръжния съд могат да се създават отделения, които се ръководят от председателя или от неговите заместници.

Чл. 126. (1) Към всеки окръжен съд се създава съдебен център по медиация с териториални поделения към районните съдилища, който организира провеждането на процедурите по медиация по висящи съдебни дела съгласно глава шеста на Закона за медиацията.

(2) С решение на Висшия съдебен съвет може да се създават самостоятелни съдебни центрове по медиация и към отделни районни съдилища при условията, предвидени в наредбата по ал. 4.

(3) Провеждането на процедурите по медиация в съдебния център се организира от един или повече координатори.

(4) Структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, както и задълженията на координатора се уреждат с наредба, приета от Висшия съдебен съвет.

Чл. 127. (1) Окръжният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии.

(2) Младшите съдии и председателите на районните съдилища участват в общото събрание, но не участват в гласуването.

(3) Общото събрание на окръжния съд:

1. определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;

2. може да прави предложения за назначаване на председател от състава на съответния съд, изслушва всички кандидати и може да изразява становище;

3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. обсъжда годишния доклад на председателя за дейността на съда;

5. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на окръжните съдилища;

6. приема вътрешни правила за организацията на дейността си;

7. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от окръжния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

8. анализира и обобщава практиката на окръжния съд и на районните съдилища в неговия съдебен район;

9. разглежда периодично състоянието на престъпността и другите правонарушения и обобщава опита на окръжния съд и на районните съдилища в неговия съдебен район;

10. дава мнение по искания за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

11. приема решения в други предвидени от закона случаи.

(4) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на окръжния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(5) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(6) Общото събрание се провежда, ако на него присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Чл. 128. (1) Председателят на окръжния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на окръжния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите и съдебните заседатели;

3. организира подготовката на стажант-юристите;

4. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

5. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

6. извършва лично или възлага на съдия от окръжния съд проверки на организацията на дейността на съдиите от районните съдилища, както и на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

7. свиква и ръководи общото събрание на съда;

8. председателства съдебни състави от всички отделения, когато има такива, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;

9. организира повишаването на квалификацията на съдиите от съдебния район;

10. свиква съдиите от окръжния съд и от районните съдилища за обсъждане на доклада по т. 15, на докладите от проверките на районните съдилища и на становищата по исканията за постановяване на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

11. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

12. командирова съдиите при условията и по реда на глава тринадесета, както и държавни съдебни изпълнители и съдии по вписванията в района на окръжния съд при условията на чл. 502 и 519;

13. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

14. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на окръжния съд;

15. изготвя годишен доклад за дейността на съда и до края на месец февруари го предоставя на председателя на апелативния съд за включване в годишния доклад;

16. в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на първоинстанционните и въззивните дела, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции;

17. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

18. организира публикуването на актовете на съда на страницата на окръжния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

19. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на окръжния съд в интернет в срок до един месец от представянето му на председателя на апелативния съд;

20. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 127, ал. 3, т. 7.

(2) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 129. В град София има градски съд с правомощия на окръжен съд.

Раздел V
Административен съд

Чл. 130. (1) На административния съд като първа инстанция са подсъдни всички административни дела, освен тези, които със закон са определени като подсъдни на Върховния административен съд.

(2) Седалищата и съдебните райони на административните съдилища съвпадат със седалищата и съдебните райони на окръжните съдилища.

Чл. 131. (1) Административният съд разглежда административните дела в състав от един съдия, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) В производството пред административния съд участва прокурор от административния отдел на съответната окръжна прокуратура в случаите, предвидени със закон.

Чл. 132. (1) Административният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) По решение на общото събрание на съдиите при административния съд могат да се създават специализирани по материя отделения, които се ръководят от председателя или неговите заместници.

Чл. 133. (1) Административният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии.

(2) Общото събрание:

1. определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;

2. може да прави предложения за назначаване на председател от състава на съответния съд, изслушва всички кандидати и може да изразява становище;

3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. дава мнения по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления, засягащи дейността на административните съдилища;

5. обсъжда годишния доклад на председателя за дейността на съда;

6. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на административните съдилища;

7. приема вътрешни правила за организацията на дейността си;

8. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от административния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

9. обсъжда в края на всеки три години разпределението на съдиите по отделения, когато такива са обособени, и го предлага на председателя на административния съд;

10. анализира и обобщава практиката на административния съд;

11. дава мнения пред Върховния административен съд по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;

12. приема решения в други предвидени със закона случаи.

(3) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на административния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Чл. 134. (1) Председателят на административния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на административния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите;

3. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

4. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

5. свиква и ръководи общото събрание на съда;

6. може да председателства съдебни състави от всички отделения, когато има такива, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;

7. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

8. свиква съдиите от административния съд за обсъждане на доклада по т. 12 и исканията за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

9. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

10. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на административния съд;

11. организира публикуването на актовете на съда на страницата на административния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

12. изготвя годишен доклад за дейността на съда и до края на месец февруари го предоставя на председателя на Върховния административен съд за включване в годишния доклад;

13. в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции;

14. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на административния съд в интернет в срок до един месец от предоставянето му на председателя на Върховния административен съд;

15. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

16. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 133, ал. 2, т. 8.

(2) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Раздел VI
Военен съд

Чл. 135. (1) Компетентността на военния съд се определя със закон.

(2) Военният съд е приравнен на окръжен съд.

Чл. 136. Военният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 137. (1) Военният съд разглежда делата в състав от един съдия и съдебни заседатели, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) Съставът на съда се председателства от най-старшия съдия.

Чл. 138. (1) Военният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии.

(2) Общото събрание на военния съд осъществява съответно правомощията на общото събрание на окръжен съд.

(3) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на военния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

Чл. 139. (1) Общото събрание на военния съд се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(2) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Чл. 140. Председателят на военния съд има съответно правомощията на председател на окръжен съд.

Раздел VII
Апелативен съд

Чл. 141. (1) Апелативният съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу първоинстанционните актове на окръжните съдилища в неговия съдебен район.

(2) Военно-апелативният съд е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

Чл. 142. (1) Апелативният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) Военно-апелативният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 143. По решение на общото събрание на съдиите при апелативния съд може да се създават отделения, които се ръководят от председателя или неговите заместници.

Чл. 144. (1) Апелативният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии. В него могат да участват председателите на окръжните съдилища, които не участват в гласуването.

(2) Общото събрание на апелативния съд осъществява съответно правомощията на общото събрание на окръжен съд.

(3) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на апелативния съд, при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Чл. 145. Апелативният съд заседава в състав от трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго.

Чл. 146. (1) Председателят на апелативния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на апелативния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите;

3. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

4. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

5. свиква и ръководи общото събрание на съда;

6. може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;

7. извършва лично или възлага на съдия от апелативния съд проверки на организацията на дейността на съдиите от окръжните съдилища от своя съдебен район;

8. свиква съдиите от апелативния съд и от окръжните съдилища за обсъждане на доклада по т. 14, докладите от проверките и исканията за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;

9. командирова съдиите при условията и по реда на глава тринадесета;

10. анализира и обобщава съдебната практика на апелативния съд и на окръжните съдилища от съответния съдебен район;

11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на апелативния съд;

13. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

14. изготвя годишен доклад за дейността на апелативния съд, на окръжните съдилища и на районните съдилища в съдебния му район и до 31 март го предоставя на председателя на Върховния касационен съд за включване в годишния доклад;

15. организира публикуването на актовете на съда на страницата на апелативния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

16. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на апелативния съд в интернет в срок до един месец от представянето му на председателя на Върховния касационен съд;

17. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

18. в съответствие с приетите от общото събрание правила определя натовареността.

(2) Разпорежданията на председателя на апелативния съд и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

(3) Председателят на военно-апелативния съд има съответните правомощия по отношение на военните съдилища.

Раздел VIII
Върховен касационен съд

Чл. 147. (1) Върховният касационен съд е висшата съдебна инстанция по наказателни и граждански дела. Неговата юрисдикция се разпростира върху цялата територия на Република България.

(2) Седалището на Върховния касационен съд е в София.

Чл. 148. (1) Върховният касационен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) Във Върховния касационен съд има наказателна, гражданска и търговска колегии.

(3) Колегията се ръководи от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика.

(4) В колегиите има отделения.

Чл. 149. Върховният касационен съд заседава в състав:

1. трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго;

2. общо събрание на наказателната, гражданската или търговската колегия - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение в наказателното, гражданското или търговското правораздаване;

3. общо събрание на гражданската и търговската колегии - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси на гражданското и търговското правораздаване;

4. общо събрание на наказателната, гражданската и търговската колегия – когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси на наказателното, гражданското и търговското правораздаване.

Чл. 150. (1) Пленумът на Върховния касационен съд се състои от всички съдии без командированите.

(2) Пленумът на Върховния касационен съд:

1. може да предлага кандидат за председател на съда;

2. изслушва кандидатите за председател на съда и може да изразява становище за кандидатурите;

3. определя състава на колегиите и броя и съставите на отделенията;

4. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

5. изслушва кандидатите за председатели на отделения;

6. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, на съдиите от Върховния касационен съд, на тези от тях, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

7. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на Върховния касационен съд;

8. приема становища по конституционни дела, по които Върховният касационен съд е конституиран като страна;

9. обсъжда и приема годишния доклад на председателя за дейността на Върховния касационен съд;

10. приема вътрешни правила за организацията на дейността си.

(3) Пленумът на Върховния касационен съд приема правила за работата на общите събрания на гражданската, наказателната и на търговската колегия.

(4) Пленумът на Върховния касационен съд може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя, по направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(5) Пленумът на Върховния касационен съд се свиква от председателя или по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(6) Заседание на пленума на Върховния касационен съд се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии. Решенията се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(7) Специализацията на отделенията по материя може да се определя от председателя на съда, когато е необходимо да се гарантира разглеждането на делата в разумен срок.

Чл. 151. (1) Общото събрание на наказателната, гражданската или търговската колегия се състои от съдиите в нея.

(2) Общото събрание на гражданската и търговската колегии се състои от съдиите в двете колегии.

(3) Общото събрание на всяка колегия се провежда, ако присъстват повече от половината от съдиите в нея, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(4) Общото събрание на колегията за приемане на тълкувателно решение се провежда, ако присъстват повече от две трети от съдиите в нея, а в случаите по чл. 149, т. 3 и 4 - повече от две трети от съдиите от съответните колегии, и приема решения с мнозинство повече от половината от всички съдии от колегията или колегиите.

(5) Общото събрание на наказателната колегия на Върховния касационен съд одобрява списък от действащи съдии на длъжност съдия във Върховния касационен съд от наказателната колегия или с ранг на съдия във Върховния касационен съд от наказателните отделения на апелативните и окръжните съдилища, които последните седем години преди включването им в списъка са работили като съдии по наказателни дела, измежду които, при необходимост, на случаен принцип се разпределя преписката в случаите по чл. 411а от Наказателно-процесуалния кодекс. Съдиите се включват в списъка след изразено от тях писмено съгласие.

(6) Съдиите от гражданска, наказателна и търговска колегия провеждат самостоятелни общи събрания по въпроси относно материята и състава на съответната колегия, като могат да:

1. правят предложения за кандидати за председател на съответната колегия;

2. анализират и обобщават практиката на съответната колегия;

3. изразяват становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съответната колегия;

4. определят реда, по който да бъдат предложени за назначаване от Висшия съдебен съвет кандидатите в конкурс за повишаване на съдия във Върховния касационен съд;

5. правят предложение за специализация на отделенията по материя до председателя на съда;

6. разглеждат други въпроси по предложение на председателя на отделението или на съдия от съответното отделение, както и по предложение на председателя на съда.

(7) Съдиите от съответните отделения могат да провеждат самостоятелни общи събрания по въпроси относно материята и състава на отделението и да правят предложения за кандидати за председател на отделението и анализират и обобщават практиката на отделението.

Чл. 152. (1) В заседанията на пленума могат да участват:

1. главният прокурор или негов заместник при Върховната прокуратура;

2. председателите на апелативните съдилища и други съдии;

3. председателят или член на Висшия адвокатски съвет;

4. министърът на правосъдието.

(2) Председателят на Върховния касационен съд уведомява лицата по ал. 1 за датата и часа на провеждане на заседанието.

(3) Лицата по ал. 1 могат да изразяват становище, но не участват в гласуването.

Чл. 153. (1) Председателят на Върховния касационен съд осъществява общо организационно и административно ръководство на Върховния касационен съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите;

3. свиква и ръководи заседанията на общото събрание на колегиите и на пленума на Върховния касационен съд или възлага това на своите заместници;

4. прави предложения за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;

5. съвместно със своите заместници предлага на пленума на Върховния касационен съд разпределението на съдиите по колегии и отделения;

6. определя председателите на отделенията измежду съдиите от Върховния касационен съд за срок 5 години;

7. председателства съдебни състави в определените със закон случаи и може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика;

8. командирова съдиите при условията и по реда на глава тринадесета;

9. извършва лично или възлага на съдия от Върховния касационен съд проверки на организацията на дейността на съдиите от апелативните съдилища;

10. свиква съдиите от Върховния касационен съд и от апелативните съдилища за обсъждане на докладите от проверките;

11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда;

13. назначава и освобождава служителите в съда;

14. в края на всяко шестмесечие подготвя и предоставя на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата;

15. изготвя годишен доклад за дейността на Върховния касационен съд и го публикува на страницата на Върховния касационен съд в интернет в едномесечен срок от изготвянето му;

16. организира публикуването на актовете на Върховния касационен съд на интернет страницата на съда при спазване на изискванията за защита на личните данни;

17. организира публикуването на ежемесечен бюлетин на Върховния касационен съд;

18. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 150, ал. 2, т. 6.

(2) Председателят на Върховния касационен съд изготвя обобщен годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата, с изключение на административните съдилища, и го внася във Висшия съдебен съвет до 30 април.

(3) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 2 Висшият съдебен съвет изслушва председателя на Върховния касационен съд. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния касационен съд отговаря.

(4) Висшият съдебен съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 2 до 31 май. Докладът се обсъжда, след като Народното събрание изслуша председателя на Върховния касационен съд. При обсъждането на доклада народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния касационен съд отговаря.

(5) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Раздел IX
Върховен административен съд

Чл. 154. (1) Върховният административен съд има юрисдикция върху цялата територия на Република България.

(2) Седалището на Върховния административен съд е в София.

Чл. 155. (1) Върховният административен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) Във Върховния административен съд има колегии, които се ръководят от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика.

Чл. 156. Върховният административен съд заседава в състав:

1. трима съдии, освен ако закон предвижда друго;

2. общо събрание на колегията - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение в административното правораздаване;

3. общо събрание на колегиите - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси в административното правораздаване.

Чл. 157. (1) Пленумът на Върховния административен съд се състои от всички съдии.

(2) Пленумът на Върховния административен съд:

1. може да предлага кандидат за председател на съда;

2. изслушва кандидатите за председател на съда и може да изразява становище за кандидатурите;

3. определя броя и състава на колегиите и броя и съставите на отделенията;

4. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

5. изслушва кандидатите за председатели на отделения;

6. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, на съдиите от Върховния административен съд, на тези от тях, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

7. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на Върховния административен съд;

8. приема становища по конституционни дела, по които Върховният административен съд е конституиран като страна;

9. обсъжда и приема годишния доклад на председателя за дейността на Върховния административен съд;

10. приема правила за работата на общите събрания на съответните колегии;

11. приема вътрешни правила за организацията на дейността си.

(3) Пленумът на Върховния административен съд може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя, по направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) Пленумът на Върховния административен съд се свиква от председателя или по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) Заседание на Пленума на Върховния административен съд се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии. Решенията се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) Специализацията на отделенията по материя може да се определя от председателя на съда, когато е необходимо да се гарантира разглеждането на делата в разумен срок.

Чл. 158. (1) Общото събрание на колегията се състои от съдиите в нея.

(2) Общото събрание на колегията се провежда, ако присъстват повече от половината от съдиите от колегията, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(3) Съдиите от съответната колегия провеждат самостоятелни общи събрания по въпроси относно материята и състава на съответната колегия като могат да:

1. правят предложения за кандидати за председател на съответната колегия;

2. анализират и обобщават практиката на съответната колегия;

3. изразяват становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съответната колегия;

4. правят предложение за специализация на отделенията по материя до председателя на съда;

5. разглеждат други въпроси по предложение на председателя на отделението или на съдия от съответното отделение, както и по предложение на председателя на съда.

(4) Общото събрание на колегиите определя реда, по който да бъдат предложени за назначаване от Висшия съдебен съвет кандидатите в конкурс за повишаване на съдия във Върховния административен съд.

(5) Общото събрание за приемане на тълкувателно решение се провежда, ако присъстват повече от две трети от съдиите от колегията, а в случаите по чл. 156, т. 3 - повече от две трети от съдиите в колегиите, и приема решения с мнозинство повече от половината от всички съдии в колегията или колегиите.

Чл. 159. (1) В заседанията на пленума могат да участват:

1. главният прокурор или негов заместник при Върховната прокуратура;

2. председателите на административните съдилища и други съдии;

3. председателят или член на Висшия адвокатски съвет;

4. министърът на правосъдието.

(2) Председателят на Върховния административен съд уведомява лицата по ал. 1 за датата и часа на провеждане на заседанието.

(3) Лицата по ал. 1 могат да изразяват становища, но не участват в гласуването.

Чл. 160. (1) Председателят на Върховния административен съд осъществява общо организационно и административно ръководство на Върховния административен съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите;

3. свиква и ръководи заседанията на общото събрание на колегиите и на пленума на Върховния административен съд или възлага това на своите заместници;

4. прави предложения за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;

5. съвместно със своите заместници предлага на пленума на Върховния административен съд разпределението на съдиите по колегии и отделения;

6. определя председателите на отделенията измежду съдиите от Върховния административен съд за срок 5 години;

7. може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика;

8. командирова съдиите при условията и по реда на глава тринадесета;

9. извършва лично или възлага на съдия от Върховния административен съд проверки на организацията на дейността на съдиите от административните съдилища;

10. свиква съдиите от Върховния административен съд и от административните съдилища за обсъждане на докладите от проверките;

11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда;

13. назначава и освобождава служителите в съда;

14. в края на всяко шестмесечие подготвя и предоставя на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата;

15. изготвя годишен доклад за дейността на Върховния административен съд и го публикува на интернет страницата на Върховния административен съд в едномесечен срок от изготвянето му;

16. организира публикуването на актовете на Върховния административен съд на интернет страницата на съда при спазване на изискванията за защита на личните данни;

17. организира публикуването на ежемесечен бюлетин на Върховния административен съд;

18. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 157, ал. 2, т. 6.

(2) Председателят на Върховния административен съд изготвя обобщен годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на административните съдилища и го внася във Висшия съдебен съвет до 30 април.

(3) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 2 Висшият съдебен съвет изслушва председателя на Върховния административен съд. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния административен съд отговаря.

(4) Висшият съдебен съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 2 до 31 май. Докладът се обсъжда, след като Народното събрание изслуша председателя на

Върховния административен съд. При обсъждането на доклада народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния административен съд отговаря.

(5) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Раздел X
Тълкувателни решения и тълкувателни постановления

Чл. 161. (1) При противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона се приема тълкувателно решение от общото събрание на:

1. наказателната, гражданската или търговската колегия във Върховния касационен съд;

2. гражданската и търговската колегии във Върховния касационен съд;

3. наказателната, гражданската и търговската колегия във Върховния касационен съд;

4. колегия във Върховния административен съд;

5. колегиите във Върховния административен съд.

(2) При противоречива или неправилна съдебна практика между Върховния касационен съд и Върховния административен съд общото събрание на съдиите от съответните колегии на двете съдилища, приемат съвместно тълкувателно постановление.

(3) При противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на Закона за административните нарушения и наказания съответните колегии на Върховния касационен съд и Върховния административен съд приемат съвместно тълкувателно постановление.

Чл. 162. Искане за приемане на тълкувателно решение или тълкувателно постановление могат да правят председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор, министърът на правосъдието, омбудсманът или председателят на Висшия адвокатски съвет, Министерският съвет, министър или колективен орган на власт, създаден със закон, когато имат правомощия по прилагане на съответния закон.

Чл. 163. Искането по чл. 162 се подава:

1. за тълкувателно решение по чл. 161, ал. 1 - до общото събрание на съответната колегия или колегии;

2. за тълкувателно постановление по чл. 161, ал. 2 и 3 - до общите събрания на съдиите от съответните колегии на Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

Чл. 164. (1) Искането се прави в писмена форма и се мотивира.

(2) Искането съдържа:

1. разпоредбата на нормативния акт и изложение на спорните въпроси по прилагането й;

2. влезлите в сила съдебни актове, в които се съдържа противоречива или неправилна съдебна практика;

3. в какво се състои искането.

Чл. 165. (1) Председателят на съда, до който е подадено искането, с разпореждане образува дело и го възлага на един или на няколко съдии-докладчици.

(2) Председателят на Върховния касационен съд и председателят на Върховния административен съд със съвместно разпореждане образуват и насрочват дело за приемане на тълкувателно постановление от общото събрание на съответните колегии на двете съдилища.

(3) Делото по ал. 1 или 2 се насрочва в двумесечен срок от постъпване на искането.

Чл. 166. (1) В заседанията на общото събрание за приемане на тълкувателно решение или тълкувателно постановление могат да участват:

1. главният прокурор или определен от него заместник;

2. министърът на правосъдието или определен от него заместник-министър;

3. председателят на Висшия адвокатски съвет или определен от него член на съвета;

4. вносителят на предложението или определен от него представител.

(2) Председателят на съда, до който е подадено искането, може да покани за участие и други юристи, както и омбудсмана.

(3) Лицата по ал. 1 и 2 се уведомяват за датата на заседанието и им се предоставя копие от искането с приложенията към него.

(4) Лицата по ал. 1 и 2 могат да изразят становище, но не участват в гласуването.

(5) За заседанието на общото събрание се води протокол, който се подписва от председателя и от секретар-протоколиста.

Чл. 167. (1) Тълкувателните решения и тълкувателните постановления се приемат и обявяват в тримесечен срок от постъпване на искането, а при особена правна сложност – до 6 месеца.

(2) Тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове.

Чл. 168. (1) Тълкувателните решения се публикуват ежегодно в бюлетин, който се издава от Върховния касационен съд или Върховния административен съд, а тълкувателните постановления - в двата бюлетина.

(2) Върховният касационен съд, съответно Върховният административен съд публикуват интернет страниците си исканията за постановяване на тълкувателни решения или постановления, разпорежданията за образуване на тълкувателни дела, постъпилите становища и тълкувателните решения или постановления.

Чл. 169. Редът за образуване и разглеждане на тълкувателни дела и за приемане на тълкувателни решения и постановления се определя с вътрешни правила, приети от пленума на съответния съд.

Глава пета
СЪДЕБНИ ЗАСЕДАНИЯ

Чл. 170. (1) Съдилищата разглеждат делата в открити съдебни заседания.

(2) Публичността на съдебния процес може да бъде ограничавана само със закон. Във всички случаи присъдата се обявява публично.

(3) Съдиите са длъжни да обявят актовете си по установените със закон ред и срок.

Чл. 171. (1) Заседанията се провеждат в съдебната сграда по седалището на съда.

(2) В изключителни случаи със съгласието на председателя на съда съдебният състав може да реши да проведе съдебното заседание в друга сграда.

Чл. 172. (1) Съдиите и прокурорите заседават в тоги.

(2) Военните съдии, военните прокурори и военните следователи работят във военна униформа.

(3) Съдебните заседатели заседават в съдебно заседание в представително облекло. Съдебните заседатели – военнослужещи, заседават в съдебно заседание във военна униформа.

Чл. 173. (1) Председател на състава на съда е най-старшият съдия измежду членовете му.

(2) Председателят на състава ръководи съдебното заседание, следи за реда в съдебната зала и може да санкционира нарушителите по реда, предвиден в процесуалния закон.

(3) Разпорежданията на председателя на състава са задължителни за всички присъстващи в съдебната зала. Те могат да се отменят от състава на съда.

Глава шеста
ПРОКУРАТУРА

Чл. 174. (1) Прокуратурата на Република България е единна и структурата й е в съответствие с тази на съдилищата, които разглеждат наказателни дела. Прокуратурата се състои от главен прокурор, Върховна прокуратура, Национална следствена служба, апелативни прокуратури, военно-апелативна прокуратура, окръжни прокуратури, военно-

окръжни прокуратури и районни прокуратури. В състава на окръжните прокуратури има следствени отдели.

(2) Прокурорът по разследването срещу главния прокурор или негов заместник, както и прокурорът, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник, са част от Прокуратурата на Република България.

(3) При отчитане на натовареността на съответната прокуратура в окръжните прокуратури може да се създават административни отдели, прокурорите от които участват в производствата по административни дела в предвидените от закона случаи.

(4) Административните ръководители в системата на прокуратурата осъществяват организационно и административно ръководство на съответните прокуратури.

(5) При упражняване на функциите си по ал. 4 дейността на всеки административен ръководител подлежи на контрол и отчетност пред по-горестоящите от него административни ръководители и главния прокурор.

(6) Главният прокурор представлява прокуратурата и ръководи Върховната прокуратура.

(7) Военните прокурори и следователи при изпълнение на длъжността си са независими от военните органи.

(8) Европейските делегирани прокурори са членове на прокуратурата на Република България и разполагат с правомощията на прокурори по този закон.

(9) Европейският прокурор и европейските делегирани прокурори участват в производствата по дела от компетентност на Европейската прокуратура.

(10) За осъществяване на своите функции по Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ, L 283/1 от 31 октомври 2017 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2017/1939", европейските делегирани прокурори се подпомагат от самостоятелна администрация.

(11) Разпоредбите на ал. 4 – 6 не се прилагат за дейността на европейския прокурор и на европейските делегирани прокурори, когато те изпълняват функции по Регламент (ЕС) 2017/1939.

(12) Разпоредбите на ал. 4 – 6 не се прилагат за дейността на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник, както и на прокурора, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник.

Чл. 175. Прокуратурата на Република България е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

Чл. 176. (1) Главният прокурор:

1. представлява Прокуратурата на Република България;
2. ръководи Върховната прокуратура;

3. организира дейността на Върховната прокуратура и на административните ръководители в прокуратурата;

4. организира и разпределя работата на своите заместници;

5. назначава и освобождава служителите във Върховната прокуратура, а в Националната следствена служба след съгласуване с директора на Националната следствена служба;

6. участва в Съвета по защита по Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство;

7. по предложение на Върховната прокуратура утвърждава общи методически правила за дейността в досъдебното производство на прокурорите, следователите и другите разследващи органи;

8. ръководи контролната дейност в прокуратурата, която има за цел да обезпечи точното и еднакво прилагане на законите от прокурорите и следователите и да осигури:

а) получаване на актуална информация за организационното състояние на прокуратурите и за работата на прокурорите и следователите;

б) установяване на пропуски и нарушения в дейността и на основанията за предприемане на съответни организационни и/или дисциплинарни мерки;

в) обективна оценка за работата и предпоставки за поощрение;

г) установяване на добри практики;

д) изпълнение на приоритетите в дейността на прокуратурата;

9. издава съвместни инструкции относно реда и показателите за предоставяне на информация за разследванията, съответно:

а) с министъра на вътрешните работи и с министъра на финансите – за разследванията, провеждани от разследващи полицаи и разследващи митнически инспектори;

б) с министъра на отбраната – за разследванията, провеждани от военните разследващи полицаи;

в) съвместно с министъра на вътрешните работи - относно реда за достъп и ползването на информация от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи;

10. определя реда и показателите за получаване на информация за разследванията по досъдебните производства от директора на Националната следствена служба и от административните ръководители на прокуратурите;

11. на всеки 6 месеца представя на Висшия прокурорски съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките.

(2) Общите методически правила за дейността в досъдебното производство на прокурорите, следователите и другите разследващи органи подлежат на обжалване пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Алинея 1, т. 8 не се прилага за дейността на европейския прокурор и на европейските делегирани прокурори, когато те изпълняват функции по Регламент (ЕС)

2017/1939, както и на прокурора по разследването срещу главния прокурор или негов заместник, както и на прокурора, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор или негов заместник.

Чл. 177. (1) Главният прокурор ежегодно до 30 април внася във Висшия прокурорски съвет годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и на разследващите органи и го публикува на интернет страницата на прокуратурата.

(2) С решение на Висшия прокурорски съвет се определят структурата и показателите, които трябва да съдържа докладът на главния прокурор по ал. 1.

(3) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 1 Висшият прокурорски съвет изслушва главния прокурор. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които главният прокурор отговаря.

(4) Висшият прокурорски съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 1 до 31 май.

(5) По искане на Народното събрание или по своя инициатива главният прокурор внася в Народното събрание и други доклади за дейността на прокуратурата по прилагането на закона, противодействието на престъпността и реализирането на наказателната политика.

(6) Докладите по ал. 1 и 5 се обсъждат, след като Народното събрание в едномесечен срок от внасянето им изслуша главния прокурор. При обсъждането на докладите народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с докладите, на които главният прокурор отговаря.

Чл. 178. (1) Главният прокурор се подпомага от заместници от Върховната прокуратура и може да им възлага свои правомощия, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) Върховната прокуратура се състои от два отдела – „Надзор на досъдебното производство“ и „Надзор в съдебното производство“.

(3) Отдел „Надзор на досъдебното производство“ се състои от: направление „Специален надзор“, направление „Надзор на досъдебните производства“ и направление „Международно сътрудничество“.

(4) Отдел „Надзор в съдебното производство“ се състои от: направление „Наказателно-съдебен надзор“, направление „Гражданско-съдебен надзор“, направление „Административно-съдебен надзор“ и направление „Изпълнение на наказанията и принудителни мерки“.

(5) Структурата на Върховната прокуратура се публикува на интернет страницата ѝ.

Чл. 179. (1) Дейността на администрацията по чл. 174, ал. 10 се ръководи и организира от оправомощен от Европейската прокуратура европейски делегиран прокурор, който назначава и освобождава служителите в нея.

(2) Средствата за осъществяване на дейността на европейските делегирани прокурори и администрацията по ал. 1 се осигуряват от бюджета на съдебната власт. Висшият прокурорски съвет определя за разпоредител с бюджета европейския делегиран прокурор по ал. 1.

(3) Администрацията по чл. 174, ал. 10 има самостоятелни регистратура и деловодство.

Чл. 180. (1) Административният ръководител на районна, окръжна, военно-окръжна, апелативна и военно-апелативната прокуратура:

1. организира и ръководи дейността на съответната прокуратура;

2. назначава и освобождава служителите в нея;

3. в предвидените от закона случаи изготвя индивидуалния план за професионално развитие по чл. 198, ал. 8 и следи за изпълнението му;

4. в определен от главния прокурор срок изготвя годишен доклад за дейността на съответната прокуратура, представя го на горестоящия административен ръководител и го публикува на интернет страницата на съответната прокуратура.

(2) Разпорежданията на административния ръководител във връзка с правомощията му по ал. 1, т. 1 са задължителни за всички прокурори, следователи и служители в съответната прокуратура.

(3) Административният ръководител на районна, окръжна и на военно-окръжна прокуратура или оправомощени от него заместници осъществяват контрол за спазване на сроковете за извършване на разследването, на проверките по чл. 183, ал. 1, т. 1 и на сроковете за мерките за процесуална принуда по Наказателно-процесуалния кодекс.

(4) Административните ръководители на апелативните и окръжните прокуратури ръководят контролната дейност в районите си, която има за цел да осигури:

1. получаване на актуална информация за организационното състояние на прокуратурите от района и за работата на прокурорите и следователите в тях;

2. установяване на пропуски и нарушения в дейността и на основанията за предприемане на съответни организационни или дисциплинарни мерки;

3. обективна оценка за работата и предпоставки за поощрение.

(5) Административните ръководители на апелативните прокуратури всяко тримесечие предоставят на главния прокурор обобщена информация за разследванията на съответните районни, окръжни и на военно-окръжни прокуратури.

(6) Събранието на прокурорите и следователите от съответния орган може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията и дейността на прокуратурата и следствените органи, които са от компетентността на административния ръководител при направено предложение от не по-малко от една трета от прокурорите и следователите.

Чл. 181. (1) Всички актове и действия на прокурора могат да бъдат обжалвани пред непосредствено по-горестоящата прокуратура, ако не подлежат на съдебен контрол.

(2) Устни разпореждания и указания във връзка с работата по делата и преписките са недопустими.

(3) В определените със закон случаи прокурор от по-горестоящата прокуратура може:

1. да извършва действия, включени в компетентността на прокурорите от по-ниските по степен прокуратури;

2. мотивирано и писмено да спира, отменя или изменя актовете на прокурорите от по-ниските по степен прокуратури.

(4) При отмяна на прокурорски акт могат да се дават само писмени и мотивирани указания относно прилагането на закона, без да се засяга вътрешното убеждение на прокурора.

(5) Когато горестоящият прокурор отмени постановление за отказ да се образува наказателно производство, с постановлението си той образува производството.

(6) В случаите, когато отменя прокурорски акт поради това, че не са извършени необходимите действия за разкриване на обективната истина, горестоящият прокурор указва какви действия и за установяване или проверка на какви факти следва да се извършат.

(7) Прокурорът, получил указанията по ал. 4 и 6, може да направи възражение пред прокурор от по-горестоящата прокуратура на прокурора, дал указанията.

(8) Прокурорът от по-горестоящата прокуратура може да потвърди, измени или отмени дадените указания.

(9) Главният прокурор или оправомощен от него заместник може да осъществяват контрол за спазване на законността на актовете по предходните алинеи, освен ако са били разгледани по съдебен ред.

(10) Алинеи 1 – 9 не се прилагат за дейността на европейския прокурор и европейските делегирани прокурори, когато те изпълняват функции по Регламент (ЕС) 2017/1939 за дейността на прокурора по разследването срещу главния прокурор или заместник на главния прокурор, както и на прокурора, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследването на престъпления, извършени от главния прокурор и негов заместник.

Чл. 182. (1) Прокурорът ръководи разследването като наблюдаващ прокурор и упражнява надзор за законосъобразното му провеждане. Той може да извършва действия по разследването.

(2) Прокурорът привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер.

(3) Прокурорът упражнява надзор при изпълнение на наказателните и други принудителни мерки.

Чл. 183. (1) При изпълнение на предвидените в закона функции прокурорът може:

1. да извършва сам или разпорежда на компетентните органи предварителна проверка при условията и по реда на чл. 211а от Наказателно-процесуалния кодекс;

2. да предприема действия за оспорване на незаконосъобразни актове пред съда в случаите, предвидени в закон;

3. освен по наказателни дела от общ характер, в предвидените със закон случаи да участва и в други дела в защита на значим обществен интерес или в интерес на лица, които се нуждаят от специална закрила;

4. да изпраща материали на компетентния орган, когато установи, че има основание за търсене на отговорност или за прилагане на принудителни административни мерки, които не може да осъществи лично.

(2) Разпорежданията на прокурора, издадени в съответствие с неговата компетентност, са задължителни за държавните органи, длъжностните лица, юридическите лица и гражданите.

(3) Прокурорът протестира и иска отмяна или изменение на незаконосъобразни съдебни актове в сроковете и по реда, предвидени със закон.

Чл. 184. (1) При упражняване на надзор за законност върху изпълнение на наказанията, на другите принудителни мерки и в местата за задържане прокурорът може да:

1. посещава без разрешение на администрацията местата за задържане, за лишаване от свобода и за изпълнение на другите принудителни мерки и да проверява документите, въз основа на които се задържат лицата;

2. разговаря насаме със задържаните или настанените;

3. разглежда предложения, сигнали, жалби и молби във връзка с изпълнение на наказанията и на другите принудителни мерки, предвидени със закон;

4. нарежда писмено на органите по изпълнение на наказанията и на администрацията на местата за изпълнение на другите принудителни мерки да го уведомяват за определени действия, актове и събития.

(2) За отстраняване и предотвратяване на нарушенията по ал. 1 прокурорът:

1. освобождава незабавно всеки, който е задържан незаконно в местата за лишаване от свобода и за изпълнение на другите принудителни мерки;

2. дава задължителни писмени разпореждания за отстраняване на констатирани нарушения;

3. спира изпълнението на незаконосъобразни писмени заповеди и разпореждания на длъжностни лица и иска отмяната им по съответния ред.

Глава седма
СЛЕДСТВЕНИ ОРГАНИ

Чл. 185. (1) Следствени органи са Националната следствена служба и окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури.

(2) Следственият отдел в Софийската градска прокуратура е със статут на окръжен следствен отдел.

Чл. 186. (1) Националната следствена служба се състои от следователи.

(2) В Националната следствена служба има специализирани отдели за разследване по дела с особена фактическа и правна сложност, по дела за престъпления, извършени в чужбина, по искания за правна помощ, както и за разследване по дела в други случаи, предвидени със закон. В Националната следствена служба има отдел по криминалистика за подпомагане на разследването.

Чл. 187. (1) Националната следствена служба се ръководи от директор.

(2) Директорът на Националната следствена служба осъществява административно и организационно ръководство на следователите и служителите в Националната следствена служба и методическо ръководство на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури.

Чл. 188. (1) Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури се състоят от следователи.

(2) Местоработата на всеки следовател и служител в окръжните следствени отдели се определя от административните ръководители на съответните прокуратури.

Чл. 189. Следователите в окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури осъществяват разследване по дела в случаите, предвидени в закон.

Чл. 190. (1) Специализираните отдели в Националната следствена служба се ръководят от завеждащи отдели, които се назначават от директора и получават възнаграждение, равно на възнаграждението на прокурор, завеждащ отдел във Върховната прокуратура.

(2) Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури се ръководят от завеждащи отдели, които се назначават от административните ръководители на окръжните прокуратури и получават възнаграждение, равно на възнаграждението на заместник на административния ръководител в окръжна прокуратура.

(3) Завеждащите специализирани отдели в Националната следствена служба и завеждащите окръжни следствени отдели в окръжните прокуратури:

1. осъществяват административно и организационно ръководство на следователите в отдела;

2. в края на всеки месец подготвят и предоставят на съответния административен ръководител на прокуратурата информация за образуването, движението и приключването на делата;

3. изготвят 6-месечен и годишен доклад за дейността на отдела, които предоставят на директора на Националната следствена служба и на съответния административен ръководител на прокуратурата.

Чл. 191. Разпорежданията на следователите във връзка с разследването са задължителни за всички държавни органи, длъжностни лица, юридически лица и граждани.

Глава осма
КЛЕТВА. ЕТИЧНИ ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 192. (1) Всеки съдия при първоначално встъпване в длъжност полага следната клетва: „Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам задълженията си по съвест и вътрешно убеждение, да бъда безпристрастен, обективен и справедлив, да допринасям за издигане престижа на професията, да пазя тайната на съвещанието, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!“.

(2) Всеки прокурор и следовател при първоначално встъпване в длъжност полага следната клетва: „Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам задълженията си по съвест и вътрешно убеждение, да бъда безпристрастен, обективен и справедлив, да допринасям за издигане престижа на професията, да пазя служебната тайна, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!“.

(3) Клетвата се полага пред съдиите, прокурорите и следователите от съответния орган на съдебната власт.

(4) След полагане на клетвата се подписва клетвен лист.

Чл. 193. Всеки държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията при първоначално встъпване в длъжност подписва клетвен лист със следната клетва: „Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам честно и добросъвестно служебните си задължения, да пазя тайната на поверените ми дела, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!“.

Чл. 194. Лице, което откаже да положи клетва или да подпише клетвен лист, не може да встъпи в длъжност.

Чл. 195. (1) Дейността на съдиите се осъществява при спазване на следните етични принципи за поведение:

1. независимост - при изпълнение на служебните си задължения съдията се ръководи единствено от вътрешното си убеждение и закона, като не се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на която и да е друга власт – вътрешна или външна за съдебната система, от политически и икономически фактори, както и от други частноправни субекти;

2. безпристрастност - съдията прилага закона единствено въз основа на установените по делото факти и техния обективен анализ, като създава условия за равнопоставеност между страните и техните процесуални представители и избягва поведение, което може да се възприеме като привилегироване, предразположеност, предубеденост или предразсъдък, основан на раса, произход, етническа принадлежност, пол, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние;

3. справедливост - съдията в рамките на общите и абстрактни норми на закона отчита особеностите на всеки конкретен случай и го решава, основавайки се на критерии, свързани с общочовешките ценности и ценностите на демократичната правна уредба. Гаранция за справедливостта в действията и актовете на съдията е прозрачността в неговата работа;

4. почтеност - извън рамките на закона съдията не приема материални или нематериални облаги, независимо от естеството им и техния източник, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност;

5. благоприличие-въздържане от всякакви действия, които биха могли да компрометират честта на съдията в професията и обществото;

6. вежливост и толерантност - чрез действията и актовете си съдията винаги изразява уважението, което дължи на своите колеги, съдебните служители, гражданите, адвокатите, страните и останалите участници в процеса. Съдията е открит и търпелив за изслушване и възприемане на нови или различни аргументи, мнения и гледни точки;

7. компетентност и квалифицираност - добре подготвеният съдия познава нормативната уредба на Република България, правото на Европейския съюз и международното право, развил е способности и умения за тяхното коректно прилагане и непрекъснато се усъвършенства. Компетентността и квалифицираността са предпоставка за надлежното изпълнение на задълженията на съдията и за неговото професионално израстване;

8. конфидециалност - съдията е дискретен и пази като служебна тайна фактите или сведенията, станали му известни при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

(2) За прилагането на правилата по ал. 1 Висшият съдебен съвет приема Кодекс за етично поведение на българските съдии.

(3) Кодексът за етично поведение на българските съдии се прилага за всички съдии, за членовете на Висшия съдебен съвет и за членовете на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Чл. 196. (1) Дейността на прокурорите и следователите се осъществява при спазване на следните етични принципи за поведение:

1. независимост- при изпълнение на служебните си задължения прокурорът или следователят се ръководи единствено от вътрешното си убеждение и закона като не се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на която и да е друга власт, физически и юридически лица или организации;

2. безпристрастност-прокурорът или следователят установява истината за фактите единствено на основата на обективен анализ на доказателствата по делото, създава условия за равнопоставеност между страните и техните процесуални представители и избягва поведение, което може да се възприеме като привилегироване, предразположеност, предубеденост или предразсъдък, основан на раса, произход, етническа принадлежност,

пол, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние;

3. справедливост и прозрачност- прокурорът или следователят в рамките на общите и абстрактни норми на закона отчита особеностите на всеки конкретен случай и го решава, опирайки се на критерии, свързани с общочовешките ценности и ценностите на демократичната правна уредба. Прозрачността в действията и актовете на магистрата е гаранция за справедливостта на взетите от него решения;

4. вежливост и толерантност- прокурорът или следователят чрез действията и актовете си винаги изразява уважението, което дължи на своите колеги, гражданите, адвокатите, страните и останалите участници в процеса. Толерантен е магистратът, който е открит и търпелив за изслушване и възприемане на нови или различни аргументи, мнения и гледни точки;

5. почтеност и благоприличие- прокурорът или следователят извън рамките на закона не приема материални или нематериални облаги, независимо от естеството им и които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност. Благоприличието е въздържане от всякакви действия, които биха могли да компрометират честта на магистрата в професията и обществото;

6. компетентност и квалифицираност- добре подготвеният прокурор или следовател познава нормативната уредба на Република България и правото на Европейския съюз и е развил способности и умения за тяхното коректно прилагане. Компетентността и квалифицираността са предпоставка за надлежното изпълнение на задълженията на магистрата и за неговото професионално израстване;

7. конфиденциалност- прокурорът или следователят е дискретен и пази като служебна тайна фактите или сведенията, станали му известни при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

(2) За прилагането на правилата по ал. 1 Висшият прокурорски съвет приема Кодекс за етично поведение на българските прокурори и следователи.

(3) Кодексът за етично поведение на българските прокурори и следователи се прилага за всички прокурори, следователи и членове на Висшия прокурорски съвет.

Глава девета
СТАТУТ НА СЪДИИТЕ, ПРОКУРОРИТЕ И СЛЕДОВАТЕЛИТЕ

Раздел I
Назначаване и освобождаване на съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 197. (1) Съдиите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от Висшия съдебен съвет.

(2) Прокурорите и следователите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност от Висшия прокурорски съвет.

Чл. 198. (1) След влизането в сила на решението за назначаване, повишаване, понижаване и преместване на съдия, прокурор и следовател Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет уведомява лицето, което в едномесечен срок встъпва в длъжност.

(2) Встъпването в длъжност се удостоверява писмено пред административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(3) Въз основа на решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет за назначаване, повишаване, понижаване и преместване на съдия, прокурор и следовател административният ръководител издава акт за заемане на длъжността, който съдържа:

1. наименованието на органа на съдебната власт, в който се заема длъжността;

2. правното основание за заемането на длъжността;

3. наименованието на длъжността и ранга;

4. размера на основното и допълнителните възнаграждения;

5. датата на встъпване в длъжност.

(4) Съдията, прокурорът и следователят започват изпълнението на служебните си задължения от датата на встъпване в длъжност.

(5) Назначеният като военен съдия, военен прокурор или военен следовател се приема на военна служба и му се присвоява офицерско звание.

(6) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет съставят, водят и съхраняват кадрово дело за всеки съдия, прокурор и следовател.

(7) Кадровото дело съдържа документите, свързани с постъпването и освобождаването от длъжност на съдия, прокурор и следовател, с професионалното му развитие, резултати от проверки във връзка с постъпили сигнали и жалби, поощренията – отличия или награди, които е получил, и наложените наказания. В кадровото дело се прилагат и декларациите за несъвместимост, копие от атестационните формуляри, индивидуалните планове за професионално развитие, както и резултатите от тяхното изпълнение и други документи за притежаваните от съответното лице професионални и нравствени качества.

(8) Индивидуалният план за професионално развитие на съдията, прокурора или следователя съдържа мерки за специфично обучение, за повишаване на неговата професионална компетентност и умения и преодоляване на недостатъци, които се определят в резултат на оценка на работата му в хода на атестационна, дисциплинарна или друга приложима по закона процедура, с негово съгласие или по негово искане.

(9) Съдържащите се в кадровото дело данни, свързани с професионалната компетентност и относими към успешното справяне с работата на съдия, прокурор или следовател, и индивидуалните планове за обучение и професионално развитие не са

публични. Те не могат да бъдат използвани за цел, различна от изрично предвидената в закона.

(10) Копия от документите, съдържащи се в кадровото дело, се съхраняват в органа на съдебната власт, в който съответният съдия, прокурор или следовател е назначен на длъжност.

(11) Всеки съдия, прокурор и следовател има право да се запознае с кадровото си дело при поискване, както и да получава заверени копия от съхраняваните в него документи.

Чл. 199. За съдия, прокурор и следовател може да се назначи лице, което има само българско гражданство и:

1. има висше образование по специалността „Право“;

2. е преминало стажа, определен в този закон, и е придобило юридическа правоспособност;

3. притежава необходимите нравствени и професионални качества, съответстващи на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно на Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи;

4. не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията;

5. не е дисциплинарно освободено от длъжност изборен член на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет за накърняване престижа на съдебната власт;

6. не страда от психическо заболяване.

Чл. 200. Съдийските, прокурорските и следователските длъжности са:

1. съдия във Върховния касационен съд, съдия във Върховния административен съд, прокурор във Върховната прокуратура и следовател в Националната следствена служба;

2. съдия в апелативен съд, съдия във военно-апелативния съд, прокурор в апелативна прокуратура и прокурор във военно-апелативната прокуратура;

3. съдия в окръжен съд, съдия в административен съд, съдия във военен съд, прокурор в окръжна прокуратура, прокурор във военно-окръжна прокуратура и следовател в окръжен следствен отдел.

4. съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура;

5. младши съдия, младши прокурор и младши следовател.

Чл. 201. (1) За съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура се назначава лице, което има най-малко три години стаж. За съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура се назначава младши съдия, съответно младши прокурор, който има най-малко две години и девет месеца стаж. На длъжност следовател в окръжен следствен отдел може да се назначи и лице, което има най-малко две години и девет месеца стаж като младши следовател. До придобиването на изискуемия стаж по ал. 2 възнаграждението му е приравнено на това на съдия в районен съд.

(2) За съдия в окръжен съд, прокурор в окръжна прокуратура и следовател в окръжен следствен отдел се назначава лице, което има най-малко 8 години стаж.

(3) За съдия в административен съд се назначава лице, което има най-малко 8 години стаж.

(4) За съдия в апелативен съд и прокурор в апелативна прокуратура се назначава лице, което има най-малко 10 години стаж.

(5) За съдия във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд, за прокурор във Върховната прокуратура и за следовател в Националната следствена служба се назначава лице, което има най-малко 12 години стаж.

(6) За стаж по ал. 1 - 5 се зачита стажът, придобит на длъжност или професия, за която се изисква висше юридическо образование, включително стаж на лицата с висше юридическо образование на длъжност разследващ полицай с висше юридическо образование в системата на Министерството на вътрешните работи, разследващ полицай с висше юридическо образование в Министерството на отбраната или разследващ митнически инспектор в Агенция „Митници“.

(7) За стаж по ал. 1 – 5 се признава стажът на длъжност, за която се изисква висше юридическо образование в институциите, органите и мисиите на Европейския съюз, на Организацията на обединените нации, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, на Организацията на Северноатлантическия договор, както и в международни правораздавателни органи или международни организации, създадени по силата на международен договор, по който Република България е страна.

(8) За стаж по ал. 1 - 5 се зачита стажът, придобит на длъжност стажант-юрист по смисъла на чл. 485, ако лицето е работило по трудово правоотношение с Министерството на правосъдието.

Чл. 202. (1) Съдия, прокурор и следовател се освобождава от длъжност при:

1. навършване на 65-годишна възраст;

2. подаване на оставка;

3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;

5. наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност, включително като член на Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет, както и при предсрочно освобождаване от длъжност по чл. 259;

6. решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, с което се отказва придобиване статут на несменяемост;

7. несъвместимост с длъжности и дейности по чл. 204, ал. 1;

8. установяване по надлежния ред, че не отговоря на условията по чл. 199;

9. възстановяване на работа след незаконно освобождаване от длъжност.

(2) Съдия, прокурор и следовател, придобили несменяемост, се освобождават от длъжност само на основанията по чл. 129, ал. 5 от Конституцията на Република България, както и в случаите по ал. 1, т. 7 и 8.

(3) Съдия, прокурор и следовател, освободен по ал. 1, т. 1, няма право да заема длъжност в органите на съдебната власт.

Чл. 203. (1) Съдия, прокурор или следовател подава оставка с най-малко едномесечно предизвестие чрез административния ръководител на съответния орган на съдебна власт до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет.

(2) В срока на предизвестието съдията, прокурорът или следователят е длъжен да изготви всички актове по делата и преписките, които са му разпределени, а нови дела и преписки не му се разпределят.

Раздел II

Несъвместимост

Чл. 204. (1) Съдия, прокурор и следовател, докато заема длъжността си, не може да:

1. е народен представител, кмет или общински съветник;

2. заема длъжност в държавни органи, в общински органи или в институции на Европейския съюз, с изключение на изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет и на европейски делегиран прокурор;

3. упражнява търговска дейност под каквато и да е форма, включително лично, чрез подставено лице и/или с явен и/или със скрит пълномощник, или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези професионални сдружения, в които членува;

4. получава възнаграждение за извършване на дейност по договор или по друго правоотношение с държавна, общинска или обществена организация, търговско дружество, кооперация, юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец и да упражнява свободна професия или друга платена професионална дейност;

5. членува в политически партии или коалиции, в организации с политически цели, да извършва политическа дейност, както и да членува в организации или да извършва дейности, които засягат независимостта му;

6. е член на синдикална организация извън системата на съдебната власт.

(2) Съдия, прокурор и следовател, докато заема длъжността си, може да получава и възнаграждение за:

1. извършване на научна и преподавателска дейност, както и за лекторска дейност и участие в комисии във връзка с професионалното му качество;

2. упражняване на авторски права;

3. участие в европейски и международни програми и проекти;

4. участие в изработването на проекти на нормативни актове, които са възложени от Народното събрание, Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет или от органи на изпълнителната власт;

5. изпълнение на функции на европейски делегиран прокурор по Регламент (ЕС) 2017/1939.

(3) Съдиите, прокурорите и следователите не могат да бъдат членове на избирателни комисии за произвеждане на избори за народни представители, за членове на Европейския парламент от Република България, за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и за кметове.

(4) При преустановяване на длъжността лицата по ал. 1, т. 1, съдиите от Конституционния съд, европейският прокурор, министрите или заместник-министрите, председателят или заместник-председателите на Държавна агенция "Национална сигурност", членовете на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства и директорът на Националния институт на правосъдието, подали молба до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет в 14-дневен срок от датата на освобождаването им, се възстановяват на заеманата преди избора длъжност на съдия, прокурор или следовател в органите на съдебната власт, като времето, прекарано на съответната длъжност, се зачита за стаж по чл. 201, ал.1 - 5.

Чл. 205. (1) Всеки съдия, прокурор и следовател, членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет в едномесечен срок от встъпване в длъжност подават пред Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет декларация за всички свои дейности и членства в организации, включително тайни и/или неформални организации и общества, юридически лица с нестопанска цел и в граждански дружества или обединения по образец, утвърден от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет. При промяна се подава декларация за коригиране на декларираните обстоятелства в едномесечен срок от настъпването на промяната.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите не декларират членството в организациите по чл. 214.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет водят централен публичен регистър на декларациите по ал. 1.

Чл. 206. Когато констатира несъвместимост, Комисията по професионална етика към съответния съвет изготвя мотивирано заключение, което се изпраща на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Раздел III

Права и задължения

Чл. 207. Съдиите, прокурорите и следователите са длъжни:
1. да решават разпределените им дела или преписки в определения срок;

2. да участват в заседанията на общото събрание на съответния орган на съдебната власт;

3. при необходимост да изпълняват служебните си задължения и в извънработно време;

4. да изпълняват и други задачи, свързани със службата им, които са им възложени от административния ръководител.

Чл. 208. (1) Съдиите и съдебните заседатели са длъжни да пазят тайната на съвещанието при решаването на делата.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите са длъжни да пазят като служебна тайна сведенията, които са им станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица и държавата.

Чл. 209. Съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите нямат право да изразяват предварително становище по възложените им дела, както и становище по дела, които не са им възложени.

Чл. 210. Съдия, прокурор и следовател няма право да дава правни консултации.

Чл. 211. Съдиите, прокурорите и следователите при или по повод изпълнение на техните служебни функции не може да бъдат ответници в административно производство, освен ако е предвидено в закон.

Чл. 212. Съдиите, прокурорите и следователите при осъществяване на функциите си могат да искат съдействие от всички държавни органи, длъжностни лица, юридически лица и граждани, които са длъжни да им го оказват.

Чл. 213. (1) Държавата защитава съдиите, прокурорите и следователите при изпълнение на техните служебни задължения и ги обезщетява за вреди, които са им причинени при или по повод изпълнение на техните служебни функции. Размерът на обезщетението се определя от разликата между действителния размер на вредата и размера на задължителната застраховка.

(2) Държавата защитава съдебните заседатели при изпълнение на техните функции.

(3) Държавата обезщетява при условията на ал. 1 и вредите, причинени на техните съпруг, възходящи или низходящи, поради изпълнението на служебните задължения на съдиите, прокурорите и следователите.

Чл. 214. (1) Съдиите, прокурорите и следователите могат свободно да образуват и да членуват в организации, които защитават професионалните им интереси. Тези организации не могат да членуват във федерации и конфедерации на синдикални организации на работници и служители.

(2) Организациите по ал. 1 придобиват качеството на юридическо лице след вписването им по реда, установен за вписване на сдруженията с нестопанска цел. Учредители и членове могат да бъдат само съдии, прокурори и следователи.

(3) Към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет се създава Съвет за партньорство. Съветът се състои от трима изборни членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, определени от съответния съвет, от представители на всяка от организациите по ал. 1, чийто членски състав е не по-малък от 5

на сто от съответния брой на съдиите, прокурорите и следователите, както и от представители на съдиите, прокурорите и следователите, нечленуващи в такива организации.

(4) Съветът осъществява диалог по всички въпроси, свързани с професионалните интереси на съдиите, прокурорите и следователите.

(5) Организацията и дейността на Съвета за партньорство се определят с наредба на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 215. (1) Председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба получават основно месечно възнаграждение, равно на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Конституционния съд.

(2) Основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност се определя в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт.

(3) Възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт се определят от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет.

Чл. 216. На съдиите, прокурорите и следователите върху основното месечно възнаграждение се изплаща допълнително възнаграждение за продължителна работа като съдия, прокурор и следовател в размер 2 на сто за всяка година трудов стаж, но не повече от 40 на сто.

Чл. 217. Допълнително възнаграждение за извънреден труд на съдия, прокурор и следовател се заплаща само за изпълнение на служебни задължения в празнични и почивни дни.

Чл. 218. На съдиите, прокурорите и следователите се изплащат всяка година средства за тога или облекло в размер две средномесечни заплати на заетите лица в бюджетната сфера.

Чл. 219. При повишаване или преместване на съдия, прокурор или следовател в органите на съдебната власт не се изплащат обезщетения.

Чл. 220. Съдиите, прокурорите и следователите, докато заемат длъжността, могат да ползват жилища от ведомствения жилищен фонд на органите на съдебната власт.

Чл. 221. (1) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдиите, прокурорите и следователите се извършва за сметка на бюджета на съдебната власт.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите задължително се застраховат срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 222. (1) При освобождаване от длъжност съдия, прокурор или следовател с повече от 10 години стаж на такава длъжност има право на парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 20.

(2) Обезщетението по ал. 1 не се изплаща в случаите по чл. 202, ал. 1, т. 3 и 5, както и когато комплексната оценка от последната атестация на съдията, прокурора или следователя е отрицателна. Обезщетение не се изплаща и в случаите по чл. 351, ал. 3, както и когато съдия, прокурор или следовател подаде оставка при образувано срещу него дисциплинарно производство с предложение за наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност.

(3) В случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство.

(4) При последващо освобождаване от длъжност съдията, прокурорът и следователят получава обезщетение в размер на разликата между размера на полученото обезщетение по ал. 1 и размера на обезщетението, определено към датата на последващото освобождаване.

(5) При смърт на съдия, прокурор или следовател обезщетението по ал. 1 се изплаща на наследниците му.

(6) Редът и начинът на изчисляване на обезщетенията се определя с решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 223. Незаконно освободен от длъжност съдия, прокурор или следовател при възстановяване има право на обезщетение в размер на брутното му възнаграждение за времето, през което не е заемал длъжността, но за не повече от 6 месеца. Когато е бил назначен на друга длъжност с по-ниска заплата или е получавал възнаграждение за друга работа в по-нисък размер, той има право на разликата в заплатите или на разликата между заплатата и възнаграждението. Брутната заплата за определяне на обезщетението е определената му брутна заплата към момента на признаването на освобождаването за незаконно или на неявяването му да заеме длъжността.

Чл. 224. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Кодексът на труда.

Раздел IV
Рангове. Повишаване на място. Старшинство

Чл. 225. (1) Възходящите рангове за съдия, прокурор и следовател са:

1. съдия в окръжен съд и прокурор в окръжна прокуратура;

2. съдия в апелативен съд и прокурор в апелативна прокуратура;

3. съдия във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд, прокурор във Върховната прокуратура и следовател в Националната следствена служба.

(2) Съдиите в градския съд в град София, в Административен съд – София-област и в Административния съд - град София са с ранг на съдия в апелативен съд, а съдиите в районния съд в град София са с ранг на съдия в окръжен съд.

(3) Прокурорите в градската прокуратура в град София са с ранг на прокурор в апелативна прокуратура, а прокурорите в районната прокуратура в град София са с ранг на прокурор в окръжна прокуратура.

(4) Въз основа на степента на натовареност на съответния орган на съдебната власт Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определят допълнително възнаграждение на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 226. Повишаване на място в по-горен ранг и съответно на възнаграждение на съдия, прокурор или следовател може да се извърши при получена положителна комплексна оценка „много добра“ от последното атестиране, ако е прослужил на съответната или приравнена длъжност най-малко три години и има необходимия съгласно чл. 201 юридически стаж за заемане на длъжността, съответстваща на по-високия ранг.

Чл. 227. Повишаването на място се извършва съобразно ранговете на съдия, прокурор и следовател.

Чл. 228. Освободеният от длъжност съдия, прокурор или следовател, с изключение на освободения поради влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление или е наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност, при последващо назначение запазва ранга, който е имал при освобождаването си.

Чл. 229. (1) Старшинството на съдия, прокурор и следовател се определя:

1. от длъжността, която заема в съответния съд, в прокуратура или в следствен орган;

2. при равни длъжности - от притежавания ранг по чл. 225, ал. 1 - 3;

3. при равни длъжности и ранг - от продължителността на прослуженото време на същата длъжност;

4. при еднакво прослужено време на същата длъжност - от продължителността на прослуженото време на други длъжности като съдия, прокурор или следовател.

(2) Старшинството на военните съдии, прокурори и следователи се определя от длъжността, която заемат, при равна длъжност - от ранга по чл. 225, ал. 1 - 3, при равна длъжност и ранг - от военното звание, а при равно звание - от продължителността на прослуженото време на други длъжности като съдия, прокурор или следовател

Раздел V

Поощрения

Чл. 230. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет може да предлага на президента на Република България да награждава с ордени или медали съдии, прокурори и следователи за изключителни или за големи заслуги за осъществяване на съдебната власт.

Чл. 231. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет може да поощрява съдия, прокурор и следовател с отличие или награда за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. личен почетен знак:

а) първа степен - златен;

б) втора степен - сребърен;

3. предсрочно повишаване в ранг.

(3) Наградата в размер до основното месечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 232. (1) Предложение за поощрение до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет се прави от министъра на правосъдието, председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба, председателя на апелативен, военно-апелативен, окръжен и административен съд, от апелативен, военно-апелативен, окръжен и военно-окръжен прокурор, както и от трима от членовете на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет и от съответната съсловна организация.

(2) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да прави предложение за поощрение до съответния административен ръководител.

Чл. 233. (1) Министърът на правосъдието може да поощрява с отличие или награда държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества в обществото.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. личен почетен знак:

а) първа степен - златен;

б) втора степен - сребърен.

(3) Наградата на стойност до размера на основното едномесечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 234. Предложение за поощрение до министъра на правосъдието се прави от председателя на съответния районен съд или от главния инспектор от Инспектората към министъра на правосъдието.

Раздел VI

Временно отстраняване от длъжност

Чл. 235. (1) Когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет може да го отстрани от длъжност до приключването на наказателното производство. Главният прокурор по предложение на наблюдаващия прокурор прави мотивирано искане за временно отстраняване от длъжност, към което прилага достатъчно данни. Предложение за временно отстраняване от длъжност на заместник на главния прокурор се прави от прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет връчва на съдията, прокурора или следователя препис от искането по ал. 1 не по-късно от 7 дни преди заседанието, на което то ще бъде разгледано, като преди вземането на решение му предоставя възможност да бъде изслушан или да даде писмено становище.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет се произнася в срок до 14 дни от получаване на искането по ал. 1 с мотивирано решение, което подлежи на обжалване по реда на чл. 370.

(4) Срокът на временното отстраняване от длъжност в досъдебната фаза на наказателното производство не може да надвишава срока по чл. 234, ал. 8 от Наказателно-процесуалния кодекс. При изтичането му, независимо от това дали наказателното производство е било спирано, отстраненият съдия, прокурор или следовател може да поиска възстановяване на заеманата длъжност. Решението подлежи на обжалване по реда на чл. 370.

(5) За периода на временното отстраняване от длъжност на съдията, прокурора и следователя се заплаща възнаграждение в размер на минималната работна заплата.

(6) При промяна в обстоятелствата преди приключване на наказателното производство отстраненият съдия, прокурор или следовател може да поиска от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет да го възстанови на заеманата длъжност. Решението подлежи на обжалване по реда на чл. 370.

(7) Когато по отношение на съдия, прокурор или следовател е постановена мярка за неотклонение задържане под стража или домашен арест във връзка с повдигнатото обвинение за умишлено престъпление от общ характер, той се смята за временно отстранен от длъжност от датата на влизане в сила на съдебния акт, с който се постановява мярката. Органът, постановил мярката за неотклонение, уведомява за това незабавно Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

(8) При отмяна или изменение на мярката за неотклонение в по-лека от посочените в ал. 7, в тридневен срок от отмяната или изменението, главният прокурор по предложение на наблюдаващия прокурор може да направи мотивирано искане за продължаване на временното отстраняване, ако не е изтекъл срокът по ал. 4, изречение първо. Искането се разглежда от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет по реда на ал. 1 – 3 в срок до 14 дни от получаването му. Ако искането на главния прокурор не бъде уважено, съдията, прокуроръ или следователят се възстановява на

заеманата длъжност от датата на решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(9) При всички случаи общият срок на отстраняване в досъдебната фаза на наказателното производство по ал. 7 и 8 не може да бъде по-дълъг от този по ал. 4.

Чл. 236. (1) Когато главният прокурор е привлечен като обвиняем за извършено престъпление, прокурорът за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор, прави мотивирано искане до Висшия прокурорски съвет за временното му отстраняване от длъжност до приключване на наказателното производство, към което прилага достатъчно данни.

(2) Висшият прокурорски съвет връчва на главния прокурор препис от искането по ал. 1 не по-късно от 7 дни преди заседанието, на което то ще бъде разгледано, като преди вземането на решение му предоставя възможност да бъде изслушан или да даде писмено становище.

(3) Висшият прокурорски съвет се произнася в срок до 14 дни от получаване на искането по ал. 1 с мотивирано решение, прието с мнозинство, не по-малко от тринадесет гласа, което подлежи на обжалване по реда на чл. 370.

(4) Срокът на временното отстраняване от длъжност в досъдебната фаза на наказателното производство не може да надвишава срока по чл. 234, ал. 8 от Наказателно-процесуалния кодекс. При изтичането му, независимо от това дали наказателното производство е било спирано, отстраненият главен прокурор се възстановява на заеманата длъжност.

(5) За периода на временното отстраняване от длъжност на главния прокурор се заплаща възнаграждение в размер на минималната работна заплата.

(6) Когато по отношение на главния прокурор е постановена мярка за неотклонение задържане под стража или домашен арест във връзка с повдигнатото обвинение за умишлено престъпление от общ характер, той се смята за временно отстранен от длъжност от датата на влизане в сила на определението по чл. 64, ал. 5 от Наказателно-процесуалния кодекс. Съдът, взел мярката за неотклонение, незабавно изпраща препис от определението на Висшия прокурорски съвет.

(7) При отмяна или изменение на мярката за неотклонение в по-лека от посочените по ал. 6, в тридневен срок прокурорът по ал. 1 може да направи мотивирано искане за продължаване на временното отстраняване, ако не е изтекъл срокът по чл. 234, ал. 8 от Наказателно-процесуалния кодекс. Искането се разглежда от Висшият прокурорски съвет по реда на ал. 1 – 3 в срок до 14 дни от получаването му. Ако искането не бъде уважено, главният прокурор се възстановява на заеманата длъжност от датата на решението на Висшия прокурорски съвет, освен ако не са налице основанията по чл. 69, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс.

(8) Общият срок на отстраняване на главния прокурор в досъдебната фаза на наказателното производство по ал. 6 и 7 не може да бъде по-дълъг от този по чл. 234, ал. 8 от Наказателно-процесуалния кодекс.

(9) Алинеи 1 – 8 се прилагат и за заместника на главния прокурор.

Чл. 237. (1) При прекратяване на наказателното производство, освен в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс или при постановяване на оправдателна присъда съдията, прокурорът или следователят, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща разликата между получаваното възнаграждение по чл. 235, ал. 5 и пълния размер на трудовото възнаграждение за периода на отстраняването.

(2) При осъждане с влязла в сила присъда, която е основание за освобождаване от длъжност на основание чл. 129, ал. 5, т. 3 от Конституцията, съдията, прокурорът или следователят възстановява в бюджета на съответния орган на съдебната власт полученото възнаграждение по чл. 235, ал. 5.

Чл. 238. При образувано дисциплинарно производство за налагане на наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност на изборен член на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, на съдия, прокурор, следовател, на административен ръководител или заместник на административен ръководител по предложение на дисциплинарния състав Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет може да го отстрани от длъжност за срок до три месеца.

Раздел VII

Съдебна ваканция. Отпуски

Чл. 239. (1) Съдилищата са в съдебна ваканция от 15 юли до 1 септември.

(2) От съдебната ваканция не се ползват прокурорите и следователите, държавните съдебни изпълнители и съдиите по вписванията.

(3) През съдебната ваканция се разглеждат:

1. наказателни дела, по които има постановена мярка за неотклонение задържане под стража;

2. делата за издръжка, за родителски права на ненавършили пълнолетие деца и за незаконно уволнение;

3. искания за обезпечаване на искове, за обезпечаване на доказателства, за даване на разрешения и заповеди по Семейния кодекс, за назначаване на особен представител;

4. дела по несъстоятелност;

5. дела по Закона за защита от домашното насилие;

6. дела, за които закон предвижда разглеждането в срок, по-кратък от един месец;

7. дела за осиновяване на дете;

8. други дела по преценка на административния ръководител на съда или прокуратурата или на министъра на правосъдието.

(4) Административните ръководители на съда и прокуратурата осигуряват през съдебната ваканция достатъчно съдебни състави и прокурори за разглеждане на делата и исканията.

Чл. 240. Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията има право на редовен платен годишен отпуск от 30 работни дни и допълнителен отпуск по един работен ден за всеки две години юридически стаж.

Чл. 241. (1) На съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията може да се разреши неплатен отпуск.

(2) Неплатен отпуск до 30 работни дни в календарна година се зачита за юридически стаж.

Чл. 242. (1) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право на отпуск:

1. за сключване на брак - два работни дни;

2. при кръводаряване - за деня на прегледа и кръводаряването, както и един ден след него;

3. при смърт на родител, дете, съпруг, брат, сестра или родител на другия съпруг, както и на други роднини по права линия без ограничение - два работни дни;

4. когато е призован в съд като страна или свидетел;

5. за времето на обучение и участие в доброволните формирования по Закона за защита при бедствия.

(2) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право и на неплатен отпуск при повикване за изпълнение на активна служба в доброволния резерв или при изпълнение на срочна служба в доброволния резерв – за времето на службата, включително деня на отиване и връщане. Ако активната служба в доброволния резерв продължава повече от 25 календарни дни, както и за времето на изпълнение на срочна служба в доброволния резерв, съдията, прокурорът, следователят, държавният съдебен изпълнител или съдията по вписванията има право на два календарни дни неплатен отпуск преди заминаването и два дни след завръщането.

(3) По време на отпуските по ал. 1, т. 1 - 3 се изплаща възнаграждението за заеманата длъжност, по ал. 1, т. 4 и 5 според предвиденото в специалните закони, а по ал. 2 се заплаща възнаграждение за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 243. Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право да ползва отпуски за временна неработоспособност, за бременност, раждане и осиновяване, за отглеждане на малко дете, за кърмене и хранене на малко дете, при смърт или тежко заболяване на родител при условията, по реда и в размерите, предвидени в Кодекса на труда и Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 244. (1) За времето, през което съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител, съдия по вписванията или съдебен служител участва в обучения за повишаване на квалификацията или за преквалификация, той ползва платен служебен отпуск.

(2) За времето на предизборна кампания, през което съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията се кандидатира за мандатна длъжност в органите на държавната власт, той ползва платен или неплатен служебен отпуск.

(3) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията, който е изпратен за повишаване на квалификацията му от орган на съдебната власт или министъра на правосъдието за повече от три месеца, е длъжен да работи в съответния орган не по малко от три години след завръщането си. Ако лицето прекрати правоотношението си преди изтичане на срока, то връща пълния размер на сумата, която е получило за командировката.

Чл. 245. Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията имат право да ползват и отпуски за обучение при условия, по ред и в размери, предвидени в Кодекса на труда.

Чл. 246. Съдия, прокурор или съдебен служител ползва редовния си платен годишен отпуск през съдебната ваканция, а когато това не е възможно - през друго време на годината.

Чл. 247. По преценка на административния ръководител съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител, съдия по вписванията или съдебен служител не може да ползва отпуск, освен при временна неработоспособност, преди да изготви своите актове и да върне делата, които са му възложени.

Чл. 248. Ползването на отпуск, освен при временна неработоспособност, се разрешава от:

1. председателя на районния съд - за съдиите от районния съд, държавните съдебни изпълнители и съдиите по вписванията;

2. председателя на окръжния съд - за съдиите от окръжния съд и председателите на районните съдилища;

3. председателя на военния съд - за съдиите от военния съд;

4. председателя на административния съд - за съдиите от административния съд;

5. председателя на апелативния съд - за съдиите от апелативния съд и за председателите на окръжните съдилища;

6. председателя на военно-апелативния съд - за съдиите от военно-апелативния съд и председателите на военните съдилища;

7. председателя на Върховния касационен съд - за съдиите от Върховния касационен съд и за председателите на апелативните съдилища и военно-апелативния съд;

8. председателя на Върховния административен съд - за съдиите от Върховния административен съд и за председателите на административните съдилища;

9. районен прокурор – за прокурорите при районна прокуратура;

10. окръжния прокурор – за прокурорите при окръжната прокуратура и следователите в окръжния следствен отдел и административните ръководители на районната прокуратура;

11. апелативния прокурор - за прокурорите при апелативната прокуратура и за ръководителите на окръжните прокуратури;

12. военно-окръжния прокурор - за прокурорите при военно-окръжната прокуратура и военните следователи;

13. военно-апелативния прокурор - за прокурорите от военно-апелативната прокуратура и военно-окръжните прокурори;

14. главния прокурор - за прокурорите във Върховната прокуратура, за апелативните прокурори и военноапелативния прокурор и директора на Националната следствена служба;

15. директора на Националната следствена служба - за следователите от Националната следствена служба.

Чл. 249. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Кодексът на труда.

Глава десета

АДМИНИСТРАТИВНИ РЪКОВОДИТЕЛИ

Раздел I

Административни ръководители. Назначаване и освобождаване

Чл. 250. (1) Административните ръководители на съдилищата и техните заместници, с изключение на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност с решение на Висшия съдебен съвет.

(2) Административните ръководители на прокуратурата и следствените органи и техните заместници, с изключение на председателя на главния прокурор се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност с решение на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 251. (1) Административни ръководители на органите на съдебната власт са:

1. председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба;

2. председател на апелативен съд и на военно-апелативния съд, апелативен и военно-апелативен прокурор;

3. председател на окръжен, административен и на военен съд, окръжен и военно-окръжен прокурор;

4. председател на районен съд и районен прокурор.

(2) Процедурата за избор на кандидати за административни ръководители, с изключение на председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор, се открива от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет не по-рано от три месеца и не по-късно от един месец преди изтичане на мандата или в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелство по чл. 259, ал. 1.

(3) Административните ръководители встъпват в длъжност в 14-дневен срок от влизането в сила на решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, но не преди изтичането на предходния мандат.

(4) Мандатът на административния ръководител започва от деня на встъпването му в длъжност и изтича в последния ден на срока на мандата.

(5) Административните ръководители на съдилищата и в системата на прокуратурата, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се назначават на ръководната длъжност за срок от пет години с право на повторно назначаване само за още един мандат.

Чл. 252. (1) Административният ръководител при осъществяване на дейността си се подпомага от заместник.

(2) Заместник на административен ръководител на съд се назначава от Висшия съдебен съвет по мотивирано предложение на председателя на съответния съд след становище на общото събрание на съдиите от този съд.

(3) Заместник на административен ръководител на прокуратура и на директора на Националната следствена служба се назначава от Висшия прокурорски съвет по мотивирано предложение на съответния ръководител. Събранието на прокурорите, съответно на следователите от съответния орган изразява становище по предложението на административния ръководител.

(4) Преди приемане на решението за назначаване Висшия съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет проверява дали е спазена процедурата по ал. 2 или 3, както и дали предложеният кандидат отговаря на изискванията по чл. 253, ал. 2. Проверката се извършва въз основа на документите, представени от кандидата, и на документите, съдържащи се в кадровото дело.

(5) Висшия съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет с решение отказва да назначи предложения кандидат за заместник, ако не е спазен редът по ал. 2 или 3 и кандидатът не отговаря на изискванията по чл. 253, ал. 2.

(6) Заместникът на административния ръководител встъпва в длъжност в 14-дневен срок от влизането в сила на решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(7) Административният ръководител във всички случаи на отсъствие възлага с писмена заповед на заместника си да изпълнява функциите му или част от тях. Когато

административният ръководител не е определил кой да го замества, функциите му се изпълняват от един от заместниците му по старшинство.

(8) Когато административният ръководител няма заместник, във всички случаи на отсъствие, той възлага с писмена заповед на съдия, прокурор или следовател от съответния орган да изпълнява функциите му или част от тях. Когато административният ръководител не е определил кой да го замества, функциите му се изпълняват от един от съдиите, прокурорите или следователите от съответния орган, по старшинство.

(9) При отстраняване от длъжност на административния ръководител по реда на чл. 235 функциите на административен ръководител до избирането на нов се осъществяват от един от неговите заместници, определен от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет, а при липса на заместник – от съдия, прокурор или следовател от съответния орган на съдебната власт.

(10) При изтичане на мандата на административния ръководител Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет избира заместник.

Чл. 253. (1) За административен ръководител, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се назначава съдия, прокурор или следовател от същото или от по-високо ниво на същия по вид орган на съдебната власт, с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост и с положителна комплексна оценка „много добра“ или „добра“ от последното атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение.

(2) За заместник на административен ръководител се назначава съдия, прокурор или следовател от същото или по-високо ниво на същия по вид орган на съдебната власт, с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост, с положителна комплексна оценка „много добра“ или „добра“ от последното атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. За заместник на административен ръководител на районен съд или районна прокуратура по изключение може да се назначава и съдия, съответно прокурор без придобит статут на несменяемост, когато за съответната длъжност не може да бъде предложен кандидат с придобит статут на несменяемост.

(3) Предложение за назначаване на председател на съд, с изключение на предложение за председател на Върховния касационен съд и председател на Върховния административен съд, могат да правят:

1. общото събрание на съдиите от съответния районен съд – за председател на районен съд;

2. общото събрание на съдиите от съответния окръжен съд – за председател на окръжен съд;

3. общото събрание на съдиите от съответния апелативен съд – за председател на апелативен съд;

4. общото събрание на съдиите от съответния административен съд – за председател на административен съд;

5. министърът на правосъдието;

6. кандидатът за заемане на длъжността.

(4) Общото събрание на съдиите от съответния съд може да прави предложение за председател на съд за съдия от неговия състав.

(5) Предложение за назначаване на ръководител на прокуратура, с изключение на предложение за главен прокурор, могат да правят:

1. ръководителите на горестоящите прокуратури – за ръководител на прокуратура в съответния съдебен район;

2. главният прокурор – за ръководители на апелативните прокуратури;

3. министърът на правосъдието;

4. кандидатът за заемане на длъжността.

(6) След освобождаване от длъжността административен ръководител и заместник на административен ръководител лицата остават на длъжност съдия, прокурор или следовател в органа на съдебната власт, в който са заемали длъжността административен ръководител, съответно заместник на административен ръководител или по тяхно искане се връщат на заеманата преди избора длъжност на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 254. (1) За административен ръководител на районен съд и на районна прокуратура се назначава лице, което има най-малко 5 години юридически стаж и отговаря на изискванията по чл. 253, ал. 1.

(2) За административен ръководител на окръжен съд и на окръжна прокуратура и за административен ръководител на административен съд се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж съответно по чл. 201, ал. 2 и 3, както и на изискванията по чл. 253, ал. 1.

(3) За административен ръководител на апелативен съд и на апелативна прокуратура се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 4 и на изискванията по чл. 253, ал. 1.

(4) За административен ръководител на Националната следствена служба се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 5 и на изискванията по чл. 253, ал. 1.

Чл. 255. (1) Висшият съдебен съвет приема мотивирано решение за назначаване на административните ръководители или на техните заместници с мнозинството по чл. 64, ал. 3, т. 2, а Висшият прокурорски съвет – по чл. 64, ал. 4, т. 2.

(2) Когато никой от предложените кандидати не получи необходимото мнозинство, изборът продължава за двамата от тях, които са получили най-много гласове.

Чл. 256. (1) Директорът на Националната следствена служба се избира по предложение на не по-малко от трима от членовете на Висшият прокурорски съвет, както и по предложение на главния прокурор или министъра на правосъдието с мнозинство не по-малко от седем гласа от членовете на Висшия прокурорски съвет.

(2) Предложенията се правят в две поредни заседания на Висшия прокурорски съвет, следващи заседанието, на което е прието решение за откриване на процедурата, и се разглеждат не по-рано от 30 дни след постъпването на последното предложение.

(3) Мандатът на директора на Националната следствена служба започва от деня на встъпването му в длъжност.

Чл. 257. (1) Свободните длъжности за административни ръководители в органите на съдебната власт се обявяват от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет с решение, което се обнародва в „Държавен вестник“ и на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски проект и се заемат след избор.

(2) За участие в избора кандидатите подават подробна автобиография, концепция за работата си и други документи, които по тяхна преценка имат отношение към професионалните и нравствените им качества. Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски проект извършва проверка на документите и допуска до участие в избора кандидатите, които отговарят на изискванията по чл. 201 и чл. 253, ал. 1.

(3) Имената на кандидатите се оповестяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет с кратка автобиография и концепция за работата им.

(4) Списъците на допуснатите и недопуснатите за участие в избора кандидати се обявяват на страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет в интернет най-малко 14 дни преди датата на провеждане на избора.

(5) В списъка на кандидатите, които не са допуснати за участие в избора, се посочва и основанието за недопускане. В тридневен срок от обявяване на списъците кандидатите, които не са допуснати, могат да направят писмено възражение пред Висшия съдебен съвет, съответно пред Висшия прокурорски съвет. Решението, с което не се допуска кандидат до участие в избора, подлежи на обжалване по реда на чл. 308, ал. 6.

(6) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на обществено полезна дейност, висши училища и научни организации, както и професионалните организации на съдиите, прокурорите и следователите не по-късно от 7 дни преди събеседването по чл. 258 могат да представят на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(7) Кандидатите за административни ръководители на съд се изслушват от общото събрание на съответния съд. Прокурорите и следователите при съответната прокуратура могат да изразят становище за кандидата за административен ръководител.

Чл. 258. (1) Процедурата по избор на административни ръководители се провежда от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет чрез събеседване. В рамките на събеседването се прави преценка на кандидата за:

1. професионалната му подготовка като съдия, прокурор или следовател въз основа на резултатите от извършените до момента атестирания;

2. управленската му компетентност като административен ръководител, за което кандидатът защитава концепция за стратегическо управление на съответния орган на съдебната власт;

3. нравствените качества на кандидатите въз основа на мотивирано становище на Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет.

(2) Становището по ал. 1, т. 3 се предоставя на кандидатите не по-късно от три дни преди датата на събеседването.

(3) По време на събеседването членовете на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет могат да отправят въпроси към кандидата и въз основа на становищата по чл. 257, ал. 6.

(4) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за назначаване на кандидата, който отговаря на изискванията по чл. 201 и чл. 253, ал. 1, като решението се приема и въз основа на преценката по ал. 1, т. 2.

(5) Решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет по ал. 4 може да се обжалва при условията и по реда на чл. 314.

Чл. 259. (1) Административен ръководител се освобождава от длъжност предсрочно на основанията по чл. 129, ал. 5 от Конституцията на Република България.

(2) Административен ръководител се освобождава от длъжност предсрочно и в случаите, когато е освободен от длъжност като съдия, прокурор или следовател на основание чл. 129, ал. 5, т. 2 - 5 от Конституцията на Република България.

(3) Предложение за предсрочно освобождаване на административен ръководител, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се прави в писмена форма:

1. не по-рано от два месеца и не по-късно от един месец преди изтичане на мандата или навършване на 65-годишна възраст;

2. в срок три дни от узнаване на обстоятелствата по чл. 129, ал. 5, т. 2 - 5 от Конституцията на Република България.

(4) При предсрочно прекратяване на мандат на административен ръководител на негово място се назначава нов административен ръководител, чийто мандат започва да тече от датата на встъпването му в длъжност.

(5) До встъпването в длъжност на нов административен ръководител неговите функции се изпълняват от определен от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет заместник. Предложения за заместник на административния ръководител може да правят органите по чл. 253, ал. 3, т.1-5 и ал. 5, т. 1-3. Предложенията се правят в 7-дневен срок от предсрочното прекратяване на мандата.

Чл. 260. Основанието за предсрочно освобождаване на директора на Националната следствена служба се установява от Висшия прокурорски съвет с решение, прието по реда за избора му.

Чл. 261. Заместник на административен ръководител може да бъде освободен от длъжност с решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, по мотивирано предложение на административния ръководител. Заместник на административен ръководител се освобождава от длъжност и в случаите, когато е освободен от длъжност като съдия, прокурор или следовател на основание чл. 129, ал. 5 от Конституцията на Република България.

Чл. 262. (1) Административни длъжности са председател на отделение или колегия в съда, завеждащ отдел в прокуратурата, завеждащ специализиран отдел в Националната следствена служба и завеждащ окръжен следствен отдел в окръжната прокуратура.

(2) Председателите на отделение администрират делата в отделението и могат да председателстват съдебните състави в него.

(3) Председателите на отделения в съда, завеждащите отдели в прокуратурата, завеждащите специализирани отдели в Националната следствена служба и завеждащите окръжни следствени отдели в окръжните прокуратури се назначават от съответния административен ръководител.

Раздел II

Назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд и на председателя на Върховния административен съд

Чл. 263. Председателят на Върховния касационен съд и председателят на Върховния административен съд се назначават и освобождават от президента на републиката по предложение на Висшия съдебен съвет.

Чл. 264. За председател на Върховния касационен съд и председател на Върховния административен съд се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 5 и на следните изисквания за високи професионални и нравствени качества:

1. висока професионална компетентност: да притежава задълбочени знания в областта на правото, богат практически опит в съответната област на правото, ръководни и административни умения, изявени аналитични способности;

2. способност за придържане и налагане на висок етичен стандарт;

3. изявена независимост, воля за налагане на законността, решителност при изпълнение на служебните задължения и с принос за утвърждаването на правовата държава;

4. развити умения за работа в екип, за мотивиране на колеги, за търсене и носене на отговорност.

Чл. 265. (1) Процедурата за избор на кандидати за председател на Върховния касационен съд и председател на Върховния административен съд се открива от Висшия съдебен съвет не по-рано от 6 месеца и не по-късно от 4 месеца преди изтичането на мандата или в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелство по чл. 259, ал. 1 и 2.

(2) Предложения за кандидатури за председател на съответния съд могат да правят не по-малко от трима от членовете на Висшия съдебен съвет, министърът на правосъдието, както и пленумът на Върховния касационен съд и пленумът на Върховния административен съд.

(3) Предложенията се правят в четирите поредни заседания, следващи заседанието, на което е прието решение за откриване на процедурата.

(4) Предложенията се придружават от подробни писмени мотиви и кадрова справка на кандидата по образец, утвърден от Висшия съдебен съвет. Кандидатите представят писмена концепция за работата си на съответната длъжност в 14-дневен срок от изтичането на срока за предложенията по ал. 3. Всички представени документи се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет не по-късно от два месеца преди публичното изслушване.

(5) Кандидатите за председател на Върховния касационен съд и за председател на Върховния административен съд се изслушват съответно от пленума на съдиите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, които изразяват становище за наличието на качествата по чл. 264.

(6) Висшия съдебен съвет обявява датата, часа и мястото за изслушване за всеки кандидат най-малко един месец преди провеждането му. Изслушванията се провеждат по азбучен ред. Те са публични и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(7) Юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, професионалните организации на съдиите, прокурорите и следователите, висши училища и научни организации не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на Висшия съдебен съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет в срок до три дни след представянето им при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(8) Комисията по атестирането и конкурсите и Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет изготвят доклади за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с които предлагат кандидатурите за обсъждане и гласуване от Висшия съдебен съвет. Докладите съдържат заключение относно:

1. законовите изисквания за заемане на длъжността;

2. професионалните и нравствените качества на кандидатите и тяхната квалификация и опит;

3. специфичната подготовка, качествата и мотивацията за съответната длъжност.

(9) Докладът на всяка комисия се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет най-малко 14 дни преди гласуването на съответния кандидат.

(10) Решението на Висшия съдебен съвет за избор на кандидат за председател на Върховния касационен съд и за председател на Върховния административен съд се приема с мнозинство не по-малко от десет гласа.

(11) Когато при първото гласуване никой от кандидатите не е получил десет или повече от гласовете на членовете на Висшия съдебен съвет, изборът продължава за двамата кандидати, получили най-много гласове.

(12) Решението на Висшия съдебен съвет по ал. 10 се мотивира. За мотиви на решението се смятат изказаните съображения от членовете на Висшия съдебен съвет.

(13) Решението на Висшия съдебен съвет по ал. 10 се изпраща незабавно на президента на републиката.

(14) В случаите на неиздаване на указ на президента в 7- дневен срок, считано от получаване на предложението по ал. 13 от Висшия съдебен съвет, лицето, за което е направено предложението за назначаване, се счита за назначено, като решението на Висшия съдебен съвет се обнародва.

(15) Когато президентът на републиката откаже да назначи предложен от Висшия съдебен съвет кандидат и няма повторно направено предложение за същия кандидат, новият избор се извършва при условията и по реда на ал. 1 – 12.

Чл. 266. (1) Предложение за предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд може да се прави от:

1. не по-малко от трима от членовете на Висшия съдебен съвет;

2. министъра на правосъдието;

3. пленума на Върховния касационен съд, съответно пленума на Върховния административен съд.

(2) В случая по ал. 1, т. 3 пленумът на Върховния касационен съд, съответно пленумът на Върховния административен съд избира лице, което да го представлява пред Висшия съдебен съвет.

Чл. 267. Всеки от субектите по чл. 266, ал. 1, т. 1 - 3, независимо един от друг, може да направи предложение за откриване на процедура по чл. 266, ал. 1.

Чл. 268. (1) Предложението за предсрочно освобождаване от длъжност на председателя на Върховния касационен съд и председателя на Върховния административен съд се подава писмено и задължително съдържа:

1. имена, длъжности и подписи на вносителя. В случаите, когато предложението е внесено от пленумите на Върховния касационен съд или Върховния административен съд, същото следва да е в съответствие с изискванията на вътрешните правила за организацията на дейността им;

2. имена и длъжност на лицето, за което се отнася предложението;

3. изложение на фактическите обстоятелства, за които се твърди, че съставляват тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт по смисъла на чл. 129, ал. 5, т. 5 от Конституцията на Република България;

4. искане за предсрочно освобождаване на председателя на Върховния касационен съд или председателя на Върховния административен съд от длъжност.

(2) Към предложението вносителят прилага:

1. доказателствата, относими към твърдените факти, с които разполага;

2. преписи от искането и доказателствата към него за лицето, за което се отнася предложението.

Чл. 269. (1) Главният секретар на Висшия съдебен съвет незабавно уведомява лицето, за което е направено предложение по чл. 268, ал. 1, като му изпраща препис от него, ведно с приложените писмени доказателства.

(2) В 7-дневен срок от получаване на съобщението, лицето, за което е направено предложение, може да направи писмени възражения и да посочи доказателства.

Чл. 270. (1) До 7-дневен срок от изтичане на срока по чл. 269, ал. 2 се провежда заседание на Висшия съдебен съвет.

(2) Когато предложението не отговаря на изискванията по чл. 268, Висшият съдебен съвет с решение уведомява вносителя да отстрани нередовностите в 7-дневен срок от съобщението за това.

(3) Ако вносителят на предложението не отстрани нередовностите в срока по ал. 2, с решение Висшият съдебен съвет го оставя без разглеждане.

(4) Решението по ал. 3 се приема с мнозинство повече от половината от членовете на Висшия съдебен съвет.

Чл. 271. (1) Висшият съдебен съвет проверява предпоставките за допустимостта на предложението, които са:

1. компетентност на субекта, направил предложението;

2. лицето, за което се отнася предложението, заема съответната длъжност;

3. липса на друго предложение или на взето решение по чл. 276 за същите фактически обстоятелства и срещу същото лице;

4. изложените фактически обстоятелства, за които се твърди, че съставляват тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт са извършени в срока на мандата на лицето като председател на Върховния касационен съд или Върховния административен съд, освен ако не са били известни към момента на избора или се основават на нови обстоятелства.

(2) Предложението се оставя без разглеждане, ако не отговаря на изискванията по ал. 1.

(3) Решението по ал. 3 се приема с мнозинство повече от половината от членовете на Висшия съдебен съвет.

Чл. 272. При постъпване на повече от едно предложение за предсрочно освобождаване на председателя на Върховния касационен съд или на председателя на Върховния административен съд, Висшият съдебен съвет може да вземе решение за

съвместното им разглеждане в една обща процедура, ако това е необходимо за пълното и всестранно изясняване на релевантните факти.

Чл. 273. (1) При наличие на предпоставките по чл. 270, ал. 1 и чл. 271, ал. 1 Висшият съдебен съвет разглежда предложението по същество.

(2) В заседанието на Висшия съдебен съвет вносителят докладва предложението по чл. 268, ал. 1 и се изслушва лицето, за което е направено.

(3) Лицето, срещу което е предложението, има право на защита и може да бъде представлявано и подпомагано от адвокат или посочен от него друг съдия, съответно прокурор.

(4) Заседанието на Висшия съдебен съвет е публично и се излъчва в реално време чрез интернет страницата на Висшия съдебен съвет. Излъчването в реално време се прекъсва при необходимост от запазване на следствена тайна или спазване на Закона за защита на класифицираната информация и на съответните изисквания за защита на личните данни.

Чл. 274. (1) Висшият съдебен съвет изяснява фактите и обстоятелствата по твърдените нарушения, като може да събира доказателства.

(2) Доказателствата се събират по искане на вносителя на предложението, лицето, за което се отнася, както и служебно след решение на Висшия съдебен съвет. Всички събрани доказателства се проверяват и преценяват от Висшия съдебен съвет.

(3) Всеки от членовете на Висшия съдебен съвет може да задава въпроси на вносителя на предложението и на лицето, за което се отнася.

(4) Висшият съдебен съвет осигурява възможност на вносителя на предложението и лицето, за което се отнася, да се запознават с доказателствата по преписката, да правят искания, бележки и възражения по тях, както и да изразяват становище по събраните доказателства и по предявените искания, като определя срок не по-дълъг от 7 дни.

Чл. 275. (1) Висшият съдебен съвет взема необходимите мерки за приключване на процедурата по чл. 268, ал. 1 в разумен срок.

(2) Процедурата се провежда и без участието на лицето, срещу което е предложението, освен ако лицето не може да вземе участие, поради особени непредвидени обстоятелства, които не може да преодолее.

Чл. 276. След като се изяснят фактите от значение за случая, Висшият съдебен съвет изразява становище относно установените обстоятелства и тяхната правна квалификация, като се произнася с решение, с което:

1. отхвърля предложението по чл. 268, ал. 1;

2. отправя предложение до президента на републиката за предсрочно освобождаване на лицето по чл. 129, ал. 2 от Конституцията на Република България;

Чл. 277. (1) Решението по чл. 276, т. 2 се приема с явно гласуване и с мнозинство не по-малко от 10 гласа. Когато за приемане на решението липсва необходимото мнозинство,

се смята, че е налице решение за отхвърляне на предложението за предсрочно освобождаване.

(2) Решението на Висшия съдебен съвет по чл. 276 се мотивира. За мотиви на решението се смятат изказаните съображения от членовете на Висшия съдебен съвет.

(3) Решението на Висшия съдебен съвет по чл. 276, т. 2 се изпраща незабавно на президента на републиката.

(4) В случаите на неиздаване на указ на президента в 7- дневен срок, считано от получаване на предложението по ал. 3 от Висшия съдебен съвет, лицето, за което е направено предложението за предсрочно освобождаване, се счита за освободено, като решението на Висшия съдебен съвет се обнародва.

Чл. 278. При изтичане или предсрочно прекратяване на мандата на председателя на Върховния касационен съд, съответно на председателя на Върховния административен съд до встъпването в длъжност на нов председател неговите функции се изпълняват от определен от Висшия съдебен съвет заместник. Предложения за заместник може да правят органите по чл. 265, ал. 2. Предложенията се правят в 7-дневен срок от прекратяването на мандата.

Раздел III
Назначаване и освобождаване на главния прокурор

Чл. 279. Главният прокурор се назначава и освобождава от президента на републиката по предложение на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 280. За главен прокурор се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 5 и на изисквания за високи професионални и нравствени качества по чл. 264.

Чл. 281. Процедурата за избор на кандидат за главен прокурор се открива от Висшия прокурорски съвет в сроковете по чл. 265, ал. 1.

Чл. 282. Предложения за кандидатури за главен прокурор могат да правят не по-малко от трима от членовете на Висшия прокурорски съвет, както и министърът на правосъдието.

Чл. 283. Висшият прокурорски съвет приема решението за избор на кандидат за главен прокурор с мнозинство не по-малко от седем гласа.

Чл. 284. (1) Предложение за предсрочно освобождаване от длъжност на главния прокурор може да се прави от не по-малко от трима от членовете на Висшия прокурорски съвет и от министъра на правосъдието.

(2) Решението за отправяне на предложение до президента на републиката за предсрочно освобождаване на главния прокурор се приема от Висшия прокурорски съвет с явно гласуване и с мнозинство не по-малко от 7 гласа. Когато за приемане на решението липсва необходимото мнозинство, се смята, че е налице решение за отхвърляне на предложението за предсрочно освобождаване.

Чл. 285. При изтичане или предсрочно прекратяване на мандата на главния прокурор до встъпването в длъжност на нов главен прокурор неговите функции се изпълняват от

определен от Висшия прокурорски съвет заместник. Предложения за заместник може да правят органите по чл. 282. Предложенията се правят в 7-дневен срок от прекратяването на мандата.

Чл. 286. За неуредените в този раздел въпроси се прилагат съответно правилата за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд и на председателя на Върховния административен съд.

Раздел IV

Избор и назначаване на прокурор за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор

Чл. 287. (1) В случаите по чл. 411а, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс по реда на чл. 151, ал. 5 се определя съдия, който да изпълнява функциите на прокурор за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

(2) След определянето на съдия по ал. 1 ръководителят на наказателната колегия на Върховния касационен съд незабавно уведомява Висшия прокурорски съвет, която го назначава за прокурор във Върховната прокуратура за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

(3) Срокът на изпълнение на функциите на прокурора по ал. 2 в наказателното производство не може да бъде повече от две години, като след изтичането на този срок той се възстановява на заеманата преди това длъжност като съдия. Ако производството срещу главния прокурор или срещу негов заместник продължи повече от две години, по реда на чл. 151, ал. 5 се определя друг съдия, който се назначава от Висшия прокурорски съвет за прокурор по реда на ал. 2.

(4) След привличане на главния прокурор или на негов заместник като обвиняем, както и в случаите по чл. 411д от Наказателно-процесуалния кодекс прокурорът за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор, уведомява ръководителя на наказателната колегия на Върховния касационен съд за необходимостта от определяне на прокурор, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор. Незабавно след получаване на уведомлението, на случаен принцип, измежду съдиите от наказателната колегия на Върховния касационен съд, след изразено от тях писмено съгласие, се определя съдия, който да изпълнява функциите на прокурор по изречение първо. Ръководителят на наказателната колегия на Върховния касационен съд незабавно уведомява Висшия прокурорски съвет, който назначава определения съдия за заместник на главния прокурор, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

(5) Назначеният заместник на главния прокурор осъществява контрол само върху действията на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор, в досъдебното производство.

(6) Срокът на изпълнение на функциите на прокурора по ал. 4 е до приключване на досъдебното производство, но не повече от две години, като след изтичането на този срок той се възстановява на заеманата преди това длъжност като съдия. Ако досъдебното

производство срещу главния прокурор или срещу негов заместник продължи повече от две години, наказателната колегия на Върховния касационен съд определя, а Висшия прокурорски съвет назначава друг прокурор по реда на ал. 4.

(7) За неуредените въпроси относно заместника на главния прокурор, осъществяващ контрол върху действията на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор, се прилагат правилата за прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

(8) За неуредените въпроси относно прокурора за разследване на престъпления, извършени от заместник на главния прокурор, се прилагат правилата за прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор.

Глава единадесета

АТЕСТИРАНЕ. НЕСМЕНЯЕМОСТ

Чл. 288. (1) Атестиране се провежда в следните случаи:

1. за придобиване на несменяемост – с навършване на 5-годишен стаж като съдия, прокурор или следовател;

2. периодично:

а) за 5-годишен период от атестирането за несменяемост на съдия, прокурор и следовател, на административен ръководител и на заместник на административен ръководител;

б) когато от последното атестиране са изминали 5 години или атестиране не е извършвано и:

аа) съдия, прокурор или следовател ще участва в конкурс за повишаване или преместване в длъжност;

бб) съдия, прокурор или следовател участва в избор за административен ръководител;

вв) е направено мотивирано предложение на Инспектората към Висшия съдебен съвет или на съответния административен ръководител при наличие на данни за трайно влошаване на качеството на работата или неспазване на етичните правила от съдия, прокурор или следовател;

гг) съдията, прокурорът или следователят има правен интерес.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2, буква „б“, подбукви „аа“, „бб“ и „гг“ атестирането се извършва по инициатива на съответния съдия, прокурор или следовател.

(3) За работата на младшите съдии, младшите прокурори и младшите следователи наставникът изготвя доклад на втората година от назначаването им.

Чл. 289. (1) Атестирането за придобиване на статут на несменяемост има за цел извършване на обективна оценка на професионалната квалификация и на спазването на

правилата на съответния етичен кодекс след навършване на 5-годишен стаж на длъжност съдия, прокурор или следовател. При атестиране за несменяемост се вземат предвид и резултатите от периодично атестиране на съдия, прокурор или следовател по чл. 288, ал. 1, т. 2, б. „б“ в случаите, когато е извършено такова.

(2) Периодичното атестиране представлява оценка на професионалната компетентност, деловите качества и спазването на правилата на съответния етичен кодекс от съдия, прокурор или следовател, от административен ръководител и от заместник на административен ръководител. Атестирането се провежда въз основа на критериите и показателите, определени в този закон и в наредбата по чл. 301.

(3) Въз основа на атестирането се изготвя комплексна оценка, която се приема от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

Чл. 290. (1) Критериите за атестиране на съдия, прокурор и следовател са:

1. правни познания и умения за прилагането им;

2. умение за анализ на правнорелевантните факти;

3. умение за оптимална организация на работата;

4. експедитивност и дисциплинираност;

5. спазване на правилата за етично поведение.

(2) При атестирането по ал. 1 се вземат предвид показатели, като:

1. спазване на сроковете;

2. брой потвърдени и отменени актове и основанията за това;

3. резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет;

4. общата натовареност на съответния съдебен район и орган на съдебната власт, както и натовареността на атестирания съдия, прокурор или следовател в сравнение с другите съдии, прокурори или следователи от същия орган на съдебната власт.

(3) В периода на атестиране се включва и времето, прослужено от съдията, прокурора и следователя като постоянен преподавател в Националния институт на правосъдието. Оценката за резултатите от работата като преподавател се дава от управителния съвет.

(4) В периода на атестиране се включва и времето, прослужено от съдията, прокурора и следователя като европейски делегиран прокурор. Оценката за резултатите от тяхната работа по Регламент (ЕС) 2017/1939 става част от атестацията им.

Чл. 291. (1) Специфичните критерии за атестиране на съдия са:

1. спазване на графика за провеждане на съдебни заседания;

2. умение за водене на съдебно заседание и съставяне на протокол;

3. администриране на дела и жалби, подготовка за съдебно заседание;

4. брой необжалвани от подлежащите на обжалване съдебни актове; потвърдените обжалвани съдебни актове; отменените или обезсилени съдебни актове, изцяло или частично, и основанията за това; на преценка подлежат способността за тяхното мотивиране, обосноваване и анализ на доказателствата.

(2) Специфичните критерии за атестиране на прокурор са:

1. умения за планиране и структуриране на действията в досъдебното и съдебното производство;

2. изпълнение на писмените указания и разпореждания на по-горестоящия прокурор;

3. способност за организиране на работата и ръководство на разследващите органи и екипите, които участват в досъдебното производство;

4. брой необжалвани прокурорски актове, включително постановленията за прекратяване и спиране на наказателното производство; брой окончателни съдебни актове, постановени по внесени от атестирания прокурор актове, както и окончателните съдебни актове за връщане на делата за отстраняване на процесуални нарушения, и причините за това; брой на уважените протести, потвърдените, изменените и отменените прокурорски актове при инстанционния и служебния контрол.

(3) Специфичните критерии за атестиране на следовател са:

1. умения за планиране и структуриране на действията в досъдебното производство;

2. изпълнение на писмените указания и разпореждания на прокурора;

3. съответствието на актовете на прокурора с мнението на следователя след окончателното приключване на разследването и върнатите дела за допълнително разследване.

Чл. 292. (1) Периодичното атестиране на административен ръководител и на заместник на административен ръководител обхваща оценката на способностите му за заемане на ръководна длъжност и оценката на квалификацията му като съдия, прокурор или следовател.

(2) При периодичното атестиране на административен ръководител и на заместник на административен ръководител се анализират и отчитат и резултатите от дейността на съответния орган на съдебната власт.

(3) Въз основа на атестирането се изготвя комплексна оценка, която се приема от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет.

Чл. 293. (1) Критериите за заемане на ръководна длъжност са:

1. способност за работа в екип и за разпределяне на задачи в него;

2. способност за вземане на правилни управленски решения;

3. поведение, което издига авторитета на съдебната власт;

4. умение за комуникация с други държавни органи, граждани и юридически лица;

5. професионална компетентност.

(2) Оценката на способностите за заемане на ръководна длъжност се извършва въз основа на критериите за заемане на ръководна длъжност и показателите за заемане на ръководна длъжност, определени с наредбата по чл. 301.

(3) Оценката на професионалната квалификация се извършва въз основа на критериите за оценка на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 294. (1) Атестирането започва по предложение на заинтересования съдия, прокурор или следовател или на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(2) Предложението за атестиране за придобиване на несменяемост и за периодично атестиране се прави пред Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет не по-рано от един месец преди изтичането на 5-годишния срок.

(3) Предложението за атестиране в случаите по чл. 288, ал. 1, т. 2, буква „б“, подбуква „аа“ може да се направи не по-рано от 6 месеца и не по-късно от 4 месеца преди изтичане на 5-годишния срок.

(4) При атестирането за придобиване на несменяемост се прави оценка на професионалното развитие на съдията, прокурора или следователя, включително въз основа на индивидуалните планове за професионалното му развитие. На основата на тази оценка атестацията може да предвиди допълнителен план за професионално развитие.

Чл. 295. (1) Помощните атестационни комисии, участващи в атестирането на съдии, са, както следва:

1. при атестиране на районен съдия, административен ръководител и заместник на административен ръководител на районен съд – помощна атестационна комисия в съответния окръжен съд, а при атестиране на съдия от Софийския районен съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на Софийския районен съд – помощна атестационна комисия в Софийския градски съд;

2. при атестиране на окръжен съдия, съдия от Софийския градски съд, на административен ръководител и заместник на административен ръководител на окръжен съд и на Софийския градски съд – помощна атестационна комисия в съответния апелативен съд;

3. при атестиране на административен съдия, административен ръководител и заместник на административен ръководител на административен съд – помощна атестационна комисия във Върховния административен съд;

4. при атестиране на съдия във военен съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на военен съд – помощна атестационна комисия във Военно-апелативния съд;

5. при атестиране на апелативен съдия и съдия във Военно-апелативния съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на апелативен съд и на Военно-апелативния съд – помощна атестационна комисия във Върховния касационен съд.

(2) Помощната атестационна комисия представя изготвената комплексна оценка по атестирането на атестирания, който в 7-дневен срок може да направи писмено възражение пред тази комисия. Комисията се произнася в 3-дневен срок.

(3) Помощните атестационни комисии представят на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет предложение за комплексна оценка от извършеното атестиране.

(4) Правомощията и правилата за дейността на помощните атестационни комисии се определят от Висшия съдебен съвет с наредбата по чл. 301.

Чл. 296. (1) Дейността по атестирането на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет се подпомага от постоянни атестационни комисии към апелативните прокуратури.

(2) Постоянните атестационни комисии подпомагат атестирането на прокурорите в районна прокуратура и прокурорите в окръжна прокуратура в съответния апелативен район.

(3) Членовете на постоянните атестационни комисии се избират от събранието на прокурорите в съответната апелативна прокуратура и събранията на прокурорите в окръжните прокуратури в същия апелативен район измежду прокурорите в съответната апелативна прокуратура.

(4) Броят на членовете, правомощията и правилата за дейността на постоянните атестационни комисии се определят с наредбата по чл. 301 от Висшия прокурорски съвет. Всяка комисия избира председател измежду членовете си.

(5) За член на постоянните атестационни комисии може да бъде избиран прокурор с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост, с положителна комплексна оценка "много добра" от последното периодично атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение.

(6) Мандатът на членовете на постоянните атестационни комисии е две години. Те не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата.

(7) За периода по ал. 6 участващият в постоянна атестационна комисия прокурор работи при намалена натовареност, като участието му в постоянната атестационна комисия се отчита и при атестирането му.

(8) Постоянните атестационни комисии предлагат на Комисията по атестирането и конкурсите към на Висшия прокурорски съвет предложение за комплексна оценка при атестирането на прокурор.

Чл. 297. (1) При провеждане на атестирането помощните и постоянните атестационни комисии и Комисията по атестирането и конкурсите към съответния съвет извършват проверка на деловодните книги, протоколите за извършените от съдиите, прокурорите и следователите процесуални действия и на техните актове за периода на атестирането.

(2) За провеждане на атестирането помощните и постоянните атестационни комисии и Комисията по атестирането и конкурсите към съответния съвет могат да изслушат

атестирания, както и да събират друга допълнителна информация по критериите за атестиране.

(3) След провеждане на атестирането Комисията по атестирането и конкурсите към съответния съвет изготвя комплексна оценка, която може да бъде положителна и отрицателна. Степените на положителната комплексна оценка са във възходящ ред:

1. задоволителна;

2. добра;

3. много добра.

(4) Комплексната оценка се мотивира, като се дават и препоръки към атестирания.

(5) При установени в рамките на процедурата по атестирането специфични нужди или необходимост от подобряване на професионалните умения на атестирания съдия, прокурор или следовател, по негова инициатива или по предложение на помощните или постоянните атестационни комисии или служебно, Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет разработва и прилага с участието на атестирания индивидуални планове за професионалното му развитие, чието изпълнение се подпомага от Националния институт на правосъдието.

Чл. 298. (1) Комисията по атестирането и конкурсите към съответния съвет предоставя комплексната оценка по чл. 297, ал. 3 на атестирания, който в 7-дневен срок може да направи писмено възражение пред Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

(2) При постъпило възражение Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет изслушва подалия възражението атестиран магистрат, който се уведомява най-малко 7 дни преди датата на заседанието.

(3) Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет изразява писмено становище по възражението и при необходимост събира допълнителна информация.

(4) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет след преценка на всички обстоятелства:

1. приема предложената комплексна оценка;

2. приема нова комплексна оценка;

3. връща преписката на комисията по атестирането и конкурсите при непълна или неточна фактология, когато е необходимо събиране на допълнителна информация.

(5) Атестирането във всички случаи приключва в тримесечен срок от постъпване на предложението.

(6) Решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, с което се приема предложената комплексна оценка от атестирането или се определя нова комплексна оценка, подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд. Решението на съда е окончателно.

Чл. 299. (1) Комплексната оценка от атестирането заедно с препоръките към атестирания се приема с решение на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

(2) В случаите, когато комплексната оценка от атестирането за придобиване статут на несменяемост е отрицателна, Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет с решение отказва придобиване статут на несменяемост и атестираният се освобождава от длъжност.

Чл. 300. (1) Съдия, прокурор или следовател става несменяем след навършване на петгодишен стаж на съответната длъжност и при получена положителна комплексна оценка от атестирането.

(2) В стажа за придобиване на несменяемост се включва и времето като младши съдия, младши прокурор или младши следовател.

Чл. 301. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема наредба за показателите и методиката за атестиране и критериите за отчитане на степента на натовареност на съдии, прокурори и следователи и на административните ръководители и техните заместници, както и за реда за провеждане на атестирането.

Глава дванадесета

КОНКУРСИ

Раздел I

Конкурс за младши съдии, младши прокурори и младши следователи. Конкурс за първоначално назначаване в органите на съдебната власт

Чл. 302. (1) За заемане на длъжност в органите на съдебната власт се провежда централизиран конкурс за:

1. младши съдии, младши прокурори и младши следователи;

2. първоначално назначаване в районен, окръжен и административен съд и съответните прокуратури.

(2) Конкурсът по ал. 1, т. 1 се провежда веднъж годишно, като се обявява през месец януари и се провежда през месец април на съответната година.

(3) Конкурсът по ал. 1, т. 2 се провежда най-малко веднъж годишно и не по-късно от два месеца след обявяването му.

Чл. 303. (1) Планирането на длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи се извършва от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет по предложение на административните ръководители на органите на съдебната власт за всяка следваща календарна година.

(2) Планираните длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи не могат да се трансформират след обявяване на конкурса.

(3) Овакантените длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи не могат да бъдат трансформирани в длъжности за съдии и прокурори.

Чл. 304. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя до 20 на сто от броя на свободните длъжности в съда, съответно в прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез конкурс за първоначално назначаване.

(2) Процентите по ал. 1 се определят поотделно за всяко от нивата в съда, прокуратурата и следствените органи.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя броя на длъжностите за заемане чрез конкурс за първоначално назначаване поотделно според нуждите на всеки орган на съдебната власт.

(4) Свободните длъжности по ал. 1 се обявяват едновременно с обявяването на свободните длъжности в органите на съдебната власт по чл. 315.

Чл. 305. Длъжностите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи и свободните длъжности за първоначално назначаване се обявяват от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет чрез обнародване в "Държавен вестник", публикуване в един централен всекидневник и на страниците на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет в интернет.

Чл. 306. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет обявява отделен конкурс за всеки орган на съдебната власт чрез обнародване на решението в "Държавен вестник" и публикуването му в един централен всекидневник и на страниците на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет в интернет.

(2) Обявлението по ал. 1 съдържа:

1. броя и вида на длъжностите и органите на съдебната власт, за които се отнасят;

2. документите, които се изискват, срока и мястото за подаването им;

3. програмата, по която се провежда конкурсът;

4. датата, часа и мястото на провеждане на конкурса.

Чл. 307. (1) В конкурса за младши съдии, младши прокурори и младши следователи може да участва лице, което отговаря на изискванията по чл. 199.

(2) В конкурса за първоначално назначаване може да участва лице, което отговаря на изискванията по чл. 199 и има стажа по чл. 201 за длъжността, за която е обявен конкурсът.

(3) В конкурсите по ал. 1 и 2 не могат да участват кандидати, които са одобрени по реда на чл. 312, ал. 7 с решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(4) За участие в конкурсите по ал. 1 и 2 в администрацията на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет се подава заявление, към което се прилагат следните документи:

1. подробна автобиография, подписана от кандидата;

2. нотариално заверено копие от диплома за завършено висше образование по специалността "Право";

3. нотариално заверено копие от удостоверение за придобита юридическа правоспособност;

4. медицинско удостоверение, издадено в резултат на извършен медицински преглед, че лицето не страда от психическо заболяване;

5. нотариално заверено копие от трудова/служебна и/или осигурителна книжка или друг документ, удостоверяващ съответен стаж по чл. 201 за длъжността;

6. попълнен въпросник по образец, изготвен от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет във връзка с притежаваните от кандидата нравствени качества;

7. мотивационно писмо;

8. други документи, които по преценка на кандидата имат отношение към професионалните или нравствените му качества.

(5) Решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, с което кандидатът не се допуска до участие в конкурса, се мотивира и подлежи на обжалване по реда на чл. 308.

Чл. 308. (1) Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет извършва проверка на документите, а обстоятелствата относно съдимостта на кандидатите се установяват служебно и допуска за участие в конкурса всички кандидати, които отговарят на условията по чл. 307.

(2) Списъците на допуснатите и недопуснатите за участие в конкурса лица се обявяват на страниците на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет в интернет най-малко 7 дни преди датата на провеждане на конкурса.

(3) В списъка на лицата, които не са допуснати за участие в конкурса, се посочва и основанието за недопускане.

(4) Недопуснатите до участие в конкурса кандидати могат да оспорят пред Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет недопускането си в тридневен срок от обявяването на списъка по ал. 2 на интернет страниците на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(5) В 7-дневен срок от постъпване на жалбата Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет се произнася с решение, с което отхвърля жалбата или допуска кандидата. Решението се обявява на интернет страниците на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(6) Решението по ал. 5 може да се обжалва пред състав, който включва трима съдии от Върховния касационен съд и двама съдии от Върховния административен съд в 7-дневен срок от обявяването му.

(7) Съдът разглежда жалбата по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 7-дневен срок в закрито заседание, като преписи от нея не се връчват на страните. Решението на съда е окончателно.

(8) Обжалването по ал. 4 и 6 спира изпълнението на решението за недопускане на кандидата.

Чл. 309. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя петчленни конкурсни комисии за провеждането на конкурсите за обявените длъжности в районните, окръжните и административните съдилища и в прокуратурите.

(2) Членовете на конкурсната комисия включват петима членове със статут на действащ съдия, прокурор или следовател, определени, както следва:

1. при провеждане на конкурс за младши съдия – петима съдии от Върховния касационен съд, определени чрез жребий от пленума на Върховния касационен съд;

2. при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в районен съд – петима съдии, избрани чрез жребий от списък по конкурсна материя, приет с гласуване от пленума на Върховния касационен съд, измежду съдиите от окръжните съдилища;

3. при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в окръжен съд – петима съдии, избрани чрез жребий от списък по конкурсна материя, приет с гласуване от пленума на Върховния касационен съд, измежду съдиите от апелативните съдилища;

4. при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в административен съд – от пленума на съдиите във Върховния административен съд, определени измежду тях чрез жребий;

5. при провеждане на конкурс за младши прокурори – един прокурор, определен от събранието на прокурорите във Върховната прокуратура чрез жребий измежду тях и трима прокурори измежду определените от събранията на прокурорите във всички окръжни прокуратури;

6. при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на прокурор в районна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички окръжни прокуратури за всеки апелативен район;

7. при провеждане на конкурс за младши следовател и първоначално назначаване на следовател – от събранието на следователите в Националната следствена служба.

(3) Конкурсната комисия избира председател измежду членовете си със статут на действащ съдия, прокурор или следовател.

(4) Пленумът на Върховния касационен съд съставя и гласува списък на съдиите от окръжните и апелативните съдилища, измежду които се избират чрез жребий членовете на конкурсните комисии по ал. 2, т. 2 и 3 на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(5) Органите по ал. 2, т. 5 и 6 предлагат на Висшия прокурорски съвет членове за участници в конкурсната комисия на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(6) Членовете на конкурсната комисия трябва да са придобили статут на несменяемост и през последните 5 години да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. В конкурсната комисия не могат да участват членове на Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет, административни ръководители и заместници на административни ръководители.

(7) Участието в конкурсната комисия се взема предвид при изготвяне на атестация и при определяне на натовареността на съответния съдия, прокурор или следовател.

Чл. 310. (1) Конкурсът включва писмен и устен изпит, като оценките са по шестобалната система.

(2) Писменият изпит е анонимен и включва:

1. проверка на знанията в избрания от кандидата правен отрасъл чрез решаване на казус;

2. проверка на знанията по право на Европейския съюз и в областта на правата на човека чрез тест.

(3) Резултатите от писмения изпит се обявяват на общодостъпно място в сградата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет и на страниците им в интернет в тридневен срок от подписването на протокола от комисията по провеждането му.

(4) До устния изпит се допускат само кандидатите, получили оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на казуса по ал. 2, т. 1 и оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на теста по ал. 2, т. 2.

(5) Устният изпит се провежда не по-рано от 7 дни от обявлението по ал. 3.

(6) Устният изпит включва събеседване с кандидата по въпроси от съответните отрасли на правото по ал. 2, както и по въпроси на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи по предварително публикуван конспект.

Чл. 311. Конкурсната комисия обявява резултатите от устния изпит в 7-дневен срок от провеждането му на общодостъпно място в сградата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет и на страниците им в интернет. В класирането участват само кандидатите, получили оценка, не по-ниска от добър "4,00" на устния изпит.

Чл. 312. (1) Класирането на участниците в конкурса по чл. 302, ал. 1, т. 1 се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от държавните изпити. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от следването му за придобиване на висше юридическо образование по специалността "Право".

(2) В 7-дневен срок от обявяването на класирането кандидатите, класирани на обявените свободни длъжности, както и същият брой от резервите представят във Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет декларациите по чл. 55, ал. 1. Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия

прокурорски съвет им предоставя информация за притежаваните нравствени качества на класираните кандидати в рамките на обявените конкурсни длъжности и изготвя становище за всеки кандидат.

(3) Въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2 конкурсната комисия предлага на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет да одобри кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи.

(4) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за одобряване на кандидатите, като проверява дали класираните кандидати отговарят на изискванията на ал. 1 и чл. 199. Проверката се извършва въз основа на всички документи за кандидата, представени от него, както и от Комисията по професионална етика към съответния съвет.

(5) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет не одобрява кандидат, за когото е установил, че не отговаря на изискванията по ал. 1 и чл. 199, като на негово място включва следващия класиран кандидат.

(6) Одобрените кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи заявяват изрично писмено пред Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет своето желание за назначаване на съответната длъжност в поредността съобразно бала по ал. 1, като всеки следващ кандидат избира от останалите незаявени длъжности. Кандидат, който не заяви желание, се замества от следващия класиран и одобрен кандидат.

(7) С решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет приема окончателния списък на одобрените кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по съответните длъжности съобразно заявеното им желание.

(8) В едномесечен срок от влизане в сила на решението по ал. 7 кандидатите подават декларация за обстоятелствата по чл. 204.

(9) Решението по ал. 7 се изпраща на Националния институт на правосъдието за включване в обучението по чл. 419, ал. 1, т. 1. При отказ на кандидат да започне обучение в Националния институт на правосъдието Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет допълва списъка със следващия класиран кандидат, заявил съгласие да започне обучение. Отказът трябва да бъде представен писмено, не по-късно от 14 дни преди обявеното начало на обучението за съответната година.

Чл. 313. (1) Класирането на кандидатите за първоначално назначаване се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата от конкурса, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от държавните изпити. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от следването му за придобиване на висше юридическо образование по специалността "Право".

(2) Комисиите по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет анализират документите по чл. 55, чл. 307, ал. 4, т. 1, 6, 7 и 8, извършват проверки по чл. 80, ал. 1 за първите трима класирани за съответната свободна

длъжност кандидати, изготвят мотивирано становище за всеки кандидат по чл. 199, т. 3 и го предоставят на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(3) Въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2 комисиите по атестирането и конкурсите внасят във Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет предложение за първоначално назначаване в съответните органи на съдебната власт. В 7-дневен срок от внасяне на предложението по изречение първо кандидатите подават декларация за обстоятелствата по чл. 204.

(4) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за назначаване на кандидатите по поредността на класирането до попълване на местата, за които е обявен конкурсът, след три поредни класирания.

(5) При приемането на решението по ал. 4 Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет проверява дали класираният на първо място кандидат отговаря на изискванията по чл. 199 и чл. 201. Проверката се извършва въз основа на документите, представени от кандидата. При проверката Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет взема предвид и становището на Комисията по професионална етика към съответния съвет.

(6) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет с решение отказва назначаването на кандидат, за който е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 199, чл. 201, чл. 310, ал. 4 и чл. 312, ал. 1.

Чл. 314. (1) Всеки заинтересован може да обжалва решението на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет по чл. 251, ал. 3, чл. 312, ал. 7 и чл. 313, ал. 6 в 7-дневен срок от обявяването му. Жалбата спира изпълнението на решението, освен ако съдът постанови друго.

(2) Жалбата се разглежда от състав, който включва трима съдии от Върховния касационен съд и двама съдии от Върховния административен съд.

(3) Съдът разглежда жалбата по реда на Административнопроцесуалния кодекс, в открито заседание и се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването ѝ в съда заедно с административната преписка, като призовава жалбоподателя, административния орган и заинтересованите лица. Решението на съда е окончателно.

Раздел II

Конкурс за повишаване в длъжност и за преместване на съдия, прокурор и следовател в органите на съдебната власт

Чл. 315. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет изисква информация от административните ръководители за длъжностите в органите на съдебната власт, които са свободни или предстои да се освободят. Периодичността на предоставяне на тази информация се определя с наредбата по чл. 323, ал. 9. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя броя на свободните длъжности към датата

на обявяване на конкурса за всеки отделен орган на съдебната власт в съда, прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез повишаване и преместване.

(2) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия във Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната прокуратура и Националната следствена служба се обявяват ежегодно на 15 септември и приключват с решение за назначаване до 15 декември на съответната година.

(3) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия за апелативен съд или апелативна прокуратура се обявяват на 15 декември на съответната година и приключват с решение на за назначаване до 15 март на следващата година.

(4) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия в окръжен съд, административен съд, окръжна прокуратура или следствен отдел в окръжна прокуратура се обявяват на 15 март на съответната година и приключват с решение на за назначаване до 15 юни на съответната година.

(5) Конкурсите за преместване и за първоначално назначаване в районен съд или прокуратура, както и за първоначално назначаване в окръжен съд, административен съд или окръжна прокуратура се обявяват на 15 юни на съответната година и приключват с решение на за назначаване до 15 октомври на съответната година.

(6) Организацията по провеждането на конкурсите се подпомага от администрацията на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

Чл. 316. (1) Свободните длъжности в съдилищата, прокуратурите и следствените органи, извън тези по чл. 304, се обявяват от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет по реда на чл. 305 поотделно за всеки орган на съдебната власт, и се заемат след конкурс.

(2) Конкурсите се обявяват с решение и се провеждат в поредността на чл. 315, ал. 2-5. В случай че конкурсите за по-горестоящите органи не приключат в срок до три месеца, с решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет се обявяват конкурсите за по-ниските по степен органи.

(3) Повишаване в длъжност е преминаване на по-висока по степен длъжност в същия по вид орган на съдебната власт.

(4) Извън случаите по чл. 323, ал. 8 преместването е преминаване на равна или на по-ниска по степен длъжност на съдията – в друг съд, на прокурора – в друга прокуратура, а на следователя – в друг следствен отдел.

(5) Преминаването на съдията на длъжност прокурор или следовател, на прокурора – на длъжност съдия или следовател, а на следователя – на длъжност съдия или прокурор, става чрез конкурс за повишаване или преместване, включващ и проверка на знанията за заемане на съответната длъжност чрез писмен изпит по конспект. До участие в класирането се допускат кандидати, получили оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на писмения изпит.

(6) Конкурсът се провежда от петчленни конкурсни комисии, определени според конкурсната материя. Членовете на конкурсната комисия включват петима членове със статут на действащ съдия, прокурор или следовател, определени, както следва:

1. за провеждане на конкурс за преместване на съдия в районен съд – по конкурсна материя петима съдии, избрани чрез жребий от списък по конкурсна материя, приет с гласуване от пленума на Върховния касационен съд, измежду съдиите от окръжните съдилища;

2. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в окръжен съд – петима съдии, избрани чрез жребий от списък по конкурсна материя, приет с гласуване от пленума на Върховния касационен съд, измежду съдиите от апелативните съдилища;

3. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в административен съд – от пленума на съдиите във Върховния административен съд чрез жребий измежду тях;

4. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в апелативен съд – по конкурсна материя от пленума на съдиите във Върховния касационен съд чрез жребий измежду тях;

5. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия във Върховния касационен съд и Върховния административен съд – по конкурсна материя от пленумите на съдиите във Върховния касационен съд и Върховния административен съд чрез жребий измежду тях;

6. за провеждане на конкурс за преместване на прокурор в районна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички окръжни прокуратури за всеки апелативен район;

7. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор в окръжна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички апелативни прокуратури;

8. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор в апелативна прокуратура – от събранието на прокурорите във Върховната прокуратура чрез жребий измежду тях;

9. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор във Върховната прокуратура – от събранията на прокурорите във Върховната прокуратура чрез жребий измежду тях;

10. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на следовател в окръжен следствен отдел и в Националната следствена служба – от събранието на следователите в Националната следствена служба.

(7) Членовете на конкурсната комисия със статут на действащ съдия, прокурор или следовател се избират от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет чрез жребий измежду предложените от органите по ал. 5, т. 6, 7 и 10. Конкурсната комисия избира председател измежду членовете си.

(8) Органите по ал. 5, т. 6, 7 и 10 предлагат на Висшия прокурорски съвет членове за участници в конкурсната комисия на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(9) Пленумът на Върховния касационен съд съставя и гласува списък на съдиите от окръжните и апелативните съдилища, измежду които се избира чрез жребий членовете на конкурсните комисии по ал. 5, т. 1 и т. 2 на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(10) Членовете на конкурсната комисия трябва да са придобили статут на несменяемост и през последните 5 години да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 351, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. Те трябва да са с ранг, равен или по-висок от ранга за обявената за кандидатстване свободна длъжност. В конкурсната комисия не могат да участват членове на Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет, административни ръководители и заместници на административни ръководители.

(11) Участието в конкурсната комисия се взема предвид при изготвяне на атестация и при определяне на натовареността на съответния съдия, прокурор или следовател.

Чл. 317. Обявлението по чл. 316, ал. 1 се прави едновременно с обявяването на свободните длъжности за първоначално назначаване и съдържа броя и вида на длъжностите и органите на съдебната власт, за които се отнасят.

Чл. 318. (1) Кандидат за заемане на длъжност по чл. 316, ал. 1 може да е съдия, прокурор или следовател, който има стажа по чл. 201 за обявената свободна длъжност и е прослужил минимум три години на заеманата длъжност или на равна по степен длъжност и притежава актуална атестация. Ако няма кандидат за съответната длъжност, тази длъжност се заема по реда на чл. 304.

(2) Актуална атестация по смисъла на ал. 1, изречение първо е атестацията направена за период не повече от 5 години от датата на обявяване на конкурса.

Чл. 319. (1) Конкурсната комисия оценява професионалните качества на кандидатите за повишаване и преместване според резултатите от последното атестиране и проверки от по-горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, данните от кадровото им дело и преценка на четири съдебни акта, които са влезли в сила и преминали инстанционен контрол - в конкурса за повишаване и преместване на съдии, или четири разгледани и приключили дела и преписки – в конкурса за повишаване и преместване на прокурори и следователи. Два от актовете се избират от конкурсната комисия на случаен принцип и два акта, преминали инстанционен контрол, се представят от кандидата.

(2) Конкурсната комисия извършва комплексна преценка на качествата на кандидата въз основа на данните по ал. 1 като според фактическите данни от атестацията поставя оценка между 5,50 и 6,00 при много добра атестационна оценка, между 5,00 и 5,50 при добра атестационна оценка, между 4,50 и 5,00 при задоволителна атестационна оценка, след което поставя обща оценка по шестобалната система.

(3) В случаите по чл. 316, ал. 5 конкурсната комисия проверява познанията на кандидата за заемане на длъжност в друг по вид орган на съдебната власт чрез полагане на писмен изпит по конспект, като всеки от членовете поставя оценка по шестобалната система с точност до 25 стотни, като общата оценка се формира като средноаритметична с точност до 0,01 от оценките, поставени от всеки един от членовете на конкурсната комисия. Крайната оценка от писмената част на конкурса се формира като средноаритметична от оценката по ал. 1 и от оценката на писмения изпит.

(4) Кандидатите, получили оценка на професионалните им качества, не по-ниска от много добър „4,50“ се допускат до събеседване. Събеседването се провежда по практически правни въпроси, не по-рано от 7 дни от обявлението на оценките на кандидатите.

(5) Конкурсната комисия оценява професионалните качества, познания и постижения на кандидатите по критерии, определени в наредбата по чл. 323, ал. 9.

(6) Класирането на кандидатите се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата, който се образува като средно аритметична величина от вече поставените оценки по ал. 1, 2 и 5.

(7) При еднакви оценки се назначава кандидатът с по-дълъг стаж в съответната система на органите на съдебната власт, а при равен стаж в съответната система на органите на съдебната власт - този с по-дълъг общ юридически стаж. При равен юридически стаж се назначава кандидатът с по-високи оценки от държавните изпити за придобиване на висше образование по специалност „право“.

(8) Конкурсната комисия изготвя протокол за класиране на кандидатите заедно с мотивирано становище и изпраща резултатите от класирането, заедно с цялата конкурсна документация на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(9) Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно Комисията по професионална етика към Висшия прокурорски извършва преценка за притежаваните нравствени качества от първите трима кандидати за всяка длъжност и изготвя становище за всеки кандидат въз основа на документите, представени от кандидата и документите, съдържащи се в кадровото му дело относно резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет, поощренията и наказанията, сигналите за нарушение на правилата за професионална етика на съдиите, прокурорите и следователите.

(10) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение по поредността на класирането до попълването на местата.

(11) Резултатите от класирането се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(12) Конкурсната комисия изготвя протокол за класиране на кандидатите с мотивирано становище и изпраща резултатите от класирането с цялата конкурсна документация на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, който приема решение по поредността на класирането до попълване на местата. Решението може да се обжалва по реда на чл. 314.

Чл. 320. (1) Конкурсната комисия класира кандидатите за повишаване и преместване в длъжност според резултатите от последната атестация и проверки от по-горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, данните от кадровите им дела и преценка на разгледаните и приключени дела и преписки, избрани от конкурсната комисия и представени от кандидатите, въз основа на които се прави обща оценка за притежаваните от кандидата професионални качества. При еднакви оценки се назначава съдията, прокурорът или следователят с по-дълъг стаж в съответната система на органите на съдебната власт, а при равен стаж в съответната система на органите на съдебната власт – този с по-дълъг юридически стаж.

(2) В случаите по чл. 316, ал. 5 конкурсната комисия задължително проверява познанията на кандидата за заемане на длъжност в друг по вид орган на съдебната власт чрез полагане на писмен изпит по конспект.

(3) Конкурсната комисия изготвя протокол за класиране на кандидатите заедно с мотивирано становище.

(4) Конкурсната комисия изпраща резултатите от класирането заедно с цялата конкурсна документация на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(5) Комисията по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества от първите трима кандидати за всяка длъжност и изготвя становище за всеки кандидат въз основа на документите, представени от кандидата, и документите, съдържащи се в кадровото дело, относно резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет, поощренията и наказанията, сигналите за нарушение на правилата за професионална етика на съдиите, прокурорите и следователите.

(6) Резултатите от класирането се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшият прокурорски съвет.

Чл. 321. (1) При провеждане на конкурс за повишаване и преместване във Върховен касационен съд и Върховен административен съд конкурсната комисия оценява кандидатите по реда на чл. 319, ал. 1-5. Въз основа на поставената обща оценка конкурсната комисия определя най-добре представилите се кандидати, чийто брой е до три пъти по-голям от броя на местата, обявени за заемане в конкурса, като ги подрежда по азбучен ред и внася предложението в общото събрание на съответната колегия на Върховния касационен съд или общото събрание на двете колегии на Върховния административен съд.

(2) В тридневен срок от съобщението, изпратено от конкурсната комисия след изготвяне на списъка по ал. 1, включените в списъка кандидати представят още два съдебни акта, които са влезли в сила и преминали инстанционен контрол.

(3) Общото събрание чрез тайно гласуване определя реда, по който кандидатите да бъдат предложени за назначаване, въз основа на данните от последното атестиране, данните от кадровите дела на кандидатите, извършените проверки от горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, както и въз основа на актовете, избрани от комисията и представени от кандидатите.

(4) За проведеното гласуване се изготвя протокол за класиране на кандидатите с мотивирано становище, който се изпраща заедно с цялата конкурсна документация на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет, който приема решение по поредността на класирането до попълване на местата. Решението може да се обжалва по реда на чл. 314.

Чл. 322. Резултатите от класирането на кандидатите заедно с цялата конкурсна документация и със становището на Комисия по професионална етика към Висшия съдебен съвет, съответно към Висшия прокурорски съвет се предоставят на Комисията по атестирането и конкурсите към съответните съвети.

(2) Комисията по атестирането и конкурсите към съответния съвет внася във Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет мотивирано предложение за повишаване или за преместване на кандидатите, класирани на първо място за длъжностите в съответните органи на съдебната власт.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за повишаване или за преместване на съдия, прокурор или следовател по поредността на класирането до попълване на местата.

(4) При приемането на решението по ал. 3 Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет проверява дали класираният на първо място кандидат отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, както и дали притежава необходимите професионални и нравствени качества.

(5) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет с решение отказва назначаването на кандидат, за когото е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 199 и чл. 201. В този случай се назначава следващият класиран кандидат, който отговаря на изискванията.

(6) При наличие на освободена длъжност в орган на съдебната власт до датата на приемане на първото решение на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, с което по реда на ал. 3 са повишени или преместени класираните кандидати, съответният съвет приема решение за назначаване на следващия по ред кандидат в конкурса за повишаване или за преместване, получил крайна оценка в конкурсната процедура, не по-ниска от много добър "5,00".

(7) Решението на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет по ал. 5 и 6 може да се обжалва при условията и по реда на чл. 314.

Раздел III

Преместване на съдии, прокурори и следователи без конкурс

Чл. 323. (1) В случаите на закриване на съдилища, прокуратури и следствени органи Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за разкриване на съответните длъжности в друг равен по степен орган на съдебната власт по възможност в същия апелативен район и за преназначаване на тях без конкурс на съдиите, прокурорите и следователите.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема решение за намаляване числеността на броя на заетите длъжности в съдилища, прокуратури и следствени органи с ниска степен на натовареност съобразно отчетената степен на натовареност на органите на съдебната власт по чл. 59, т. 8 и чл. 60, т. 13 и разкриване на съответните длъжности в друг равен по степен орган на съдебната власт с висока степен на натовареност по възможност в същия апелативен район. Съдиите, прокурорите и следователите се преназначават на тях без конкурс.

(3) Когато в същия апелативен район няма орган от същата степен с висока степен на натовареност, се пристъпва към разкриване на съответните длъжности и преназначаване в съответни органи от други апелативни райони, като се следи за последователност при избора на апелативен район съобразно териториална близост до седалището на закрития орган или длъжност.

(4) Преди приемане на решенията по ал. 1 и 2 Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет взема становището на работещите в съответния орган съдии, прокурори и следователи.

(5) Решенията за закриване на органа или намаляване на числеността му, както и тези за преназначаване в друг равен по степен орган, се съобщават от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет на съдиите, прокурорите и следователите, работещи в него, на които се прави предложение за преместване без конкурс.

(6) Желаещите да се преместят подават заявление в 7-дневен срок от получаване на съобщението по ал. 5. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет определя условия и ред за подаване на заявлението.

(7) В случай че желаещите да бъдат преназначени са повече от броя на преместените длъжности, Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет приема решение за преназначаване, съобразно следните критерии: комплексната оценка от атестирането, продължителността на юридическия стаж в съответните органи на съдебна власт и значимостта на личните мотиви на кандидатите.

(8) При взаимно съгласие за размяна на равна по степен длъжност на съдии в друг съд, на прокурори – в друга прокуратура, и на следователи – в друг следствен отдел, и при съгласие на административните им ръководители, те се преместват без провеждането на конкурс с решение на Висшия съдебен съвет, съответно – на Висшия прокурорски съвет.

(9) Редът за провеждане на конкурси и преместване по раздели I, II и III и за съставянето на конкурсните комисии се определя с наредба на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

Глава тринадесета

КОМАНДИРОВАНЕ НА СЪДИИ, ПРОКУРОРИ И СЛЕДОВАТЕЛИ В ДРУГ ОРГАН НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ, В ИНСТИТУЦИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Чл. 324. (1) Съдия може да бъде командирован в друг орган на съдебната власт при необходимост за не повече от общо 12 месеца с предварителното му писмено съгласие.

(2) В изключителни случаи той може да бъде командирован и без неговото съгласие за срок до три месеца.

(3) Бременни и майки с деца до тригодишна възраст не могат да бъдат командировани без предварителното им писмено съгласие.

(4) След изтичане на срока по ал. 1 съдията не може да бъде командирован отново в същия орган на съдебната власт в продължение на две години.

(5) Висшият съдебен съвет прекратява командироването при надвишаване на срока по ал.1 и при неспазване на срока по ал. 4.

(6) За всяко командироване се издава заповед с мотиви за наличие на служебна необходимост и за определяне на конкретния съдия.

(7) В случаите, когато съответният закон поставя изискване за неизменност на състава, съдията продължава да участва в делата на съда, в който работи, а след приключване на командироването довършва и делата в съда, в който е бил командирован. В тези случаи ал. 6 не се прилага.

(8) При невъзможност за формиране на състав за разглеждане на дело се командироват съдии за разглеждане на конкретното дело до приключването му на съответната инстанция при спазване на общите правила и принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение. Командироването се извършва по реда на Наредбата за командировките в страната (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.).

Чл. 325. (1) Командированият съдия следва да притежава изискуемия ранг за длъжността, за която се командирова.

(2) Командироването се съгласува с прекия му ръководител и с отделението на съда, в което е командирован. Когато в съда няма формирани отделения, командироването се съгласува с общото събрание на съда.

(3) За времето, през което съдия е командирован за изпълнение на длъжност, която е по-висока от заеманата от него длъжност, той получава съответното по-високо възнаграждение.

(4) Органът, в който е назначен съдията, заплаща възнаграждението за основната длъжност, на която е назначен, както и разликата до размера на по-високото възнаграждение за ранг и по-горестоящата длъжност, на която е командирован.

Чл. 326. Командированите съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от който са командировани. Те не участват в общото събрание на съда, в който са командировани, включително в общите събрания при постановяване на тълкувателни решения.

Чл. 327. (1) Когато съдия от районен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на съответния окръжен съд може да командирова на негово място съдия от друг районен съд в района на окръжния съд, съдия от окръжния съд или младши съдия със стаж не по-малко от една година.

(2) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на апелативния съд може да командирова съдия от района на друг окръжен съд в района на апелативния съд при условията на ал. 1.

(3) Когато командироването по ал. 1 и 2 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова съдия от района на друг апелативен съд.

Чл. 328. (1) Когато съдия от окръжен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на окръжния съд може да командирова на негово място съдия от районен съд в съдебния район на окръжния съд.

(2) Когато командироването не е възможно, председателят на апелативния съд може да командирова на негово място съдия от апелативния съд, от друг окръжен съд в района на апелативния съд или съдия от районен съд от съдебния район на апелативния съд.

(3) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова районен, окръжен или апелативен съдия от района на друг апелативен съд.

(4) Когато военен съдия е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на военноапелативния съд може да командирова на негово място съдия от друг военен съд. Командироването се извършва при спазване условията на чл. 324. По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 324, ал. 2 – 8.

Чл. 329. (1) Когато съдия от апелативния съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на апелативния съд може да командирова на негово място съдия от окръжния съд.

(2) Председателят на военно-апелативния съд командирова съдии от военните съдилища при условията на ал. 1. Когато военно-апелативният съд не може да сформира състав, председателят командирова съдия от окръжните военни съдилища по реда на Наредбата за командировките в страната.

(3) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова апелативен съдия или окръжен съдия от района на друг апелативен съд.

Чл. 330. Когато съдия от Върховния касационен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на Върховния касационен съд може да командирова на негово място съдия от апелативен или окръжен съд, който има най-малко 12 години юридически стаж.

Чл. 331. (1) Когато съдия от административен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на Върховния административен съд може да командирова на негово място съдия от друг административен съд.

(2) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния административен съд може да командирова съдия от окръжен съд или съдия от районен съд по възможност в района на съответния окръжен съд след съгласуване с председателя на Върховния касационен съд.

Чл. 332. Когато съдия от Върховния административен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд или когато е налице незаета щатна длъжност, председателят на Върховния административен съд може да командирова на негово място съдия от административен съд, който има най-малко 12 години юридически стаж.

Чл. 333. Командироването на съдиите по чл. 327-332 се извършва при спазване на условията по чл. 324-326.

Чл. 334. (1) Когато длъжността на прокурор в съответната прокуратура не е заета или прокурор е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг прокурор от същата прокуратура, след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет:

1. апелативният прокурор – за своя район, може да командирова:

а) в апелативна прокуратура – прокурор от окръжна прокуратура със съответен ранг;

б) в окръжна прокуратура – прокурор от районна прокуратура със съответен ранг;

2. окръжният прокурор – за своя район, може да командирова:

а) в окръжна прокуратура – прокурор от друга районна прокуратура, след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет;

б) в районна прокуратура на свободна длъжност за прокурор – младши прокурор от друга районна прокуратура със стаж над една година, след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет;

3. главният прокурор може да командирова:

а) във Върховната прокуратура – прокурор от апелативна или окръжна прокуратура, който има най-малко 12 години юридически стаж и ранг "прокурор във Върховната прокуратура", след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет;

б) в Националната следствена служба – следовател от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, който има най-малко 12 години юридически стаж и ранг "следовател в Националната следствена служба", след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет;

в) следователите от окръжните следствени отдели, след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет.

(2) След вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към Висшия прокурорски съвет главният прокурор може да командирова прокурори от цялата страна при невъзможност за командироване по реда на ал. 1, т. 1 и 2.

(3) Срокът на командироване не може да бъде по-дълъг от 6 месеца в рамките на една година.

(4) След изтичане на срока по ал. 3 прокурор или следовател не може да бъде командирован отново в същия орган на съдебната власт в продължение на две години.

(5) Висшият прокурорски съвет прекратява командироването при надвишаване на срока по ал. 3 и при неспазване на срока по ал. 4.

(6) Командированите прокурори и следователи участват с право на глас в събранията на органа, от който са командировани.

(7) Командированите прокурори и следователи участват без право на глас в събранията на органа, в който са командировани.

(8) Разпоредбите на чл. 324, ал. 2, 3 и 6 и на чл. 325, ал. 3 и 4 се прилагат съответно и по отношение на командироването на прокурорите и следователите.

(9) Разпоредбите на ал. 1 – 8 не се прилагат по отношение на прокурора за разследване на престъпления, извършени от главния прокурор или от негов заместник.

Чл. 335. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет създават и поддържат регистри на командированите съдии, прокурори и следователи. В регистрите се вписват командированият съдия, прокурорът или следователят, органът, от който е командирован, органът, в който е командирован, и срокът на командироване.

Чл. 336. (1) Съдия, прокурор или следовател може да бъде командирован от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет за изпълнение на длъжност по чл. 201, ал. 7 с негово писмено съгласие.

(2) Длъжността, срокът на командироването и възнаграждението се определят в споразумение между Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет и институцията по ал. 1.

(3) В случаите по ал. 1 командированият съдия, прокурор или следовател на всеки 6 месеца информира писмено Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет за осъществяваната от него дейност, а при приключването й представя заключителен доклад.

(4) Когато срокът на командироването по ал. 1 надвишава една календарна година, щатната длъжност, заемана от командирования съдия, прокурор или следовател, се освобождава. След изтичане на срока на командироването лицето се възстановява на заеманата щатна длъжност в същия орган на съдебната власт.

Глава четиринадесета

МЛАДШИ СЪДИИ, МЛАДШИ ПРОКУРОРИ И МЛАДШИ СЛЕДОВАТЕЛИ. СЪДЕБНИ ПОМОЩНИЦИ И ПРОКУРОРСКИ ПОМОЩНИЦИ

Раздел I

Младши съдии, младши прокурори и младши следователи

Чл. 337. За младши съдия, младши прокурор и младши следовател може да се назначи лице, което отговаря на изискванията по чл. 199, издържало е конкурс по чл. 302, ал. 1, т. 1, както и съответните изпити след завършен курс на задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието.

Чл. 338. (1) Младши съдия се назначава в окръжен съд.

(2) Младши прокурор се назначава в районна прокуратура.

(3) Младши следовател се назначава в окръжен следствен отдел.

Чл. 339. (1) Младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател се назначават за срок две години на длъжността, определена с решение на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет по чл. 312, ал. 7.

(2) Срокът по ал. 1 може да се продължи с още 6 месеца с решение на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

(3) Младши съдия със стаж над една година може да бъде командирован на свободно място в районен съд в същия съдебен район.

Чл. 340. При встъпването си в длъжност младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател полагат клетва по глава осма.

Чл. 341. Административният ръководител на съответния съд или прокуратура определя със заповед съдия, прокурор или следовател – наставник на младшия съдия, младшия прокурор и съответно на младшия следовател, който наблюдава и подпомага професионалното му развитие.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приема правила за дейността на съдиите, прокурорите и следователите – наставници.

Чл. 342. (1) След изтичането на срока по чл. 339 младшият съдия, младшият прокурор или младшият следовател се назначава на длъжност съдия в районен съд в района на съответния окръжен съд по чл. 338, ал. 1, прокурор в районна прокуратура, съответно следовател в окръжен следствен отдел, в района на съответната окръжна прокуратура по чл. 338, ал. 2 и 3 без провеждане на конкурс.

(2) Ако в съответния съдебен район няма свободна длъжност, на лицето се предлага място в друг съдебен район в района на апелативния съд, съответно района на апелативната прокуратура по ред и условия, определени в наредбата по чл. 323, ал. 9.

Раздел II
Съдебни помощници и прокурорски помощници

Чл. 343. В съдилищата и в прокуратурите по преценка на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет въз основа на степента на натовареност на съответния орган на съдебната власт може да има съдебни помощници и прокурорски помощници.

Чл. 344. (1) За съдебен и прокурорски помощник се назначава лице, което отговаря на изискванията по чл. 199 и е издържало конкурс за съдебен служител.

(2) Кандидатите се назначават по реда на класирането им от конкурсната комисия.

Чл. 345. (1) Съдебните помощници се назначават от административния ръководител на съответния съд.

(2) Прокурорските помощници се назначават от главния прокурор или административния ръководител на съответната прокуратура.

Чл. 346. (1) Съдебните помощници подпомагат съдиите, административните ръководители и заместниците им в тяхната работа, като:

1. изготвят проекти на съдебни актове;

2. проучват, анализират и обобщават съдебната практика и становищата в правната доктрина и правят сравнително-правни проучвания по определен въпрос, възложен от съдия, административния ръководител или от негов заместник;

3. изготвят становища по писма и сигнали по правни въпроси, постъпили в съда;

4. подпомагат административните ръководители и председателите на отделения при образуване на делата;

5. изпълняват други възложени от административните ръководители и техните заместници дейности.

(2) Прокурорските помощници подпомагат прокурорите и административните ръководители в тяхната работа. На прокурорските помощници може да се възлага изготвянето на проекти на прокурорски актове.

(3) Административните ръководители на съда и прокуратурата утвърждават и публикуват на интернет страницата на съответния орган на съдебната власт в интернет правила за организацията на работата на съдебните помощници и прокурорските помощници.

Чл. 347. (1) Съдебните помощници и прокурорските помощници са длъжни да пазят като служебна тайна сведенията, които са им станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица, административните органи и държавата.

(2) Във връзка със служебната си дейност съдебните помощници и прокурорските помощници нямат право да дават правни съвети и мнения на страните, на процесуалните им пълномощници или на трети лица.

(3) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения живот съдебните помощници и прокурорските помощници трябва да имат поведение, съобразено с професионалната етика, и да не накърняват престижа на съдебната власт.

(4) Съдебните помощници и прокурорските помощници задължително се застраховат срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 348. Съдебните и прокурорските помощници получават основно месечно трудово възнаграждение в размер до 90 на сто от основното възнаграждение за най-ниската съдийска или прокурорска длъжност.

Чл. 349. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Кодексът на труда.

Глава петнадесета

ДИСЦИПЛИНАРНА ОТГОВОРНОСТ НА СЪДИИТЕ, ПРОКУРОРИТЕ И СЛЕДОВАТЕЛИТЕ, НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ НА СЪДА, ПРОКУРАТУРАТА И СЛЕДСТВИЕТО, НА ТЕХНИТЕ ЗАМЕСТНИЦИ И НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ И НА ВИСШИЯ ПРОКУРОРСКИ СЪВЕТ

Чл. 350. (1) На съдия, прокурор и следовател, на административните ръководители на съда, прокуратурата и следствието и на техните заместници, както и на член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет се налага дисциплинарно наказание за извършено дисциплинарно нарушение.

(2) Дисциплинарното нарушение е виновно неизпълнение на служебните задължения, нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, както и накърняване на престижа на съдебната власт.

(3) Дисциплинарните нарушения са:

1. системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони;

2. действие или бездействие, което неоправдано забавя производството;

3. нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, което не е маловажно.

4. действие или бездействие, което накърнява престижа на съдебната власт;

5. неизпълнение на други служебни задължения.

(4) За накърняване на престижа на съдебната власт от изборен член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет, чийто мандат е предсрочно прекратен поради подаване на оставка на основание чл. 130а, ал. 6, т. 1 от Конституцията, той носи дисциплинарна отговорност, ако е възстановен на длъжност съдия, прокурор или следовател.

(5) Освен за нарушенията по ал. 3, дисциплинарна отговорност се носи и от:

1. съответния административен ръководител - при неосъществен контрол по чл. 180, ал. 1, т. 3;

2. военен съдия, военен прокурор и военен следовател - за нарушения, предвидени в специалните закони и устави.

(6) Дисциплинарната отговорност се носи независимо от гражданската, административно-наказателната и наказателната отговорност, ако за същото деяние е предвидена и такава отговорност.

Чл. 351. (1) Дисциплинарните наказания на съдия, прокурор и следовател, на административен ръководител и заместник на административен ръководител са:

1. забележка;

2. намаляване на основното трудово възнаграждение от десет до двадесет на сто за срок от шест месеца до една година;

3. понижаване в ранг за срок от шест месеца до една година;

4. понижаване в длъжност за срок от шест месеца до една година;

5. освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител;

6. дисциплинарно освобождаване от длъжност.

(2) На член на Висшия съдебен съвет съответно Висшия прокурорски съвет може да бъде наложено дисциплинарно наказание – „дисциплинарно освобождаване от длъжност.“

(3) Дисциплинарното наказание „дисциплинарно освобождаване от длъжност“ се налага за:

1. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения;

2. действия, които накърняват престижа на съдебната власт;

3. тежко нарушение на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи.

(4) За едно и също дисциплинарно нарушение се налага само едно дисциплинарно наказание.

Чл. 352. Дисциплинарнонаказващите органи са:

1. Висшият съдебен съвет – за налагане на дисциплинарно наказание на съдия, на административните ръководители на съда и на техните заместници, както и на член на Висшия съдебен съвет;

2. Висшият прокурорски съвет – за налагане на дисциплинарно наказание на прокурор и следовател, на административните ръководители на прокуратурата и следствието и на техните заместници, както и на член на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 353. (1) Предложение за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на съдия, прокурор и следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководител може да се прави от:

1. съответния административен ръководител;

2. по-горестоящ административен ръководител;

3. Инспектората към Висшия съдебен съвет;

4. министъра на правосъдието.

(2) Предложение за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет може да се прави съответно от петима от членовете на Висшия съдебен съвет и от трима от членовете на Висшия прокурорски съвет.

(3) Предложение за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на изборен член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, избран от Народното събрание, може да бъде направено и по искане на една пета от народните представители.

(4) Предложение за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на изборен член на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, избран от съдиите, съответно от прокурорите или следователите, може да бъде направено и по искане съответно на една пета от действащите съдии и една пета от действащите прокурори или следователи.

Чл. 354. (1) Предложението за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание се подава писмено и задължително съдържа:

1. имена, длъжност и подпис на вносителя;

2. имена и длъжност на лицето, за което се отнася предложението;

3. изложение на фактическите обстоятелства, за които се твърди, че съставляват виновно неизпълнение на служебните задължения и/или накърняване престижа на съдебната власт по смисъла на чл. 350, ал. 2;

4. посочване на твърдяното дисциплинарно нарушение, както и правна квалификация от изброените в чл. 350, ал. 3, т. 1-5;

5. искане за налагане на дисциплинарно наказание.

(2) В предложението може да се посочат вида и съответно размера на предложеното дисциплинарно наказание, както и изложение на обстоятелствата по чл. 367.

(3) Към предложението вносителят прилага:

1. всички доказателства, относими към твърдените факти, с които разполага, в това число и относно датата, на която същият, в качеството си на вносител на предложение за образуване на дисциплинарно производство, е узнал за посочените нарушения;

2. преписи от предложението и от доказателствата към него за връчване на лицето, за което се отнася.

Чл. 355. (1) Дисциплинарно производство се образува с решение на наказващия орган в срок до шест месеца от откриването, но не по-късно от три години от извършването на нарушението. Шестмесечният срок започва да тече от узнаването за нарушението от един от органите и лицата по чл. 353, не се прекъсва и не тече поотделно за всеки от тях. Всеки от органите или лицата по чл. 353, ал. 1 уведомява останалите, ако не направи сам предложение след узнаване на нарушението.

(2) Когато нарушението се изразява в бездействие, сроковете по ал. 1 започват да текат от откриването му. При нарушение, което накърнява престижа на съдебната власт, сроковете по ал. 1 започват да текат от разгласяване на деянието извън органите на съдебната власт.

(3) При дисциплинарно нарушение, което е и престъпление, установено с влязла в сила присъда или с влязло в сила определение за прекратяване на наказателното производство на основание чл. 373, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, сроковете по ал. 1 започват да текат от влизането в сила на присъдата или определението.

(4) Сроковете по ал. 1 не текат, когато:

1. лицето, за което се отнася предложението, е в законоустановен отпуск;

2. е подадено предложение за образуване на дисциплинарно производство – до произнасяне на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет;

3. е обжалван отказ за образуване на дисциплинарно производство – до произнасяне на съответния съд;

4. при изготвен и одобрен от съответния административен ръководител индивидуален план за професионално развитие по чл. 198, ал. 8 за срока на неговото изпълнение.

(5) В случаите по ал. 2 и ал. 4, дисциплинарно производство не се образува, когато са изтекли пет години от извършване на нарушението.

(6) След образуването на дисциплинарно производство, вносителят не може да оттегли предложението си.

Чл. 356. (1) Когато предложението за образуване на дисциплинарно производство не отговаря на изискванията за редовност по чл. 354, ал. 1 и/или ал. 3, дисциплинарнонаказващият орган уведомява вносителя на предложението да отстрани нередовностите в 7-дневен срок от получаване на съобщението за това.

(2) Ако вносителят на предложението не отстрани нередовностите в срок, дисциплинарнонаказващият орган с решение отказва да образува дисциплинарно производство.

(3) Когато нередовностите бъдат установени след образуване на дисциплинарното производство се процедира по реда на ал. 1, като при неотстраняването им в срок, дисциплинарнонаказващият орган с решение прекратява дисциплинарното производство.

Чл. 357. (1) Дисциплинарно производство не се образува, когато:

1. предложението е направено от орган или лице, което не е сред изброените в чл. 353;

2. лицето, за което се отнася предложението, е освободено от длъжност преди образуване на дисциплинарното производство или е починало.

3. на същото лице, за същото нарушение вече е наложено дисциплинарно наказание или е налице влязъл в сила акт, с който мотивирано е отказано да се наложи дисциплинарно наказание;

4. е налице е друго неприключило дисциплинарно производство пред същия орган, между същите страни и със същия предмет, включително когато производството е във фазата на оспорване пред съда;

5. е изтекъл срок по чл. 355.

(2) Когато основанието за недопустимост се установи или възникне след образуване на дисциплинарното производство, дисциплинарнонаказващият орган с решение прекратява дисциплинарното производство като недопустимо.

Чл. 358. Решенията по чл. 356, ал. 2 и 3 и по чл. 357, ал. 1 и 2 могат да бъдат обжалвани пред състав, който включва двама съдии от Върховния касационен съд и един съдия от Върховния административен съд, по реда и при условията на глава десета, раздел IV от Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 359. Когато прецени, че направеното предложение е редовно и допустимо, в 14-дневен срок от датата на постъпването му, а в случаите по чл. 356, ал. 1 – от датата на отстраняване на констатираните нередовности, дисциплинарнонаказващият орган с решение образува дисциплинарно производство.

Чл. 360. (1) Когато образува дисциплинарното производство, Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет, на принципа на случайния подбор за разпределението на делата определя измежду членовете си тричленен дисциплинарен състав и председател на състава, който е и докладчик.

(2) Членовете по право на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет не могат да бъдат членове на дисциплинарния състав. Членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, определени за участие в последния избран дисциплинарен състав, не участват в подбора за формиране на следващия дисциплинарен състав.

(3) В 7-дневен срок от образуване на дисциплинарното производство, председателят на дисциплинарния състав с разпореждане насрочва делото за разглеждане в заседание на състава.

(4) Преписи от предложението за образуване на дисциплинарно производство и от приложените към него писмени доказателства се изпращат на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице.

(5) В 7-дневен срок от получаване на съобщението, привлеченото към дисциплинарна отговорност лице може да направи писмени възражения и да посочи доказателства.

(6) Привлеченото към дисциплинарна отговорност лице има право да бъде представлявано и подпомагано в производствата по този раздел от упълномощен от него адвокат или посочен от него съответно съдия, прокурор или следовател.

Чл. 361. (1) Заседанията на дисциплинарния състав, съответно на дисциплинарнонаказващия орган, се провеждат при закрити врата.

(2) За заседанията на дисциплинарния състав, съответно на дисциплинарнонаказващия орган, в срок не по-късно от седем дни преди датата на всяко заседание, се уведомяват вносителят на предложението и привлеченото към дисциплинарна отговорност лице.

(3) Делото може да бъде отложено по искане на някоя от страните само при необходимост от събиране на доказателства или при наличие на неотстранимо препятствие за явяване на страната и пълномощника ѝ.

(4) Вносителят на предложението или оправомощен от него представител, както и привлеченото към дисциплинарна отговорност лице и неговият пълномощник, се изслушват от дисциплинарния състав, съответно от дисциплинарнонаказващия орган, ако присъстват на заседанието.

(5) Страните задължително се уведомяват за всички действия в дисциплинарното производство, осъществени извън заседанията на дисциплинарния състав, съответно на дисциплинарнонаказващия орган.

(6) Връчването на съобщения, актове на дисциплинарния състав и книжа по делото се извършва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 362. Дисциплинарният състав, съответно дисциплинарнонаказващият орган, изяснява фактите и обстоятелствата по твърдяното дисциплинарно нарушение, като може

да събира гласни, писмени и веществени доказателства, както и да изслушва вещи лица, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 363. (1) Дисциплинарният състав, служебно или по искане на някоя от страните, прави мотивирано предложение за спиране на дисциплинарното производство до дисциплинарнонаказващия орган, който се произнася с решение, когато:

1. в хода на производството се разкрият престъпни обстоятелства, чието установяване е от значение за приключване на дисциплинарното производство;

2. когато Конституционният съд е допуснал разглеждането по същество на искане, с което се оспорва конституционосъобразността на приложим закон;

3. при наличието на образувано друго административно, съдебно или наказателно производство, което е от значение за дисциплинарната отговорност;

(2) Решението на дисциплинарнонаказващия орган за спиране на производството може да се обжалва по реда и при условията на глава десета, раздел IV от Административнопроцесуалния кодекс.

(3) След отпадане на основанието за спирането, дисциплинарното производство се възобновява с решение на дисциплинарнонаказващия орган по предложение на дисциплинарния състав или по искане на някоя от страните. При възобновяването производството започва от действието, от което е било спряно.

Чл. 364. (1) В 14-дневен срок от последното заседание по делото, дисциплинарният състав се произнася с мотивирано решение, с което изразява становище относно фактическите обстоятелства и правната им квалификация, като предлага на дисциплинарнонаказващия орган едно от следните решения:

а) за налагане на дисциплинарно наказание;

б) за неналагане на дисциплинарно наказание;

г) за прекратяване на производството в случаите по чл. 356, ал. 3 и по чл. 357, ал. 2 .

(2) В случаите по ал. 1, б. „а“ дисциплинарният състав прави предложение за вида и съответно за размера на наказанието, като излага съображения за обстоятелствата по чл. 367.

(3) Решенията на дисциплинарния състав се приемат с мнозинство повече от половината от членовете му, като се подписват от всички членове. Ако някой от членовете на дисциплинарния състав не е съгласен с предложението на мнозинството, подписва решението с особено мнение.

Чл. 365. (1) В 3-дневен срок от приемане на решението, дисциплинарният състав го внася в дисциплинарнонаказващия орган за насрочване на заседание за разглеждането му.

(2) Решението на дисциплинарния състав се разглежда от дисциплинарнонаказващия орган в 30-дневен срок от внасянето му.

(3) След внасяне на решението на дисциплинарния състав за разглеждане от дисциплинарнонаказващия орган, копие от него се изпраща на дисциплинарно привлеченото лице.

(4) За заседанието, на което ще се разглежда решението на дисциплинарния състав, задължително се уведомява привлеченото към дисциплинарна отговорност лице, като изрично му се указва възможността да бъде изслушано от дисциплинарнонаказващия орган лично или чрез упълномощен от него представител, или да даде писмени обяснения преди приемане на решение по чл. 366.

Чл. 366. (1) Дисциплинарнонаказващият орган може:

1. да наложи предложеното от дисциплинарния състав наказание, съответно да не наложи дисциплинарно наказание по предложение на дисциплинарния състав;

2. да отхвърли предложението на дисциплинарния състав за налагане на дисциплинарно наказание и:

а) да не наложи дисциплинарно наказание;

б) да наложи по-леко наказание;

в) да наложи по-тежко наказание.

3. да отхвърли предложението на дисциплинарния състав за неналагане на дисциплинарно наказание и да наложи дисциплинарно наказание по направено предложение от член на дисциплинарнонаказващия орган;

4. да прекрати дисциплинарното производство по предложение на дисциплинарния състав, съответно да отхвърли предложението на дисциплинарния състав за прекратяване на дисциплинарното производство;

5. да отхвърли предложението за налагане на дисциплинарно наказание на член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет;

6. да наложи дисциплинарно наказание на член на Висшия съдебен съвет или на Висшия прокурорски съвет.

(2) Преди да наложи дисциплинарно наказание, дисциплинарнонаказващият орган изслушва привлеченото към дисциплинарна отговорност лице или приема писмените му обяснения.

(3) В случаите по ал. 1, т. 2, буква „в“ и т. 3, дисциплинарнонаказващият орган уведомява привлеченото към дисциплинарна отговорност лице за предложението за налагане на по-тежко наказание, съответно за предложението за налагане на дисциплинарно наказание, като му предоставя възможност да бъде изслушано или да даде писмени обяснения.

Чл. 367. (1) При определяне вида и размера на дисциплинарното наказание се вземат предвид тежестта на нарушението, формата на вината, обстоятелствата, при които е извършено нарушението, и поведението на нарушителя.

(2) При определяне вида и размера на дисциплинарното наказание за извършено нарушение по чл. 350, ал. 3, т. 1 и 2 се вземат предвид и индивидуалната натовареност на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице, натовареността на органа на съдебната власт, в който е извършено нарушението, както и средната натовареност на съответните органи на съдебната власт в страната, които са от същото равнище.

Чл. 368. (1) Решението за налагане на дисциплинарно наказание се приема с мнозинство не по-малко от девет гласа за Висшия съдебен съвет и не по-малко от шест гласа за Висшия прокурорски съвет.

(2) Решение за налагане на дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност на член на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет се приема с мнозинство не по-малко от десет гласа за Висшия съдебен съвет и не по-малко от седем гласа за Висшия прокурорски съвет.

(3) Решенията по чл. 366, ал. 1 се мотивират. За мотиви на решението се смятат и мотивите на решението на дисциплинарния състав, когато предложението му се приема, както и изказаните съображения от членовете на съответния дисциплинарнонаказващ орган. За мотиви на решението, с което не се приема предложението на дисциплинарния състав, се смятат отрицателните изказвания на членовете на съответния дисциплинарнонаказващ орган.

(4) Решението на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, се съобщава незабавно на страните по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 369. Дисциплинарното наказание се смята за наложено от деня на съобщаването на наказаното лице за решението на дисциплинарнонаказващия орган.

Чл. 370. (1) Решението на дисциплинарнонаказващия орган може да се обжалва от лицето, на което е наложено дисциплинарно наказание, а от вносителя на предложението – когато не е наложено дисциплинарно наказание или наложеното е по-леко от предложеното, пред пред състав, който включва двама съдии от Върховния касационен съд и един съдия от Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му.

(2) Жалбата не спира изпълнението, освен ако съдът реши друго.

(3) По жалбата съдът се произнася в двумесечен срок от постъпването ѝ.

(4) Когато привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не е било изслушано от дисциплинарнонаказващия орган или не са били искани писмените му обяснения, съдът отменя наложеното дисциплинарно наказание, без да разглежда делото по същество, освен ако лицето е отказало да бъде изслушано или да даде обяснения.

(5) Решението на състава по ал. 1 подлежи на касационно обжалване пред състав, който включва трима съдии от Върховния касационен съд и двама съдии от Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му.

(6) По касационната жалба съставът по ал. 5 се произнася в двумесечен срок от постъпването ѝ.

Чл. 371. До приключване на дисциплинарното производство с влязъл в сила акт не може да се разгласяват факти и обстоятелства, свързани с него.

Чл. 372. (1) Когато за извършено нарушение по чл. 350, ал. 3, т. 1 или 2 на съдия, прокурор или следовател е наложено наказание по чл. 351, ал. 1, т. 2 или 3, изпълнението на наказанието може да бъде спряно от дисциплинарнонаказващия орган за срок до 6 месеца при прилагане на индивидуален план за професионално развитие, който включва мерки за преодоляване на специфични нужди и установени недостатъци в работата и подготовката на съдията, прокурора или следователя.

(2) Индивидуалният план за професионално развитие се предлага от дисциплинарния състав на дисциплинарнонаказващия орган.

(3) След изтичане на срока по ал. 1 дисциплинарнонаказващият орган приема доклад за изпълнението на индивидуалния план и преценява необходимостта от изпълнение на наложеното наказание.

(4) Правото по ал. 1 може да бъде упражнено само веднъж в рамките на професионалната кариера на съдията, прокурора или следователя, независимо от броя на назначаванията.

(5) Решението за налагане на дисциплинарно наказание понижаване в ранг или в длъжност, или освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител, е основание и за намаляване размера на получаваното от съдията, прокурора или следователя възнаграждение, съответно на по-ниския ранг или длъжност за срока на наказанието.

Чл. 373. (1) Дисциплинарното наказание, с изключение на дисциплинарното освобождаване от длъжност, се заличава една година след изтърпяването му.

(2) Дисциплинарното наказание по чл. 351, ал. 1, т. 5 се заличава три години след изтърпяването му.

(3) Заличаването на дисциплинарното наказание освобождаване от длъжност на административен ръководител или на заместник на административен ръководител не е основание за възстановяване на лицето на длъжността, от която е освободено.

(4) Дисциплинарното наказание, с изключение на дисциплинарното освобождаване от длъжност, може да се заличи и преди изтичането на срока по ал. 1, но не по-рано от шест месеца след налагането му, от дисциплинарнонаказващия орган, ако лицето, на което е било наложено, не е извършило друго нарушение.

(5) Предсрочното заличаване на дисциплинарното наказание се прави по инициатива на органа или на лицето, което е направило предложение за налагането му.

(6) Заличаването има действие занапред.

Чл. 374. (1) Съответният административен ръководител може да обръща внимание на съдиите, прокурорите и следователите – за допуснати от тях нарушения по образуването и движението на делата или по организацията на работата им, като за целта издава мотивирана заповед.

(2) Заповедта за обръщане на внимание може да се обжалва от лицето, за което се отнася, пред състав, който включва двама съдии от Върховния касационен съд и един съдия от Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването ѝ. Решението не подлежи на обжалване.

(3) Административният ръководител изпраща препис от всяка влязла в сила заповед за обръщане на внимание на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, за прилагането ѝ в съответното кадрово дело.

Чл. 375. Доколкото в тази глава няма особени правила, се прилагат съответно разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс

Глава шестнадесета
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Раздел I
Общи положения

Чл. 376. Дейността на Инспектората се основава на принципите на законосъобразност, обективност и публичност.

Чл. 377. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет е юридическо лице със седалище София.

Раздел II
Избор и прекратяване на мандата на главния инспектор и на инспекторите

Чл. 378. За главен инспектор и инспектори се избират юристи с високи професионални и нравствени качества.

Чл. 379. (1) За главен инспектор се избира съдия с ранг на съдия във Върховния касационен съд или Върховния административен съд, който има и най-малко 15 години юридически стаж, от които най-малко 12 години като съдия в окръжен, административен или апелативен съд, във Върховния касационен съд или Върховния административен съд.

(2) За инспектори се избират лица, които имат и най-малко 12 години юридически стаж, като в рамките на този стаж:

1. за петима от инспекторите се изискват и най-малко 10 години стаж като съдия по граждански, търговски или административни дела в окръжен, административен или апелативен съд, във Върховния касационен съд или Върховния административен съд;

2. за двама от инспекторите се изискват и най-малко 10 години стаж като съдия по наказателни дела в окръжен, апелативен или във Върховния касационен съд;

3. за трима от инспекторите се изискват и най-малко 10 години стаж като прокурор в окръжна или апелативна прокуратура, във Върховната прокуратура или като следовател в Националната следствена служба или в окръжен следствен отдел;

Чл. 380. Главен инспектор и инспектори не могат да са лица, по отношение на които са налице основанията по чл. 21, ал. 1.

Чл. 381. (1) Народното събрание избира главен инспектор и инспектори не по-рано от 6 месеца и не по-късно от два месеца преди изтичането на техния мандат.

(2) Предложенията за кандидати за главен инспектор и за инспектори се разглеждат от специализирана постоянна комисия на Народното събрание.

(3) Предложенията за кандидати за главен инспектор и за инспектори се правят не по-късно от два месеца преди провеждането на избора пред специализираната постоянна комисия на Народното събрание от:

1. народните представители;

2. общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд;

3. прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба на общо събрание.

(4) Към предложенията по ал. 3 се прилагат:

1. подробни писмени мотиви за професионалните и нравствените качества на кандидатите, включително изразени становища от професионални, академични и други организации;

2. документи за завършено висше образование по специалността „Право“, документи, свързани с изискванията за несъвместимост, документи за юридическия стаж и кариерното развитие на кандидата, както и документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, ако кандидатът е роден преди 16 юли 1973 г.

(5) Предложения до общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд за кандидати за главен инспектор и за инспектори могат да правят:

1. общото събрание на съдиите от окръжен съд;

2. общото събрание на съдиите от административен съд;

3. общото събрание на съдиите от апелативен съд;

4. пленумът на Върховния касационен съд;

5. пленумът на Върховния административен съд.

(6) Общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд представя на Народното събрание една кандидатура за главен инспектор и до 10 кандидатури за инспектори, избрани чрез тайно гласуване измежду номинираните кандидати.

(7) Предложения до общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба за кандидати за инспектори могат да правят:

1. прокурорите от окръжна прокуратура на общо събрание;

2. прокурорите от апелативна прокуратура на общо събрание;

3. следователите от следствените отдели и от Национална следствена служба на общо събрание;

4. прокурорите от Върховната прокуратура на общо събрание.

(8) Общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба представя на Народното събрание до 5 кандидатури за инспектори, избрани чрез тайно гласуване измежду номинираните кандидати.

(9) Предложенията се правят, след като се вземе писменото съгласие на всеки кандидат.

(10) Предложенията заедно с подробна професионална биография на кандидатите и документите по ал. 4 и 9 се публикуват в срок до три работни дни от получаването им на интернет страницата на Народното събрание. Посочва се от кого е издигната кандидатурата и се публикуват мотивите към нея.

(11) Публикуването на предложенията и документите по ал. 4 и 9 се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 382. (1) В 14-дневен срок от публикуването на кандидатурите всеки кандидат за главен инспектор и за инспектор представя на комисията, която подготвя избора, писмена концепция за работата си. В същия срок кандидатите представят декларация за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си, както и декларация за наличие на частен интерес по смисъла на чл. 70 от Закона за противодействие на корупцията по образец, утвърден от Инспектората към Висшия съдебен съвет и съгласуван с Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Всички концепции и декларации се публикуват в срок до три работни дни от изтичане на срока по изречение първо на интернет страниците на Народното събрание и на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(2) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, висши училища и научни организации не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на комисията становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страниците на Народното събрание и на Инспектората към Висшия съдебен съвет в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(3) Комисията изслушва всеки кандидат за инспектор и за главен инспектор, които представят пред нея концепцията по ал. 1. Изслушването се насрочва и обявява от комисията не по-късно от един месец преди провеждането му.

(4) Изслушването се провежда на открито заседание на комисията не по-късно от 14 дни преди провеждането на избора. За изслушването се изготвя пълен стенографски протокол, който се публикува на интернет страницата на Народното събрание. Въпроси към кандидатите могат да отправят членовете на комисията, включително въз основа на становищата по ал. 2.

(5) Комисията изготвя доклад за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с който предлага кандидатурите за обсъждане и гласуване в Народното събрание. Докладът съдържа заключение за:

1. изпълнение на законовите изисквания за заемане на длъжността;

2. нравствените и професионалните качества на кандидатите и тяхната квалификация и опит;

3. специфичната подготовка и качества, както и мотивацията им за заемане на съответната длъжност;

4. публичната репутация и обществената подкрепа за кандидата.

(6) Докладът се публикува на интернет страницата на Народното събрание**.**

Чл. 383. (1) Народното събрание избира главния инспектор и всеки от инспекторите поотделно с мнозинство две трети от народните представители**.**

(2) Повече от половината от членовете на Инспектората се избират от предложените от органите на съдебната власт.

Чл. 384. Главният инспектор и инспекторите освобождават длъжностите и прекратяват дейностите, които са несъвместими с изискванията по чл. 21, ал. 1, преди встъпването им в длъжност, за което уведомяват председателя на Народното събрание.

Чл. 385. (1) Главният инспектор и инспекторите се освобождават от длъжност преди изтичането на мандата им при:

1. подаване на оставка;

2. влизане в сила на съдебен акт за извършено престъпление;

3. трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година;

4. лишаване от право да упражняват юридическа професия или дейност;

5. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт;

6. неизпълнение на задължението по чл. 384;

7. влизане в сила на решение за установяване на конфликт на интереси.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 - 7 предложение за освобождаване на главния инспектор или инспекторите могат да правят най-малко една пета от народните представители или Висшия съдебен съвет. Комисията за противодействие на корупцията незабавно уведомява председателя на Народното събрание и Висшия съдебен съвет за влязло в сила решение по ал. 1, т. 7.

Чл. 386. (1) При освобождаване на основание чл. 385, ал. 1 на главния инспектор или на инспектор Народното събрание избира нов главен инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 2 от Конституцията или инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 3 от Конституцията.

(2) До избора на главен инспектор от Народното събрание Инспекторатът избира временно изпълняващ длъжността главен инспектор измежду членовете си.

Чл. 387. (1) Две години след приключване на мандата, главният инспектор и инспекторите, подали молба до Висшия съдебен съвет или до Висшия прокурорски съвет се възстановяват на заеманата преди избора длъжност съдия, прокурор или следовател, като се запазва придобития преди избора им ранг. Висшия съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет се произнасят в 14-дневен срок от датата на подаване на молбата.

(2) При предсрочното прекратяване на мандата на основание чл. 385, ал. 1, т. 1 главният инспектор и инспекторите, подали молба до Висшия съдебен съвет или до Висшия прокурорски съвет в 14-дневен срок от деня на предсрочното прекратяване на мандата, се възстановяват на заеманата преди избора длъжност на съдия, прокурор или следовател, като запазват придобития преди избора ранг, ако искането е направено преди началото на

последната година от мандата. Ако искането е направено след началото на последната година от мандата, Висшият съдебен съвет или Висшият прокурорски съвет могат да възстановят главния инспектор или инспекторите на заеманата преди избора длъжност само в изключителни случаи след извършване на преценка на причината, поради която е поискано предсрочно прекратяване на мандата.

(3) В едномесечен срок след възстановяването на длъжността по ал. 1 главният инспектор и инспекторите получават оценка за дейността си от Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет по методики, приети от Висшия съдебен съвет и от Висшия прокурорски съвет, съгласувани с Инспектората към Висшия съдебен съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването им като главен инспектор и инспектор.

(4) Главният инспектор и инспекторите, упражнили правото си на пенсиониране по чл. 132а, ал. 4 от Конституцията, не подлежат на възстановяване на длъжност съдия, прокурор или следовател при условията и по реда на ал. 3.

Чл. 388. Главният инспектор и инспекторите имат право на пенсиониране след изтичане на мандата им независимо дали са навършили пенсионна възраст и без да прекратяват осигуряването си другаде, при условия и ред, предвидени в Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 389. Възнаграждението на главния инспектор е равно на възнаграждението на член на Висшия съдебен съвет.

(2) Възнаграждението на инспекторите е равно на 90 на сто от възнаграждението на главния инспектор.

Чл. 390. Времето, прослужено като главен инспектор, инспектор или експерт с юридическо образование в Инспектората към Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1 - 5.

Чл. 391. За главния инспектор и инспекторите се прилагат глава шестнадесета и чл. 216, 218, 221 и 240.

Раздел III
Правомощия и организация на Инспектората

Чл. 392. (1) Инспекторатът:

1. проверява организацията на административната дейност на съдилищата, прокуратурите и следствените органи;

2. проверява организацията по образуването и движението на съдебните, прокурорските и следствените дела, както и приключването на делата в установените срокове;

3. анализира и обобщава делата, които са приключени с влязъл в сила съдебен акт, както и приключените преписки и дела на прокурорите и следователите, като приема процедура за редовно отчитане и публикуване на резултатите от анализа и обобщението на приключените дела;

4. при противоречива съдебна практика, установена при осъществяване на дейността по т. 3, сигнализира компетентните органи за отправяне на искане за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

5. при нарушения, установени при осъществяване на дейностите по т. 1 - 3, сигнализира административния ръководител на съответния орган на съдебната власт, Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет;

6. прави предложения за налагане на дисциплинарни наказания на съдии, прокурори, следователи и административни ръководители на органите на съдебната власт;

7. отправя сигнали, предложения и доклади до други държавни органи, включително до компетентните органи на съдебната власт;

8. извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите;

9. разглежда заявления срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок;

10. приема вътрешни правила за извършване на проверките по т. 1 – 3 и т. 8 в органите на съдебната власт;

11. приема вътрешни правила за провеждане на проверките за почтеност на експертите при Инспектората и организира тяхното провеждане;

12. изготвя годишна програма за планови проверки и годишен доклад за дейността си, който представя на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет;

13. обсъжда предложения от министъра на правосъдието проект на бюджет на съдебната власт в частта му относно бюджета на Инспектората и го представя на Висшия съдебен съвет;

14. предоставя публично информация за своята дейност и публикува годишния доклад за дейността си на интернет страницата си;

15. осъществява надзор върху обработването на лични данни в случаите по чл. 17, ал. 1 от Закона за защита на личните данни;

16. прави предложения пред Висшия съдебен съвет, съответно пред Висшия прокурорски съвет за изменение и допълнение на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно на Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи;

17. организира и провежда антикорупционни обучения, както и обучения за укрепване на почтеността и независимостта на съдиите, прокурорите и следователите и конфликт на интереси, в съответствие с правомощията си по т. 8;

18. приема образец за отчитане на приключването на делата в законоустановените срокове при осъществяване на дейността си по т. 2 след съгласуване с Висшия съдебен съвет, съответно с Висшия прокурорски съвет за досъдебните производства.

19. обобщава ежегодно добрите и лошите практики по отношение на спазването на етичните правила в съответствие с относимите европейски и международни стандарти във връзка с проверките по т. 8 и предоставя информацията на колегиите на Висшия съдебен съвет.

(2) При осъществяване на надзора по ал. 1, т. 15 Инспекторатът изпълнява задачите и упражнява правомощията по Закона за защита на личните данни.

(3) Инспекторатът приема решения с мнозинство повече от половината от членовете си.

(4) Обучителната дейност по ал. 1, т. 17 се провежда независимо от обученията, осъществявани от Националния институт на правосъдието.

Чл. 393. (1) При осъществяване на дейността си Инспекторатът се подпомага от администрация. Числеността на администрацията не може да надвишава пет пъти броя на инспекторите, включително и главния инспектор.

(2) При Инспектората, извън администрацията по ал. 1, се назначават чрез конкурс експерти, които имат най-малко 5 години юридически стаж и отговарят на изискванията на чл. 21, ал. 1, а за изпълнение на правомощията по чл. 392, ал. 1, т. 8 се назначават чрез конкурс и експерти с висше икономическо или друго подходящо образование, които имат най-малко 5 години стаж по специалността и отговарят на изискванията на чл. 21, ал. 1. Броят на експертните длъжности се съгласува с Висшия съдебен съвет.

(3) Конкурсът по ал. 2 се провежда по правила и методика за подбор, одобрени от главния инспектор, и включва и извършване на проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за кандидатите, родени преди 16 юли 1973 г. Преди назначаването си експертите преминават проверка за почтеност и декларират съгласие по време на заемане на длъжността си да бъдат подлагани периодично на такива проверки.

(4) Проверката за почтеност по ал. 3 включва проверка на декларираните факти и обстоятелства, свързани с имуществото състояние и конфликт на интереси.

(5) Проверките за почтеност на експертите, включително задължението за деклариране на имуществото, се осъществяват по правила, приети от Инспектората, които се публикуват на неговата интернет страница.

(6) Непреминаването на проверка за почтеност е основание за освобождаване от длъжността.

(7) Експертите при Инспектората се назначават и освобождават от главния инспектор. Възнаграждението им е не по-малко от възнаграждението на съдия в районен съд и не по-голямо от възнаграждението на съдия в окръжен съд.

(8) Инспекторатът приема правилник за организацията на своята дейност и за дейността на администрацията и на експертите, който се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 394. (1) Инспекторатът осъществява дейността си чрез проверки, предвидени в годишната му програма, или по сигнали.

(2) Проверката се извършва от главния инспектор или инспектор, който се подпомага от експерти.

(3) Главният инспектор определя със заповед реда за извършване на проверките.

Чл. 395. (1) Проверките, предвидени в годишната програма, се извършват от определени чрез жребий екипи, които включват проверяващия по чл. 394, ал. 2 и експертите, които го подпомагат. Жребият се провежда от главния инспектор в присъствието на всички инспектори непосредствено след определянето на годишната програма.

(2) За проверките по сигнали проверяващият по чл. 394, ал. 2 и двама експерти, които го подпомагат, се определят на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение според поредността на постъпване на сигналите.

Чл. 396. (1) Извършването на проверка се възлага със заповед на главния инспектор, която съдържа:

1. органа на съдебната власт, съдията, прокурора или следователя, който ще бъде проверяван, задачите и срока за извършване на проверката;

2. името на проверяващия по чл. 394, ал. 2;

3. поименния състав на експертите, които го подпомагат;

4. срока за съставяне на акта с резултатите от проверката.

(2) В акта за резултатите от проверката се съдържат констатациите от извършената проверка и при необходимост препоръки и срок за изпълнението им.

(3) Актът за резултатите от проверката се предоставя на проверявания съдия, прокурор или следовател, както и на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. Те могат в 7-дневен срок от връчването му да направят възражения и да ги представят на главния инспектор, който постановява мотивирано решение по направените възражения.

(4) Административният ръководител уведомява главния инспектор за изпълнението на препоръките, ако има такива, в срока, определен в акта за резултатите от проверката.

Чл. 397. Административните ръководители на органите на съдебната власт са длъжни да оказват съдействие на главния инспектор и на инспекторите при изпълнение на правомощията им и да им осигуряват достъп до необходимите за осъществяването им материали. Административните ръководители са длъжни да предоставят информация на главния инспектор и инспекторите за действията, които са предприели по всеки сигнал или предложение, изпратен до тях от Инспектората.

Чл. 398. Главният инспектор осъществява и общо организационно и методическо ръководство на дейността на Инспектората, като:

1. представлява Инспектората и определя кой от инспекторите го замества при негово отсъствие;

2. се разпорежда със средствата по бюджета на Инспектората;

3. представя проекта за бюджет на Инспектората пред ВСС за включването му в проекта за бюджет на съдебната власт;

4. осъществява контрол върху дейността на инспекторите;

5. организира издаването на бюлетин за резултатите от проверките, който се публикува на страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет в интернет;

6. сключва и прекратява трудовите договори с експертите и служителите от администрацията на Инспектората;

7. организира повишаване квалификацията на инспекторите и администрацията на Инспектората.

Раздел IV
Проверка на имуществените декларации на съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 399. (1) Съдиите, прокурорите и следователите подават пред Инспектората към Висшия съдебен съвет следните декларации:

1. декларация от две части за имущество и интереси;

2. декларация за промяна в декларирани обстоятелства в декларацията по т. 1 в частта за интересите по чл. 400, ал. 1, т. 11 – 13 и за произхода на средствата при предсрочно погасяване на задължения и кредити.

(2) Декларациите по ал. 1 се подават по образец, утвърден от главния инспектор.

(3) Декларациите се подават:

1. на хартиен носител, придружени с копие на електронен носител, или

2. по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис, създаден съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(4) Декларациите се съхраняват за срок 10 години.

(5) Декларациите се унищожават след изтичането на срока по ал. 4 от комисия, назначена със заповед на главния инспектор.

Чл. 400. (1) Съдиите, прокурорите и следователите подават декларация за имущество и интереси в страната и в чужбина, в която декларират:

1. недвижимо имущество;

2. моторни сухопътни, водни и въздухоплавателни превозни средства, както и други превозни средства, които подлежат на регистрация по закон;

3. парични суми, притежавани в брой или в банкови сметки, на обща стойност над 10 000 лв. платежни инструменти на приносител, съгласно § 1, т. 7 от допълнителните разпоредби на Валутния закон, независимо в каква валута;

4. вложения в инвестиционни и пенсионни фондове, с изключение на допълнителното задължително пенсионно осигуряване, и еквивалентни форми на спестявания и инвестиции, ако общата им стойност надвишава 10 000 лв.;

5. налични ценни книги, дялове в дружества с ограничена отговорност и командитни дружества и финансови инструменти по чл. 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти, както и криптовалути;

6. задължения и кредити, в т. ч. и по кредитни карти, на обща стойност над 10 000 лв., както и договорените лихвени проценти по тях;

7. трудови доходи, получени през предходната календарна година;

8. доходи извън тези за заеманата длъжност, получени през предходната календарна година, в размер над 5000 лв.;

9. чуждо недвижимо имущество и чужди моторни сухопътни, водни и въздухоплавателни превозни средства на стойност над 10 000 лв., които лицето или

неговият съпруг, или лицето, с което то се намира във фактическо съжителство на съпружески начала, трайно ползва независимо от основанията за това и от условията на ползване; не се декларира ползването на имущество на институцията, в която лицето заема длъжността;

10. дадени обезпечения и направени разходи от тях или в тяхна полза, или в полза на лицата по ал. 4 с тяхно съгласие, когато те не са платени със собствени средства, с публични средства или със средства на институцията, в която заемат длъжността, за:

а) обучение;

б) пътуване;

в) други плащания с единична цена над 1000 лв.;

11. разходи за обучения извън случаите по т. 9, в т. ч. в полза на лицата по ал. 4, чиято еднократна стойност надхвърля 5000 лв.;

12. участие в търговски дружества, в граждански дружества, в органи на управление или контрол на търговски дружества, на юридически лица с нестопанска цел или на кооперации, както и извършване на дейност като едноличен търговец към датата на избирането или назначаването и 12 месеца преди датата на избирането или назначаването;

13. договори с лица, които извършват дейност в области, свързани с вземаните от лицето решения в кръга на неговите правомощия или задължения по служба;

14. данни за свързани лица, към дейността на които съдията, прокурорът или следователят има частен интерес.

15. участие в тайни и/или неформални организации и общества.

(2) При деклариране на имуществото се посочва:

1. при подаване на декларация по ал. 1, т. 1 – имуществото по ал. 1 към датата на възникване на качеството, което е основание за деклариране;

2. при подаване на декларация по ал. 1, т. 2 – промяна в имуществото по ал. 1, настъпила през предходната календарна година, като по т. 3 – 6 се посочват наличностите, съответно остатъчният размер на задължението към 31 декември на предходната календарна година;

3. при подаване на декларация по ал. 1, т. 3 – имуществото по ал. 1 към датата на изгубване на качеството, което е основание за деклариране;

4. при подаване на декларация по ал. 1, т. 4 – промяна в имуществото по ал. 1, настъпила в период една година след изгубване на качеството, което е основание за деклариране, като по т. 3 – 6 се посочват наличностите, съответно остатъчният размер на задължението, изчислени към дата една година след изгубване на качеството, което е основание за деклариране.

(3) При деклариране на имуществото по ал. 1, ако то е придобито по време на заемане на длъжността съдия, прокурор или следовател, се посочват също правните основания и произходът на средствата, с които е станало придобиването му.

(4) Съдиите, прокурорите и следователите декларират имуществото и доходите на своите съпрузи или на лицата, с които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, и на ненавършилите пълнолетие деца.

(5) Съдиите, прокурорите и следователите не декларират имуществото и доходите на своите съпрузи при фактическа раздяла и на ненавършилите пълнолетие деца, когато не упражняват родителски права.

(6) За обстоятелствата по ал. 5 задълженото лице подава декларация.

Чл. 401. (1) Декларация за имущество и интереси се подава:

1. в едномесечен срок от възникване на качеството, което е основание за деклариране;

2. ежегодно до 15 май;

3. в едномесечен срок от изгубване на качеството, което е основание за деклариране;

4. в едномесечен срок от изтичането на една година от изгубване на качеството, което е основание за деклариране.

(2) Декларацията по чл. 399, ал. 1, т. 2 се подава в едномесечен срок от настъпване на промяната.

(3) Декларацията за произхода на средствата по чл. 399, ал. 1, т. 2 се подава при пълно предсрочно погасяване на задължение и кредит, а при частично предсрочно погасяване – ако размерът на средствата надхвърля 10 000 лв.

(4) При промяна на заеманата длъжност лице, което остава задължено лице по този закон, не подава декларация по ал. 1, т. 1 и 3.

(5) В срок до един месец от подаването на декларация за имущество и интереси съответното лице може да направи промяна в декларацията си, когато това се налага за отстраняване на непълноти или грешки в декларираните обстоятелства.

(6) В едномесечен срок от изтичане на сроковете по ал. 1, 2 и 5 Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си декларациите на съдиите, прокурорите и следователите и списък на лицата, които не са подали декларации в срок. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.

Чл. 402. (1) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет води и поддържа електронни публични регистри:

1. на декларациите по чл. 399, ал. 1, т. 1 и 2;

2. на влезлите в сила наказателни постановления.

(2) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет въвежда декларациите за имущество и интереси и за промяна в декларираните обстоятелства в публичния регистър по ал. 1, т. 1. Въвеждането се осъществява само от оправомощени от главния инспектор служители.

(3) Публичният регистър по ал. 1, т. 1 съдържа входящия номер, датата на декларацията и информацията по чл. 400, ал. 1.

(4) Всяко лице има право на достъп до данните от публичния регистър.

(5) Достъпът се осигурява чрез интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Чл. 403. (1) В 6-месечен срок след изтичането на срока за подаване на декларацията Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извършва проверка за достоверността на декларираните факти.

(2) За извършване на проверката Инспекторатът към Висшия съдебен съвет има право на пряк достъп до електронните бази данни и други информационни масиви, поддържани от държавните и общинските органи, органите на съдебната власт и други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване.

(3) Достъпът на Инспектората към Висшия съдебен съвет до информационните масиви и регистри на държавните и местните органи, с изключение на службите за сигурност, се извършва пряко по електронен път и е безплатен. Редът за предоставяне на информация от други органи, когато техническите изисквания не позволяват пряк достъп, се урежда със споразумение между главния инспектор и съответния орган.

(4) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да изисква допълнителна информация от държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, органите на съдебната власт и от други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване.

(5) Органите и институциите по ал. 4 са длъжни в едномесечен срок от получаване на искането да предоставят необходимата информация.

(6) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да получава информация от информационните системи по чл. 56 и 56а от Закона за кредитните институции. Главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет могат да искат разкриване на банкова тайна от районния съд, в чийто район е постоянният адрес на лицето, с изключение на случаите, когато е дадено съгласие по чл. 62, ал. 5, т. 1 от Закона за кредитните институции. Съгласието се дава пред Инспектората към Висшия съдебен съвет в писмена форма без нотариална заверка на подписа по образец, утвърден от главния инспектор.

(7) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска и разкриване на застрахователна тайна, както и на данъчна и осигурителна информация.

(8) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска и предоставяне на информация за индивидуалните партиди за предходната календарна година на осигурените лица и пенсионерите – от пенсионноосигурителните дружества, които са учредили и управляват по реда на Кодекса за социално осигуряване фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Чл. 404. (1) Проверката се извършва чрез съпоставяне на декларираните факти с получената информация.

(2) В случай на неподаване на декларация за текущата година проверката по ал. 1 се извършва въз основа на последната подадена декларация**.**

Чл. 405. (1) Проверката приключва с доклад за съответствие, когато не е установена разлика между декларираните факти и получената информация в размер до 10 000 лв. В останалите случаи проверката приключва с доклад за несъответствие.

(2) При установено несъответствие Инспекторатът към Висшия съдебен съвет уведомява съответното лице и му дава 14-дневен срок за отстраняване на непълнотите и грешките в декларираните обстоятелства. Уведомлението се изпраща на посочения от лицето адрес, в т. ч. електронен адрес, а ако не е намерено – по месторабота. Когато уведомлението не може да бъде връчено, уведомяването се извършва чрез съобщение на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет за срок, не по-кратък от 7 дни, след изтичането на който уведомлението се смята за връчено. Отстраняването на непълнотите и грешките се извършва с подаването на нова декларация.

(3) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си списък на лицата, при които е установено несъответствие в декларациите, което не е отстранено в срока по ал. 2. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.

(4) При несъответствие между декларираните и установените факти след срока по ал. 2 в размер на не по-малко от 20 000 лв. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет изпраща доклада на компетентните органи за извършването на проверка на имуществения състояние на лицето. Главният инспектор се уведомява в 14-дневен срок от приключване на проверката за резултатите от нея.

Чл. 406. (1) В случаите на несъответствие в размер от 10 000 лв. до 20000 лв., както и при данни за конфликт на интереси Инспекторатът към Висшия съдебен съвет образува допълнителна проверка срещу съответното лице, което в 14-дневен срок от уведомяването му декларира информацията по чл. 400, ал. 1, както и всяка друга информация, необходима за извършване на проверката.

(2) При проверката на декларираните факти се изискват данни за наличностите и движенията на средства по банковите сметки на лицата, за притежаваните от тях финансови инструменти и реализираните сделки с финансови инструменти от централния регистър на ценни книжа, воден от "Централен депозитар" – АД, информация от информационните системи на Министерството на вътрешните работи, а на проверявания се предоставя възможност да даде писмени обяснения и да представи доказателства.

(3) Допълнителната проверка приключва с мотивиран доклад на проверяващия екип за наличието или липсата на несъответствие. Доклад за несъответствие се съставя, в случай че и след допълнителното събиране на информация е налице разлика между декларираните данни и получената информация, чиято имуществена стойност надхвърля 10 000 лв.

(4) При съставяне на доклад за несъответствие по ал. 3 се уведомяват и компетентните органи за предприемане на съответните действия.

(5) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си списък на лицата, за които е съставен доклад за несъответствие по ал. 3. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.

(6) Допълнителна проверка се извършва и когато в сигнал, отговарящ на условията по чл. 409, ал. 5, се съдържат данни за несъответствие между имуществения състояние на

съдия, прокурор или следовател и декларацията по ал. 1, което надвишава 10 000 лв. В този случай допълнителната проверка се извършва едновременно с проверката на сигнала по чл. 410 – 412.

Раздел V
Проверки за почтеност и конфликт на интереси и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и проверки, свързани с нарушаване независимостта на съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 407. (1) Конфликт на интереси възниква, когато съдия, прокурор или следовател има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

(2) Частен е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за лице по ал. 1 или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение.

(3) Облага е всеки паричен или непаричен доход, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, получаване на привилегия или почести, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание за работа, длъжност, дар, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

(4) Съдия, прокурор или следовател, който има частен интерес по конкретен повод извън разглеждането на делата и преписките, е длъжен да подаде декларация за конфликт на интереси пред Инспектората към Висшия съдебен съвет и да прекрати изпълнението на правомощията си по отношение на съответното лице или дейност.

(5) Когато закон предвижда специални основания за отводи и самоотводи, се прилага специалният закон.

(6) Незабавно след приключването на делата с влязъл в сила съдебен акт, както и по преписките и делата на прокурорите и следователите административните ръководители на органите на съдебната власт изпращат на Инспектората към Висшия съдебен съвет преписи от съдебните актове и актовете на прокурорите и следователите, отменени поради нарушение на законовите разпоредби, уреждащи основанията за отвеждане от разглеждане на делата и преписките на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 408. (1) Предмет на проверката на съдия, прокурор или следовател за конфликт на интереси е установяване на достатъчно данни за наличието на частен интерес при изпълняване на конкретните служебни функции на лицето.

(2) Предмет на проверката за почтеност на съдия, прокурор или следовател е установяването дали лицето приема материални или нематериални облаги извън рамките на закона независимо от естеството им, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

(3) Предмет на проверката за независимост на съдия, прокурор или следовател е установяването дали при изпълнение на служебните си задължения лицето упражнява или

се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на публична власт или частно влияние, вътрешни или външни за съдебната система.

(4) Предмет на проверката за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, е установяването дали поведението на лицето е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и дали действията му компрометират честта на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото.

Чл. 409. (1) Всеки, който разполага с данни за частен интерес на съдия, прокурор или следовател при изпълнение на неговите конкретни служебни функции или за действия, които противоречат на принципите за почтеност, накърняват престижа на съдебната власт или са свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите или следователите, може да подаде сигнал до Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(2) За сигнал се приема и публикация в средствата за масово осведомяване, ако отговаря на условията по ал. 5, т. 2 – 4.

(3) Всеки сигнал се регистрира в Инспектората към Висшия съдебен съвет незабавно след постъпването му.

(4) Сигнали, които не са от компетентността на Инспектората към Висшия съдебен съвет, незабавно се препращат по компетентност на съответния орган.

(5) Всеки сигнал трябва да съдържа:

1. трите имена, адрес и телефон на подателя, както и електронен адрес, ако има такъв;

2. имената на лицето, срещу което се подава сигналът, и заеманата от него длъжност;

3. конкретни данни за твърдяното нарушение, в т. ч. място и период на извършване на нарушението, описание на деянието и други обстоятелства, при които е било извършено, доколкото такива са известни на сигнализиращото лице;

4. позоваване на документи или други източници, които съдържат информация, подкрепяща изложеното в сигнала, в т. ч. посочване на данни на лица, които биха могли да потвърдят съобщените данни или да предоставят допълнителна информация;

5. дата на подаване на сигнала;

6. подпис, електронен подпис или друга идентификация на подателя.

(6) Към сигнала може да се приложат всякакъв вид източници на информация, подкрепящи изложените в него твърдения. Ако сигналът не отговаря на изискванията по ал. 1, на сигнализиращото лице се изпраща съобщение за отстраняване на допуснатите нередовности в 7-дневен срок от получаване на сигнала. Ако нередовностите не бъдат отстранени в този срок, сигналът заедно с приложенията към него се връща на сигнализиращото лице.

(7) Разглеждането на сигнала може да протече в две фази:

1. предварително проучване, което приключва в срок до един месец от регистрирането на сигнала;

2. проверка по реда на чл. 410– 412.

(8) При извършване на предварителното проучване и на проверките по този раздел Инспекторатът към Висшия съдебен съвет има следните права:

1. при предварителното проучване – правата по чл. 403, ал. 2 – 5;

2. при проверките – правата по чл. 403, ал. 2 – 8.

(9) Главният инспектор утвърждава образец на сигнал, който е достъпен на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет, както и на място.

(10) Главният инспектор е отговорен за осигуряването на технически възможности за подаване на сигнали по начин, който осигурява комуникация с подателя, но не позволява разкриване на неговата самоличност.

Чл. 410. (1) Проверките по този раздел започват със заповед на главния инспектор:

1. по сигнал, който отговаря на условията по чл. 409, ал. 5;

2. по искане на съдия, прокурор или следовател, когато проверката се отнася за него;

3. по служебна инициатива на Инспектората към Висшия съдебен съвет, когато при извършване на проверките по чл. 394, ал. 1 констатира данни за нарушения по този раздел;

4. при получаване на съдебен акт по чл. 407, ал. 6.

(2) В заповедта на главния инспектор по ал. 1 се посочва и основанието за започване на проверката.

Чл. 411. (1) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извършва проверките по този раздел в двумесечен срок от приключване на предварителното проучване. Срокът за проверка може да бъде удължен еднократно с до два месеца със заповед на главния инспектор.

(2) В хода на проверките се събират данни, относими към предмета на проверката, и се изслушва проверяваното лице.

(3) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска сведения, писмени и веществени доказателства и документи от подателя на сигнала, от проверяваното лице или от други лица, които биха могли да потвърдят изложеното в сигнала или да предоставят друга информация.

(4) Лицата по ал. 3 са длъжни да предоставят поисканите сведения, доказателства и документи, както и да се явят лично в Инспектората към Висшия съдебен съвет, ако бъдат призовани. Когато личното явяване не може да се осъществи по уважителни причини, се определя срок за това.

(5) Предоставянето на сведения, доказателства и документи, поискани от Инспектората към Висшия съдебен съвет в хода на проверките по този раздел, е задължително за гражданите, ако това не застрашава техните права.

Чл. 412. (1) Всяка проверка завършва с изготвянето на мотивиран доклад, в който се посочват извършените действия по проверката, установените факти и обстоятелства. Докладът съдържа конкретно становище относно липсата или наличието на достатъчно данни за конфликт на интереси, съответно за действия или бездействия, които противоречат на принципите за почтеност, накърняват престижа на съдебната власт или са свързани с

нарушаването на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите. Неразделна част от доклада са всички материали, събрани в рамките на проверката.

(2) Докладът се внася за обсъждане в Инспектората към Висшия съдебен съвет, който приема решение за прекратяване на проверката при липсата на достатъчно данни по ал. 1 или за отправяне на предложение за налагане на дисциплинарно наказание или за установяване на конфликт на интереси до Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет, когато са налице достатъчно данни. При установяване на данни за нарушаване на независимостта на съдия, прокурор и следовател от лице, непритежаващо това качество, се уведомява и ръководителят на това лице.

(3) Проверяваното лице се уведомява за резултатите от проверката и за решението на Инспектората към Висшия съдебен съвет по доклада.

Чл. 413. (1) Когато предложението за дисциплинарно наказание по чл. 412, ал. 2 се основава на данни за конфликт на интереси, с решението си Инспекторатът към Висшия съдебен съвет едновременно прави и предложение до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет за образуване на производство за установяване на конфликт на интереси.

(2) По предложенията за установяване на конфликт на интереси и за налагане на дисциплинарно наказание се образува общо производство по глава шестнадесета, като се събират доказателства по реда на Административнопроцесуалния кодекс, изслушва се лицето и му се дава възможност да направи възражение и по въпроса за конфликт на интереси. В този случай в решението се съдържат отделни произнасяния относно наличието или липсата на конфликт на интереси и за налагането на дисциплинарно наказание, които се обжалват по реда на чл. 370.

(3) В 7-дневен срок от влизане в сила на решение, с което е установен конфликт на интереси, Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет уведомява компетентните органи за образуване на производство за проверка на имущественото състояние на лицето, когато това се предвижда със закон, или за реализиране на законоустановените имуществени последици от нарушението.

Чл. 414. (1) Лице, което е подало сигнал, не може да търпи неблагоприятни последствия само на това основание.

(2) Лицата, на които е възложено разглеждането на сигнала, са длъжни да:

1. не разкриват самоличността на лицето, подало сигнала;

2. не разгласяват фактите и данните, които са им станали известни във връзка с разглеждането на сигнала;

3. опазват поверените им писмени документи от нерегламентиран достъп на трети лица.

(3) Информацията по ал. 2 е служебна тайна.

(4) Лицата по ал. 2 предлагат на съответните ръководители предприемането на конкретни мерки за опазване на самоличността на подалия сигнала, включително мерки, предотвратяващи действия, чрез които му се оказва психически или физически натиск.

(5) В особени случаи главният инспектор може да потърси съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи за вземане на допълнителни мерки за защита на лицето, подало сигнал.

(6) Главният инспектор утвърждава правила, които осигуряват мерките за опазване на самоличността на подалия сигнала.

Чл. 415. Лице, което е уволнено, преследвано или по отношение на което са предприети действия, водещи до психически или физически тормоз, заради това, че е подало сигнал, има право на обезщетение за претърпените от него имуществени и неимуществени вреди по съдебен ред.

Чл. 416. По неприключили проверки по този раздел не се предоставя информация, освен в предвидените случаи.

Чл. 417. Проверяваното лице има право на адвокатска защита в хода на проверките и производствата по този раздел.

Чл. 418. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Административнопроцесуалният кодекс.

Глава седемнадесета

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

Чл. 419. (1) Националният институт на правосъдието организира и провежда:

1. задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор, и младши следовател;

2. задължително въвеждащо обучение на съдиите, прокурорите и следователите при първоначално назначаване в органите на съдебната власт;

3. задължително въвеждащо обучение за съдебните заседатели, когато са избрани за първи мандат;

4.задължително въвеждащо обучение за съдебни служители при назначаването им;

5. продължаващо обучение на съдиите, прокурорите и следователите, членовете на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет, главния инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет, на съдебните заседатели, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните служители и служителите на Министерството на правосъдието за поддържане и повишаване на тяхната професионална квалификация.

6. разработване на обучителни материали, изследвания и анализи.

(2) Националният институт на правосъдието осъществява поддържането и повишаването на квалификацията чрез обучителни дейности и на други лица, когато това му е възложено със закон, с акт на Министерския съвет или с решение на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет при осигурено надлежно финансиране от възложителя.

Чл. 420. Националният институт на правосъдието е юридическо лице със седалище София.

Чл. 421. (1) Финансирането на Националния институт на правосъдието се осъществява от бюджета на съдебната власт, от програми и проекти, от дарения и от собствена дейност, свързана с обучение.

(2) Висшият съдебен съвет след съгласуване с Висшия прокурорски съвет осигурява по бюджета на Националния институт на правосъдието средствата, необходими за провеждане на всички предвидени в закона дейности.

Чл. 422. (1) Националният институт на правосъдието се ръководи от управителен съвет. В състава на управителния съвет се включват:

1. председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор и министърът на правосъдието, които са негови членове по право;

2. трима представители на Висшия съдебен съвет, двама от които се избират по предложение на председателя на Върховния касационен съд и един по предложение на председателя на Върховния административен съд;

3. един представител на Висшия прокурорски съвет, който се избира по предложение на главния прокурор.

4. един представител на Министерство на правосъдието, определен от министъра на правосъдието.

(2) Председателят на Върховния касационен съд е председател на управителния съвет.

Чл. 423. (1) Изборен член на управителния съвет може да бъде освободен от представлявания орган:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от шест месеца;

3. когато бъде освободен като член на Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет и по предложение на министъра на правосъдието за представителя на Министерството на правосъдието;

4. при тежко нарушение или системно неизпълнение на задълженията.

(2) В случаите по ал. 1 представляваният орган в едномесечен срок избира нов член на управителния съвет.

Чл. 424. Управителният съвет на Националния институт на правосъдието:

1. избира и освобождава директора и заместник-директорите;

2. утвърждава програмите за съдебно обучение, което се финансира от бюджета на съдебната власт;

3.одобрява проекта на бюджет на Националния институт на правосъдието;

4. приема вътрешните правила, предвидени в правилника по т.10;

5. избира членовете на Съвета за съдебно обучение;

6. предлага на Висшия съдебен съвет структурата на института, както и броя на служителите в администрацията му;

7. приема стратегически насоки за развитие на съдебното обучение;

8. приема годишен отчет за дейността на института и за реализирането на бюджета;

9. приема правила за съдебно обучение и други актове, необходими за дейността на Националния институт на правосъдието;

10. приема правилник за организацията и дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, който се обнародва в „Държавен вестник“;

11. одобрява съдебните обучители.

Чл. 425. Решенията на управителния съвет се приемат с мнозинство повече от половината от членовете му, с изключение на решенията по чл. 424, т. 1 - 4 и т. 10, които се приемат с мнозинство от две трети от членовете.

Чл. 426. (1) Националният институт на правосъдието се ръководи и представлява от директор.

(2) Директорът на Националния институт на правосъдието се избира за срок от 4 години. Той може да бъде избран за още един мандат, след оценка на дейността му от управителния съвет. Директорът се подпомага от заместник-директори.

(3) За директор и заместник-директор на Националния институт на правосъдието може да бъде избрано лице, което:

1. има висше юридическо образование и юридическа правоспособност;

2. притежава високи професионални и нравствени качества и практически опит в съдебната система;

3. отговаря на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 5 за директор и на изискванията за стаж по чл. 201, ал. 4 за заместник-директор;

4. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност, като това обстоятелство се установява служебно.

(4) Директорът се освобождава от управителния съвет преди изтичането на срока по ал. 2:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от 6 месеца;

3. при осъждане за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност;

4. за тежко или системно нарушение на този закон и на правилника по чл. 424, т. 10.

(5) В отсъствие на директора неговите правомощия се упражняват от писмено оправомощен от него заместник-директор.

(6)Заместник-директорите се избират и освобождават от управителния съвет по предложение на директора за срока на неговия мандат.

Чл. 427. Директорът на Националния институт на правосъдието:

1. организира и ръководи дейността на института;

2. контролира работата на администрацията на Националния институт на правосъдието;

3. утвърждава длъжностното и поименно щатно разписание на администрацията на института;

4. назначава и освобождава служителите на института;

5. внася в управителния съвет проектите за решения по чл. 424, с изключение на тези по т. 1 и т. 5.

6. организира изпълнението на решенията на управителния съвет;

7. организира изпълнението на решенията на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, свързани със съдебното обучение.

Чл. 428. (1) Съветът за съдебно обучение е помощен орган на Националния институт на правосъдието, който има консултативни функции.

(2) Съставът на съвета за съдебно обучение включва изтъкнати специалисти от правната теория и практика.

(3) Членовете на съвета за съдебно обучение разработват, актуализират и предлагат на управителния съвет за одобряване учебните програми, планиране издаването на учебни помагала, подбора на съдебни обучители, изготвянето и приемането на методика за провеждане на обученията.

(4) Изразява становище по предложенията за решения по чл. 424.

(5) Условията и редът за избор на членове на Съвета за съдебно обучение се уреждат в правилника по чл. 424, т. 10.

Чл. 429. (1) Към Националния институт на правосъдието се създава изследователско звено по въпроси, свързани с функционирането на съдебната власт, върховенството на правото, правата на човека и основните свободи и съдебната статистика.

(2) Съставът на звеното по ал. 1 се състои от съдебни служители.

Чл. 430. (1) Учебните програми на Националния институт на правосъдието, които се финансират от бюджета на съдебната власт, се приемат от управителния съвет по предложение на съвета за съдебно обучение след съгласуване с Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет.

(2) Министърът на правосъдието предлага обучителни дейности за държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните служители, инспекторите от Инспектората към министъра на правосъдието и други служители от Министерството на правосъдието.

Чл. 431. (1) Задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, което се провежда от Националния институт на правосъдието, е с продължителност девет месеца и започва през месец септември на съответната календарна година.

(2) Учебните програми в задължителното първоначално обучение се утвърждават от управителния съвет след съгласуване с Висшия съдебен съвет, съответно с Висшия прокурорски съвет за обучаемите. Обучението се провежда по методика, приета от съвета за съдебно обучение.

(3) Практическите стажове в органите на съдебната власт, които се провеждат в задължителното първоначално обучение, се ръководят от наставници, определени от управителния съвет по предложение на административния ръководител на органа по мястото на провеждането им, след съгласуване с обучителите, които провеждат задължителното първоначално обучение.

(4) Административните ръководители на окръжните съдилища и районните прокуратури отговарят за ефективното провеждане на стажовете при спазване на стандартите за съдебно обучение.

(5) През време на обучението кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи получават 70 на сто от основното възнаграждение на младши съдия, младши прокурор и младши следовател за сметка на бюджета на съдебната власт чрез Националния институт на правосъдието. Средствата се осигуряват от бюджета на съдебната власт чрез увеличаване на бюджета на Националния институт на правосъдието съобразно конкретния брой кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за съответния випуск.

(6) Осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, здравното осигуряване и застраховането срещу злополука на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за периода на задължителното първоначално обучение са за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 432. (1) В края на обучението кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи полагат писмен и устен изпит с практическа насоченост, като оценките са по шестобалната система. Оценяването се извършва по методика, приета от съвета за съдебно обучение.

(2) Изпитите по ал. 1 се провеждат от комисии, определени от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет в състав председател и четирима членове. В комисиите не могат да участват съдебните обучители, които провеждат задължителното първоначално обучение, както и членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет и съвета за съдебно обучение.

(3) Резултатите от писмения и устния изпит се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет.

(4) След обявяването на резултатите от писмения и устния изпит се изготвя обща оценка, която представлява средно аритметично от сбора от оценката от писмения и устния изпит и от средната текуща оценка за обучението, която се изпраща на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет.

(5) В края на обучението съдебните обучители, които провеждат задължителното първоначално обучение, изготвят доклади за нравствените и професионалните качества по чл. 199, т. 3, проявени от кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по време на обучението. Докладите се предоставят на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет, заедно с оценката по ал. 4.

Чл. 433. (1) Успешно завършил обучението е кандидатът за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, който е получил обща оценка по чл. 432, ал. 4 не по-ниска от много добър "4,50".

(2) За кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, които не са завършили успешно обучението по чл. 419, ал. 1, т. 1, се насрочва повторно писмен и устен изпит не по-рано от един месец и не по-късно от два месеца от обявяването на оценката по чл. 432, ал. 4. При повторно получена оценка от изпитите, по-ниска от много добър "4,50", кандидатът не се назначава на длъжност младши съдия, младши прокурор и младши следовател.

(3) Съответният съвет назначава кандидатите, успешно завършили обучението по чл. 419, ал. 1, т. 1, на длъжността, за която са одобрени с решението по чл. 312, ал. 7.

(4) Кандидатите, които са отказали да заемат длъжността или са се отказали от обучението без уважителна причина, както и неиздържалите повторно изпитите, възстановяват на Националния институт на правосъдието получените суми по чл. 432, ал. 1.

(5) Периодът на обучение на издържалите изпитите се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1-5.

Чл. 434. Статусът на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по време на обучението им по чл. 419, ал. 1, т. 1, организацията и редът за провеждането на изпитите по чл. 432 и 433 се уреждат с актове, приети от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет, които се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 435. (1) При първоначално назначаване на длъжност в органите на съдебната власт през първата година след встъпването си в длъжност съдиите, прокурорите и следователите преминават задължителен курс за повишаване на квалификацията.

(2) В случаите по ал. 1 на съдиите, прокурорите и следователите се определя наставник по реда на чл. 341 за първата година от встъпването в длъжност.

Чл. 436. Участието в продължаващо съдебно обучение е право и задължение на съдиите, прокурорите и следователите и се взема предвид при атестирането им.

(2) Участието на съдебните служители и служителите на Министерство на правосъдието в съответните квалификационни курсове на Националния институт на правосъдието се взема предвид при повишаването им.

(3) Участието в обучителната дейност като съдебни обучители и/или наставници се взема предвид при атестирането.

Чл. 437. По решение на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет определени обучителни дейности, извън посочените в чл. 419, т. 1-4, могат да бъдат задължителни за съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители при промяна в законодателството, както и по актуални въпроси на правораздаването.

(2) В обучителните дейности с интердисциплинарен характер може да участват и други лица със специфичен практически опит и експертиза.

Чл. 438. (1) Съдебното обучение е процес на професионална подготовка и усъвършенстване чрез придобиване и развиване на знания, умения и компетентности на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители.

(2) Националният институт на правосъдието поддържа качество на обучителните дейности в съответствие с принципите и стандартите на Европейската мрежа за съдебно обучение.

Чл. 439. (1) Съдебните обучители в Националния институт на правосъдието са лица с висока професионална компетентност, които спазват етичните норми на съответната професионална общност.

(2) Съдебните обучители в Националния институт на правосъдието са постоянни и временни.

(3) Съдебни обучители в Националния институт на правосъдието могат да бъдат:

1. съдии, прокурори и следователи;

2. съдебни служители;

3. научни сътрудници по правни науки или правни експерти;

4. експерти в други области.

(4) Временните съдебни обучители провеждат обучителни дейности и/или разработват обучителни и аналитични материали въз основа на заповед, издадена от директора на Националния институт на правосъдието.

(5) При осъществяване на обучителна дейност в Националния институт на правосъдието съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители ползват служебен отпуск.

Чл. 440. (1) За постоянни обучители могат да бъдат избирани само лицата по чл. 439, ал. 3, т. 1. Съдиите, прокурорите и следователите, избрани да проведат първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, се командироват за срок до една година съответно от Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет по предложение на управителния съвет на Националния институт на правосъдието. Срокът може да бъде удължаван ежегодно след оценяване работата на постоянния преподавател от управителния съвет на Националния институт на правосъдието в рамките на обща продължителност 3 години.

(2) Временните обучители могат да участват в първоначалното обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по определени теми.

Чл. 441. (1) Организацията, редът за провеждане и оценяване на съдебното обучение, правилата за дейността на Съвета за съдебно обучение, определянето, участието и възнаграждението на съдебните обучители и провеждането на практически стажове се уреждат с правила за съдебно обучение.

(2) Националният институт на правосъдието създава и поддържа електронен регистър на съдебните обучители от органите на съдебната власт.

Глава осемнадесета

БЮДЖЕТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ. УПРАВЛЕНИЕ НА ИМУЩЕСТВОТО НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Раздел I

Бюджет на съдебната власт

Чл. 442. (1) Самостоятелният бюджет на съдебната власт е част от държавния бюджет. Първостепенните разпоредители с бюджет по бюджета на съдебната власт прилагат и програмен формат на бюджет съгласно предложена от Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет и приета от Общото събрание на двата съвета Методология за програмно бюджетиране в съдебната власт, съответстваща на приложимите общи

изисквания за структурата и съдържанието на програмните формати на бюджет по Закона за публичните финанси.

(2) Бюджетът на съдебната власт се състои от бюджетите на Висшия съдебен съвет, на Висшия прокурорски съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет, на органите на съдебната власт, които са юридически лица, и на Националния институт на правосъдието.

(3) Бюджетът на съдебната власт включва всички приходи от дейността на органите на съдебната власт и на Националния институт на правосъдието, разходите за издръжка на органите на съдебната власт, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на Националния институт на правосъдието с изключение на разходите, които по силата на този закон се определят по бюджета на Министерството на правосъдието, взаимоотношенията с централния бюджет и други бюджети и финансирането на бюджетното салдо.

(4) Неизпълнението на приходите по бюджета на съдебната власт за съответната година е за сметка на неизползвани наличности от предходната година и допълнителна субсидия от централния бюджет.

Чл. 443. (1) Министърът на правосъдието предлага проект на бюджет на съдебната власт и го внася за обсъждане в Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет.

(2) Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет одобрява проекта на бюджета на съдебната власт по предложение на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет.

Чл. 444. Проектът на бюджет на съдебната власт се придружава от разчети за следващите две години.

Чл. 445. (1) Министерският съвет внася в Народното събрание проекта на закон за държавния бюджет на Република България за съответната година заедно с проекта на годишен бюджет на съдебната власт, предложен от Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет с подробна обосновка.

(2) При приемането на държавния бюджет Народното събрание изслушва доклад на Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет.

(3) Народното събрание приема бюджета на съдебната власт, разпределен за Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, органите на съдебната власт и Националния институт на правосъдието.

Чл. 446. (1) Висшият съдебен съвет организира и ръководи изпълнението на бюджета на съдебната власт чрез Инспектората към Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, съдилищата и Националния институт на правосъдието.

(2) Висшият прокурорски съвет организира и ръководи изпълнението на бюджета на прокуратурата.

Чл. 447. (1) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет в съответствие с правомощията си по чл. 446 съставят годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета по пълна бюджетна класификация, въз основа на който се съставя годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета на съдебната власт от Общо събрание на Висшия съдебен съвет и

Висшия прокурорски съвет, включен задължително в обобщения отчет за изпълнението на държавния бюджет като негова съставна част.

(2) Годишният отчет за касовото изпълнение на бюджета на съдебната власт се включва в отчета за изпълнението на държавния бюджет от Министерството на финансите.

(3) Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет съставят тримесечна информация за разходите по бюджетни програми, както и отчет за изпълнението на програмния бюджет към полугодието и за годината. Отчетите за изпълнението на програмния бюджет към полугодието и за годината, приети от Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, се представят в Министерството на финансите, в Народното събрание и в Сметната палата.

(4) Министерският съвет всяка година с отчета за изпълнението на държавния бюджет внася в Народното събрание и отчета за изпълнението на бюджета на съдебната власт, приет от Общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет, с подробна обосновка.

Чл. 448. Висшият съдебен съвет и Висшият прокурорски съвет в съответствие с правомощията си по чл. 446 организират изграждането и осигуряват функционирането на система за финансово управление и контрол в органите на съдебната власт и вътрешния одит при усвояването и администрирането на бюджетните ресурси.

Раздел II

Управление на имуществото на съдебната власт

Чл. 449. Висшият съдебен съвет организира управлението на недвижимите имоти на съдебната власт.

Чл. 450. (1) Висшият съдебен съвет разпределя ползването на недвижимите имоти, предоставени на съдебната власт, между отделните нейни органи. Имотите за нуждите на Висшия прокурорски съвет и прокуратурите, се разпределят за ползване от Висшия съдебен съвет след предложение на Висшия прокурорски съвет и положително становище на общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Имотите за нуждите на Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието и Инспектората към Висшия съдебен съвет се разпределят за ползване с решение на Висшия съдебен съвет.

(2) Средствата за строителство и основен ремонт на недвижимите имоти, както и средствата за задължения, произтичащи от собствеността на имотите - данъци, такси, наеми, застраховки и преоценки се осигуряват по бюджета на Висшия съдебен съвет. Средствата за основни ремонти на ползваните от Висшия прокурорски съвет и прокуратурите недвижими имоти, може да се залагат в проектите на бюджетите им, одобрени по решение на общото събрание на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет и утвърдени по бюджета на Висшия прокурорски съвет.

(3) Средствата за поддържането и текущите ремонти на недвижимите имоти на съдебната власт се предвиждат по бюджета на съдебната власт от съответния орган на

съдебна власт, който ползва имота. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет, Националният институт на правосъдието и Инспекторатът към Висшия съдебен съвет, в качеството на разпоредители с бюджет, залагат средства по бюджетите си за поддържането и текущите ремонти на недвижимите имоти, които ползват.

Чл. 451. Предназначението на недвижимите имоти на съдебната власт, не може да се променя без съгласието на органите на съдебната власт.

Чл. 452. (1) Средствата за придобиване, управление и ползване на движими вещи се осигуряват по бюджетите на Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет.

(2) Висшият съдебен съвет организира управлението на движимите вещи на съдилищата, Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието и Инспектората към Висшия съдебен съвет. Висшият прокурорски съвет организира управлението на движимите вещи на прокуратурите, Висшия прокурорски съвет и европейските делегирани прокурори.

(3) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет може да предоставя управлението на движимите вещи от един орган на съдебната власт на друг със съгласието на административните им ръководители.

Глава деветнадесета

АДМИНИСТРАЦИЯ НА ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Чл. 453. (1) При осъществяване на своите правомощия Висшият съдебен съвет, Висшият прокурорски съвет, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет, Националният институт на правосъдието и органите на съдебната власт се подпомагат от администрация.

(2) Администрацията на органите на съдебната власт е администрацията на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд, на Върховната прокуратура, на Националната следствена служба, на съдилищата, на прокуратурите, на европейските делегирани прокурори и на окръжните следствени отдели.

(3) Служителите в администрацията на Висшия съдебен съвет, на Висшия прокурорски съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет, на Националния институт на правосъдието и на органите на съдебната власт са съдебни служители.

Чл. 454. (1) За съдебен служител може да бъде назначено лице, което:

1. е български гражданин, гражданин на друга държава – членка на Европейския съюз, на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария;

2. е навършило пълнолетие;

3. не е поставено под запрещение;

4. не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер;

5. не е лишено по съответен ред от правото да заема определена длъжност;

6. отговаря на минималните изисквания за степен на завършено образование и ранг или професионален опит, както и на специфичните изисквания, предвидени в нормативните актове за заемане на съответната длъжност.

(2) Не може да бъде назначено за съдебен служител лице, което:

1. би се оказало в йерархическа връзка на ръководство и контрол със съпруг или съпруга, с лице, с което е във фактическо съжителство, с роднина по права линия без ограничения, по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до четвърта степен включително;

2. е едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, управител, търговски пълномощник, търговски представител, прокурист, търговски посредник, ликвидатор или синдик, член на орган на управление или контрол на търговско дружество или кооперация;

3. е съветник в общински съвет;

4. заема ръководна или контролна длъжност в политическа партия;

5. работи по трудово правоотношение при друг работодател, освен като преподавател във висше училище;

6. е адвокат, нотариус, частен съдебен изпълнител или упражнява друга свободна професия.

(3) На ръководни и експертни длъжности може да бъдат назначавани само лица с висше образование.

(4) Когато възникне някое от основанията за несъвместимост по ал. 2, съдебният служител е длъжен в 7-дневен срок да уведоми за това работодателя.

(5) Трудовото правоотношение със съдебния служител се прекратява без предизвестие при:

1. възникване на пречка по ал. 1;

2. несъвместимост по ал. 2; когато несъвместимостта е по ал. 2, т. 1, трудовото правоотношение се прекратява с един от двамата служители по преценка на работодателя;

3. неизпълнение на задължението по ал. 4.

(6) Работодателят може да прекрати трудовото правоотношение без предизвестие със съдебния служител, получил възможно най-ниската годишна оценка на изпълнението на длъжността, в едномесечен срок от получаване на окончателната оценка.

Чл. 455. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет издават след съгласуване със съответната Комисия "Бюджет и финанси" Класификатор на длъжностите на съответните органи на съдебната власт, в който се определят наименованията на длъжностите, минималната образователна степен и други изисквания за съответната длъжност, възнаграждението за длъжността, ранг за длъжността и възнаграждение за ранг.

(2) Броят на съдебните служители в органите на съдебната власт се определя от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет по предложение на

съответния административен ръководител съобразно степента на натовареност на органа на съдебната власт и след съгласуване със съответната Комисия "Бюджет и финанси".

(3) Висшият съдебен съвет издава Класификатор на длъжностите в администрацията на Висшия съдебен съвет и Националния институт на правосъдието, а след съгласуване с главния инспектор – и на Инспектората към Висшия съдебен съвет. Висшият прокурорски съвет издава Класификатор на длъжностите в администрацията на Висшия прокурорски съвет. В класификатора се определят наименованията на длъжностите, минималната образователна степен и други изисквания за съответната длъжност, възнаграждението за длъжността, ранг за длъжността и възнаграждение за ранг.

(4) Броят на съдебните служители в администрацията на Висшия съдебен съвет и Националния институт на правосъдието се определя от Висшият съдебен съвет по предложение на главния секретар на Висшия съдебен съвет и на управителния съвет на Националния институт по правосъдието. Броят на администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет се утвърждава от главния инспектор съобразно натовареността на органа и неговия бюджет след съгласуване с Висшия съдебен съвет.

(5) Броят на съдебните служители в администрацията на Висшия прокурорски съвет се определя от Висшия прокурорски съвет по предложение на главния секретар на Висшия прокурорски съвет.

Чл. 456. (1) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет приемат правилници за администрацията на съответните органи на съдебната власт. По предложение на европейския прокурор от България в колегията на Европейската прокуратура Висшият прокурорски съвет приема правилник за администрацията на европейските делегирани прокурори.

(2) С правилниците се определят звената на администрацията, функционалните им характеристики, организацията на работата в администрацията на органите на съдебната власт, длъжностното разписание, типовите длъжностни характеристики на съдебните служители, редът за провеждане на конкурс, условията за несъвместимост за съдебен служител и органите по назначаването им.

(3) Правилниците се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 457. (1) Съдебен служител, чиято дейност е свързана с осъществяването на правомощията на органите по чл. 453, ал. 1, се назначава след провеждане на конкурс.

(2) При назначаване на съдебен служител на друга длъжност във Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието или същия орган на съдебната власт, както и при преместването му, конкурс не се провежда.

Чл. 458. При встъпването си в длъжност, както и всяка година до 15 май, съдебният служител е длъжен да подава пред работодателя декларация за имущество и интереси по чл. 49 от Закона за противодействие на корупцията.

Чл. 459. Органът по назначаването е длъжен да осигури на съдебния служител необходимите условия за изпълнение на служебните му задължения, както и за повишаване на неговата квалификация или преквалификация.

Чл. 460. (1) Съдебният служител е длъжен да изпълнява задълженията си добросъвестно и точно съобразно длъжностната му характеристика.

(2) Допълнителни задължения могат да се възлагат на съдебния служител временно - до 45 работни дни в годината при служебна необходимост.

(3) При служебна необходимост съдебният служител е длъжен да изпълнява служебните си задължения и извън работното време.

(4) При изпълнение на служебните си задължения в почивни и празнични дни по разпореждане на съответния ръководител съдебният служител получава допълнително възнаграждение в размер, определен от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

Чл. 461. Съдебният служител е длъжен да пази като служебна тайна сведенията, които са му станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица и държавата.

Чл. 462. При изпълнение на служебните си задължения и в обществения живот съдебният служител трябва да има поведение, което не уронва престижа на съдебната власт.

Чл. 463. Съдебният служител има право на основно месечно възнаграждение, определено за заеманата длъжност, в размер до 80 на сто от възнаграждението на съдебния администратор.

Чл. 464. (1) Рангът е израз на равнището на професионална квалификация на съдебния служител.

(2) Ранговете на съдебния служител са от пети до първи във възходяща степен. При първоначално назначаване в органите на съдебната власт съдебният служител получава минималния ранг за съответната длъжност, който е определен в класификатора по чл. 455.

(3) Условията и редът за присъждане на ранговете и за повишаване и понижаване в ранг се определят с правилниците по чл. 456.

Чл. 465. Висшият съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет определя размера на годишния отпуск на съдебния служител и размера на допълнителния платен годишен отпуск за работа в извънработно време и за изпълнение на допълнителни задължения от съдебния служител.

Чл. 466. (1) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдебния служител се извършва за сметка на бюджета на съдебната власт.

(2) Съдебният служител задължително се застрахова срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 467. На съдебния служител се изплаща всяка година сума за облекло в размер до две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

Чл. 468. При изпълнение на служебните си задължения съдебният служител се легитимира със служебна карта.

Чл. 469. Съдебен служител, придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, при освобождаване от длъжност има право на еднократно парично обезщетение в

размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 10 брутни месечни възнаграждения.

Чл. 470. (1) Администрацията на Висшия съдебен съвет се ръководи от главен секретар.

(2) За главен секретар на Висшия съдебен съвет може да се назначи лице, което отговаря на изискването на чл. 201, ал. 2.

(3) Главният секретар се назначава с решение на Висшия съдебен съвет след провеждане на конкурс.

(4) Докато упражнява длъжността си, главният секретар на Висшия съдебен съвет не може да членува в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършва политическа дейност.

(5) Главният секретар:

1. назначава и освобождава служителите в администрацията на Висшия съдебен съвет;

2. осъществява ръководство по отношение на човешките ресурси в администрацията на Висшия съдебен съвет;

3. осъществява методическо ръководство и контрол по отношение на съдебните администратори.

(6) Главният секретар получава основно възнаграждение в размер 80 на сто от възнаграждението на съдия във Върховния касационен съд.

(7) Времето, прослужено като главен секретар на Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1 - 5.

(8) Звената на администрацията на Висшия съдебен съвет, функционалните характеристики, длъжностните разписания, типовите длъжностни характеристики на служителите и организацията на работата на администрацията се определят с правилника по чл. 59, т. 22.

Чл. 471. (1) Администрацията на Висшия прокурорски съвет се ръководи от главен секретар.

(2) За главен секретар на Висшия прокурорски съвет може да се назначи лице, което отговаря на изискването на чл. 201, ал. 2.

(3) Главният секретар се назначава с решение на Висшия прокурорски съвет след провеждане на конкурс.

(4) Докато упражнява длъжността си, главният секретар на Висшия прокурорски съвет не може да членува в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършва политическа дейност.

(5) Главният секретар:

1. назначава и освобождава служителите в администрацията на Висшия прокурорски съвет;

2. осъществява ръководство по отношение на човешките ресурси в администрацията на Висшия прокурорски съвет;

3. осъществява методическо ръководство и контрол по отношение на съдебните администратори.

(6) Главният секретар получава основно възнаграждение в размер 80 на сто от възнаграждението на прокурор във Върховната прокуратура.

(7) Времето, прослужено като главен секретар на Висшия прокурорски съвет, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1-7.

(8) Звената на администрацията на Висшия прокурорски съвет, функционалните характеристики, длъжностните разписания, типовите длъжностни характеристики на служителите и организацията на работата на администрацията се определят с правилника по чл. 60, т. 24.

Чл. 472. (1) Администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет се ръководи от главен секретар.

(2) За главен секретар може да се назначи лице, което отговаря на изискването на чл. 201, ал. 2.

(3) Главният секретар се назначава със заповед на главния инспектор след провеждане на конкурс.

(4) Докато упражнява длъжността си, главният секретар на Инспектората към Висшия съдебен съвет не може да членува в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършва политическа дейност.

(5) Главният секретар:

1. предлага на главния инспектор за назначаване и освобождаване служителите в администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет;

2. осъществява ръководство по отношение на човешките ресурси в администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(6) Главният секретар получава основно възнаграждение в размер 80 на сто от възнаграждението на съдия във Върховния касационен съд.

(7) Времето, прослужено като главен секретар на Инспектората към Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1-5.

(8) Звената на администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет, функционалните характеристики, длъжностните разписания, типовите длъжностни характеристики на служителите и организацията на работата на администрацията се определят с правилника по чл. 393, ал. 8.

Чл. 473. (1) Администрациите на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на Върховната прокуратура се ръководят от главни секретари.

(2) Администрациите на съдилищата и прокуратурите се ръководят от съдебни администратори.

(3) Назначаването на главен секретар и съдебен администратор се извършва след провеждане на конкурс, организиран от административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(4) Конкурсът се провежда от комисия в състав от трима до петима членове, назначена с писмена заповед на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт, за който е обявен конкурсът за главен секретар или съдебен администратор.

(5) Докато упражняват длъжността си, главният секретар и съдебният администратор не могат да членуват в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършват политическа дейност.

(6) Изискванията за заемане на длъжността на главния секретар и на съдебния администратор се определят с правилниците по чл. 456, ал. 1.

(7) Главният секретар и съдебният администратор:

1. при оправомощаване от страна на съответния административен ръководител представляват съда и прокуратурата в равнопоставените му отношения с държавните учреждения и частните лица;

2. ръководят общата и специализираната администрация;

3. изготвят щатното разписание на администрацията и го предлагат за одобрение на съответния административен ръководител;

4. въвеждат програмни решения по дългосрочното планиране, бюджетната политика, финансите, автоматизацията, снабдяването с оборудване и връзките с обществеността;

5. изготвят информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет и ги предоставят на Висшия съдебен съвет, на Висшия прокурорски съвет и на министъра на правосъдието;

6. в края на всяко шестмесечие изготвят и предоставят на съответния административен ръководител обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата, информация за окончателно отменените актове от по-горните инстанции, както и информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

7. организират публикуването на влезлите в сила актове на интернет страницата на съответния съд.

(8) Главният секретар на Върховния касационен съд получава основно месечно възнаграждение в размер 80 на сто от основното възнаграждение на съдия във Върховния касационен съд. Главният секретар на Върховния административен съд получава основно месечно възнаграждение в размер 80 на сто от основното възнаграждение на съдия във Върховния касационен съд. Главният секретар на Върховната прокуратура получава основно месечно възнаграждение в размер 80 на сто от основното възнаграждение на прокурор във Върховната прокуратура.

(9) Съдебният администратор получава основно възнаграждение в размер, определен в класификатора по чл. 455, ал. 1.

(10) Времето, прослужено като главен секретар на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на Върховната прокуратура, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1-5, за лица с висше юридическо образование.

Чл. 474. (1) Дейността на органите на съдебната власт по информиране на обществеността и по осигуряване на връзките със средствата за масово осведомяване се подпомага от пресслужби.

(2) Статутът, правата и задълженията на служителите в пресслужбите се определят с правилниците по чл. 393, ал. 8 и чл. 456, ал. 1.

Чл. 475. (1) Съдебните служители могат да бъдат поощрявани с отличие или награда за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. предсрочно повишаване в ранг.

(3) Наградата в размер до основното месечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 476. (1) Съдебните служители могат свободно да образуват и да членуват в организации, които защитават професионалните им интереси.

(2) Организациите по ал. 1 не могат да членуват във федерации и конфедерации на синдикални организации на работници и служители.

Чл. 477. За неуредените в тази глава въпроси за съдебните служители се прилага Кодексът на труда.

Чл. 478. Когато неприключило дело или преписка трябва да се приложи към друго дело, се прави пълно заснемане на материалите, които се заверяват от органа, пред който производството е висящо, и копието се изпраща за прилагане.

Глава двадесета

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ

Раздел I

Общи положения

Чл. 479. Взаимодействието между съдебната власт и изпълнителната власт се осъществява чрез министъра на правосъдието и администрацията на Министерството на правосъдието.

Чл. 480. Министърът на правосъдието осъществява правомощията си, определени в Конституцията, чрез дейностите, предвидени в този закон.

Чл. 481. (1) Взаимодействието между органите на съдебната власт, Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет и органите на изпълнителната власт се осъществява в следните насоки:

1. съдебна дейност;

2. изработване проекти на закони и подзаконови нормативни актове, свързани със съдебната система и с дейностите, които са в рамките на компетентността на министъра на правосъдието;

3. професионална квалификация;

4. информационни технологии;

5. противодействие на престъпността;

6. управление на имуществото на съдебната власт;

7. дейности във връзка с изготвяне проект на бюджет на съдебната власт;

8. охрана;

9. дейности във връзка с държавните и частните съдебни изпълнители, с нотариусите, със съдиите по вписванията и със синдиците;

10. международноправно сътрудничество.

(2) Функциите и организацията на работата на съответните структурни звена в Министерството на правосъдието се определят с този закон и с Устройствения правилник на Министерството на правосъдието.

Раздел II

Придобиване на правоспособност

Чл. 482. (1) Завършилите висше образование по специалността "Право" придобиват юридическа правоспособност след 6-месечен стаж като стажант-юристи и полагане на изпит.

(2) През времето на стажа стажант-юристите се запознават практически с основните функции и с организацията на работата на професиите, за които се изисква юридическо образование и участват в изготвянето на проекти на актове и документи с правно значение.

Чл. 483. (1) Стажант-юрист може да е български гражданин, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, или чужденец, завършил висше образование по специалността "Право" в Република България.

(2) Стажант-юрист може да е и български гражданин, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, или чужденец, завършил юридическо образование в чужбина, при условие че придобитата от него диплома се признава от Република България и е легализирана.

Чл. 484. Кандидатът за стажант-юрист подава в Министерството на правосъдието:

1. писмено заявление, в което посочва трите си имена, единния граждански номер, съответно личния номер на чужденец, и постоянния си адрес;

2. нотариално заверено копие от диплома или уверение за завършено висше образование по специалността "Право";

3. копие от документ за самоличност;

4. копие от удостоверението за пребиваване - за гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз;

5. писмено съгласие от наставника по чл. 485, ал. 5 и индивидуален стажантски план за провеждане на професионалния стаж по чл. 485, ал. 2, т. 2.

Чл. 485. (1) Министърът на правосъдието или оправомощен от него заместник-министър разпределя стажант-юриста към окръжния съд, в чийто съдебен район е постоянният му адрес. По изключение, когато важни обстоятелства налагат това, стажант-юристът може да бъде разпределен и в друг съдебен район.

(2) Стажът за придобиване на юридическа правоспособност се провежда на два етапа:

1. основен: общо запознаване с основните функции, задълженията и с организацията на дейността на органите на съдебната власт с продължителност, не по-малка от два месеца; във всеки орган на съдебната власт на стажант-юриста се определя наставник;

2. професионален: при адвокат, нотариус, частен съдебен изпълнител, представител на друга професия, за която се изисква юридическо образование, в орган на изпълнителната власт или в друга институция, определена с наредбата по чл. 486, чиято дейност е свързана с развитието на правото, съдебната власт или защитата на правата на човека; професионалният стаж е с продължителност 4 месеца и се провежда под ръководството на наставник; професионалният стаж може да бъде проведен и в орган на съдебната власт по т. 1.

(3) По време на стажа стажант-юристът не получава възнаграждение и времето не се зачита за осигурителен стаж, освен когато договорът с лице по ал. 2, т. 2 предвижда друго.

(4) Стажът по ал. 2, т. 1 се отчита при атестирането на съответния съдия, прокурор или следовател.

(5) Стажът по ал. 2, т. 2 се провежда под ръководството на наставник с най-малко 5 години стаж на съответната длъжност или професия. Мястото на провеждане на професионалния стаж е в окръжния район, посочен по реда на чл. 484, т. 1.

(6) Стажът се смята за приключен, ако стажантската книжка е надлежно заверена от съответния съд, прокуратура и следствен отдел.

Чл. 486. Министърът на правосъдието издава наредба, с която определя:

1. реда за назначаване и разпределение на стажант-юристите;

2. реквизитите на издадената на стажант-юриста стажантска книжка;

3. документите, критериите, стандартите, етапите и предметния обхват на стажантските програми;

4. реда за осъществяване на контрол за изпълнението на стажантските програми;

5. реда за провеждане на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;

6. реда за поддържане на публичен регистър на лицата, придобили юридическа правоспособност.

Чл. 487. (1) След приключване на стажа стажант-юристът полага изпит за придобиване на юридическа правоспособност.

(2) За явяване на изпит стажант-юристът подава писмено заявление до министъра на правосъдието чрез председателя на съответния окръжен съд, към което прилага стажантската си книжка.

Чл. 488. (1) Министърът на правосъдието определя със заповед деня и часа на провеждане на изпита за придобиване на правоспособност, състава на комисията за провеждане на изпита, както и допуснатите до изпит стажант-юристи.

(2) Заповедта на министъра на правосъдието и списъкът на допуснатите до изпит стажант-юристи се обявяват в Министерството на правосъдието в тридневен срок преди датата на провеждането на изпита и се публикуват на интернет страницата на Министерството на правосъдието в интернет.

(3) Изпитът се провежда два пъти годишно от петчленна комисия в състав: председател – представител от Инспектората към министъра на правосъдието, и членове – представител на Висшия адвокатски съвет, двама представители на органите на съдебната власт, хабилитиран учен по правни науки. Органите на съдебната власт и на Висшия адвокатски съвет уведомяват министъра на правосъдието за определените от тях представители.

(4) Министърът на правосъдието със заповед по ал. 1 може да насрочва изпит и по-често от два пъти годишно, когато подадените молби за явяване на изпит са повече от 200 и стажант-юристите отговарят на изискванията за допускане до изпит.

Чл. 489. (1) Изпитът за придобиване на юридическа правоспособност е единен и анонимен. Той включва комбинирана проверка на знанията на кандидатите чрез решаване на казус и решаване на тест с практическа насоченост и се оценява с оценка "издържал" или "неиздържал".

(2) При провеждане на изпита се проверяват придобитите по време на стажа практически знания и умения, включително способността да се анализират фактите с

правно значение и приложимото право, както и познанията по професионална юридическа етика.

(3) При оценка "неиздържал" стажант-юристът има право да се яви на изпит след допълнителен двумесечен стаж по реда на чл. 485, ал. 2, т. 1, до три пъти.

(4) Резултатите от изпита се вписват в протокол, който се подписва от членовете на изпитната комисия и се съхранява в Министерството на правосъдието.

Чл. 490. Министърът на правосъдието издава удостоверение за юридическа правоспособност на стажант-юрист, който е получил оценка "издържал" в едномесечен срок от провеждане на изпита.

Раздел III

Държавни съдебни изпълнители

Чл. 491. (1) В районните съдилища има държавни съдебни изпълнители.

(2) Държавните съдебни изпълнители осъществяват принудително изпълнение на частни притезания. На държавния съдебен изпълнител може да се възложи и събирането на вземания на органите на съдебната власт.

(3) Броят на държавните съдебни изпълнители се определя от министъра на правосъдието.

(4) В районните съдилища, където няма държавен съдебен изпълнител, функциите на държавен съдебен изпълнител се изпълняват от районен съдия, определен от председателя на съответния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 492. Държавните съдебни изпълнители се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Чл. 493. (1) Министърът на правосъдието насрочва конкурс за държавни съдебни изпълнители със заповед, с която се определя редът за провеждането му.

(2) Заповедта се обявява на общодостъпно място в сградата на районния съд, обнародва се в "Държавен вестник" и се публикува в един централен ежедневник и на страницата на Министерството на правосъдието в интернет в двумесечен срок преди датата за провеждане на конкурса.

(3) Заповедта по ал. 1 съдържа и:

1. брой на свободните длъжности за държавни съдебни изпълнители и районите на дейността им;

2. дата, час и място на провеждане на конкурса;

3. място и срок за приемане на конкурсните документи;

4. размер на държавната такса за участие в конкурс и сметка, по която тя се внася.

(4) Министерството на правосъдието събира държавна такса за конкурса в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 494. За участие в конкурс за държавни съдебни изпълнители могат да кандидатстват лица, които отговарят на изискванията по чл. 199.

Чл. 495. (1) Конкурсът за държавни съдебни изпълнители се състои от писмен и устен изпит.

(2) Конкурсът се провежда от комисия в състав - председател и двама членове, определени от министъра на правосъдието.

(3) Конкурсната комисия извършва класирането на кандидатите и в 7-дневен срок го изпраща на министъра на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието в 14-дневен срок от получаване на резултатите от класирането назначава кандидатите, издържали конкурса, по поредността на класирането до заемането на свободните места.

Чл. 496. (1) В случай че е налице единствен кандидат, който е работил като държавен съдебен изпълнител повече от 5 години, той се назначава на длъжност без конкурс.

(2) Алинея 1 не се прилага, когато на лицето е било наложено дисциплинарно наказание уволнение.

Чл. 497. Министърът на правосъдието по искане на държавен съдебен изпълнител, който е изпълнявал длъжността не по-малко от две години, може да го премести в друг районен съд след вземане мнението на председателите на съответните районни съдилища.

Чл. 498. (1) Държавният съдебен изпълнител е длъжен да пази професионална тайна за обстоятелствата, станали му известни във връзка с работата, и не може да ги ползва за свое или чуждо облагодетелстване. Тези задължения се отнасят и за времето, в което държавният съдебен изпълнител не упражнява функциите си или дейността му е преустановена.

(2) Държавният съдебен изпълнител е длъжен да спазва професионалната етика, да опазва престижа на съдебната власт и да повишава квалификацията си.

(3) Министърът на правосъдието може да отправя препоръки в случаите, когато са констатирани пропуски в дейността на държавния съдебен изпълнител, които не представляват дисциплинарни нарушения.

Чл. 499. Държавният съдебен изпълнител се освобождава от длъжност от министъра на правосъдието:

1. при пенсиониране;

2. по собствено желание;

3. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;

5. при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения.

6. при наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност.

Чл. 500. (1) Министърът на правосъдието може да отстрани от длъжност държавен съдебен изпълнител, който е привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер.

(2) При прекратяване на наказателното производство или при постановяване на оправдателна присъда държавният съдебен изпълнител, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща трудовото възнаграждение за периода на отстраняване.

Чл. 501. (1) В съдебните райони с двама или повече държавни съдебни изпълнители единият от тях с доказани професионални качества се назначава от министъра на правосъдието за ръководител за срок 5 години с право на повторно назначаване. За ръководната длъжност, която изпълнява, лицето получава допълнително възнаграждение.

(2) При отсъствие на ръководителя той се замества от държавен съдебен изпълнител, определен от председателя на районния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 502. (1) Когато длъжността не е заета или назначеният държавен съдебен изпълнител е възпрепятстван да я изпълнява и не може да бъде заместен от друг държавен съдебен изпълнител от същия съд, председателят на съответния окръжен съд или министърът на правосъдието може да командирова на негово място държавен съдебен изпълнител от друг съдебен район.

(2) Министърът на правосъдието може да възложи на съдия по вписванията от същия съд да изпълнява функциите на държавен съдебен изпълнител.

Чл. 503. (1) При изпълнение на длъжността си държавният съдебен изпълнител носи особен знак, определен от министъра на правосъдието.

(2) Държавните органи, длъжностните лица, организациите и гражданите са длъжни да окажат съдействие на държавния съдебен изпълнител при изпълнение на служебните му задължения.

(3) Държавният съдебен изпълнител може да поиска съдействие, а полицейските органи са длъжни да му го окажат незабавно, ако противозаконно се пречи на изпълнението на служебните му задължения.

Чл. 504. (1) Възнаграждението на държавния съдебен изпълнител е 90 на сто от възнаграждението на съдия в районен съд.

(2) За доказана професионална квалификация и образцово изпълнение на служебните задължения след прослужени 6 години министърът на правосъдието може да определи на държавен съдебен изпълнител възнаграждение до размера на възнаграждението на съдия в окръжен съд по предложение на председателя на съответния съд.

Чл. 505. (1) На държавните съдебни изпълнители се изплащат всяка година средства за облекло в размер на две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

(2) Задължителното обществено и здравно осигуряване на държавните съдебни изпълнители и застраховането им срещу злополука при или по повод изпълнение на служебните им задължения се извършват за сметка на бюджета на съдебната власт.

(3) При прекратяване на трудовото правоотношение на държавните съдебни изпълнители се изплаща обезщетение при условията на чл. 222.

Чл. 506. Доколкото в тази глава не е предвидено друго, прилага се Кодексът на труда.

Раздел IV

Съдии по вписванията

Чл. 507. (1) В районните съдилища има съдии по вписванията.

(2) Броят на съдиите по вписванията се определя от министъра на правосъдието.

(3) В районните съдилища, където няма съдия по вписванията или той е възпрепятстван да осъществява функциите си, те се изпълняват от районен съдия, за което се уведомява министърът на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието може да възложи на държавен съдебен изпълнител от същия съд да изпълнява функции на съдия по вписванията.

Чл. 508. (1) Съдията по вписванията:

1. разпорежда или отказва вписванията, отбелязванията или заличаванията в имотния регистър и се произнася за издаването на справки и удостоверения;

2. извършва нотариални и други действия, предвидени със закон.

(2) Съдия по вписванията може да извършва действия само в своя район.

Чл. 509. Съдията по вписванията се назначава от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Чл. 510. (1) Министърът на правосъдието насрочва конкурс за съдии по вписванията със заповед, с която се определя редът за провеждане на конкурса.

(2) Заповедта се обявява на общодостъпно място в сградата на районния съд, обнародва се в "Държавен вестник" и се публикува в един централен ежедневник и на страницата на Министерството на правосъдието в интернет в двумесечен срок преди датата за провеждане на конкурса.

(3) Заповедта по ал. 1 съдържа и:

1. брой на свободните длъжности за съдии по вписванията и районите на дейността им;

2. дата, час и място на провеждане на конкурса;

3. място и срок за приемане на конкурсните документи;

4. размер на държавната такса за участие в конкурса и сметка, по която тя се внася.

(4) Министерството на правосъдието събира държавна такса за конкурса в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 511. За участие в конкурс за съдии по вписванията могат да кандидатстват лица, които отговарят на изискванията по чл. 199.

Чл. 512. (1) Конкурсът за съдии по вписванията се състои от писмен и устен изпит.

(2) Конкурсът се провежда от комисия в състав - председател и двама членове, определени от министъра на правосъдието.

(3) Конкурсната комисия извършва класирането на кандидатите и в 7-дневен срок го изпраща на министъра на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието в двуседмичен срок от получаване на резултатите от класирането назначава кандидатите, издържали конкурса, по поредността на класирането до заемането на свободните места.

Чл. 513. (1) В случай че е налице единствен кандидат, който е работил като съдия по вписванията повече от 5 години, той се назначава на длъжност без конкурс.

(2) Алинея 1 не се прилага, когато на лицето е било наложено дисциплинарно наказание уволнение.

Чл. 514. Министърът на правосъдието по искане на съдия по вписванията, който е изпълнявал длъжността не по-малко от две години, може да го премести в друг районен съд след вземане мнението на председателите на съответните районни съдилища.

Чл. 515. (1) Съдията по вписванията е длъжен да пази професионална тайна за обстоятелствата, станали му известни във връзка с работата, и не може да ги използва за свое или чуждо облагодетелстване. Тези задължения се отнасят и за времето, в което съдията по вписванията не упражнява функциите си или дейността му е преустановена.

(2) Съдията по вписванията е длъжен да спазва професионалната етика, да опазва престижа на професията и да повишава квалификацията си.

(3) Министърът на правосъдието може да отправя препоръки в случаите, когато са констатирани пропуски в дейността на съдията по вписванията, които не представляват дисциплинарни нарушения.

Чл. 516. Съдията по вписванията се освобождава от длъжност от министъра на правосъдието:

1. при пенсиониране;

2. по собствено желание;

3. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;

5. при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения.

6. при наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност.

Чл. 517. (1) Министърът на правосъдието може да отстрани от длъжност съдия по вписванията, който е привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер.

(2) При прекратяване на наказателното производство или при постановяване на оправдателна присъда съдията по вписванията, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща трудовото възнаграждение за периода на отстраняване.

Чл. 518. (1) В службите по вписванията с повече от един съдия по вписванията единият от тях с доказани професионални качества се назначава от министъра на правосъдието за ръководител за срок 5 години с право на повторно назначаване. За ръководната длъжност, която изпълнява, лицето получава допълнително възнаграждение.

(2) При отсъствие на ръководителя той се замества от съдия по вписванията, определен от председателя на районния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 519. Когато длъжността не е заета или назначеният съдия по вписванията е възпрепятстван да я изпълнява и не може да бъде заместен от друг съдия по вписванията от същия съд, председателят на съответния окръжен съд или министърът на правосъдието може да командирова на негово място съдия по вписванията от друг съдебен район.

Чл. 520. (1) Възнаграждението на съдия по вписванията е 90 на сто от възнаграждението на съдия в районен съд.

(2) За доказана професионална квалификация и образцово изпълнение на служебните задължения след прослужени 6 години министърът на правосъдието може да определи на съдия по вписванията възнаграждение до размера на възнаграждението на съдия от окръжен съд по предложение на председателя на съответния съд.

Чл. 521. (1) На съдиите по вписванията се изплащат всяка година средства за облекло в размер на две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

(2) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдиите по вписванията и застраховането им срещу злополука при или по повод изпълнение на служебните им задължения се извършват за сметка на бюджета на съдебната власт.

(3) При прекратяване на трудовото правоотношение на съдиите по вписванията се изплаща обезщетение при условията по чл. 222.

Чл. 522. Доколкото в тази глава не е предвидено друго, прилага се Кодексът на труда.

Раздел V

Дисциплинарна отговорност на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията

Чл. 523. (1) На държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията се налага дисциплинарно наказание за извършено дисциплинарно нарушение.

(2) Дисциплинарно нарушение е виновно неизпълнение на служебните задължения, изразяващо се във:

1. системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони;

2. действие или бездействие, което неоправдано забавя производството;

3. действие или бездействие, което накърнява престижа на съдебната власт или на органа по назначаването;

4. неизпълнение на препоръки, отправени по реда на чл. 498, ал. 3 или чл. 515, ал. 3;

5. неизпълнение на други служебни задължения.

(3) Дисциплинарната отговорност се налага независимо от гражданската, административнонаказателната и наказателната отговорност, ако такава отговорност се предвижда.

Чл. 524. (1) Дисциплинарните наказания на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията са:

1. забележка;

2. намаляване на основното трудово възнаграждение от 10 до 20 на сто за срок от 6 месеца до една година;

3. предупреждение за уволнение;

4. уволнение.

(2) За едно и също дисциплинарно нарушение се налага само едно дисциплинарно наказание.

Чл. 525. При определяне на дисциплинарното наказание се вземат предвид тежестта на нарушението, формата на вината, обстоятелствата, при които е извършено нарушението, и поведението на нарушителя.

Чл. 526. (1) Дисциплинарно производство се образува със заповед на министъра на правосъдието в срок до 6 месеца от откриването, но не по-късно от три години от извършването на нарушението. След изтичането на тези срокове дисциплинарно производство не се образува.

(2) Дисциплинарното производство приключва в срок до три месеца от образуването му. Изтичането на срока не е основание за отпадане на отговорността.

(3) Когато нарушението се изразява в бездействие, сроковете по ал. 1 започват да текат от откриването му. При нарушение по чл. 523, ал. 2, т. 3 сроковете по ал. 1 започват да текат от публичното оповестяване на деянието.

(4) При дисциплинарно нарушение, което е и престъпление, установено с влязла в сила присъда или с влязло в сила определение за прекратяване на наказателното производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, сроковете по ал. 1 започват да текат от влизането в сила на присъдата или определението.

(5) Сроковете по ал. 1 не текат през времето, през което лицето е в законоустановен отпуск.

Чл. 527. Предложение за налагане на дисциплинарно наказание на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията може да се прави от председателя на съответния

окръжен или районен съд, както и от главния инспектор на Инспектората на министъра на правосъдието.

Чл. 528. (1) Дисциплинарно наказание на държавен съдебен изпълнител или на съдия по вписванията се налага от министъра на правосъдието. Преди налагане на наказанието министърът на правосъдието изслушва лицето или му предоставя възможност за представяне в 7-дневен срок на писмени обяснения или на възражения по направеното предложение.

(2) Когато привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не е било изслушано или не са му били искани писмените обяснения по ал. 1, съдът отменя наложеното дисциплинарно наказание, без да разглежда делото по същество, освен ако лицето е отказало да даде обяснения или да бъде изслушано.

(3) До влизането в сила на заповедта за налагане на дисциплинарно наказание не могат да се разгласяват факти и обстоятелства във връзка с дисциплинарното производство.

Чл. 529. Дисциплинарните наказания се налагат с мотивирана заповед на министъра на правосъдието.

Чл. 530. Дисциплинарното наказание се смята за наложено от деня на съобщаването на заповедта на министъра на правосъдието на лицето, привлечено към дисциплинарна отговорност.

Чл. 531. (1) Заповедта на министъра на правосъдието може да се обжалва от лицето, на което е наложено дисциплинарно наказание, и от вносителя на предложението пред съответния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Жалбата не спира изпълнението, освен ако административният съд реши друго.

(3) Жалбата се разглежда от съответния административен съд в двумесечен срок от постъпването в съда.

(4) Решението на съответния административен съд подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му пред тричленен състав на Върховния административен съд и се разглежда в двумесечен срок от постъпването на касационната жалба.

Чл. 532. (1) Дисциплинарното наказание, с изключение на уволнението, се заличава една година след изтърпяването му.

(2) Дисциплинарното наказание, с изключение на уволнението, може да се заличи от министъра на правосъдието и преди изтичането на срока по ал. 1, но не по-рано от 6 месеца след налагането му, ако лицето, на което е било наложено, не е извършило друго нарушение.

(3) Предсрочното заличаване на дисциплинарното наказание се извършва по инициатива на лицата, които са направили предложение за налагането му.

(4) Заличаването има действие занапред.

Чл. 533. Доколкото в този раздел няма особени правила, прилагат се правилата на Административнопроцесуалния кодекс.

Раздел VI

Инспекторат на министъра на правосъдието

Чл. 534. (1) Към министъра на правосъдието има инспекторат, който:

1. проверява дейността на държавните и частните съдебни изпълнители, на съдиите по вписванията, включително дейността по образуването, движението и приключването на изпълнителните дела, делата по вписванията и обобщава и анализира практиката по тези дела;

2. проверява дейността на длъжностните лица по регистрацията по Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел;

3. проверява и анализира дейността на нотариусите съвместно с инспектор-нотариуси;

4. подпомага министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по изготвяне на предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления, както и за изготвяне на становища по направени предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

5. осъществява текущ контрол за правилното организиране и провеждане на стажа за придобиване на юридическа правоспособност и участва в провеждането на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;

6. организира и координира наблюдението по прилагането на нормативните актове, свързани със съдебната система, и изготвя периодични доклади до министъра на правосъдието за обобщаване на резултатите от наблюдението;

7. проверява дейността на синдиците по Търговския закон;

8. извършва и други проверки, възложени от министъра на правосъдието.

(2) Проверките по ал. 1, т. 1 - 3 се извършват по план, утвърден от министъра на правосъдието.

(3) При извършване на проверки на дейността на съдебните изпълнители инспекторите от Инспектората на министъра на правосъдието могат да използват системата по чл. 581.

Чл. 535. Длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на инспекторите от Инспектората на министъра на правосъдието при изпълнение на функциите им и да им осигуряват достъп до материалите при спазване изискванията на Закона за защита на класифицираната информация и изискванията за защита на личните данни.

Чл. 536. (1) Инспекторатът на министъра на правосъдието се състои от инспектори, които се ръководят от главен инспектор.

(2) Главният инспектор и инспекторите се назначават от министъра на правосъдието въз основа на конкурс по Кодекса на труда.

(3) За главен инспектор може да се назначи лице, което има най-малко 10 години юридически стаж, а за инспектор - най-малко 5 години юридически стаж.

(4) Възнаграждението на главния инспектор е равно на възнаграждението на съдия в окръжен съд, а на инспекторите - на възнаграждението на съдия в районен съд.

Чл. 537. (1) При освобождаване от длъжност на главен инспектор или инспектор лицето се възстановява на длъжността, която е заемало до назначаването му, ако е работило в органите на съдебната власт.

(2) За възстановяването по ал. 1 лицето подава в 14-дневен срок от освобождаването му от длъжност молба до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет или до министъра на правосъдието - за държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията.

(3) Времето, прослужено като главен инспектор и инспектор в Инспектората към министъра на правосъдието, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1-5.

Чл. 538. За неуредените в този раздел въпроси за инспекторите в инспектората на министъра на правосъдието се прилага Кодексът на труда.

Раздел VII

Съдебна статистика. Информационни системи

Чл. 539. Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет в съответствие със Закона за статистиката предоставя на Националния статистически институт статистически данни за публикуване.

Чл. 540. Висшият съдебен съвет предоставя за публикуване на Министерството на правосъдието информацията по член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ, L 141/19 от 5 юни 2015 г.), както и данни относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и погасяване на задължения. Условията и редът за предоставяне на информацията се уреждат в наредба, издадена от Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието.

Чл. 541. (1) Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) е съвкупност от автоматизирани информационни системи и се състои от централна компонента (ядро) на системата, свързана със системи на съдебната и на изпълнителната власт, които обработват информация за събития и обекти и в цялост осъществяват единно информационно осигуряване на дейността по противодействие на престъпността.

(2) Органите на съдебната власт, Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция "Национална сигурност", Министерството на отбраната, Министерството на правосъдието и Министерството на финансите при спазване изискванията на ал. 3 създават, поддържат, използват и развиват ведомствени информационни системи, които са част от ЕИСПП, или обменят информация с нея.

(3) Органите по ал. 2 осигуряват от бюджетите си финансиране за създаване, поддържане, използване и развитие на ведомствените компоненти на ЕИСПП.

(4) Редът и начинът за изграждане, поддържане, използване и развитие на ЕИСПП, както и на взаимодействие на органите и институциите по ал. 2 за осигуряване функционирането на системата, се определят с наредба, издадена от Министерския съвет по предложение на министъра на правосъдието.

(5) Органите и институциите, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ЕИСПП, са длъжни да осигуряват информацията, необходима за функционирането на тази система.

Чл. 542. (1) Изграждането, поддържането, използването и развитието на ядрото на ЕИСПП се извършват от прокуратурата.

(2) Прокуратурата извършва изграждането и развитието на комуникационни компоненти за връзка на ядрото на ЕИСПП със свързаните ведомствени системи. Комуникационните компоненти се експлоатират и поддържат от ведомствата, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ядрото на ЕИСПП.

(3) Институциите, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ядрото на ЕИСПП, са длъжни да осигуряват информацията, необходима за функционирането на ЕИСПП.

Чл. 543. (1) Методическото ръководство на ЕИСПП се осъществява от Междуведомствен съвет.

(2) Съставът и дейността на Междуведомствения съвет се определят с наредбата по чл. 541, ал. 4.

Чл. 544. (1) Достъп до данните, които се съдържат в ЕИСПП, имат:

1. длъжностни лица, които по силата на закон осъществяват правомощия в наказателното производство и при изпълнение на наказанията;

2. лица с право на достъп от органите на съдебната власт и от министерствата по чл. 541, ал. 2;

3. лица, определени с решение на Междуведомствения съвет.

(2) Достъп до данните, които се съдържат в ЕИСПП, се предоставя на лица извън тези по ал. 1 след писмено съгласие на лицето, чиито данни са вписани в националната база данни на ЕИСПП.

(3) Към ядрото на ЕИСПП може да се разкрие контур за публичен достъп, който да съдържа данни, определени със закон.

(4) Достъп до извадка от данните, съдържащи се в ЕИСПП, която представлява обществена информация, се предоставя по реда и начина, определени с наредбата по чл. 541, ал. 4, освен ако в друг закон е предвиден специален ред за търсене, получаване и разпространяване на такава информация.

Чл. 545. (1) Информационното обслужване на дейностите в съдебната власт се извършва от Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет със съдействието на Министерството на финансите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството - чрез осигуряване на достъп на органите на съдебната власт до Националната база данни "Население", Националния статистически институт и Българския

институт за стандартизация, включително и чрез предоставяне на лични данни в електронен вид или чрез отдалечен достъп до база данни, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(2) Редът и начинът за осигуряване на съдействие по ал. 1 от Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез предоставяне на достъп до Национална база данни "Население" се определят с наредба на министъра на правосъдието и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 546. (1) При Министерството на правосъдието има Централно бюро за съдимост. Централното бюро за съдимост изпълнява задълженията на централен орган, който обменя информация с централните органи на други държави - членки на Европейския съюз, относно влезли в сила присъди на български и чужди граждани, вписани в регистрите за съдимост в съответствие с националното законодателство.

(2) Централното бюро за съдимост събира, съхранява и актуализира данните за съдимост по ал. 1, като обменя информация с бюрата за съдимост при районните съдилища и с централните органи на други държави - членки на Европейския съюз, както и със системи на Европейския съюз и на международни организации.

(3) За предаването и получаването по електронен път на информацията по ал. 1 Министерството на правосъдието използва Европейската информационна система за съдимост.

(4) Министерство на правосъдието създава и поддържа Централизирана автоматизирана информационна система „Съдебен статус“ с централна база данни, която се използва от бюрата за съдимост при районните съдилища и от Централното бюро съдимост при Министерство на правосъдието.

(5) За осъществяване на задълженията по ал. 1 и 4 Министерството на регионалното развитие и благоустройството осигурява отдалечен достъп в реално време на Министерството на правосъдието до Националната база данни „Население.“

(6) Функциите и организацията на дейността на Централното бюро за съдимост, поддържането и функционирането на Централизираната автоматизирана информационна система „Съдебен статус“, както и обменът на информация по ал. 2 се уреждат с наредбата по чл. 119, ал. 4.

(7) Личните данни, посочени в исканията и в отговорите на исканията за информация за съдимост, се обработват в съответствие с изискванията за защита на личните данни за целите и на основанията, за които са били поискани.

Раздел VIII

Охрана

Чл. 547. (1) Към министъра на правосъдието има Главна дирекция "Охрана", която осъществява дейността по охраната на органите на съдебната власт, на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, както и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление.

(2) Главна дирекция "Охрана" е юридическо лице със седалище София към министъра на правосъдието.

(3) Главна дирекция "Охрана":

1. организира и осъществява охраната на съдебните сгради и на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, както и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

2. осигурява реда в съдебните сгради и сигурността на органите на съдебната власт при осъществяване на техните правомощия, както и реда и сигурността в сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и в сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

3. осъществява охраната при провеждане на изпити, конкурси или избори, организирани от Министерство на правосъдието, Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет;

4. организира и осъществява охраната на съдии, прокурори и следователи – при условия и по ред, определени с инструкция на министъра на правосъдието, съгласувана с Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет;

5. оказва съдействие на органите на съдебната власт при призоваване на лица в случаите, когато се пречи за изпълняване на това задължение;

6. довежда принудително лица до орган на съдебната власт, когато това е постановено от орган на съдебната власт;

7. конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт и на територията на страната, когато това е предвидено в закон;

8. изпълнява разпореждания на прокурор за привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди с наложено наказание лишаване от свобода, като при необходимост търси съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи;

9. извършва проверки и контролира спазването на правилата и нормите за охраната и безопасността при проектиране, строителство и експлоатация на сгради на съдебната власт, както и при строителство и експлоатация на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

10. извършва съгласуване на проекти и дава становища за въвеждане в експлоатация на сгради на съдебната власт по отношение на охраната и безопасността;

11. изгражда и поддържа за нуждите на своята дейност информационни фондове, в които събира, обработва, съхранява и използва информация, придобита при или по повод изпълнение на функциите й;

12. получава от Министерството на вътрешните работи информация, свързана с изпълнението на функциите й.

(4) При извършване на дейностите по ал. 3, т. 1 – 9 Главна дирекция "Охрана" осъществява необходимото взаимодействие с административните ръководители на органите на съдебната власт, Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет и с изпълнителния директор на Агенцията по вписванията.

(5) Правилата и нормите за безопасност и охрана при проектиране, строителство, реконструкция, основно обновяване, ремонт, преустройство и експлоатация на сградите на органите на съдебната власт, както и на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление, се определят с наредба на министъра на правосъдието, съгласувана с министъра на регионалното развитие и благоустройството и с Висшия съдебен съвет.

(6) Видът на информацията по ал. 3, т. 11 и редът за предоставянето ѝ се определят с наредба, издадена съвместно от министъра на правосъдието и министъра на вътрешните работи.

(7) Устройството и дейността на Главна дирекция "Охрана" се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.

(8) Организацията и редът за осъществяване на конвойната дейност се определят с инструкция на министъра на правосъдието.

(9) Редът за охраната на мероприятията по ал. 3, т. 3, организирани от Висш съдебен съвет, съответно Висши прокурорски съвет се осъществява съгласно писмено споразумение между Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет и Главна дирекция „Охрана“.“

(10) Разходите за осъществяване на охраната по ал. 3, т. 3 са за сметка на бюджета на институцията, организираща мероприятието.

Чл. 548. При изпълнение на правомощията си служителите на Главна дирекция "Охрана" са длъжни да зачитат достойнството на гражданите и техните права и законни интереси.

Чл. 549. (1) Личният състав на Главна дирекция "Охрана" при осъществяване на функциите по чл. 547, ал. 3 има правата и задълженията по чл. 64, ал. 1, 2, 4 и 5, чл. 65, 66, 70, чл. 72 – 74, чл. 76, 80, 91 и чл. 81 – в случаите по чл. 70, ал. 1, т. 1, 4 и 5, чл. 85, 86, чл. 87, ал. 1, 2, 5 – 7 и чл. 100 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по Указ № 904 за борба с дребното хулиганство.

(2) По отношение на личния състав на Главна дирекция "Охрана" се прилагат разпоредбите на част трета, глави седма – дванадесета от Закона за Министерството на вътрешните работи.

(3) Условията и редът за формиране и изплащане на допълнителното възнаграждение за постигнати резултати в служебната дейност на служителите в Главна дирекция "Охрана" и териториалните ѝ звена се определят с наредба на министъра на правосъдието.

Чл. 550. Гражданите и длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на служителите на Главна дирекция "Охрана" при изпълнение на техните задължения, включително да им предоставят сведения и документи при опазване на държавната, служебната и търговската тайна и на личната информация.

Глава двадесет и първа

ВЕЩИ ЛИЦА И ПРЕВОДАЧИ

Чл. 551. (1) Вещото лице извършва експертизи.

(2) Всички държавни органи, юридически лица и граждани, при които се намират материали, необходими за експертизата, са длъжни да осигурят достъп на вещото лице до тях съобразно нивото на достъп до класифицирана информация, което то притежава, както и да окажат необходимото съдействие за изпълнение на задачите на експертизата.

Чл. 552. В гражданското, наказателното или административното производство се назначава преводач, когато това е предвидено в закон.

Чл. 553. (1) Вещо лице се назначава от органа, който възлага експертизата, от съответния списък на специалисти, утвърдени за вещи лица. За преводач се назначава лице от съответния списък на специалистите, утвърдени за преводачи.

(2) При необходимост за вещо лице или преводач може да се назначи и специалист, който не е включен в съответния списък.

(3) При сложност или комплексност на изследването органът може да назначи и повече от едно вещо лице.

(4) При изпълнение на функциите си вещото лице се легитимира с удостоверение, издадено от органа, назначил експертизата.

Чл. 554. Не може да се назначи за извършване на експертиза вещо лице или за преводач, лице, което е заинтересовано от изхода на производството или има с някоя от страните по делото отношения, които пораждат основателни съмнения в неговата безпристрастност.

Чл. 555. (1) За всеки съдебен район на окръжен и на административен съд се съставят списъци на специалистите, утвърдени за вещи лица и за преводачи.

(2) Върховният касационен съд, Върховният административен съд, Върховната прокуратура и Националната следствена служба при необходимост утвърждават отделни списъци за нуждите на своята дейност.

(3) Когато нуждите на съответния орган на съдебната власт налагат това, той може да назначи вещо лице или преводач от списъците на други съдебни райони.

(4) Списъците по ал. 1 и 2 са публични.

Чл. 556. (1) Предложения за включване на специалисти в списъците на вещи лица и преводачи правят министерства, ведомства, учреждения, общини, съсловни и други организации и научни институти.

(2) Предложение за включване в списъците на вещи лица и преводачи могат да правят лично и самите специалисти.

(3) Предложенията за включване в списъците по чл. 555, ал. 1 се правят до председателя на съответния съд.

(4) Предложенията за включване в списъците по чл. 555, ал. 2 се правят до всеки административен ръководител на съответния орган на съдебната власт.

Чл. 557. (1) В предложенията се вписват трите имена на специалиста, домашният му адрес, телефон за връзка и данни за неговото образование, специалност, месторабота, заеманата длъжност, продължителността на трудовия му стаж, стажът му като вещо лице или преводач и допълнителната квалификация.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват със съответните документи, които се прилагат към предложението.

Чл. 558. (1) Списъците по чл. 555, ал. 1 се утвърждават от комисия в състав: председателят на апелативния съд или определен от него съдия, апелативният прокурор или определен от него прокурор, председателят на окръжния съд, окръжният прокурор и председателят на административния съд.

(2) Списъците по чл. 555, ал. 2 се утвърждават от комисия в състав: председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор.

(3) Утвърдените списъци се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в "Държавен вестник" и за публикуване в интернет.

Чл. 559. (1) Предложения за изменение и допълнение на утвърдените списъци на вещи лица и преводачи се правят до края на септември на съответната календарна година.

(2) До края на октомври комисиите по чл. 558 актуализират списъците.

(3) До 15 ноември списъците се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в "Държавен вестник" и за публикуване в интернет.

(4) Промени в списъците могат да се правят и през текущата година.

Чл. 560. Към Министерството на правосъдието се създава Информационна система "Единен регистър на вещите лица", която съдържа данните, вписани в списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица по чл. 555. Данните се въвеждат в регистъра по разпореждане на съответните административни ръководители в органите на съдебната власт незабавно след утвърждаването на списъците.

Чл. 561. (1) Министърът на правосъдието, съгласувано с Висшия съдебен съвет, издава наредба за:

1. реда и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица;

2. условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за вещи лица;

3. условията и реда за определяне възнагражденията на вещите лица;

4. правото на достъп до информационната система по чл. 560 и данните, които се въвеждат в нея.

(2) Министърът на правосъдието съгласувано с Висшия съдебен съвет издава наредба за:

1. реда и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за преводачи;

2. условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за преводачи;

3. условията и реда за определяне възнагражденията на преводачите.

(3) Наредбите по ал. 1 и 2 се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 562. Условията и редът за извършването на съдебномедицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологичните експертизи, включително и за заплащането на разходите на лечебните заведения, се определят с наредба, издадена от министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи и министъра на здравеопазването, съгласувано с Висшия съдебен съвет.

Глава двадесет и втора

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ ИЗЯВЛЕНИЯ И ПРОЦЕСУАЛНИ ДЕЙСТВИЯ В ЕЛЕКТРОННА ФОРМА

Раздел I

Общи правила

Чл. 563. (1) Органите на съдебната власт издават актове, извършват удостоверителни изявления и други процесуални действия, за които е предвидена писмена форма, само в електронна форма.

(2) Органите на съдебната власт могат да извършват всички други процесуални действия с помощта на електронни средства, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им само по друг начин.

(3) Актовете и изявленията по ал. 1 се подписват с квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014. Квалифицираните електронни подписи на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители съдържат уникален служебен идентификатор, различен от единния им граждански номер и номера им на документ за самоличност. Член 37, ал. 2 от Закона за електронното управление се прилага съответно.

(4) Органите на съдебната власт извършват действията и издават актовете по ал. 1 по изключение на хартиен носител, когато това е:

1. обективно невъзможно да стане в електронна форма поради мястото на извършването им, участниците или други особени обстоятелства от техническо естество, или

2. предвидено в закон.

Чл. 564. (1) Информационните системи, разработени за органите на съдебната власт, се използват от тях след одобрение от Висшия съдебен съвет, съответно Висшия

прокурорски съвет съгласувано с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление.

(2) Съгласуването по ал. 1 с министъра на електронното управление е публично и се осъществява на два етапа:

1. предварително, по реда на чл. 58б от Закона за електронното управление;

2. при внедряване на системата, като съгласуването включва представяне на:

а) изходния код на системата;

б) докладите за приемането на системата;

в) извършените тестове за мрежова и информационна сигурност, свързани с използването на системата.

(3) При проектирането, изработването и закупуването на информационни системи се прилагат съответно чл. 6, 56 – 58б, а във връзка с тях и чл. 59 – 65 от Закона за електронното управление.

(4) Органите на съдебната власт използват единна система за случайно разпределение по чл. 10 и чл. 151, ал. 5. Случайността на разпределението трябва да може да бъде публично доказана с криптографски средства, определени с наредба на министъра на правосъдието съгласувано с министъра на електронното управление.

(5) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет, съгласувано с министъра на електронното управление, възлага извършване на одит на мрежовата и информационната сигурност на системите, включително по ал. 4, веднъж годишно и представя докладите от проведения одит на министъра на правосъдието и на министъра на електронното управление.

Чл. 565. (1) Висшият съдебен съвет след съгласуване с Висшия прокурорски съвет и с министъра на правосъдието изгражда и поддържа единен портал за електронно правосъдие.

(2) Единният портал за електронно правосъдие е информационна система, чрез която се осигурява удобна и достъпна възможност, включително за лица с увреждания, за:

1. заявяване на извършването на удостоверителни изявления в електронна форма;

2. извършване на процесуални действия в електронна форма;

3. връчване на съобщения, призовки и приложенията към тях;

4. достъп до поддържаните от органите на съдебната власт електронни дела и публични регистри, дневници и списъци;

5. достъп на съдебните изпълнители до издадените изпълнителни листове по дела в информационните системи, одобрени от Висшия съдебен съвет, заповеди за изпълнение по чл. 417, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс, до документите, въз основа на които те са издадени, както и възможност да подават информация за образуване, прекратяване, приключване на изпълнителните дела и за събраните суми по изпълнителните дела.

(3) Чрез единния портал за електронно правосъдие се осигурява свободен и публичен достъп до протоколите и статистиката за случайния подбор при разпределението на делата, както и по всяко съдебно дело до актовете по чл. 97 и информация за хода му, освен ако друго е предвидено в закон или друг нормативен акт.

(4) Висшият съдебен съвет поддържа на интернет страницата си актуална консолидирана редакция на наредбата по чл. 568 и предоставя достъп до нея чрез единния портал за електронно правосъдие.

(5) Чрез единния портал за електронно правосъдие може да се осигурява достъп и до друга информация и функционалности.

Чл. 566. (1) Органите на съдебната власт поддържат интернет страници в рамките на единния портал за електронно правосъдие.

(2) Органите на съдебната власт осигуряват свободно и безплатно информация на интернет страниците си и на видни места в сградите си относно възможността за извършване на процесуални действия в електронна форма в единния портал за електронно правосъдие.

Чл. 567. Органите на съдебната власт предоставят чрез интернет страниците си безпрепятствен, безплатен, пряк и постоянен електронен достъп до следната информация:

1. наименование на органа на съдебната власт;

2. адрес на органа на съдебната власт;

3. данни за кореспонденция, включително телефон и електронен адрес;

4. телефон, на който лицата могат да получат информация за начина на извършване на процесуалните действия в електронна форма и помощ за необходимите технически стъпки, които трябва да предприемат за това;

5. уникален идентификатор на органа на съдебната власт;

6. данни за банкови сметки и начини за плащане по електронен път на държавни такси, разноски и други задължения към органите на съдебната власт;

7. друга информация, предвидена в нормативен акт или в акт на Висшия съдебен съвет, съответно Висшия прокурорски съвет.

Чл. 568. Висшият съдебен съвет след съгласуване с Висшия прокурорски съвет, министъра на правосъдието и министъра на електронното управление издава наредба за процесуалните действия в електронна форма, с която определя:

1. изискванията към интернет страниците на органите на съдебната власт;

2. техническите изисквания за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма и начините за извършването им;

3. форматите и техническите изисквания, на които трябва да отговарят електронните документи, изпращани към и от органите на съдебната власт, както и начините за подаването им от гражданите и организациите, начините за идентификация и мерките за защита от компютърни вируси и програми за разстройване дейността на компютърни системи, узнаване, заличаване, изтриване или копиране на компютърни данни;

4. форматите на сканираните документи и на другите електронни доказателства, съхранявани по електронните дела;

5. начините за плащане по електронен път на държавни такси, разноски и други задължения към органите на съдебната власт;

6. техническите изисквания към потребителските, машинните и други интерфейси на информационните системи, използвани от органите на съдебната власт;

7. електронните адреси в единния портал за електронно правосъдие;

8. проверките и звената, чрез които се гарантира, че разработчиците и притежателите на интегрирани в информационните системи на органите на съдебната власт софтуерни модули не могат без разрешение да узнават обменяната чрез тях информация или да манипулират удостоверяваните данни;

9. воденето на публичен дневник за работоспособността на единния портал за електронно правосъдие, периодите на прекъсване и ограничение в работата му и проверката на подадените за това сигнали;

10. стандартите за автоматичен обмен на данни с единните централизирани информационни системи за съдилищата и за прокуратурата, както и воденето на публичен

списък на безплатните за органите на съдебната власт квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща по смисъла на чл. 3, точка 37 от Регламент (ЕС) № 910/2014, отговарящи на тези стандарти;

11. поддържането в единния портал за електронно правосъдие на публичен регистър на лицата, подлежащи на или заявили предварително желание за електронно връчване, и интеграцията му с единните централизирани информационни системи за съдилищата и за прокуратурата;

12. вътрешния ред за използването на електронен подпис и електронна идентификация от органите на съдебната власт;

13. реда за публичен достъп до информация за действащите и анулираните идентификатори по чл. 563, ал. 3;

14. реда за водене, съхраняване и достъп до електронните дела и начинът на съхраняване на доказателствата и доказателствените средства по делата, както и вътрешният оборот и съхраняването на друга информация, обработвана от съдебната администрация;

15. организацията по разглеждане на заповедните дела и съхранението на документите на хартиен носител по тях;

16. реда за водене на партидите по чл. 408, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс и реда за достъп на съдебните изпълнители и публичните изпълнители до актовете, въз основа на които са издадени изпълнителни листове;

17. реда за връчване от съдебните изпълнители и нотариусите през единния портал за електронно правосъдие;

18. поддържането на регистъра по чл. 49 от Закона за наследството и публичния достъп до съответната част от съдържанието му посредством единния портал за електронно правосъдие.

Чл. 569. (1) Участниците в производствата могат да извършват в електронна форма процесуални действия, за които закон изисква писмена форма.

(2) Органите на съдебната власт приемат действията по ал. 1, когато са:

1. спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;

2. спазени изискванията, установени с наредбата по чл. 568;

3. подписани с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква саморъчен подпис за валидността на определени изявления;

4. извършени чрез единния портал за електронно правосъдие;

(3) При извършването на процесуални действия в електронна форма органите на съдебната власт предварително информират лицето по ясен, разбираем и недвусмислен начин относно:

1. техническите стъпки по създаването на изявлението;

2. възможността за достъп до електронното дело;

3. техническите средства за установяване и отстраняване на грешки при въвеждането на информация, преди да бъде подадено изявлението;

4. възможността за получаване на възпроизведени на хартиен или технически носител копия и преписи от електронното дело.

(4) Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация, чрез средства за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по чл. 6, параграф 1 от

Регламент (ЕС) № 910/2014, както и по други начини, определени по реда на чл. 5, ал. 2 от Закона за електронното управление, когато това е предвидено в наредбата по чл. 568.

(5) При наличие на технологична възможност се извършва автоматизирана проверка за съответствие на извършеното действие с изискванията по ал. 2 и 4 и лицето се уведомява незабавно на посочения от него електронен адрес, ако е налице несъответствие.

(6) За всяко надлежно постъпило електронно изявление автоматично се изпраща потвърждение в електронна форма, което съдържа:

1. регистрационен номер;

2. име на адресата;

3. време на получаване на входящия електронен документ;

4. информация за достъп до електронния документ и до всички приложени към него документи, както и възможност за изтеглянето им с автоматично удостоверяване на съответствието им с постъпилите.

(7) Потвърждението се изпраща на електронния адрес за връчване на страната или процесуалния й представител.

Чл. 570. (1) Изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, се въвеждат в информационната система на органите на съдебната власт чрез снемане на електронен образ във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им, включително в текстова форма.

(2) Документите и информацията, представени на електронен носител, постъпили по електронен път или въведени в информационната система на органите на съдебната власт, се обработват и съхраняват по начин, гарантиращ защитата от грешки, подправяне и загуба.

(3) Пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания документ, както и на въведената електронна информация, се удостоверяват от служители, определени от административния ръководител на органа на съдебната власт. Удостоверяването се извършва чрез полагане на подпис на служителя върху хартиения носител, а на въведените електронни образи – чрез подписването им с електронен подпис на служителя. Удостоверените електронни образи имат значението на официално заверени преписи.

(4) Документите по ал. 1 се пазят до изтичане на срока за съхранение на делото.

(5) Висшия съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет осигурява технологичната и техническата възможност на органите на съдебната власт за извършване на действията по ал. 1 – 3.

Чл. 571. (1) При извършване на процесуално действие, което поставя началото на отделно производство, в информационната система на органа на съдебната власт се образува електронно дело.

(2) Електронното дело е съвкупност от свързани електронни записи в информационната система на органа на съдебната власт, която съдържа всички електронни документи и информация, създадени или предоставени от участниците в производството и органите на съдебната власт, както и данни за документите и доказателствата, съставени или представени на физически носител, техни електронни образи и други данни, обработвани от органа на съдебната власт във връзка с производството.

(3) Електронното дело съдържа информация, получена от съдебните изпълнители съгласно чл. 565, ал. 2, т. 5, като интеграцията между Единния портал за електронно правосъдие и информационните системи, одобрени от Висшия съдебен съвет, осигурява възможност за съответния обмен на информация.

(4) Органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат, автоматичен и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. Ограниченията за опазване на защитена от закона тайна не трябва да надхвърлят минимално необходимото. Отказът за предоставяне на достъп подлежи на обжалване пред съдия от горестоящия съд, съответно прокурор от горестоящата прокуратура, чийто акт е окончателен.

(5) Органите на съдебната власт осигуряват чрез определени служители от администрациите им съдействие на лицата, които поискат да осъществят достъп до електронните дела.

(6) Органите на съдебната власт осигуряват поддържането и съхранението на електронните дела по начин, който не позволява случайното или незаконното унищожаване на данни от тях и не допуска неправомерен достъп, изменение или разпространение. За всяко електронно дело се съхранява информация за лицата и електронните адреси, от които делото е достъпно, времето за достъп, както и извършените по делото действия в информационната система на органите на съдебната власт.

(7) Цялото или част от електронното дело може да се възпроизвежда в необходимия брой документи на хартиен носител със значението на официални преписи след заверка от служител, овластен от административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. За възпроизвеждането се събира такса като за препис.

(8) По искане на лицата, които имат право на достъп до делото, органите на съдебната власт им предоставят незаверено копие на цялото или на част от електронното дело, възпроизведено на хартиен носител или на технически носител, осигурен от лицето или от органа. За възпроизвеждането се събира такса като за фотокопие, съответно за носителя.

(9) Такса по ал. 7 и 8 не се дължи в случаите на освобождаване по чл. 83 от Гражданския процесуален кодекс, както и в други случаи, предвидени в закон.

(10) Органите на съдебната власт не могат да се позовават на актове и документи, които не са били налични в електронното дело със съответното съдържание към момента на започване на сроковете за процесуалните действия на участник в производството, както и на доказателства по ал. 11, т. 1, които не са били надлежно отбелязани в електронното дело. Това правило не се прилага, когато актовете, документите и доказателствата са били предявени или връчени по време на процесуално действие, на което участникът е присъствал или е могъл да присъства, и сроковете започват от това процесуално действие.

(11) Органите на съдебната власт осигуряват съхраняването на доказателствата и документите на материалния носител, на който са представени. Те водят и предоставят достъп на страните и заинтересованите лица до преписка на физически носител, която съдържа:

1. доказателствата, които поради естеството си не могат да се преобразуват в електронна форма по реда на чл. 570, ал. 1;

2. документите по чл. 563, ал. 4 и чл. 570, ал. 4.

Раздел II
Обмен на електронни дела и документи

Чл. 572. (1) Органите на съдебната власт обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условия на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(2) Органите на съдебната власт са длъжни да използват единни стандарти и правила, определени в наредбата по чл. 568, установяващи технологични и функционални параметри, които се поддържат от информационните им системи за постигане на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(3) Изискванията за оперативна съвместимост и информационна сигурност, включително изискванията за интерфейси, стандарти за обмен, формати на предаваните електронни документи и начинът на обмен, се определят с наредбата по чл. 568.

Чл. 573. (1) Органите на съдебната власт обменят автоматизирано и по електронен път електронни документи с лицата, осъществяващи публични функции, с организациите, предоставящи обществени услуги, и с административните органи съгласно Закона за електронното управление.

(2) Лицата, организациите и административните органи по ал. 1 са длъжни да предоставят вътрешни електронни административни услуги на органите на съдебната власт.

(3) Правилата относно оперативната съвместимост и сигурния обмен на електронни документи по ал. 1 и 2 се определят с наредбата по чл. 568.

Чл. 574. (1) Държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, организациите, предоставящи обществени услуги, включително банките, и възложителите на обществени поръчки не могат да изискват заверени преписи на хартиен носител от актове и удостоверителни изявления, за които им е осигурен достъп в единния портал за електронно правосъдие, включително чрез препратка към уникален адрес за уеб достъп.

(2) Лицата, които имат право на достъп до делото, получават препратки по ал. 1 за избрани от тях актове. Органите на съдебната власт осигуряват автоматичното генериране на препратките в удобен за отпечатване и възприемане с технически средства формат.

Раздел III
Регистър на актовете на съдилищата

Чл. 575. (1) Регистърът на актовете на съдилищата, наричан по-нататък „регистърът“, е електронна база данни, съдържаща актовете, които слагат край на производството пред съответната инстанция или подлежат на самостоятелно обжалване.

(2) Регистърът е част от единната информационна система на съдилищата и се води и съхранява по начин, който гарантира целостта, достъпността и сигурността на съдържащата се в него информация.

Чл. 576. (1) В регистъра се обявяват актове и се правят други отбелязвания в предвидените от закона случаи.

(2) Всеки съд незабавно обявява актовете си в регистъра.

(3) Когато публикуването може да разкрие защитена от закон тайна или да застраши други законни интереси, актовете и мотивите към тях се публикуват с ограничен достъп,

със забавяне, частично, а когато това не е достатъчно да защити тайната или интересите – не се публикуват.

Чл. 577. При обявяване на последващ акт, който е свързан с предходен акт на същия орган, връзката между двата акта се отразява в регистъра.

Чл. 578. Обявяването се извършва чрез последователното въвеждане в регистъра на съдържащите се в съответния акт данни.

Чл. 579. (1) Достъп до обявените в регистъра актове имат участниците в производството, оправомощени от тях или по закон лица.

(2) Чрез единния портал за електронно правосъдие се осъществява и публичен, свободен, безплатен, незабавен и постоянен достъп до обявените в регистъра актове при спазване на условията по чл. 97.

Чл. 580. Висшият съдебен съвет, съгласувано с министъра на правосъдието приема наредба, с която определя реда за воденето, съхраняването и достъпа до регистъра, актовете и мерките за защита по чл. 97 и 576, ал. 3.

Раздел IV
Информационна система на съдебното изпълнение

Чл. 581. (1) Министерството на правосъдието изгражда и поддържа информационна система на съдебното изпълнение. Правото на достъп до информационната система и данните, които се събират и въвеждат, се определя с наредба, издадена от министъра на правосъдието.

(2) Съдебните изпълнители са длъжни ежедневно да изпращат данни от входящия регистър, изходящия регистър, регистъра на заведените дела, съответно описната книга, и дневника на извършените действия до информационната система на съдебното изпълнение по ал. 1. Данните може да се подават автоматично от информационните системи, използвани от съответните съдебни изпълнители. Данните се подават по ред и във формат, определени с наредбата по ал. 1.

(3) Чрез информационната система на съдебното изпълнение по ал. 1 Министерството на правосъдието предоставя електронни административни услуги на участниците в изпълнителните производства при спазване на изискванията по Закона за електронното управление.

(4) Достъпът до информационната система по служебен път на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, е безплатен.

(5) На база на съдържащите се в информационната система по ал. 1 данни Министерството на правосъдието предоставя електронни административни услуги за извършване на справки по движението на изпълнителните дела по електронен път на лицата, които имат правно основание за достъп до информацията. Услугите се заявяват през електронния портал на Министерството на правосъдието. За предоставяне на услугите Министерството на правосъдието събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет.

Глава двадесет и трета

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 582. (1) Ръководител на държавна или общинска администрация, на организация или работодател, който не разреши служебен отпуск на лице, призовано за участие като съдебен заседател, или препятства участието му в съдебно производство, се наказва с глоба от 300 до 600 лв.

(2) Глобата се налага от председателя на съда и може да се отмени по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 583. (1) Който не изпълни разпореждане на съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията, дадено по съответния ред въз основа на този закон, се наказва с глоба от 50 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Глобата се налага с разпореждане или постановление, след като на лицето се предостави възможност да даде обяснение във връзка с нарушението.

(3) Наложилият наказанието съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията може да отмени или да намали глобата по жалба на наказаното лице, подадена в 7-дневен срок от съобщението.

(4) Решението или постановлението по жалбата подлежи на обжалване по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 584. Който не изпълни разпореждане на служител в Главна дирекция "Охрана" на Министерството на правосъдието, дадено при изпълнение на функциите му, се наказва с глоба от 50 до 2000 лв.

Чл. 585. Ръководителите на държавните органи и на юридическите лица, както и гражданите, които виновно не са изпълнили задълженията, предвидени в чл. 550, се наказват с глоба от 200 до 3000 лв.

Чл. 586. (1) Актът за установяване на нарушението по чл. 584 или 585 се съставя от служител в Главна дирекция "Охрана".

(2) Наказателното постановление се издава от министъра на правосъдието или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 587. (1) Съдия, прокурор или следовател, който не подаде в срок декларация по чл. 399, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 300 до 3000 лв.

(2) Който не подаде в срок декларация по чл. 401, ал. 1, т. 3 или 4, се наказва с глоба в размер от 300 до 3000 лв.

(3) Когато нарушенията са извършени повторно, глобата е в размер от 600 до 6000 лв.

Чл. 588. (1) При установено несъответствие по чл. 406, ал. 3 се налага глоба в размер от 500 до 5000 лв., освен ако за извършеното не е предвидено по-тежко наказание.

(2) Когато нарушението е извършено повторно, глобата е в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 589. (1) Който не изпълни задължение по чл. 414, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 3000 до 6000 лв.

(2) Когато нарушението е извършено повторно, глобата е в размер от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 590. За нарушение на задължение по чл. 403, ал. 2 – 7 на виновните длъжностни лица се налага глоба от 1000 до 5000 лв., ако извършеното не съставлява престъпление.

Чл. 591. (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 587, чл. 588, чл. 589 и чл. 408г се съставят от определени от главния инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет лица.

(2) Наказателните постановления се издават от главния инспектор или от оправомощени от него инспектори.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 592. Приходите от глоби, наложени с наказателни постановления по този закон, постъпват по бюджета на съдебната власт.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Електронен адрес“ е идентифицируема чрез общоприет стандарт информационна система за получаване на електронни изявления.

2. „Електронен документ“ е електронен документ по смисъла на чл. 3, параграф 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.).

3. „Свързани лица“ са:

а) съпрузите или лицата, които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, роднините по права линия, по съребрена линия – до четвърта степен включително, и по сватовство – до втора степен включително;

б) физически и юридически лица, с които съдията, прокурорът или следователят се намира в икономически или политически зависимости, които пораждат основателни съмнения в неговата безпристрастност и обективност.

4. „Трайно ползване“ е ползване на чужда вещ за задоволяване на нужди на ползвателя или на лицата по чл. 400, ал. 4, което продължава повече от три месеца в рамките на една календарна година.

5. „Фактическа раздяла“ е състояние, при което съпрузите не живеят заедно и нямат общо домакинство.

6. „Фактическо съжителство на съпружески начала“ е доброволно съвместно съжителство на съпружески начала на две пълнолетни лица, по отношение на които не съществува родство, представляващо пречка за встъпване в брак, което е продължило повече от две години и при което лицата се грижат един за друг и за общо домакинство.

7. „Достатъчно данни“ са данни, от които може да се направи основателно предположение за конфликт на интереси, нарушение на основните принципи за поведение, уредени в Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, или несъответствие между декларираните обстоятелства и събраната информация.

8. „Повторно“ е нарушението, извършено в двугодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление или на решението на съда, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

9. „Контролната дейност в прокуратурата“ се осъществява посредством:

а) комплексна ревизия, която установява цялостната дейност на отделна прокуратура или на Националната следствена служба;

б) тематична ревизия, която установява работата на отделна прокуратура по дадено направление или за определен период и цялостната работа на следствен отдел при окръжна прокуратура;

в) проверка, която има за предмет конкретни обстоятелства от административно-управленски характер, сигнал за дисциплинарно нарушение, работата на конкретен прокурор или следовател, работата на прокурор или следовател по определена категория дела или дадено дело, спазване на трудовата дисциплина и други конкретни обстоятелства.

10. „Обществена информация“ е информацията по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация.

11. „Система за случайно разпределение“ е компютърна програма или обособена част от нея, чрез която се извършва случаен подбор чрез равномерно електронно разпределение и която може да бъде използвана чрез потребителски или чрез приложно-програмен интерфейс.

12. „Програмен формат на бюджет“ е понятие по смисъла на § 1, т. 30 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси.

13. „Най-старши присъстващ член“ е този, който има най-продължителен стаж в органите на съдебната власт. При еднаква продължителност се взима предвид общият юридически стаж.

14. „Партийно неутрално“ е лице, което през последните пет години, считано към момента му на избор за член на Висшия съдебен съвет или Висшия прокурорски съвет не е било:

а) член на ръководен или контролен орган на политическа партия или коалиция;

б) кандидат за народен представител, президент и вицепрезидент, за орган на местно самоуправление или за член на Европейския парламент от Република България на политическа партия или коалиция, както и не е заемало посочените длъжности;

в) член на Министерския съвет.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. - бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. - бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г., бр. 11, 86, 103, 109 и 110 от 2020 г., бр. 16 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. - бр. 41 от 2021 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2021 г. - бр. 43 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г., бр. 15, 24 и 32 от 2022 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. - бр. 56 от 2022 г.; изм., бр. 62 от 2022 г.; бр. 11, 48, 66, 69, 84, 86 и 108 от 2023 г. и бр. 18 от 2024 г.) се отменя.

§ 3. (1) Изборите за членове на Висшия съдебен съвет и на Висшия прокурорски съвет за 2024 г. се произвеждат в срок от три месеца след влизане в сила на закона.

(2) Изборите се произвеждат по правилата на глава втора, раздел III и IV, като предвидените в тях 2-месечни и 14-дневни срокове подлежат на съкращаване от Висшия съдебен съвет, Висшия прокурорски съвет и Народното събрание, но с не повече от 1 месец, съответно - 7 дни.

(3) Прекият избор на членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет от съдиите, прокурорите и следователите се произвежда чрез електронно дистанционно гласуване, в случай че преди избора Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет одобри и внедри система, която да гарантира тайната на гласуването и свободното волеизявление. Одобряването и внедряването на системата се съгласува с министъра на електронното управление и министъра на правосъдието.

(4) Съдийската и прокурорската колегия на досегашния Висш съдебен съвет при осъществяване на функциите им съответно на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет по § 23, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.) приемат правила за произвеждането на избори на членове на Висшия съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет за 2024 г. в едномесечен срок от влизане на закона в сила.

§ 4. (1) Новоизбраният Висш съдебен съвет, съответно Висш прокурорски съвет се смята за конституиран, след като са избрани членове, които заедно с членовете му по право образуват две трети от неговия състав.

(2) Дейността на досегашния Висш съдебен съвет се прекратява с конституирането на новоизбрания Висш съдебен съвет, съответно на Висшия прокурорски съвет по реда на този закон.

§ 5. (1) Изборен член на досегашния Висш съдебен съвет, подал молба до Висшия съдебен съвет, съответно до Висшия прокурорски съвет в 14-дневен срок от влизане в сила на този закон, се възстановява на заеманата преди избора длъжност на съдия, прокурор или следовател.

(2) В едномесечен срок след възстановяването на длъжността по ал. 1 членовете на досегашния Висш съдебен съвет получават оценка за дейността си по методика, приета от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването му като член на досегашния Висш съдебен съвет

(3) Времето, през което лицето е изпълнявало длъжност член на Висшия съдебен съвет преди влизането в сила на този закон, се зачита за стаж по чл. 201, ал. 1 – 5.

(4) Оценката по ал. 2, получена преди влизането в сила на този закон, е част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването му като член на Висшия съдебен съвет.

§ 6. (1) До избирането на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет се прилага § 10, т. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (ДВ, бр. 18 от 2024 г.).

(2) До избирането на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет съдийската и прокурорската колегия на досегашния Висш съдебен съвет при осъществяване на функциите им съответно на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет по § 23, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.) в рамките на общоутвърдените разходи извършват преразпределение на утвърдените по чл. 2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. показатели на бюджета на съдебната власт за 2024 г. в съответствие с правомощията им по ал. 1.

(3) С избора на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет правата и задълженията на съдийската и прокурорската колегии на досегашния Висш съдебен съвет, изпълняващи функциите на Висш съдебен съвет и на Висш прокурорски съвет, по сключените договори преминават съответно към Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет. Всички права и задължения по договорите, свързани с управлението и ползването на недвижимите имоти на съдебната власт, сключени от пленума на Висшия съдебен съвет до влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.), преминават към Висшия съдебен съвет.

§ 7. (1) Главният инспектор и инспекторите от Инспектората към досегашния Висш съдебен съвет, подали молба до Висшия съдебен съвет или до Висшия прокурорски съвет се възстановяват на заеманата преди избора длъжност съдия, прокурор или следовател, като

се запазва придобития преди избора им ранг. Висшия съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет се произнасят в 14-дневен срок от датата на подаване на молбата.

(2) В едномесечен срок след възстановяването на длъжността по ал. 1 главният инспектор и инспекторите получават оценка за дейността си от Висшия съдебен съвет, съответно от Висшия прокурорски съвет по методики, приети от Висшия съдебен съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет, и от Висшия прокурорски съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването им като главен инспектор и инспектор.

§ 8. Стажът и рангът, придобит във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, се зачита за стаж и ранг на прокурор във Върховната прокуратура.

§ 9. (1) За стаж като съдия по чл. 201, ал. 1 - 5 се зачита и стажът, прослужен като арбитър по отменения Закон за държавния арбитраж.

(2) За стаж като съдия по чл. 201, ал. 1 - 5 се зачита и стажът на заварените съдии, определени от Република България в международен съд, създаден въз основа на международен договор, по който Република България е страна, или в рамките на международна организация, на която Република България е член.

§ 10. За трудов стаж се зачита стажът като съдебен кандидат или стажант-юрист, когато той е проведен след полагане на държавни изпити за придобиване на висше образование по специалността "Право".

§ 11. Допълнителното възнаграждение за продължителна работа на съдиите, прокурорите и следователите, което до влизането в сила на закона надвишава 40 на сто, се запазва в определения размер и не може да се увеличава.

§12. Насрочените до влизането в сила на закона конкурси за съдии, прокурори и следователи се провеждат по досегашния ред.

§ 13. Неприключилите до влизането в сила на закона дисциплинарни производства се разглеждат по досегашния ред.

§ 14. (1) Неприключените до влизането в сила на този закон процедури за атестиране се приключват по досегашния ред.

(2) Проведените до влизането в сила на този закон процедури по атестиране и приетите атестации запазват действието си.

§ 15. Неприключилите до влизането на този закон в сила производства пред Върховния административен съд по жалби срещу решения на Висшия съдебен съвет се довършват по досегашния ред.

§ 16. (1) За командированите по досегашния ред съдии, прокурори и следователи срокът по чл. 324 и чл. 334 започва да тече считано от влизане на закона в сила.

(2) Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет създават регистъра по чл. 335 в срок от два месеца от влизане на закона в сила.

§ 17. (1) Предоставените до влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2023 г.) имоти и части от

имоти на Висшия съдебен съвет за нуждите на органите на съдебната власт, Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието и Инспектората към Висшия съдебен съвет остават в управление на Висшия съдебен съвет и продължават да се ползват от съдилищата, прокуратурите, Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието и Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(2) Областните управители отразяват промените в актовете за държавна собственост за всички имоти на съдебната власт или съставят актове за държавна собственост за такива имоти.

§ 18. (1) Подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането и въз основа на отменения Закон за съдебната власт и отменения чл. 102г от Гражданския процесуален кодекс, се прилагат до издаването на съответните нови подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

(2) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат или издават до шест месеца от конституирането на Висшия съдебен съвет, съответно от конституирането на Висшия прокурорски съвет.

§ 19. (1) Образуваните до 30 юни 2021 г. първоинстанционни съдебни дела се приключват на хартиен носител във всички инстанции.

(2) По делата по ал. 1 може да се извършват процесуални действия в електронна форма от участниците в производствата. Актовете и удостоверителните изявления на органите на съдебната власт могат да се издават в електронна форма, когато Висшият съдебен съвет, съответно Висшият прокурорски съвет е осигурил технологична възможност за това. Всички постъпили или създадени електронни документи се възпроизвеждат по реда на чл. 571, ал. 7, изр. 1 и се прилагат по делото заедно с резултата от проверката на квалифицираните електронни подписи.

(3) Когато орган на съдебната власт е снел електронен образ на висящи или приключени дела по ал. 1, съответният орган може да предоставя достъп до тях само за справочни цели.

§ 20. (1) Образуваните първоинстанционни съдебни дела в периода от 1 юли 2021 г. до 1 януари 2025 г. може да се водят едновременно в електронна форма и на хартиен носител до приключването им във всички съдебни инстанции.

(2) По делата по ал. 1 всички подадени по електронен път документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт в електронна форма се възпроизвеждат и заверяват на хартиен носител по реда и със значението по чл. 571, ал. 7, изр. 1 и се прилагат към делото. По делата по ал. 1 всички подадени документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт на хартиен носител се възпроизвеждат в електронна форма по реда и със значението на чл. 570, ал. 1 и се прилагат към електронното дело.

(3) Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени в електронна форма, се възпроизвеждат като копия по делото на хартиен носител. Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени на хартиен носител, се възпроизвеждат в електронна форма.

(4) Органите на съдебната власт осигуряват пълното и точно съответствие между делото на хартиен носител и електронното дело чрез използваните информационни системи.

(5) Висшият съдебен съвет осигурява нужните технически условия за изпълнение от съдилищата на задължението по чл. 571, ал. 3, изр. първо за достъпа до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им, в срок до 1 октомври 2025 г.

(6) Висшият съдебен съвет осигурява свързаност между Единната информационна система на съдилищата и Единната деловодна информационна система в срок до 1 септември 2024 г.“

§ 21. Извършените до влизането в сила на този закон процесуални действия и изявления от участниците в съдебното производство и извършените процесуални действия и издадените актове от органите на съдебната власт в електронна форма или на хартиен носител са валидни.

§ 22. В Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 30 от 2006 г.; изм., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 94 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 100 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г., бр. 104 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 74 от 2016 г., бр. 13, 58, 63, 85 и 103 от 2017 г., бр. 42 и 77 от 2018 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 36 от 2019 г.; изм., бр. 94 от 2019 г. и бр. 44 и 98 от 2020 г.; изм., бр. 9 и 15 от 2021 г.; бр. 102 от 2022 г. и изм. и доп. бр. 80 и 102 от 2023 г.) в чл. 137, ал. 2 думите „чл. 360е, ал. 1, т. 7 от Закона за съдебната власт“ се заменят с „чл. 38, ал. 2 и 4 от Гражданския процесуален кодекс“.

§ 23. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63 от 2008 г.; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83, 98 и 100 от 2019 г., бр. 68 и 98 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г., бр. 15, 62 и 102 от 2022 г. и бр. 11, 66, 80, 85 и 102 от 2023 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 38 се правят следните изменения:

а) в ал. 2, т. 2 се изменя така:

„2. квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, включена в списъка по чл. 568, т. 10 от Закона за съдебната власт.“

б) т. 3 се отменя.

в) създава се ал. 3:

„(3) Когато не е избрана възможност за връчване по ал. 2, но страната е посочила адрес в системата за сигурно електронно връчване по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление, връчването се извършва на него.“

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея след думите „ал. 2“ се добавя „и 3“.

д) досегашната ал. 4 се отменя.

е) в ал. 5 думите „ал. 1 – 3“ се заменят с „ал. 1 – 4“.

ж) в ал. 7 думите „по ал. 2, т. 3“ се заменят с „по ал. 3“ и думата „орган“ се заменя с „администрация на орган“.

2. В чл. 38а се правят следните изменения и допълнения:

а) в заглавието думите „Задължение за“ се заличават.

б) създава се нова ал. 2:

„(2) Съгласието за връчване на електронен адрес може да бъде заявено:

1. предварително по конкретно дело,

2. с изрично последващо потвърждаване на връчването или

3. общо за всички бъдещи дела чрез заявление до регистъра по чл. 568, т. 11 от Закона за съдебната власт.“

в) досегашната алинея 2 става ал. 3 и се изменя така:

„(3) Когато в изявление до съда лице посочи свой електронен адрес, се счита, че то се съгласява да приема електронни изявления и електронни документи от съда на този адрес в производството пред всички инстанции, освен ако изрично е заявило друго.“

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея накрая се създава ново изречение второ: „Връчването се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие, освен ако лицето изрично е заявило друг електронен адрес за връчване по делото.“

д) досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „ал. 2 и 3“ се заменят с „ал. 2 – 4“, а накрая се създава ново изречение второ: „Правилото на чл. 43а, ал. 1, изречение 2 не се прилага, ако срокът изтича след оттеглянето.“

е) създава се ал. 5:

„(5) Лицата по чл. 50, ал. 5, чл. 51 и чл. 52, ал. 2 са длъжни да заявят електронния си адрес за връчване по чл. 38, ал. 2 в регистъра по чл. 568, т. 11 от Закона за съдебната власт. В случай че такъв адрес не е вписан, по искане на съда на база на уникалния идентификатор на лицето се създава служебно профил в единния портал за електронно правосъдие, който се вписва в регистъра, за което лицето се известява на вписаните в съответните регистри адреси за упражняване на дейността, телефони и електронни адреси. Съобщенията по делото се връчват чрез този профил по реда на чл. 43а, ал. 1.“

3. Член 41 се изменя така:

„Задължение за уведомяване

Чл. 41. (1) Страната – физическо лице, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж й е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес, ако не го е заявила като настоящ адрес пред българските органи за гражданска регистрация. Такова задължение има страната и при промяна на посочения електронен адрес за връчване. Същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(2) При неизпълнение на задълженията по ал. 1, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици страната трябва да бъде предупредена от съда най-късно при връчване на първото съобщение. Когато страната е посочила неверен или несъществуващ адрес, всички съобщения се прилагат към делото.“

4. Чл. 41а се отменя.

5. В чл. 42, ал. 3 думите „електронен адрес за връчване, телекс, факс или с телеграма“ се заменят с „телекс или факс“.

6. Създава се нов чл. 43а:

„Момент на електронното връчване

Чл. 43а. (1) Когато връчването се извършва по чл. 38, ал. 2 и 3, съобщението се смята за връчено в деня на изтеглянето му от адресата. В случай че съобщението не бъде изтеглено в едноседмичен срок от неговото изпращане, то се смята за връчено в първия ден след

изтичането на този срок. Ако съобщението не е постъпило или е постъпило в по-късен момент, срокът по чл. 64, ал. 2 започва да тече от момента, в който адресатът е могъл да узнае за връчването.“

(2) Когато връчването се извършва по чл. 38, ал. 4 и 6, съобщението се смята за връчено в деня, в който адресатът е потвърдил получаването му. В случай че получаването не е потвърдено в 7-дневен срок от неговото изпращане, съобщението се връчва по общия ред.“

7. Създава се чл. 43б:

„Период на отсъствие

Чл. 43б. (1) Физическите лица, регистрирани в портала по чл. 38, ал. 2, т. 1 могат да заявят по електронен път, че ще отсъстват и не приемат съобщения чрез този портал през определени периоди, които общо не могат да бъдат по-дълги от 40 дни в рамките на една календарна година.

(2) По реда на ал. 1 лицата могат да заявят и периоди на отсъствие поради временна неработоспособност, удостоверена със съответния документ.

(3) Заявеното отсъствие по ал. 1 не засяга действието на връчването на съобщения, изпратени преди постъпване на заявлението за отсъствие. По отношение на съобщения, изпратени след постъпване на заявлението, както и в случаите по ал. 2 срокът по чл. 43а, ал. 1, изречение 2 не тече през периода на отсъствие.“

8. В чл. 44:

а) в ал. 2 думите „по телефона или“ и думите „връчването с телеграма - с известие за доставянето и,“ се заличават;

б) в ал. 3 се правят следните изменения:

аа) създава се нова т. 3:

„3. електронен запис за изтеглянето, съхранен в системата за сигурно електронно връчване – при връчване по чл. 38, ал. 3;“

бб) Досегашната т. 3 става т. 4 и в нея думите „ал. 3 и 6“ се заменят с „ал. 4 и 6“.

в) в ал. 4 думите „известието за доставка на телеграма,“ се заличават.

г) създават се нови ал. 5 и 6:

„(5) Разписката по ал. 1 за връчване от съдебен служител се съставя от него в електронна форма с квалифициран електронен подпис, а когато носи подпис на получател – на хартиен носител.

(6) При връчване по телефона съдебният служител отразява в електронна форма с квалифициран електронен подпис датата, часа, номера, начина, по който се е уверил с кого разговаря, и какво е съобщил или поканил. Когато текстът на съобщението с приложенията не може да бъде прочетен по телефона, служителят поканва адресата да посочи електронен адрес за връчване или да се яви в канцеларията на съда в двуседмичен срок, за да ги получи. Съобщението се смята за връчено с изтичането на срока. Когато адресатът не желае да изслуша съобщението или поканата, служителят удостоверява отказа и съобщението се счита за връчено след изтичане на двуседмичен срок.“

9. В чл. 47 се правят следните изменения:

а) в ал. 1 думите „продължение на“ се заменят с „повече от“.

б) в ал. 3 се накрая се създава следното ново изречение: „Съдът служебно проверява наличието на електронен адрес за връчване по чл. 38, ал. 2, т. 1 и ал. 3 и разпорежда връчване чрез тях.“

10. В чл. 50 се извършват следните изменения и допълнения:

а) алинея 2 се отменя;

б) алинея 4 и 5 се изменят така:

„(4) Когато лицето е напуснало адреса си и в регистъра не е вписан новият му адрес, или връчителят не намери достъп до канцеларията или не намери някой, който е съгласен да получи съобщението, той поставя уведомления на местата по чл. 47, ал. 1. Всички следващи съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени.

(5) Връчването на институции по чл. 2, 3 и 3а от Закона за кредитните институции, на застрахователни, презастрахователни и пенсионноосигурителни дружества и на търговци, които извършват събиране на вземания срещу потребители, доставка или разпределение на енергия, газ или предоставят пощенски, образователни, здравни, удостоверителни по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, когато тези лица са регистрирани или имат клон в Република България, се извършва само по реда на чл. 38, ал. 2 на посочен от тях електронен адрес.“

11. В чл. 52:

а) в заглавието думите „и общини“ се заменя с „общини и лица, осъществяващи публични функции“;

б) в ал. 2 след думата „учреждения“ съюзът „и“ се заменя със запетая и след думата „общините“ се добавя „на нотариусите, частните съдебни изпълнители, синдиците, вещите лица, включени в списъците по Закона за съдебната власт, Гаранционния фонд по чл. 518 от Кодекса за застраховането, Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и съсловните организации, чието устройство е уредено в закон,“.

12. Заглавието на глава „XXIа“ се изменя така:

„Глава единадесета "а".

Процесуални действия в електронна форма и с електронни средства“

13. В чл. 102а се правят следните изменения:

а) Заглавието се изменя така:

„Процесуални действия на съда“

б) алинея 1 и 2 се изменят така:

„(1) Съдът издава актове и удостоверителни изявления в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, освен ако в този кодекс е предвидено да се издават на хартиен носител.

(2) Съдът може да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия с помощта на електронни средства при условията на Закона за съдебната власт, освен ако според този кодекс те трябва да се извършат устно или в присъствието на определени лица и за тях не са приложими правилата за видеоконференция.“

в) алинеи 3 и 4 се отменят.

14. Член 102б се отменя.

15. Член 102в се отменя.

16. Член 102г се отменя.

17. Член 102д се отменя.

18. Член 102е се изменя така:

„Процесуални действия в електронна форма на участниците в съдебните производства

Чл. 102е. Участниците в съдебните производства могат да извършват процесуални действия в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт.“

19. Чл. 102ж се отменя.

20. В чл. 102з:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) Когато електронното изявление до съда се подава от пълномощник, към изявлението се представя:

1. пълномощно, подписано от упълномощителя с квалифициран електронен подпис и с удостоверяване на времето на подписване с електронен времеви печат; или

2. електронен образ на пълномощно на хартиен носител, заверен от пълномощника с квалифициран електронен подпис; в този случай при оспорване от страна или при поискване от съда лицето следва да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него; или

3. данни за овластяването в регистъра по чл. 29 от Закона за електронната идентификация.

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Когато законът предвижда те да бъдат изпратени на участници в производството, за които не е приложимо електронно връчване, съдът ги възпроизвежда заедно с приложенията в необходимия брой преписи на хартиен носител. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, заплаща предварително такса като за фотокопие, определена с тарифата по чл. 73, ал. 3, освен в случаите по чл. 83.“

21. В чл. 127 се правят следните изменения и допълнения:

а) В алинея 1 точка 2 се изменя така:

„2. името и адреса на ищеца и ответника, на техните законни представители или пълномощници, ако имат такива, както и единния граждански номер на ищеца;“

б) Създава се нова ал. 5 със следния текст:

„(5) Ищецът посочва електронни адреси за връчване при условията на чл. 38 и 38а и номера на телефон, факс и телекс на страните, техните законни представители и пълномощници.“

22. Член 183 се изменя така:

„Представяне на документи на хартиен носител

Чл. 183. Когато по делото се прилага документ, той може да бъде представен и в заверен от страната препис или като електронен образ, заверен от страната с квалифициран електронен подпис. В такъв случай при поискване тя е длъжна да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него. Ако не стори това, представеният препис се изключва от доказателствата по делото.“

23. В чл. 234, ал. 1 след думата „протокол“ се добавя „на хартиен носител“.

24. В чл. 286, ал. 2 накрая се добавя: „пред Върховния касационен съд“.

25. Чл. 406, ал. 1 се изменя така:

„(1) След като провери дали актът е редовен от външна страна и удостоверява подлежащо на изпълнение вземане срещу длъжника, съдът постановява разпореждане за издаване на изпълнителен лист, в което посочва подлежащата на изпълнение част от акта. Изпълнителният лист се издава въз основа на разпореждането.“

§ 24. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г., бр. 32 и 62 от 2022 г., изм. и доп. бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г. и бр. 18 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 33:

а) алинея 7 се изменя така:

„(7) Съдебните актове се изготвят при условията на Закона за съдебната власт.“;

б) ал. 8:

аа) в изречение първо съюзът „и“ се заличава;

бб) изречение второ се заличава.

2. В чл. 211 се създава ал. 3:

„(3) Счита се, че са налице достатъчно данни, когато съобщението за извършено престъпление е подадено: от очевидец на престъплението; от пострадал от престъплението; от лекар, който е извършил освидетелстване на пострадалия; от държавен орган.“

3. Създава се чл. 211а:

“Предварителна проверка

Чл. 211а. (1) Когато придружаващите законния повод данни не са достатъчни, прокурорът извършва сам или разпорежда на компетентните органи предварителна проверка.

(2) В хода на предварителната проверка се събират сведения, експертни мнения, други документи и материали.

(3) Лицата имат право на адвокатска защита в хода на предварителната проверка.

(4) Предварителната проверка се извършва във възможно най-кратък срок, но не повече от два месеца.“.

4. Член 247а се отменя.

5. В чл. 310, ал. 1 думите „се изготвя в единната информационна система на съдилищата и“ и “с квалифициран електронен подпис“ се заличават.

6. В чл. 311, ал. 2 се изменя така:

„(2) Протоколът за съдебното заседание се изготви в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, като се подписва от председателя и от съдебния секретар. Когато следва да бъдат положени подписи на страни, протоколът се изготвя на хартиен носител.“

§ 25. В Закона за публичните финанси (обн., ДВ, бр. 15 от 2013 г.; изм., бр. 95 от 2015 г., бр. 43 от 2016 г., бр. 91 от 2017 г. и бл. 98 от 2020 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7 ал. 2 се изменя така:

„(2) Висшият съдебен съвет организира и ръководи изпълнението на бюджета на съдилищата, а Висшият прокурорски съвет организира и ръководи изпълнението на бюджета на прокуратурата.“

2. В чл. 11:

а) в ал. 3 думите „по бюджета на съдебната власт - Висшият съдебен съвет“ се заменят с „бюджета на съдилищата-Висшият съдебен съвет, а по бюджета на прокуратурата - Висшият прокурорски съвет“;

б) алинея 7 се изменя така:

„(7) Разпоредителите с бюджет от по-ниска степен по бюджета на съдилищата се определят от Висшия съдебен съвет, а на прокуратурата – от Висшия прокурорски съвет“.

3. В чл. 44 ал. 2 се изменя така:

„(2) Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по бюджета на съдилищата се разходва по решение на Висшия съдебен съвет, а по бюджета на прокуратурата –по решение на Висшия прокурорски съвет“.

4. В чл. 69, ал. 7 думите „ и Висшия съдебен съвет“ се заменят с „ Висшия съдебен съвет и Висшия прокурорски съвет“.

5. В чл. 86, ал. 1 думите „ съдебната власт“ се заменят със „съдилищата и от Висшия прокурорски съвет относно бюджета на прокуратурата“.

§ 26. В Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45 от 2002 г.; попр., бр. 5 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г., бр. 52, 55 и 89 от 2004 г., бр. 17 и 82 от 2006 г., бр. 46, 57, 95 и 109 от 2007 г., бр. 36, 66, 69 и 109 от 2008 г., бр. 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 16 и 88 от 2010 г., бр. 23, 48 и 80 от 2011 г., бр. 44 и 103 от 2012 г., бр. 52 и 70 от 2013 г., бр. 49 и 53 от 2014 г., бр. 14, 61 и 79 от 2015 г., бр. 28 от 2016 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 49 от 2016 г.; изм., бр. 62, 71 и 81 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 17, 44, 77 и 88 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 60, 69 и 105 от 2020 г., бр. 80 от 2021 г., бр. 62 от 2022 г., бр. 84 от 2023 г. и бр. 13 от 2024 г.) в чл. 68, ал. 3 думите „глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс“ се заменят с „глава десета от Административнопроцесуалния кодекс“.

§ 27. В Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (обн. ДВ. бр. 44 от 2009 г., изм. бр. 100 от 2010 г., изм. бр. 9 от 2011 г., бр. 42 от 2012 г., бр. 20 и 66 от 2013 г., бр. 19 от 2014 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 56 от 2015 г., бр.17 и 94 от 2019 г., бр. 94 от 2019 г., бр. 88 от 2020 г. и бр. 15 от 2022 г.) в чл. 9, ал. 2, т. 2 думите „чл. 130, ал. 3“ се заменят с „чл. 130а“.

§ 28. Законът влиза в сила три дни след обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на чл. 10, ал. 3 и 4, които влизат в сила от 1 юли 2024 г.